

מצמח
תקנת
תורה

עם
ביאור משולב

תורה ח'
ליקו"מ תנינא

להבין פשט מאמריו ז"ל בבהירות
לבאר הקדמותיו ועומק דבריו בפשיטות
כולל הערות והארות הנצרכים להבנת הפשט

יו"ל לכלל לומדי תורה הזמנית
אייד תשפ"ו

יצא לאור ע"י

כל הזכויות שמורות

להערות והארות פנו לאימעיל: oir19448@gmail.com

או בפקס: 02-58238282

נודעו רבי יהושע, ונגער רבי אליעזר. נגער רבי אליעזר - זה בחינת כלליות בן בתלמיד, כי צריך לכלל בן בתלמיד, להראות לבחינת בן בחינת ההשגה של התלמיד, כדי שיהיה לו יראה כנ"ל, וזהו: ונגער רבי אליעזר, הינו שרפי אליעזר, שהוא בחינת בן, בחינת שנה כנ"ל, נכלל בבחינת תלמיד, שהשגתו בחינת געור כנ"ל:

אמר לו: מה זה, יהושע - מה דיקא, זה בחינת השגה של בחינת בן, שהוא בחינת מה כנ"ל. זה בחינת כלליות תלמיד בן, כי התלמיד צריך שיהיה נכלל בבחינת בן, שהוא בחינת מה, כדי שיהיה לו יראה כנ"ל. וזה (דברים ט): מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה. מה דיקא, כי צריך שיהיה נכלל בבחינת מה, כדי שיהיה לו יראה כנ"ל. וזה: מה זה, יהושע - הינו שרפי אליעזר הביא את רבי יהושע לבחינת השגה של מה, כדי שיהיה רבי יהושע, שהוא בחינת תלמיד, נכלל בן כנ"ל:

מפני מה נודעו. **אמר** לו: מאור גדול ראיתי בים - שראה אור גדול בים החכמה. **אמר** לו: שפא עיניו של לוי'תן ראית וכו' - לוי'תן זה בחינת מלכות, בחינת: לוי'תן זה יצרת לשחק בו, כלם אלקיך ישברון וכו', כנ"ל. הינו, שהשיב לו, שראה עיניו של לוי'תן, דהינו מה שבחינת מלכות מלקט ומקבץ כל הבטחונות של כל פאי עולם, שכלם עיניהם תלויות ומצפין על פרנסה, ומלכות, בחינת לוי'תן, מקבץ כל אלו הבטחונות, ונכנס עמיהם לים החכמה לקבל משם פרנסה. ועל-ידי-זה נודעו רבי יהושע, כי נפל עליו יראה, מחמת שנכנס בים החכמה, ששם נתגלה בחינת מלכות, שפא לקבל פרנסה, שנה בחינת עיניו של לוי'תן, כנ"ל, ועל-ידי-זה נופל יראה, כי מלכות הוא מקור היראה, כנ"ל:

וזה: ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם וכו'. **שנתים ימים** - זה בחינת תקופות הימים, תקופות השנים הנ"ל, שהם בחינת עולם הבא, שהוא יום שכלו ארך, שהוא למעלה מהזמן, ששם סדר הזמנים הוא בחינת מקיפים כנ"ל, שהם כל התענוגים והשעשועים של עולם הבא כנ"ל. ופרעה זה בחינת יובל, כמובא בזהר (ויגש דף ר"ג), דכל נהורין אתפרעין ואתגלגין מנה: (השאר לא באר) וזה בחינת קבורת משה, שהוא בחינת המקיפים, שהם סמונים מעין כל. וזה: עליונים נדמה להם למטה ותחתונים נדמה להם למעלה, הנאמר בקבורת משה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה ט), זה בחינת כל הנ"ל, בחינת: כי כל בשמים ובארץ; שצריך הצדיק שזוכה לאלו המקיפים הנ"ל שיהיה לו בחינת כל, כנ"ל, להראות לעליונים שהם למטה, שאינם יודעים כלל בידיעתו יתברך, בחינת: מה חמית וכו'; ולהפך, תחתונים נדמה להם למעלה, כי הם משיגים שפלא כל הארץ כבודו, בחינת: ואראה את ה':

עוד יש בזה דברים נעלמים הרבה, ולא באר רק קצת, קצת ראשי-פרקים. כי משה רבנו היה ענו (במדבר יב), וענהו

גדולה מכלם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ע"ז כג), ויש עוד צרוף של הנבנה, שהוא מרמז בפסוק (דברים לד): ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו, בסופר-תבות יש צרוף חנוכה, כי בזה הפסוק מרמז כל הבחינות של המאמר הנ"ל: "מלא" זה בחינת: ומלאו את הארץ, המבאר לעיל, וכן "רוח חכמה" - כי סמך משה ידיו וכו', כל זה מבאר לעיל בפאמר הנ"ל. גם בענין היראה, כי יש חמש גבורות, שהם חמש אימות, שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת ע"ג), ויש אלה וארבע מאות וחמש גבורות, המובא בזהר הקדוש (במדבר דף קל"ו), שנכללים הגבורות זה בזה עד אלה וארבע מאות וחמש. וכל אלו הדברים לא באר כלל, כי אלו הדברים נאמרו וכו':

התורה הזאת מדברת מפל העשר ספירות שפע הכתר, חכמה ובינה, ידים, גם יראה. גם אמרו רבותינו זכרונם לברכה (כתובות טז): המונע הלכה מפני תלמיד, כאלו מונע ממנו חסד, ופורק ממנו יראת-שמים. גם בן ותלמיד - בן, איתא בזהר הקדוש (יהו דף ע"ג): מה שמו, דא חכמה; מה שם בנו, דא תפארת. תלמידים, הם למודי ה', דא נצח הוד. כל, דא יסוד, ומלכות הנ"ל. ראה, היא איברים הפנימיים. ויש ספירות שמדבר מהם כמה פעמים. (אשרי אונים שכך שומעות. אשרי העם שככה לו וכו').

ח

תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: (תהלים פא)

א אף-על-פי שתוכחה הוא דבר גדול, ומטל על כל אחד מישראל להוכיח את חברו, כשואה בו שאינו מתנהג כשורה, כמו שכתוב (ויקרא יט): הוכח תוכיח את עמיתך, אף-על-פי-כן לאו כל אדם ראוי להוכיח, כמו שאמר רבי עקיבא (ס' ערכין טו): תמה אני, אם יש בדור הזה מי שיכול להוכיח. ואם רבי עקיבא אמר זאת בדורו, כל-שפן בדור הזה של עכשו:

כי כשהמוכיח אינו ראוי להוכיח, אזי לא די שאינו מועיל בתוכחתו, אף גם הוא מבאיש ריח של הנשמות השומעים תוכחתו, כי על-ידי תוכחתו הוא מעורר הריח רע של המעשים רעים ומדות רעות של האנשים שהוא מוכיחם. כמו כשמונה איזה דבר שיש לו ריח שאינו טוב, כל זמן שאין מזוין אותו הדבר, אין מרגישין הריח רע, אבל כשמתחילין להזיז אותו הדבר, אזי מעוררין הריח רע; כמז-בן על-ידי תוכחה של מי שאינו ראוי להוכיח, על-ידי-זה מזוין ומעוררין הריח רע של המעשים רעים ומדות רעות של האנשים שמוכיחם, ועל-יכן הוא מבאיש ריחם, ועל-ידי-זה הוא מחליש את הנשמות שלהם, ועל-ידי-זה נפסק השפע מפל העולמות התלויים באלו הנשמות. כי עקר יניקת הנשמה הוא מהריח, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות כג): מנין שמכרכין על הריח? שנאמר: כל הנשמה תהלל יה. איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו, ולא הגוף? הוי אומר: זה הריח.

(א) כ"ה הנוסח בע"י.

כנ"ל. וזהו בחינת: מושכין עליו חוט של חסד, הנאמר במוכיח הראוי, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (תמיד כה): המוכיח את חברו לשם שמים, מושכין עליו חוט של חסד, שנאמר: מוכיח אדם אחרי חן ימצא. כי חוט של חסד זה בחינת שנקלע ונשור ונעשה חוט מהנימין, שעל אלו הנימין (שקורין ספריים) יתנגן הנגון והשיר הזה של לעתיד, שהם ע"ב נימין, כנגד שם י"ק יק"ו יקו"ק, שהוא בחינת שיר פשוט כפול וכו', כמובא בתקונים (תי' כא), שהוא עולה בלו ע"ב, ועל אלו הנימין יתנגן השיר הזה שלעתיד בשיחודש את עולמו, בבחינת (תהלים פט): עולם חסד יבנה, שאז יתער שיר פשוט וכו'. וזהו בחינת חוט של חסד הנ"ל, הנאמר במוכיח הראוי, הינו בחינת החוט הנעשה מהנימין הנ"ל, שעליהם יתנגן השיר הזה בשיחיה חודש העולם, בחינת: עולם חסד יבנה, כנ"ל. וזהו: מושכין עליו חוט של חסד - זה בחינת התמשכה, שמושכין ופושטין את הנימין כדי לנגן עליהם שיר הנ"ל. נמצא, שעלידי קול המוכיח הראוי, הוא נותן ריח טוב בהנשמות, כנ"ל:

ב אף לבוא לזה, לבחינת קול הנ"ל, הוא עלידי תפלה. כי עקר התפלה היא רחמים ותחנונים (כמבואר בפ"ב דאבות), ועקר הרחמים תלוי בדעת, כמו שכתוב (ישעיה יא): לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי, כי מלאה הארץ דעה את ה' פנים לים מכסים. כי לעתיד יגדל הדעת, ואז לא יהיה שום הזק ואכזריות, כי יתפשט הרחמנות עלידי הדעת, כי עקר הרחמים תלוי בדעת. ולפעמים, בשהפטר אחרא יונקת מן הרחמנות, אזי הם ממושכין לעצמן הרחמנות, ואזי נתמעט הרחמנות אצלנו, ואפלו מעט הרחמנות שנשארו הוא בבחינת אכזריות, כי עלידי שהם יונקים מן הרחמנות, נתקלקל הרחמנות ונעשה אכזריות, כי רחמי רשעים אכזרי (משלי יב), ועליכן גם מעט הרחמנות הנשארו אצלנו הוא בבחינת אכזריות, כי נתקלקל עלידי שהם יונקים מן הרחמנות, חס ושלום, כנ"ל. וזה בחינת (איכה ד): גם תנים חלצו שר - זה בחינת רחמנות דסטר אחרא, בחינת: פשוד משדי (ישעיה יג); כי שדי הוא בחינת רחמנות דקדושה, בבחינת (בראשית מט): ואל שדי יתן לכם רחמים, שהוא בחינת תפלה, שהוא שדוד המערכות. ועלידי שר משדי, בחינת הרחמנות דסטר אחרא, בחינת: גם תנים חלצו שר - עלידי זה: בת עמי לאכור, כי עלידי זה שהם יונקים מן הרחמנות, עלידי זה גם מעט הרחמנות הנשארו אצלנו נפגם ונעשה אכזריות, נפגם הדעת, בבחינת: כל הפועם, חקמתו מסתלקת מפניו (פסחים טו); ואזי נקטן הדעת, ונעשה בבחינת מחין דקטנות, ואזי הם יונקים, חס ושלום, מפגם הדעת, בבחינת (בראשית ג): ותנחש היה ערום; הינו דעת דסטר אחרא, שיונק עלידי נפילת הדעת דקדושה, שנפגם עלידי אכזריות וכעס, כנ"ל. ומזה בא, חס ושלום, תאות נאוף, כי המוח הוא מחצה פרוסה בפני תאוה זו, כי אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שמות (פסחים ג); אבל בשתמוח והדעת שלם, הוא מגן בפני התאוה הזאת.

ועליכן עלידי זה המוכיח, שהוא מבאיש ריחם, עלידי זה נחלשת הנשמה, שניקתה מהריח כנ"ל, וממילא נפסק השפע מכל העולמות התלויים בהם. אבל בשהמוכיח ראוי להוכיח, אזי אדרבא, הוא מוסיף ונותן ריח טוב בהנשמות עלידי תוכחתו, כי התוכחה צריכה להיות בבחינת התוכחה של משה, שהוכיח את ישראל על מעשה העגל, שעלידי תוכחתו נתן בהם ריח טוב, בבחינת (שיר השירים א): נרדי נתן ריחו, הנאמר על מעשה העגל. עוב לא נאמר, אלא נתן, כמו שפרש רש"י שם וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בגמרא (שבת פח):. כי עלידי תוכחה של משה על מעשה העגל הוסיף ונתן בהם ריח טוב, שהוא בחינת מזונא דנשמתא. כי עקר יניקת הנשמה היא מהריח כנ"ל, כי עלידי קול המוכיח שהוא ראוי, עלידי זה הוא נותן ריח טוב בהנשמות, שהוא בחינת מזונא דנשמתא כנ"ל. כי יש מזונא דנשמתא ומזונא דגופא (ג), ועלידי מזונא דגופא נחלש מזונא דנשמתא, כי עלידי מזונא דגופא, דהינו עלידי אכילה ושתיה, עלידי זה מגדילין את בחינת עקב דסטר אחרא, בבחינת (תהלים מט): אוכל לחמי הגדיל עלי עקב. כי עלידי האכילה נתחזקין העקבים והרגלין, בבחינת (שבת קנב): דק בכפי ותשפח בנגרי. ואז, כשנתגדל, חס ושלום, עקב דסטר אחרא, עלידי זה נחלש, חס ושלום, בחינת עקב דקדושה, שהוא בחינת (משלי כב): עקב ענוה יראת ה', שהיא בחינת ריח, בבחינת (ישעיה יא): וריחו ביראת ה', שהוא מזונא דנשמתא. והתקון לזה הוא עלידי בחינת קול, כי בחינת קול הוא משקה את הגן, ששם גדלים כל הריחות והיראות, בבחינת (בראשית ג): ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. נהר היוצא מעדן וכו' - זה בחינת קול, בבחינת (תהלים צג): נשאו נהרות קולם; וזה בחינת (בראשית ג): את קולך שמעתי בגן ואירא, כי זה הקול משקה את הגן, שעלידי זה גדלים שם כל הריחות, שהם בחינת יראה כנ"ל, שזהו בחינת מזונא דנשמתא כנ"ל, כי עלידי זה הקול נכנע בחינת עקב דסטר אחרא, כי זה הקול הוא בחינת (שם כז): הקל קול יעקב; ועליכן זכה יעקב לבחינת הריח, בבחינת (שם): ראה ריח בני בריח שדה, הנאמר ביעקב, והוא מכניע עקב דסטר אחרא, בבחינת (שם כח): וידו אוחות בעקב עשו. וזה הקול הוא בחינת קול המוכיח הראוי, בבחינת (ישעיה נח): הרם בשופר קולך והגד לעמי פשעם וכו'; כי המוכיח, שרוצה להוכיח את ישראל ולהגיד להם פשעם וחטאתם, הוא צריך לזה הקול, כדי שלא יבאיש ריחם עלידי שמעורר עוונותיהם כנ"ל. עליכן צריך לזה הקול, כי עלידי זה הקול הוא מוסיף ונותן בהם ריח טוב, כי עלידי זה הקול גדלים כל הריחות, כי זה הקול משקה את הגן וכו' כנ"ל. וזהו: הרם בשופר קולך - בשופר דיקא, כי זה הקול המשקה את הגן, שהוא בחינת: ונהר יוצא מעדן, הוא בחינת קול הנגון של השיר שיתער לעתיד, בשיחודש את עולמו, שהוא בחינת שיר פשוט, כפול, משלש, מרבע. וזהו בשופר - ראשיתבות: פשוט, כפול, שלושה, רבוע - שהוא בחינת השיר שלעתיד, שהוא בחינת הקול המשקה את הגן, שעלידי זה הקול דיקא הוא יכול להוכיח. וזהו: הרם בשופר קולך - בשופר דיקא,

(ב) תקו"ו תקון כא.

התפלה של הפעליכח הנ"ל, היא יורדת בקרבנו ממש, כי עלידה הוא מוציא ומקיא עצמות חיותו ממש, מקרבנו ומבטנו, בחינת: מבטנו יורישנו אל, כנ"ל. וזה בחינת (שם עז): אתה פוררת בעוד ים, שפרת ראשי תנינים על המים; כי עלידי מטה עז הנ"ל הוא משפר ראשי תנינים על המים, הינו הסטרא-אחרא והנחש, שהיתה יונקת מן הרחמנות והדעת, שהיא בחינת: פמים לים מכסים, בחינת: והנחש היה ערום, כנ"ל. ועלידי מטה עז הנ"ל, הינו התפלה של הפעליכח, בחינת פינחס, עלידידה הוא מוציא קדשת הדעת והתפללות שבלע, ומשפר ראשי תנינים על המים כנ"ל, כי התפלה של הפעליכח, שהיא בבחינת דין, ובחינת: ועמד פינחס ויפלל - היא עומדת בבית הפליעה של הנחש, ועלידידה הוא מכרח להקיא ולהוציא הכל כנ"ל. וזהו צרוף ויפלל - ראשיתבות: והשליך לפני פרעה יהי לתנין (שמות י); כי צריכין להשליך מטה עז, שהיא בחינת התפלה הנ"ל, להתנין, בבחינת: והשליך לפני פרעה יהי לתנין; שמשליכין בכונה המטה עז לפני הסטרא-אחרא כדי שיהיה להתנין, הינו כדי שיבלע התנין את התפלה הזאת, כי עלידידה מוציאין ממנו כל הקדשות שבלע, כי היא עומדת בבית הפליעה שלו כנ"ל:

וזה בחינת: וישמע יתרו - מה שמועה שמע ובא? קריעת ים-סוף ומלחמת עמלק (ובחים קטו). כי עמלק טמא את ישראל בפגם תאות נאוף, כמו שכתוב (דברים כח): אשר קרד בדרך, בחינת מקרה-לילה, חס ושלום, שבא עלידי בחינת עמלק, כי עמלק יונק מבחינת הדעת, בבחינת (במדבר כד): ראשית גוים עמלק, שזה בחינת: והנחש היה ערום כנ"ל, שעלידידה בא, חס ושלום, טמאת התאוה הזאת כנ"ל, וזה בחינת מלחמת עמלק. והתקון לזה הוא בחינת קריעת ים-סוף, בחינת: אתה פוררת בעוד ים, שפרת ראשי תנינים על המים; הינו בחינת מטה עז הנ"ל, שעלידידה מוציאין ממנו מימי הדעת שבלע מן הקדשה כנ"ל. ועלידידה: וישמע יתרו, הינו בחינת גרים, כי עלידי מטה עז הנ"ל, שהוא בחינת קריעת ים-סוף, בחינת אתה פוררת בעוד ים וכו', שהוא מתקן ומכניע מלחמת עמלק כנ"ל, עלידידה געשין גרים, בחינת וישמע יתרו, כי מוציאין ממנו גם עצמות חיותו, שהוא בחינת גרים כנ"ל:

ד וזה בחינת רעמים. כי עלידי גרים שנגעשין עלידי מטה עז הנ"ל, עלידי שהסטרא-אחרא מכרחת להחזיר כל הקדשה שבלעה, עם עצמות חיותה כנ"ל, עלידידה נתרבה ונתגדל כבודו יתברך בבחינת (תהלים צ): הכו לה' משפחות עמים, הכו לה' כבוד ועז. וזה בחינת רעמים, בבחינת (שם כט): אל הכבוד הרעים, ה' על מים רבים. מים רבים, זה בחינת מימי הדעת, בחינת (ישעיה יא): כי מלאה הארץ דעה את ה' פמים לים מכסים; הינו בחינת מימי הדעת, שיוצאין מן הסטרא-אחרא וחוזרין אל הקדשה, שעלידידה געשין גרים, ונתגדל כבודו יתברך, שזהו בחינת רעמים, בחינת: אל הכבוד הרעים, כי הרעש והפרסום שנתפרסם כבודו יתברך עלידי הגרים, זה בחינת רעמים, שהם קול רעש גדול. כי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות נט): מאי רעמים? עני דשפכי מיא להרדי. עני דשפכי מיא, זה בחינת הסטרא-אחרא, שהיא בחינת

כי יש שלשה מחין, וכל אחד ואחד הוא בחינת מחצה פרוסה בפני זאת התאוה; ומאלו השלשה מחין נמשך שלשה מיני רחמנות, כי יש שלשה מיני רחמנות, בבחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק (בראשית כא): אם תשקר לי ולניני ולנכדי - עד כאן רחמי האב על הבן (ב"ר ורא פ' ג, והובא בפרש"י שם), שהם בחינת שלשה מיני רחמנות, והם נמשכין משלשה מחין, כי מה הבן - ממח האב (תיקון יח). וזה בחינת שלש תפלות ביום, כי כל תפלה ותפלה הוא בחינת מח מיוחד מאלו השלשה מחין, שהם בחינת שלשה מיני רחמנות התלויים במח, כי עקר התפלה היא רחמים ותחנונים כנ"ל, ועליכן כשהדעת נפגם, חס ושלום, כנ"ל, מזה בא, חס ושלום, תאות נאוף כנ"ל, ואזי, בשנפגם הרחמנות והדעת, אזי אי אפשר להתפלל בבחינת רחמים ותחנונים, ואז התפלה בבחינת דין, וכשהתפלה בבחינת דין, אז הסטרא-אחרא בולעת את התפלה, חס ושלום, כי עקר יניקת הסטרא-אחרא היא מבחינת דינים, שהם מחין דקטנות, בחינת אלקים, פידוע, ועליכן הם נאחזין, חס ושלום, בתפלה זו שהיא בחינת דין, ובלועין אותה, חס ושלום:

ג ואזי, כשהתפלה בבחינת דין, אז צריכין פעל כח גדול, שיוכל להתפלל תפלה בבחינת דין. כמו פינחס בעת שקנא על מעשה זמרי, כמו שכתוב (תהלים ק): ועמד פינחס ויפלל; ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין מד): שעשה פלילות עם קונו; הינו תפלה בבחינת דין, כי קנא על מעשה זמרי, שהוא בחינת (אויב א): כי היא זמה והוא עזן פלילים; הינו שהוא עוזן שצריכין לזה תפלה בבחינת דין, שהוא בחינת פלילים, בחינת: ועמד פינחס ויפלל. כי כשיש פגם תאות נאוף, חס ושלום, שאז התפלה בבחינת דין, והסטרא-אחרא בולעת אותה, חס ושלום, אז צריכין פעל כח גדול, שיתפלל תפלה בבחינת דין, כמו בעת שהיה מעשה זמרי, שהצדק פינחס להתפלל תפלה בבחינת דין:

כי בשזה הפעליכח מתפלל תפלה בבחינת דין, ואזי הסטרא-אחרא רוצה לבלע אותה, כי היא בולעת תמיד התפלות שהם בבחינת דין כנ"ל, ואזי, כשהיא רוצה לבלע זאת התפלה של הפעליכח, שהיא בבחינת דין, אזי זאת התפלה היא עומדת בבית הפליעה שלו, בבחינת (שם מא): בצוארו ילון עז; הינו התפלה של הפעליכח הנ"ל, שהוא בחינת מטה עז, היא עומדת לו בצוארו, בבית הפליעה שלו, ואזי הוא מכרח לתן הקאות, הינו שהסטרא-אחרא מכרח להקיא ולהוציא כל הקדשות של הדעת והרחמנות והתפללות שבלע, בבחינת (שם ס): חיל בלע ויקאנו. ולא די שהוא מקיא ומוציא כל הקדשה שבלע, אף גם הוא מכרח להקיא ולהוציא עצמות החיות שלו ממש, בבחינת: מבטנו יורישנו אל; הינו שמוציא ומקיא עצמות חיותו ממש:

וזהו בחינת גרים שמתגירין, שהם היו תחלה מעצמות הסטרא-אחרא ממש, ועכשו חוזרין אל הקדשה, כי הסטרא-אחרא מכרח להקיא ולהוציא עצם חיותו ממש, שזהו בחינת גרים כנ"ל: וזה בחינת (תהלים ק): מטה עזך ישלח ה' מציון רדה בקרב איביך. בקרב דיקא, בחינת: מבטנו יורישנו אל, כי מטה עז, הינו

והביאותים אל הר קדשי, ושמתים בבית תפלת, עולותיהם וזבחייהם. וכשנתפריץ העוונות, זה בחינה שהעננים בלים והולכים, בבחינת (שם מד): מחיתי כעב פשעיד וכענן חטאתיך וכו'; ואזי הוא בחינת זריחת השמש, שמשם הרפואה, כי עקר החולאת היא בחינת העוון, שהוא בחינת ענן וחשך, שמחשיך אור השמש, שהוא בחינת רפואה; וכשנסלח העוון, הוא בחינת שהענן בלה, ואז השמש זורחת, ואזי בא רפואה בנ"ל. וכל זה בא על-ידי התפלה, שהיא מכפרת עוונות בנ"ל:

ועקר התפלה, שעל-ידיה נסלח העוון ונצולין מהחולאת, הוא בא על-ידי שנתוסף שכן מישראל, כי כל מה שנתוסף שכן מישראל, נתרבה ונתגדל התפלה במאד מאד. וזה בחינת הקבוצין של ישראל, כי כל מה שנתקבצין ונתרביץ ביותר נפשות ישראל ביחד, נתרבה ונתגדל ביותר מאד מאד בית התפלה, כי שלש אבנים בונות ששה בתים, ארבע אבנים בונות עשרים וארבעה בתים, חמש - מאה ועשרים בתים וכו', עד שאין הפה יכול לדבר, והלב לחשב, פדאיתא בספר יצירה. נמצא, שכל מה שנתוסף אכן אחת, נתרביץ הבתים ביותר מאד מאד ככפלי כפלים בנ"ל. והנפשות הם בחינת אבנים, בבחינת (איכה ד): תשתפכנה אבני קדש וכו', והבתים זה בחינת: כי ביתי בית תפלה. נמצא, שכל מה שנתוסף ונתרבה נפש אחת להקבוצין של ישראל, נתרבה ונתגדל מאד בית התפלה, כי עכשו, כשנתוסף עוד נפש אחד להקבוצין, נעשין צרופים אחרים חדשים הרבה מאד מאד כפלי כפלים כמה וכמה פעמים בנ"ל, ועל-ידי שנתוסף שכן מישראל, כגון במקום שדורים שם יהודים, כשנתוסף עליהם עוד שכן מישראל, אזי נתרבה ונתגדל התפלה במאד מאד, כי נתוסף נפש אחת להקבוצין בנ"ל. ועל-ידי רבוי התפלה, על-ידיה סליחת העוון, שהוא בחינת רפואה בנ"ל:

וזה בחינת (ישעיה טז): ובל יאמר שכן חליתי; כי על-ידי שנתוסף שכן, על-ידיה נצולין מהחולאת בנ"ל, כי העם היושב בה נשוא עון - כי על-ידי השכן נתרבה התפלה, ואזי הוא בחינת נשיאות עון בנ"ל, ועל-ידיה בא רפואה, ונתבטל החולאת בנ"ל: [נדע, שלפעמים הוא בחינת נשוא-עון על-ידי הקבוצין בנ"ל, ולפעמים הוא בחינת, חס ושלום (שם טז): אכן חלינו הוא נשא; כי כשאין בני הקבוצין זכאים, אזי אין זכאים לבחינת נשוא-עון, ואז הצדיק מוכרח לקבל על עצמו יסורין בשביל ישראל, ואין נצולים מחולאת רק העולם, אבל לא הצדיק, חס ושלום, כי הוא מקבל יסורים בשביל ישראל, בחינת: אכן חלינו וכו'; אבל פשהם זכאים ותפלתם הגונה, אזי הוא בחינת: העם היושב בה נשוא עון, ואז נצול גם הצדיק מחולאת, בבחינת: ובל יאמר שכן חליתי, העם היושב בה נשוא עון, בנ"ל]:

ז ועל-ידי התפשטות הנבואה, על-ידיה נתרבה ונתמתקן בחינת כח המדמה, בבחינת (הושע י): וכיד הנביאים אדמה; כי עקר תקון וברור המדמה הוא כשהוא ביד הנביאים, וכשנתמתקן המדמה, על-ידיה נתמתקן האמונה האמתית דקדשה, ונתבטל אמונות כזביות.

(איכה ג): סבת בענן לך מעבר תפלה, הינו הקלפות המעכבים את התפלה - בשחוזרים ושופכים מימי הדעת שבלעו, זה בחינת: עניי דשפכי מיא; ואז נתגלה כבודו יתברך, בבחינת: וכבוד ה' נראה בענן (שמות טז), וזהו בחינת רעמים בנ"ל. ועל-ידי צרופ גרים הוא ראשיתבות: רעם גבורתו מי יתבונן (איוב כ), כי גרים הם בבחינת רעמים בנ"ל:

ה ועל-ידי התגלות הכבוד, על-ידיה בא התפשטות הנבואה. כי הנבואה באה מבחינת שרשי נפשות ישראל, שהם בחינת שבעים נפש, בבחינת (דברים ט): בשבעים נפש ירדו אבותיך - ראשיתבות נביא. ושרש הנפשות הוא בחינת כבוד, בבחינת (בראשית מט): בסדם אל תבא נפשי, ובקהלם אל תחד כבודי. ועל-ידי התגלות הכבוד, שהוא בחינת שרש הנפשות, על-ידיה בא התפשטות הנבואה:

וזה בחינת (שבת צג): אין הנבואה שורה אלא על חכם, גבור ועשיר; כי כל בחינות אלו הם בבחינת כבוד, שמשם נמשך הנבואה. חכם - בבחינת (משלי ג): כבוד חכמים ינחלו. גבור - בבחינת (תהלים כד): מי זה מלך הכבוד, ה' עזו וגבור. עשיר - בבחינת (בראשית לא): ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה:

וזה בחינת (ברכות ג): אזי לי שהתרכתי את ביתי, ושרפתי את היכלי, והגליתי את בני לבין אמות העולם. התרכתי את ביתי - זה בחינת פגם התפלה, כמו שכתוב (ישעיה נ): כי ביתי בית תפלה. ושרפתי את היכלי - זה בחינת פגם הכבוד, בחינת (תהלים כט): ובהיכלו בלו אומר כבוד. והגליתי את בני - זה בחינת בטול הנבואה, שבאה מנפשות בני-ישראל, בחינת: בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה. כי גלות בני-ישראל הוא בחינת בטול הנבואה, שבאה מנפשותם בנ"ל:

ו וזה בחינת רפואה, כי כל בחינות הנ"ל הם בחינת רפואה. כי התגלות הכבוד הנ"ל זה בחינת זריחת השמש, בבחינת (ישעיה ט): וכבוד ה' עליך זרח; ועל-ידי זריחת השמש בא רפואה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ב"ב טז): אדלי יומא אדלי קצירי, כמו שכתוב (מלאכי ג): וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא. כי רוח-נבואה שנתפשט על-ידי התגלות הכבוד, זה בחינת הרפואה הבאה על-ידי זריחת השמש, בבחינת (משלי יח): רוח איש יכלכל מחלהו. ועקר התגלות הכבוד הוא על-ידי התפלה הנ"ל, שעל-ידיה העננים, שהם הסמרא-אחרא והקלפות, בלים והולכים, ואז נעשין גרים, ונתגלה הכבוד בנ"ל:

וזה בחינת סליחת העוון, שבא על-ידי רבוי התפלות, שעל-ידיה השמש זורחת, שעל-ידיה בא רפואה. כי העון הוא בחינת ענן, שמחשיך אור השמש, כי טבע העוונות הם בחינת חשך, כמו שכתוב (ישעיה כט): והיה במחשך מעשיהם; וזה בחינת החולאת, כי עקר החולאת באה מעוונות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת נה): אין יסורין בלא עון, שנאמר: ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם; כי העוונות הם בחינת עננים, שמחשיכים אור השמש, שעל-ידיה הרפואה, ועל-ידי התפלה נתפריץ העוונות, כי התפלה מכפרת, כי היא במקום קרבן (ט), כמו שכתוב (ישעיה נ):

המדמה, ועל־ידי־זה נתתקן האמונה כנ"ל. אבל בלא בחינת נבואה אין המדמה ברור ומתקן, ואזי המדמה מערב ומבלבל את האדם באמונות כוזבות. וזה בחינת זהמת הנחש, פי ערוב ובלבול המדמה, שמערב ומבלבל באמונות כוזבות, זה בחינת זהמת הנחש, פי כל המנחשים והקוסמים, כלם הם על־ידי פח המדמה שאינו מברר ומתקן, שמערב ומבלבל אותם באמונות כוזבות של שמות ושקר, שהם זהמת הנחש. ועל־כן ישראל שעמדו על הר סיני, פסקה והמתן (שבת קמ"ו), פי שם זכו כלם לנבואה, על־ידי משה רבנו, רבן של כל הנביאים, שהיה מנהיג האמתי שלהם, ועל־ידי־זה נתברר ונתתקן המדמה אצלם, וזכו לאמונה שלמה בה', ועל־כן פסקה והמתן, זהמת הנחש, שהוא אמונות כוזבות, כי זכו לשלמות אמונה הישרה דקדשה על־ידי ברור המדמה, שזכו על־ידי רוח־נבואה כנ"ל:

וזה בחינת ה' דהששי, הנאמר במעשה בראשית, כמו שכתוב: ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (שבת פח), שכל העולם היה תלוי עד ששה בסיון, שקבלו ישראל את התורה. פי עקר חדוש העולם, דהינו לידע שהעולם מחדש והשם יתברך ברא את העולם ברצונו, הוא תלוי באמונה, פי על־ידי שכל אי אפשר להבין חדוש העולם, ועל־כן האפיקורסים כופרים בזה, מחמת שאי אפשר להבין זאת בשכל, פי עקר חדוש העולם הוא רק על־ידי אמונה, פי אנו מאמינים בה' שהוא יתברך ברא את העולם מחדש, פי באמת חדוש העולם היה על־ידי בחינת אמונה, כמו שכתוב (תהלים ז'): וכל מעשהו באמונה. נמצא שעקר חדוש העולם תלוי באמונה, ועל־כן היה העולם תלוי עד קבלת התורה, פי אז זכו לאמונה שלמה, על־ידי רוח־נבואה כנ"ל, ועל־כן אז דיקא נתגלה חדוש העולם, פי עקר חדוש העולם תלוי באמונה, כנ"ל:

ט ועל־ידי אמונה יהיה חדוש העולם לעתיד. פי התקצוץ החסדים, שעל־ידם יהיה חדוש העולם, בבחינות (תהלים ע"ב): פי אמרתי עולם חסד יבנה, הוא על־ידי אמונה, בבחינת (שם ע"ב): להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות. אמונתך בלילות - זה בחינת האמונה, שהיא תלויה בכל המדמה, שהוא בחינת לילה, בחינת חלום לילה (ט), שבא על־ידי המדמה. ועל־ידי־זה: להגיד בבקר חסדך, הינו בחינת חסד הנ"ל, שעל־ידו יהיה חדוש העולם לעתיד כנ"ל. וזה בחינת (איכה א'): חדשים לבקרים רבה אמונתך. רבה אמונתך - הינו אמונה, על־ידי־זה יהיה חדוש העולם, בחינת: חדשים לבקרים, בחינת: להגיד בבקר חסדך וכו', כנ"ל:

י וכשיהיה חדוש העולם לעתיד, אז יתנהג העולם על־ידי נפלאות, הינו על־ידי השגחה לכו, שהיא בחינת נפלאות, שלא בדרך הטבע. פי חדוש העולם לעתיד הוא בבחינת ארץ־ישראל, פי עקר ארץ־ישראל הוא על־ידי בחינת (תהלים ק"א): פח מעשיו הגיד לעמו וכו', כמו שפרש רש"י על פסוק: בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, ופרש רש"י שבשביל זה פתח ב'בראשית', משום פח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, כדי שלא יאמרו אמות העולם: לסטים אתם וכו', על־כן פתח ב'בראשית', פי הוא יתברך בראו וכו'.

פי עקר האמונה תלויה בכל המדמה, פי במה שהשכל מבין אין שיק אמונה, ועקר אמונה היא רק במקום שהשכל נפסק ואינו מבין הדבר בשכלו, שם צריכין אמונה, וכשאינו מבין הדבר בשכלו, אזי נשאר רק בבחינת פח המדמה, ושם צריכין אמונה. נמצא, שעקר האמונה היא בבחינת המדמה, ועל־כן על־ידי התפשטות הנבואה, שעל־ידי־זה נתברר ונתתקן המדמה, על־ידי זה נתתקן האמונה האמתית דקדשה כנ"ל. פי יש עשרה מדרגות בנבואה (ט), והם כנגד עשרת הדברות, שהם בחינת עשרה מדרגות של נבואה, כמו שכתוב (דברים ה'): פנים בפנים דבר ה' עמכם. דבר ה' זו נבואה, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (שבת קל"ח): ועל־כן על־ידי נבואה, שהוא בחינת עשרה מדרגות, בחינת עשרת הדברות, זוכין לאמונה בהשם יתברך, להאמין שהכל ברא ה' בעשרה מאמרות. נמצא, שעקר תקון האמונה הקדושה היא על־ידי בחינת רוח־נבואה:

ח ועל־כן צריכין לחפש ולבקש מאד אחרי מנהיג אמתי להתקרב אליו, פי כל מנהיג ומנהיג יש לו בחינת רוח־נבואה, וגם עכשו, שבטלה הנבואה, אף־על־פי־כן בהכרח שיהיה להמנהיג בחינת (במדבר י"ד): רוח אחרת, מה שאין נמצא בשאר ההמון, שעל־ידי־זה זכה להיות מנהיג, פי בלא זה, מפני מה יזכה זה דיקא להיות מנהיג, ולא אחר. אך באמת כל מנהיג ומנהיג של ישראל יש לו בחינת רוח אחרת, פי המנהיג הוא בחינת (במדבר כ"ג): איש אשר רוח בו, אשר יוציאם ואשר יביאם; פי המנהיג המוציא והביא את ישראל, בודאי יש לו בחינת רוח אחרת, אשר מחמת זה נעשה הוא דיקא מנהיג לישראל. וזה הרוח אחרת שיש להמנהיג, הוא בחינת רוח־הקדש, רוח־נבואה. אף־על־פי שעכשו אין נמצא רוח־נבואה, רוח־הקדש ממש, אף־על־פי־כן בודאי יש לו בחינת רוח אחרת, הנמשך מן הקדשה, מה שאין נמצא בשאר ההמון, שזהו גם־כן בחינת רוח־הקדש, אף־על־פי שאינו רוח־הקדש ממש לידע עתידות, אף־על־פי־כן הוא בבחינת רוח־הקדש, רוח־נבואה:

ועל־ידי בחינת הרוח־הקדש שיש להמנהיג האמתי, שהוא בחינת רוח־נבואה, על־ידי־זה כל המתקרבים אליו נתחזק ונתתקן אצלם האמונה האמתית דקדשה, פי כל מי שזוכה להתקרב למנהיג האמתי, על־ידי התקרבותו אליו נתתקן ונתברר אצלו בחינת המדמה, על־ידי בחינת הרוח־נבואה של המנהיג, פי עקר תקון המדמה הוא על־ידי בחינת רוח־נבואה כנ"ל, ועל־ידי תקון המדמה נתתקן ונתברר האמונה הקדושה כנ"ל, על־כן כל המתקרבים למנהיג אמתי זוכין לאמונה ישרה דקדשה:

אבל באמת צריכין לחפש ולבקש מאד מאד אחר מנהיג אמתי בזה, וצריך לבקש מאד מהשם יתברך, שיזכה להתקרב למנהיג אמתי, כדי שיזכה לאמונה אמתית בשלמות, פי בשמתקרבין, חס ושלום, למנהיג של שקר, על־ידי־זה באין, חס ושלום, לאמונות כוזבות, פי מנהיג של שקר הוא בחינת נביא השקר, בחינת (מלכים"א כ"ב): רוח שקר; ועל־ידי־זה אדרבא, נתקלקל המדמה, ובאים לאמונות כוזבות, פי עקר תקון האמונה היא על־ידי בחינת רוח־נבואה שיש להמנהיג אמתי, שעל־ידי־זה נתברר

(ד) עין מ"ד ק"ך פרישה מה. (ה) איוב לג.

יא וזה בחינת ראשי השנה, כי בראשי השנה או התפלה בבחינת דין ומשפט, כי המשפט לאלקים הוא (ט), ועל ידי זה מוציאים כל החיות של הסטרא אחרא, שינק מדעת ומתפלות ישראל. וזה בחינת (תהלים פא): כי חק לישראל הוא, משפט לאלקי יעקב. חק לשנא דמוזנא, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק זה (ביצה טו), הינו שמוציאים כל המזון והחיות מהסטרא אחרא, כי הוא מכרח להוציא ולהקיא הכל על ידי בחינת משפט לאלקי יעקב, הינו על ידי התפלה שהיא בבחינת דין ומשפט, שהיא בבחינת מטה עז, שעל ידי זה הוא מקיא כל הקדשה שבלע מן הדעת ומתפלות ישראל כנ"ל. וזה בחינת תשרי, בחינת: אתה פוררת בעוד ים, שפרת ראשי תנינים על המים (תהלים עד). ים שפרת ראשי תנינים - ראשיתבות הוא צרוף תשרי:

ואז, בשמחור קדשת הדעת שבלע, אז הדעת והמח בשלמות. וזהו בחינת ראשי השנה, ראש דיקא, בחינת תקון הראש והמח על ידי מטה עז הנ"ל. וכשמוציאים מהסטרא אחרא מה שבלע, אז מוציאים גם עצמות חיות, שהוא בחינת גרים. וזהו בחינת תשרי, בחינת (שמות כג): ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם וכו' - ספירתבות "תשרי". ועל ידי גרים נתגלה הכבוד, ונתפשט הנבואה, ונתתקן האמונה הקדושה, ונתפטר אמונות פזיות. וזה בחינת תקיעה, תרועה, שברים. תקיעה זה בחינת התגלות הכבוד, בבחינת (ישעיה כב): ותקעתיו יחד במקום נאמן, והיה לכפא כבוד. תרועה זה בחינת רוח נבואה, בבחינת (במדבר כג): ה' אלקי עמו ותרועת מלך בן, ותרועמו: ושכינת מלכיהון בהון; הינו השראת השכינה, בחינת נבואה. שברים זה בחינת פטול אמונות פזיות, בבחינת (שמות כג): שבר תשבר מצבותיהם (כמובא בתקון יח, ובתקון כא), הינו בחינת פטול אמונות פזיות ותקון האמונה הקדושה, בחינת (תהלים קמח): עיני כל אליך ישברו. ועל ידי אמונה זוכין לחדוש העולם, וזה בחינת תשרי, כי בתשרי נברא העולם (ר"ה י), וחדוש העולם יהיה בבחינת ארץ ישראל, בחינת השגחה, וזה בחינת ראשי השנה, בבחינת: תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה וכו'. ואז יתער שיר חדש כנ"ל, וזה בחינת תשרי, בבחינת (ש"ה ד): תבואי תשורי מראש אמנה:

יב וזה בחינת הראה. בשמחור הראה בשלמות, נמצאים בה כל הבחינות הנ"ל, כי זה הבעל-ב"ח הנ"ל, שמתפלל תפלה בבחינת דין, שעל ידי זה מוציא כל הקדשה מהסטרא אחרא, בחינת: ויעמד פיגחם ויפלל, הוא בחינת ציר נאמן לשולחיו, כי הוא מוסר נפשו בשביל ישראל. וזה בחינת הראה, בבחינת (משלי כח): בצנת שלג ביום קציר בן ציר נאמן לשולחיו; וצנה וקרירות הוא בחינת הראה, כי הראה מקרר חמימות הגוף, כי אלמלא בנפי ראה דנשבין על לבא, הוי לבא אוקיד כל גופא (תקון יח, דף כו):

שלמות הדעת הנ"ל היא בבחינת הראה, כי עקר הדעת והמחין הוא על ידי שמנונית הגוף. כי השכל דולק כמו נר על ידי שמנונית הגוף, והראה היא מעלה שמנונית הגוף אל המח על ידי הנשימה של הראה. גם על ידי הנשימה נתקנים כל השמנונית של הגוף, שעל ידי זה עקר קיום השכל.

נמצא, שעקר ארץ ישראל הוא על ידי ב"ח מעשיו, על ידי שידועין שהשם יתברך ברא את העולם. ולעתיד יחדש הקדוש ברוך הוא את כל העולם בלו בבחינה זו של ארץ ישראל, כי אז יתגלה שהשם יתברך ברא הכל, ואז יחדש כל העולם בלו בבחינת ארץ ישראל. ועקר קדשת ארץ ישראל הוא, ששם הוא השגחתו יתברך תמיד, בבחינת (דברים יא): תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה; ולעתיד, שיחדש את כל העולם בלו בבחינת ארץ ישראל כנ"ל, אז יתנהג כל העולם בלו על ידי השגחה לבר, כמו ארץ ישראל, ואז יתפטר הטבע לגמרי, ויתנהג העולם על ידי השגחה לבר, שהוא בחינת נפלאות, שלא כדרך הטבע. ואז יתער שיר חדש, בחינת (תהלים צח): שירו לה' שיר חדש, כי נפלאות עשה; הינו השיר שיתער לעתיד, שהוא נגון של השגחה, בחינת נפלאות, כי אז יתנהג העולם על ידי השגחה ונפלאות:

כי יש נגון של בחינת דרך הטבע, וזה בחינת (שם יט): השמים מספרים כבוד אל, ומעשי ידיו מגיד הרקיע; שהוא בחינת הנגון והשיר של דרך הטבע, של תכונות השמים, הינו בחינת השירים ותשבויות שמשבחין להשם יתברך על ההנהגה של עכשו, שמנהיג העולם בדרך הטבע; אבל לעתיד יתער שיר חדש של בחינת נפלאות, בחינת השגחה, כי אז יהיה ההנהגה על ידי השגחה לבר. ושיר החדש הזה שיתער לעתיד, הוא בחינת שיר פשוט, כפול, משלש, מרבע, שעולה ע"ב, בחינת חסד, שעל ידו יהיה חדוש העולם לעתיד, בחינת: עולם חסד יבנה. ושיר הזה הוא בחינת קול הנ"ל, שהוא משקה את הגן, שעל ידי קול הזה יכולין להזכיה, בבחינת: הרם כשפר קולך והגד וכו', כנ"ל:

נמצא, שעל ידי תפלה זוכין לבחינות הנ"ל, שעל ידי זה באין לבחינות קול הנ"ל, שעל ידי זה יכולין להזכיה כנ"ל, כי על ידי תפלה הנ"ל נעשין גרים, ונתגלה הכבוד, ועל ידי זה נתפשט הנבואה, ועל ידי נבואה זוכין לאמונה, ועל ידי אמונה יהיה חדוש העולם לעתיד, וחדוש העולם הוא בבחינת ארץ ישראל, הינו בבחינת השגחה כמו ארץ ישראל, ואז יתער השיר של השגחה ונפלאות, ושיר הזה הוא בחינות קול הנ"ל:

וזה בחינת: וירא מנוחה פי טוב ואת הארץ כי נעמה, ויט שכמו לסבל, ויהי למם עובד (בראשית מט). מנוחה זה בחינת נבואה, כמו שכתוב בברוך בן גרית (ירמיה מה): ומנוחה לא מצאתי - זו נבואה, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (מכילתא פ' בא, ורובא בפירש"י ש). ואת הארץ - הינו ארץ ישראל. ויט שכמו לסבל - זה בחינת נגון, בחינת שיר חדש הנ"ל, בחינת: בפתח ישאו; ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (ערכין יא): אין ישאו אלא לשון שירה, שנאמר: שאו זמרה ותנו תף; ועל ידי הנגון, בחינת שיר חדש, על ידי זה נתתקן הריח כנ"ל, שהוא בחינת משיח, בחינת (איכה ד): ריח אפינו משיח ה'. וזהו: ויהי למם עובד - זה בחינת משיח, כמו שכתוב (רות ד): ברוך ה' אשר לא השבית לך גאל וכו' ותקראנה שמו עובד. וזה בחינת למם - בחינת מסמוס, שממסמסין בדבר שיש לו ריח, כדי שיהיה הריח גורף, כי על ידי בחינות הנ"ל נתתקן הריח, שהוא בחינת משיח כנ"ל:

(1) דברים א.

לקוטי

תקעו תוכחה ח

מוֹחַר־ז' תְּנִינָא

וּנְקֻבּוּתָהּ, וְנִחַת עֲלֶיהָ אֲצִנְאוּרָהּ. בְּעֵא לְמִשְׁלָפָהּ, מִשְׁכוּבָהּ שְׁנָה לְהֵאֵי גִיסָא וּלְהֵאֵי גִיסָא. מִשָּׁה בְּמָה הוּי, עֶשֶׂר אַמְיִן. שְׁקַל גְּרָנָא בַּת עֶשֶׂר אַמְיִן, וְשׁוּר עֶשֶׂר אַמְיִן, וּמְחִיָּה בְּקֶרְסְלָהּ, וְקַמְלָה (בְּרֻכּוֹת נד:):

בִּי עוֹג הִיָּה אֲחִיזְתוּ בְיָמִי, כְּמוֹכָא (וְהוּר חֲקָה, דָּף קפד), וְהִיָּה יוֹנֵק מִבְּחִינַת הַדְּעַת דְּקֶדְשָׁה, בִּי מִסְפֵּרָא דִּימִינָא מִחָא חוּרָא כְּכִסְפָּא (תְּקוּן ע, דָּף קח), וְעַל־כֵּן רָצָה לְהַתְּגַבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל. וְזֶה שְׁאָמַר: מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל כְּמָה הוּי, תִּלְתָּא פְּרָסִי:

מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל - זֶה בְּחִינַת קִדְשַׁת הַמַּחְנֶה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת (דְּבָרִים כג:): וְהִיָּה מִחְנֶדֶד קְדוֹשׁ. וְעַקֵּר קִדְשַׁת מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי שְׁמִירָה מִתְּאֹת נְאוּף, מִבְּחִינַת מְקַרְה־לִּילָה, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב שֵׁם בְּפִרְשֵׁהּ. וְעַקֵּר הַשְׁמִירָה מִתְּאֹה זֶה הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת תִּלְתָּא פְּרָסִי, הֵינּוּ תִּלְתַּת מַחִין, שְׁכָל אַחַד וְאַחַד הוּא מַחְצָה פְּרוּסָה בְּפָנֵי תְּאֹה זֶה כְּנ"ל. וְהוּוּ: מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל כְּמָה הוּי, תִּלְתָּא פְּרָסִי - הֵינּוּ עַקֵּר הַקִּדְשָׁה שֶׁל מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל, שִׁיְהוּי קְדוּשִׁים מִתְּאֹה זֶה, מִמְּקַרְה־לִּילָה, חֵס וְשְׁלוֹם, הוּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת תִּלְתָּא פְּרָסִי, הֵינּוּ תִּלְתַּת מַחִין, שֶׁהֵם מַחְצָה פְּרוּסָה בְּפָנֵי הַתְּאֹה הַהוּא כְּנ"ל:

אִזִּיל וְאַעְקֵר טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פְּרָסִי, וְאַשְׁדִּי עַלְיָהּ. טוּרָא זֶה בְּחִינַת הַתְּפִלָּה, בְּבִחִינַת: וְהִבְיֹאוֹתִים אֵל הַר קִדְשִׁי, וְשִׁמְחֵתִים בְּבֵית תְּפִלְתִּי. וְהוּוּ: בַּת תִּלְתָּא פְּרָסִי, בִּי הַתְּפִלָּה נִמְשָׁכַת גַּם־כֵּן מִשְׁלַשׁ הַמַּחִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת מַחְצוֹת פְּרוּסוֹת, שְׁמִשְׁשׁ נִמְשָׁדֶּה שְׁלֹשָׁה מִינֵי רַחֲמִנּוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת בְּיוֹם כְּנ"ל, הֵינּוּ שֶׁהִסְפֵּרָא־אַחְרָא, שִׁישׁ לָהּ יִנְקָה מִן הַדְּעַת, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּחִינַת עוֹג, הִיא רוּצָה לְעַקֵּר, חֵס וְשְׁלוֹם, תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, לְהַמְשִׁיכֵם אֲלֵיהֶם וּלְכַלְעֵם, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּנ"ל. וְהוּוּ שְׁאָמַר: וְאַשְׁדִּי עַלְיָהּ, בִּי עַקֵּר רְצוּנָה הוּא רַק לְהַמְשִׁדֵּךְ אֲלֵיו תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַתְּאֲחוּ בְּהֵם, אֲבָל אַחֲרֵי־כֵן, כְּשֶׁהֵם אֲצִלוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, אִזִּי מְרָצָה לְחוּר וּלְהַשְׁלִיכֵם עַל יִשְׂרָאֵל, בִּי מֵאַחַר שְׁכָבֵר יִנֵּק מֵהֵם, אִזִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא מַעְצָמוּ מַחִינֵי וּמְשִׁיכֵם לְיִשְׂרָאֵל, עַדִּין הֵם פְּגוּמִים עַל־יְדֵי שִׁישׁ לוֹ יִנְקָה מֵהֵם, בִּי רַחֲמֵי רַשְׁעִים אֲכוּרֵי כְּנ"ל, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהוּא יוֹנֵק, חֵס וְשְׁלוֹם, מִהַרְחֲמִנּוֹת וּמִתְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא נוֹתֵם מַעְצָמוּ לְיִשְׂרָאֵל, אַף־עַל־פִּי־כֵן הֵם פְּגוּמִים עַל־יְדֵי אֲחִיזְתוּ בְּהֵם כְּנ"ל. וְזֶה שְׁאָמַר: וְאַשְׁדִּי עַלְיָהּ, בִּי אַחֲרֵי־כֵן שִׁיעַקֵרֵם וּיְכַלְעֵם, חֵס וְשְׁלוֹם, הוּא רוּצָה לְחוּר וּלְהַשְׁלִיכֵם לְיִשְׂרָאֵל, בִּי כְּבֵר הֵם פְּגוּמִים עַל־יְדֵי כְּנ"ל. [בִּי מֵאַחַר שֶׁהִסְפֵּרָא־אַחְרָא לֹא נִכְנַעַת, רַק מַעְצָמָה הִיא מַחֲזֶרֶת לְיִשְׂרָאֵל, עַל־כֵּן הֵם פְּגוּמִים; אֲבָל כְּשִׁמּוּצִיָּאִין מִפְּנֵי בְּעַל כְּרָחוּ, עַל־יְדֵי מַטָּה עוֹ כְּנ"ל, אִזִּי הִסְפֵּרָא־אַחְרָא נִכְנַעַת לְגַמְרֵי, וְאִז חוּר הַכֹּל אֵל הַקִּדְשָׁה בְּשְׁלָמוֹת, וְהֵבֵן - גְּרָאָה לִי]:

אִזִּיל עַקֵּר טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פְּרָסִי וְאוֹתְבָה בְּרִישָׁה - הֵינּוּ שֶׁהַתְּגַבֵּר וְעַקֵּר תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פְּרָסִי כְּנ"ל. וְאוֹתְבָה בְּרִישָׁה - שֶׁהַמְשִׁדֵּךְ הַתְּפִלוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת דַּעַת וְרַחֲמִים, לְתוֹךְ הָרֹאשׁ וְהַמֶּחֶ שְׁלוֹ, שֶׁזֶה בְּחִינַת: וְהִנְחֵשׁ הִיָּה עָרוֹם, כְּנ"ל.

וְעַל־כֵּן נִקְרָאִין הַמַּחִין גְּשָׁמָה, בְּבִחִינַת (אִיּוֹב לב:): וְגִשְׁמַת שְׂדֵי תְּבִינִים; בִּי עַקֵּר הַמֶּחֶ וְהַדְּעַת - עַל־יְדֵי הַגְּשָׁמָה כְּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (מִשְׁלֵי ט:): גַּר ה' גְּשָׁמַת אָדָם, בִּי הַשְׁכֵּל הוּא גַר דּוֹלֵק עַל־יְדֵי הַשְּׂמִינְיָת שְׁבִגוּף, שְׁמִתְקִימִין וְעוֹלִין אֵל הַמֶּחֶ עַל־יְדֵי הַגְּשָׁמָה שֶׁל הָרָאָה; נִמְצָא, שֶׁעַקֵּר קִיּוֹם הַדְּעַת - עַל־יְדֵי הָרָאָה: גְּרִים הַנ"ל זֶה בְּחִינַת: הַכֹּל נִחַת הַכֹּל סֵלֶק, הַנְּאָמַר בְּהָרָאָה, כְּמוֹכָא (בַּת"ו תי' סט, דָּף צו), בִּי יֵשׁ הַכֹּלִים בְּעוֹלָם, שֶׁהֵם בְּחִינַת (יִרְמִיָּה י, נא): הַכֹּל הַמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים, הֵינּוּ הַכֹּלִי עוֹלָם שֶׁל שְׁמוֹת. וְכְשִׁמְקַבְּלִין אֲלוֹ הַכֹּלִים וּמְכַנְּסִין אוֹתָם בְּתוֹךְ תוֹרָה וְתְּפִלָּה, וְנַעֲשֵׂה מֵהֵם הַכֹּלִים דְּקֶדְשָׁה, זֶה בְּחִינַת גְּרִים, בִּי מִהַכֹּל מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים נַעֲשֵׂה הַכֹּל דְּקֶדְשָׁה שֶׁל תוֹרָה וְתְּפִלָּה, שֶׁזֶה הוּא בְּחִינַת גְּרִים. וְזֶה בְּחִינַת: הַכֹּל נִחַת הַכֹּל סֵלֶק, הַנְּאָמַר בְּהָרָאָה, שְׁמִקְבֵּלֵת הַכֹּל וּמוֹצִיאָהּ הַכֹּל, הֵינּוּ בְּחִינַת גְּרִים, הַנְּעֻשִׂין עַל־יְדֵי שְׁמִקְבֵּלֵין הַכֹּלִים שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהֵם בְּחִינַת: הַכֹּל הַמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים, וּמַעֲלִין אוֹתָן לְבְּחִינַת הַכֹּל דְּקֶדְשָׁה עַל־יְדֵי תוֹרָה וְתְּפִלָּה כְּנ"ל:

הַתְּגַלּוֹת הַכְּבוֹד הַנ"ל זֶה בְּחִינַת (מִשְׁלֵי א:): כְּבֹד אֵת ה' מִהוֹנֵד - אֵל תִּקְרִי מִהוֹנֵד, אֵלָא מְגוֹרֵד⁽¹⁾, וְהַגְּרוֹן יוֹצֵא מִהָרָאָה:

הַתְּפִשְׁמוֹת הַנְּבֹאָה הַנ"ל, זֶה בְּחִינַת הַרוּחַ שֶׁל כְּנָפֵי רָאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ־נְבֹאָה, בְּחִינַת (שְׁמוּאֵל ב, כג:): רוּחַ ה' דִּבֵּר בִּי:

תְּקוּן הַמְּדַמָּה הוּא בְּבִחִינַת הָרָאָה, בִּי שְׁנָה וְדַמְיוֹן הוּא תְּלוּי בְּהָרָאָה, בִּי עַקֵּר שְׁנָה וְדַמְיוֹן הוּא עַל־יְדֵי קַר וְלַח, וְעַל־כֵּן בַּעַת הַגְּשָׁמִים אִז נּוֹפֵל שְׁנָה עַל הָאָדָם, וְהָרָאָה הִיא קַר וְלַח, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה בֹּא שְׁנָה וְדַמְיוֹן, הֵינּוּ הַדַּמְיוֹנוֹת הַבָּאִין לְאָדָם בַּעַת הַשְּׁנָה, שֶׁזֶה בְּחִינַת כַּח הַמְּדַמָּה:

חֲדוּשׁ הָעוֹלָם בְּבִחִינַת הָרָאָה, זֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קד): תִּשְׁלַח רוּחְךָ יִבְרָאוּן וְתַחֲדֹשׁ כְּנָפֵי אֲדָמָה, בְּחִינַת הַרוּחַ שֶׁל כְּנָפֵי רָאָה. וְהַחֲדוּשׁ הָעוֹלָם הוּא בְּבִחִינַת הַשְּׁגָחָה, בְּחִינַת אַרְצ־יִשְׂרָאֵל, וְזֶה בְּחִינַת הָרָאָה, בְּבִחִינַת מַה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה (חִלּוּן טב:): לְמָה נִקְרָא שְׁמָה רָאָה? שְׁמֵאִירַת אֵת הָעֵינַים - זֶה בְּחִינַת: תְּמִיד עֵינֵי ה' אֵלֶיךָ בַּהּ וְכו', הַנְּאָמַר בְּאַרְצ־יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְּׁגָחָה כְּנ"ל. נִגּוֹן וְשִׁיר חֲדוּשׁ הַנ"ל בְּבִחִינַת הָרָאָה, זֶה בְּחִינַת: קְרָא כְּגוֹרֵן אֵל תַּחֲשֵׁד, כְּשֶׁפֶר הָרֵם קוֹלְךָ; וְהַגְּרוֹן הוּא הָרָאָה כְּנ"ל, וְשֵׁם הוּא בְּחִינַת הַנְּגוֹן כְּנ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּשֶׁפֶר וְכו' כְּנ"ל:

תְּקוּן הַרִיחַ וְהִירָאָה, שֶׁהוּא מוֹזְנָא דְּנִשְׁמָתָא, שְׁנַתְּתַקֵּן עַל־יְדֵי כָּל בְּחִינַת הַנ"ל, הוּא בְּבִחִינַת הָרָאָה, בִּי צְרוּף הָרָאָה הוּא סוֹפִי־תְּבוֹת: ה' רוּעִי לֹא אַחֲסֵר (תְּהִלִּים טג), ה' רוּעִי לֹא אַחֲסֵר, זֶה בְּחִינַת מוֹזְנָא דְּנִשְׁמָתָא, וְהוּוּ: לֹא אַחֲסֵר - בְּחִינַת (שֵׁם לד:): בִּי אִין מַחְסוֹר לִירְאוּי, הֵינּוּ בְּחִינַת יְרָאָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת רִיחַ, שֶׁהוּא מוֹזְנָא דְּנִשְׁמָתָא כְּנ"ל:

וְזֶה פְּרוּשׁ מֵאִמֵּר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנּוּם לְבִרְכָה עַל עוֹג מְלֶךְ הַבָּשָׂן: אָמַר: מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל כְּמָה הוּי, תִּלְתָּא פְּרָסִי. אִזִּיל וְאַעְקֵר טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פְּרָסִי, וְאַשְׁדִּי עַלְיָהּ. עַקֵּר טוּרָא בַּת תִּלְתָּא פְּרָסִי, וְאוֹתְבָה אֲרִישָׁה. אִתִּי עֲלָה קוּמְצָא

(1) עֵין מִשְׁלֵי ג' בַּתְּנָה כְּרִשִׁי שֵׁם. וְכֵן הוֹבֵא בְּבִאֵה"ט או"ח ס' נג כִּשֶׁם הַפְּסִיקָתָא. אֲמַנֵם בְּפְסִיקָתָא עֲצַמָה אִיתָא מִמָּה שְׁחַנְדֵּךְ אִם נָתַן לְךָ קוֹל עֵרֵב וְכו'.

וזהו בחינת שופר, בחינת הרם כשפר קולך פנ"ל. והדר מפרש איך זוכין על-ידי התגלות הכבוד, שהוא בחינת תקעו, לבחינת חדוש העולם, בחינת שיר חדש, שהוא בחינת בחדש שופר - וזהו: בפסח ליום חגנו. בפסח - זה בחינת נבואה, בחינת (בראשית ה'): המכסה אני מאברהם אשר אני עושה, שנה בחינת נבואה, בחינת (עמוס א'): כי לא יעשה ה' אלקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים. ליום חגנו - הוא ראש-השנה, זה בחינת אמונה, שנתתקן על-ידי תקון פח המדמה, שהוא בחינת חג, בבחינת (ישעיהו מד'): ובמחונה יתארהו. יתארהו - הינו תארים ושכחים, שהם בחינת פח המדמה, כי כל התארים והשכחים שאנו מדמין אותו יתברך, הם בבחינת המדמה, כי בפנימיות השכל הוא יתברך מפשט לגמרי מכל השכחים והתארים. נמצא, שכל השכחים והתארים הם בבחינת המדמה. ועלין כשהמדמה מברר ומתקן, או יכולים לסדר שכחים ותארים לו יתברך, כי פשטין המדמה מתקן, אזי אין יודעים כלל לתאר אותו יתברך בכוכל בשכחים ותארים, כי כל השכחים והתארים הם בבחינת המדמה פנ"ל. וזה בחינת חג, בחינת: ובמחונה יתארהו. ועל-ידי-זה נתתקן האמונה, שהיא בחינת ראש-השנה, כי עקר ראש-השנה, שאז הוא חדוש העולם, כי פתשרי נברא העולם, הוא תלוי באמונה פנ"ל:

וזה: בפסח ליום חגנו - כי עקר תקון המדמה והאמונה היא על-ידי נבואה פנ"ל, ועלין ראש-השנה, שהוא בחינת אמונה, עקר ראש-השנה תלוי בסיון, שהוא קבלת התורה, שעל-ידי-זה נתתקן האמונה פנ"ל. ועל-ידי תקון המדמה והאמונה, שנתתקן על-ידי נבואה, בחינת: בפסח ליום חגנו - על-ידי-זה זוכין לבחינת חדוש העולם, בחינת שיר חדש הנ"ל, שהוא בחינת בחדש שופר. וכל זה נמשך מבחינת התגלות הכבוד, בחינת תקעו פנ"ל, כי על-ידי התגלות הכבוד זוכין להתפשטות הנבואה וכו' פנ"ל. וכלל כל הבחינות האלו נעשין על-ידי בחינת: כי חק לישראל הוא משפט לאלחי יעקב, שהוא בחינת משה עז הנ"ל, פנ"ל, שעל-ידי-זה נעשין כל הבחינות הנ"ל, פנ"ל:

ט

אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ולכו: (יחזקאל א)

איתא בתקוני זהר (תיקון יג, דף כח): פלהו ערקין דלפא מתנהגין בתר רוחא, הדא הוא דכתיב: אל אשר יהיה הרוח ללכת וכו'. דהינו הרוח היוצא מפני הראה, כי אלמלא כנפי ראה הנשכין על לפא, הוי לפא אוקיד כל גופא (שם בת"י). כי על-ידי הרוח מכבין הנר ומדליקין הנר, פנראה בחוש, שלפעמים נכבה הנר על-ידי הרוח המנשב, ולפעמים מדליקין הנר שנכבה על-ידי הרוח שמנשבין בו, כי כבוי הנר הוא על-ידי שנופל על הנר עפרוריות, ונפרדין חלקי האש שיש בו מיסוד האש, ואינם יכולים לבער, ועל-כן פשמנפחין בו, אזי הרוח מנפח מן הנר העפרוריות, ועל-ידי-זה חוזרים ונתחפרים ונתקשרים חלקי האש, ומתחילין לדלק. [וכן לפעמים מכבין הנר על-ידי הרוח, שמנפח ומפריד האש מהנר].

איתי קומצא - זהו בחינות התפלה של הבעל-בחי, שהיא בבחינת קמוץ ודין, בחינות מטה עז הנ"ל. ונקבוה - זה בחינת: נקבת במטיו ראש פרוו (הבקות ג). כי על-ידי התפלה, שהיא בבחינת קמוץ ודין של הבעל פח הנ"ל, שהוא בבחינת מטה עז, על-ידי משברין ומכניעין אותו פנ"ל. כי היא עומדת בבית-הבליעה שלו, בבחינת: בצוארו ילין עז. וזהו: ונחת אצנארה - שהיא עומדת בצוארו, בבחינת: בצוארו ילין עז, פנ"ל. וזהו: בעא למשלפה - כי הוא מכרח להוציא ולהקיא כל הקדשות של התפלות והדעת שבלע, בבחינת: חיל בלע וקאנו פנ"ל. וזהו: משבוה שנה וכו' - כי לא די שהוא מקיא ומוציא קדשת תפלת ישראל וכו', אף גם מבטנו יורישנו אל; הינו שמכרח להוציא עצמות חיותו ממש, שנהו בחינת גרים. וזהו בחינת: משבוה שנה, בחינת: מעיו עשת שן (ש"ה ח), הינו שמכרח להוציא עצמות חיותו מתוך קרבו ומעיו, בבחינת: מבטנו יורישנו אל, בחינת: רדה בקרב אויביך, פנ"ל. משה פמה הוי, עשר אמין - משה הוא בחינת נבואה, כי משה רבן של כל הנביאים. וזה בחינת עשר אמין, בחינת עשרה מדרגות של נבואה. כי על-ידי מטה עז הנ"ל, שעל-ידו נתגלה הכבוד פנ"ל, על-ידי-זה זוכין לנבואה פנ"ל. שקל נרנא בת עשר אמין - נרנא זה בחינת פלימלאכה של מעשה בראשית, וזהו: בת עשר אמין - בחינת עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, שהם בחינת פלימלאכה של מעשה בראשית, כי על-ידי נבואה זוכין לאמונה, שהיא בחינת עשרה מאמרות, שהם כלי מלאכה של מעשה בראשית, כי על-ידי אמונה מאמינים בחדוש העולם, שהשם יתברך ברא הכל בעשרה מאמרות פנ"ל. ועל-ידי אמונה זוכין לחדוש העולם שלעתיד, ואז יתער שיר חדש הנ"ל:

וזהו: ושור עשר אמין - זה בחינת השיר שלעתיד, שהוא שיר פשוט וכו', שהוא יוד אותיות, בחינת עשר אמין. וזהו: ושור - זה בחינת (שרהשירם ג): מדלג על ההרים, מקפץ על הגבעות. הרים וגבעות הם בחינת ריחות, בבחינת (שם ד): אלך לי אל הר המור ואל גבעת הלבונה; הינו הריחות הגדלים בגן על-ידי קול הנגון שהוא משקה את הגן פנ"ל. וזה בחינת: מדלג על ההרים מקפץ וכו' - זה בחינת הנגון הנ"ל, שעל-ידו גדלים הריחות, שהם בחינת הרים וגבעות. וזהו: מדלג וכו' - זה בחינת המדות של הנגון, שקורין "מאסין", שהם נעשין על-ידי דלוג וקפיצה על הנימין שבפנור. וזהו בחינת ושור עשר אמין, הינו בחינת הנגון הנ"ל, שהוא בחינת: מדלג על ההרים וכו' פנ"ל, כי על-ידי בחינות הנ"ל זוכין לזה הנגון. וזה הנגון הוא בחינת הקול הנ"ל, בחינת קול יעקב, שהוא מכניע עקב דסמרא-אחרא, וזהו: ומתיה בקרסלה וקמלה - שהכה והכניע עקב דסמרא-אחרא על-ידי בחינת קול הנגון הנ"ל, שהוא בחינת קול יעקב, שהוא מכניע עקב דסמרא-אחרא, בבחינת: וידו אוחות בעקב עשו, פנ"ל: וזה פרוש: תקעו בחדש שופר. תקעו - זה בחינת התגלות הכבוד, בחינת: ותקעתי יתד במקום נאמן, והיה לכסא כבוד. בחדש - זה בחינת חדוש העולם, בחינת שיר חדש הנ"ל.

הקדמה

זה עתה החלו רבים מאנשי שלומינו היקרים הע"י, בלימוד התורה הזמנית 'תורה ח' תנינא' - המאמר האחרון שגילה רביה"ק הננמ"ח זיע"א בימי חייו, אשר בו גילה דעתו וצוואתו בענין הנהגתו לדורות, וגודל כוחו הנפלא להוציא נפש כל חי משיני הס"מ, ולבטל כח הסט"א עד שתקיא כל יניקתה וחיותה, ויחזרו כל נשמות ישראל המושלכים מחוץ לקדושה לכור מחצבתם.

במאמר זה גילה רבינו כח תורתו ועצותיו, המשמיעים אל הנשמה שיר חדש ונעים המשיב את הנפש בשבעה משיבי טעם, בשמעה את קולו של בעל התפילה העומד ומוכיחם באהבה עזה, והופך עוונותיהם לזכויות, להשביע את נשמותיהם במזון צח ולגלות כבודם כבראשונה.

מאמר זה ככלל מאמריו הקדושים בנויים כמגדל נפלא אשר עולים בו ממדריגה למדריגה בזה אחר זה, עד שסובבים את צריח המגדל לגלות מראה תבניתו, ושוב יורדים וחוזרים חלילה אל תחתיתו כדי להבין היקף ועוצם תכלית המגדל, בפרט במאמר זה אשר רבו בו הפרטים מאוד מאוד, ויש מן העינינים החוזרים על עצמם בכמה וכמה אופנים, עד שמתגלים קשרי כוונת דבריו הקדושים, כאשר כמה וכמה מושגים חדשים ויסודיים מתבררים ומתלבנים לאורך המאמר.

אין צורך להכביר במילים אודות סדרי לימוד תורתו ודרכי לימוד השגתו, כאשר כבר נתבררו הדברים בארוכה ע"י טובי אנ"ש, בכמה וכמה חיבורים נפלאים שיצאו לאור במהלך השנים ונתחברו בהם הקדמות ופרקי מבוא ערוכים, ללמד בני יהודה קשת, איך לצעוד באור תורתו ולהבינם על בוריים כראוי, כמו כן כבר דשו ביה רבים כ"א לפי ענינו והרגשתו בדרך לימוד הספה"ק ליקוטי מוהר"ן, עד שכבר נסללו דרכים ונתיבים במים העזים המפכים ממעינו הקדוש ז"ל, הנובע ומשקה את כל העולם כולו, וכל אחד ואחד עומד אצל בארו ושואב בכלי מחו לפי השגת ידיעתו והבנתו, ולפי יגיעת חיפושו אחר אורו הזורת.

במאמרים האחרונים נתפרסמו קונטרסים אלו, הבנויים כביאור משולב בתוך דברי התורה ומשובצים בהערות וקשרים רבים, כאשר מטרת הביאור הוא לבאר "הבנת פשיטות דבריו בעומק", כדי לבסס את ידיעת התורה בפשט הדברים לאשורם, טרם יבוא הלומד לחידוד ופלפול וסלסול דבריו, כאשר דבר זה נצרך לכל באי שער עירו כידוע, כי אין דרך ומוצא בדברי רבינו ז"ל,

לבוא אל הקודש פנימה טרם הבנת פשיטות הדברים בבהירות להבין כל תיבה ותיבה, כל שלב ושלב, וכל דיבור ודיבור בשלימות.

אמנם אין ספק כי גם להבנת 'פשט' דבריו נצרך עיון ודקדוק רב כידוע, אשר כל זה אינו אלא כיגיעה וטירחא הנצרכת לקליטת ותפיסת דבריו, אשר באה מתוך אמונת המחפש בדברי רבו, להרגיש רצון כוונתו ומגמתו בסדר דבריו, כאשר רק לאחר ביסוס והעמדת ההבנה יפתחו מעיינות תהום רבה וארובות החלונות המסתעפים ומתפתחים בתורתו הקדושה, ולכן נמנענו מלהיכנס לענינים המסתעפים מתוך דבריו, ובנקודות המצריכים הפשט וניתוח עד להבהרת הענין, ומהם אשר באו בקצרה בציונים והערות או בנספחים הנלווים.

תיתי ליה למכון 'עיינות ותהומות', אשר גם כעת שוב יזמו את כתיבת ועריכת הביאור, והניפו ידם בקודש להדרו ולכללו, בהגהה וניפוי אחר ניפוי, ולא חסכו כל און והון למען יצא דבר נאה ומתוקן מתח"י.

קובעים ברכה לעצמם, מכון 'תמימי דרך' בהנהלת הרה"ח ר' בנימין ויצהנדלר שליט"א, הידועים במפעלותיהם הברוכים והמסועפים למען כלליות אנ"ש הוגי התורה הזמנית, אשר יזמו ומימנו את הדפסת הקונטרסים, לגלות הסגולה לעם סגולה המשתוקקים להתענג על פשט דבריו בבהירות, להבין דבר דבור אל אופניו בסדר שלבי הגילוי והתיקון המתבארים באריכות דבריו, והשקיעו ממון רב להוציא לאור עולם דבר שלם ומתוקן, תהי משכורתם שלימה מאת ד' ונאמן הוא בעל השדה להמציא להם כדי חלקם.

עיקרי הביאור ויסודותיו מבוססים על 'יסודות ההבנה' אשר נוצקו על ידי דו"ז הגה"ח רבי משה קרמר שליט"א, המהוים בסיס איתן להבנת 'פשט' התורה ביסודיות כדי להעמיד עליו את בנין המאמר כולו, כאשר בסייעתא דשמיא נערכו הדברים לכדי ביאור ערוך ומסודר, ובמקומות רבים השלמתי ע"פ הבנת כלליות הדברים, כמו כן במקומות בהם נסתעפו הדברים וכיו"ב יגעתי וטרחתי כפי מסת ידי להניח לפני הלומד את ביאור הענין לאשורו ע"פ מפרשי התורה ותורף הבנת דבריו, כמו"כ נוספו הערות ותוספת רבות ע"פ צורך ביאור מושגי המאמר, וכן הושם דגש מיוחד על ביאור חלק קשרי המאמר באופן פשוט המועיל להבנת מהלך דבריו, [הנספחים שצוינו בהערות עדיין לא הובאו לדפוס מחמת דוחק הזמן, ועוד חזון למועד אי"ה].

יבואו המתענגים להתענג בו, יבואו המתבהרים להתבהר בו, יבואו המעיינים להתבסס בו, יבואו המסלסלים להתייחד בו, יבואו שעריו ברינה כל הבא אל אהלו הקדוש לחפש אחר נשמת קדשו בספרו הקדוש כאשר ציוונו באזהרתו הגדולה.

אייר תשפ"ו
צבי קרמר

תקעו תוכחה^א

תקעו בחדש שופר בכנסא ליום חגנו, כי חק לישראל
הוא משפט לאלקי יעקב (תהלים פ"א)^ב

- א -

יבאר כלליות ענין התוכחה

^א אף על פי שתוכחה^ד הוא דבר גדול^ה כמבואר הרבה בדברי חז"ל על מעלת

הערות והוספות

יהושע לא הוכיח את ישראל אלא סמוך למיתה וכן שמואל שנא' (ש"א יב) הנני ענו בי וכן דוד את שלמה בנו'. ע"כ.

ובחיי"מ (מג) וזאת התורה היא התורה האחרונה של ימי חיי הקדושים. וְשֶׁמֶדְבָּר מְעַנֵּן תּוֹכְחָהּ, כִּי עֵקֶר הַתּוֹכְחָה שֶׁל גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים הִיא סְמוּךְ לְמִיתָתָן כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י גַּל פְּסוּק: "אֵלֶּה הַדְּבָרִים" וְכוּ'. גַּם שָׁם מְדַבֵּר מְעַנֵּן מְלַקְמֵת עוֹג וְכוּ' שֶׁזֶה בְּחִינַת אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דְּבַר מֹשֶׁה וְכוּ' אַחֲרֵי הִפְתּוּ אֵת סִיחוֹן וְאֵת עוֹג וְכוּ'. ובפל"ח (אות יא) "נאמר אצל משה רבינו ע"ה (דברים א) אלה הדברים אשר דיבר משה וכו' אחרי הכותו את סיחון וכו' ואת עוג וכו' ורז"ל דרשו על זה (דברים רבה ג"ד) לפי שהן דברי תוכחות מלמד שלא הוכיחן אלא סמוך למיתה וכו', וכן יהושע וכן שמואל וכן דוד וכו' ובכל ימי הקיץ הקודם לזה היה מצפה מאד על ענין הקיבוץ שיתקבצו אליו ז"ל שם על ראש השנה".

ד. אמנם רבינו אמר תורה זו טרם הסתלקותו, וזו היתה ענין התוכחה באותו

א. מאמר תקעו תוכחה סימן ח' נאמר בראש השנה תקע"א (חיי"מ נט), מאמר זה הינו המאמר האחרון בימי חייו הקדושים אשר קבלוה כצוואה קדושה כמבואר בכתבי התלמידים, כמו"כ על מסירות נפשו של רבינו ז"ל במסירת תורה זו וכלל השתלשלות הדברים באותו היום, ראה חיי"מ ריט, ימי מוהרנ"ת נב - ג, פל"ח אות א'.

ב. פסוק זה יתבאר בסוף המאמר כדרכו בכ"מ.

ג. טרם הסתלקותו קיים רבינו ז"ל בנפשו, מה שאמרו חז"ל, כי הצדיקים קודם הסתלקותם מוכיחים את בני ישראל, וכדברי רש"י (דברים א, ג) "מלמד שלא הוכיחן אלא סמוך למיתה ממי למד מיעקב שלא הוכיח את בניו אלא סמוך למיתה, אמר ראובן בני אני אומר לך מפני מה לא הוכחתך כל השנים הללו כדי שלא תניחני ותלך ותדבק בעשו אחי, ומפני ד' דברים אין מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתה כדי שלא יהא מוכיחו וחוזר ומוכיחו ושלא יהא חבירו רואה ומתבייש ממנו וכו' כדאי' בספרי, וכן

וחובת התוכחה^ה, וגם על פי דיני התורה, מִפְּלַעַל עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, לְהוֹכִיחַ אֶת חֵבְרוֹ כְּשֵׁרוּאָהּ בּוֹ שְׂאִינוֹ מִתְּנַהֵג בְּשׁוֹרְהוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ויקרא י"ט) "הוֹכִיחַ תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ"^י, אַף עַל פִּי כֵן לָאוּ כָּל אָדָם רָאוּי לְהוֹכִיחַ כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא (כ"ה הגירסא בע"י) (ערכין טז:): תָּמִיד אָנִי, אִם נִשְׁ בְּדוֹר הַנֶּה מִי שְׂיִכּוֹל לְהוֹכִיחַ [מבלי שישא עליו המוכיח חטא, על ידי שיהיו פניו של החוטא משתנין (רש"י שם) פ"ח]^ט וְאִם רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר זֹאת בְּדוֹרוֹ, כָּל שֶׁכֵּן בְּדוֹר הַנֶּה שֶׁל עַכְשָׁיו.

יבאר מדוע צריך שיהיה 'ראוי' להוכיח

כי בְּשֶׁהֻמוּכִיחַ אֵינוֹ רָאוּי לְהוֹכִיחַ, אֲזַי לֹא דִי שְׂאִינוֹ מוֹעִיל בְּתוֹכְחָתוֹ לְהַחֲזִירוֹ

הערות והוספות

- עבירה היא הצלת נפשו וגופו.
- ח. כי מאחר שתלתה תורה מצוות התוכחה בתנאי זה, כמאמר הכתוב 'הוכח תוכיח את עמיתך - ולא תשא עליו חטא', לכן מי שאינו 'ראוי' להוכיח, היינו שאין יכול קיים תנאי זה, אין עליו חובת מצוה זו.
- ט. יש לחדד כוונתו, כי בוודאי שמצוות תוכחה אשר באה להפריש את חברו מן האיסור, כגון כשרואה בו עובר או נכשל בחטא ובא להזהירו על כך, בודאי כאו"א מחויב בזה גם אם אינו ראוי כלל, [רק יוכיח באופן האמור בפוסקים מבלי לבזותו וכו' אלא ילמדו את האסור והמותר כמבואר היטב פרטי הענין בזה בפוסקים],
- רק כוונת רבינו היא כשבא לייסר את האדם על עוונותיו שכבר עבר בהם, ובא להוכיחו שיתקן מעשיו ודרכיו, אשר לאו כל אחד ראוי לכך.
- וכידוע דעת הבעש"ט ז"ל על המגידים שהיו בדורו, אשר בתוכחתם קלקלו יותר ממה שתיקנו.
- הזמן כמבואר בהערה הקודמת, אך תחילה ידבר באופן כללי מיסוד מעלת וסדר התוכחה שציותה תורה על כאו"א.
- ה. כי מלבד מה שנצטוינו בזה מן התורה כדבריו בסמוך, מצאנו במאמרי חז"ל הפלגות נוראות בגודל ענין התוכחה, בחובת התוכחה ובעונש מניעת התוכחה, כדוגמת מה שאמרו חז"ל (ערכין טז:): אמרו: "עד היכן תוכחה [אדם חייב להוכיח את חברו]. רב אמר עד הכאה [עד שיקצוף זה, ויכה את המוכיח] שמואל אמר עד קללה [שיקלל את המוכיח], ורב יוחנן אמר עד נזיפה", וכן מה שהרבו במצוות התוכחה ואמרו (ב"מ לב) הוכח תוכיח אפילו מאה פעמים, וכן מובא בדבריהם על אלו שאינם מוכיחים שנתפסים בעוון החוטאים, ואכמ"ל.
- ו. לשון החינוך מצוה רלט.
- ז. ובמנחת חינוך (רלט, ו) כתב כי יש בזה חיובים נוספים: מצוות לא תעשה: "לא תעמוד על דם רעך" ומצוות עשה: "והשבתו", דמרבינן מיניה חיוב השבת אבידה באבידת גופו, והצלתו מעשיית

למוטב, אף גם הוא מבאיש (-מסריח) ריח של הנשמות השומעים תוכחתו, כי על ידי תוכחתו הוא מעורר הריח רע של המעשים רעים ומדות רעות של האנשים שהוא מוכיחם, מאחר שמזכיר את חטאיו, הוא מעורר הריח רע של אותו החטא, ואף שהחטא יש בו ריח רע מעצם מהותו, מ"מ הוא מתעורר ומתגבר שוב על האדם ע"י התוכחה, כי כמו כשמוח איזה דבר שיש לו ריח שאינו טוב^א, כל זמן שאין מזוין אותו הדבר, אין מרגישין הריח רע, אבל כשמתחילין להזיז אותו הדבר, אזי מעוררין הריח רע, כמו כן על ידי תוכחה של מי שאינו ראוי להוכיח על ידי זה מזוין ומעוררין הריח רע של המעשים רעים ומדות רעות של האנשים שמוכיחם, ועל כן הוא מבאיש ריחם, וגם מעורר עליהם קטרוג למעלה יב.

הערות והוספות

יבואר מיד בסמוך בתוך דבריו.
יא. נקט לשון זה ולא אמר דבר שיש לו 'ריח רע', מאחר שבאר לבאר ענין זה גופא, שלפעמים אין מרגישים את הריח 'רע' שבו, אף שריחו 'אינו טוב'.

יב. פשטות כוונתו היא על התגברות העבירה והנסיון, והקטרוג המתעורר מכך, אך פנימיות כוונתו היא גם על המרה שחורה המתגברת על האדם כתוצאה מעוונותיו, כי כאשר הוא נזכר בחטאיו הוא נופל לעצבות נוראה הגוררת אחריה חטאים נוספים רח"ל, ולכן ע"י שמעורר בו שוב הריח הנורא הוא מבאיש שוב את נשמתו בעצבות ומרה שחורה.

ולכן צריך האדם לזהר גם כשמוכיח את עצמו ועורך את חשבון מעשיו, לבלי להוכיח את עצמו באופן שאינו ראוי ח"ו, וראה ליקוטי הלכות (ציצית ה) מש"כ בה.

יג. וזה שסיים הכתוב הנ"ל, "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא, שלא יפגם בהתוכחה, שעל-ידי-זה מעורר ומנשא עליו חס ושלום, הריח רע של החטאים שהם

י. ריח הנשמות: קומת האדם [לבוש הנשמה] מורכבת מרמ"ח איברים, איברים אלו שהם לבושי הנשמה מכוונים נגד רמ"ח מצוות עשה, כשנשמתו שומעת לקול ד', ומקיימת את רמ"ח מצוות עשה, אזי איבריו מקבלים ריח טוב, כמובא בזוהר עה"פ לריח שמניך טובים "לריח גימטריא רמ"ח, שהם רמ"ח מצוות שיש לכל אחד מהם ריח טוב", כמו"כ להיפך, העוונות יש בהם ריח רע, והם מולידים בחוטא ריח נורא, וכדברי חז"ל בלשונם בכ"מ 'סרחו' או 'סרח' וכיו"ב.

ריח רע זה הם הבגדים הצואים המוזכרים בכל מקום, הנעשים לבושים אל הנשמה על ידי חטאיו של האדם, וכדברי מוהרנ"ת (ליקו"ה ציצית ה, ז) "על כן על ידי העבירות ח"ו נעשים בגדים צואים ח"ו ובגדים צואים זה בחינת ריח רע של המעשים רעים שהריח נמשך בהבגדים דייקא, כי כפי עבודתו של אדם כן הלבושים שלו לטוב או להיפך, ועיקר הוא הריח כנ"ל שעל ידי מעשים רעים ח"ו הלבושים שלו מעלין ריח רע, בחינת בגדים צואים".

ומה שנקט בלשונו ענין 'הנשמות' דייקא,

וכיון שנבאש ריחם, על ידי זה הוא מחליש את הנשמות שלהם כפי שיתבאר בסמוך, ועל ידי זה שנחלשים נשמותיהם, נפסק השפע מכף העולמות התלויים באלו הנשמות כי בכל נשמה תלויים כו"כ עולמות, וכיון שהוא מבאש ריחו ומעורר עליו קטרוג ח"ו, הרי הוא מפסיק שפע נשמה זו וכל התלויים בה^ד, ולכן הנשמה נחלשת ע"י המוכיח שאינו ראוי, פי עקר יניקת הנשמה הוא מהריח, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות מ"ג): מנין שמברכין על הריח, שנאמר: "כל הנשמה תהלל יה" איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף, הוי אומר: זה הריח, הרי כי כח יניקת הנשמה היא מן הריח^{טו}, ועל כן, על ידי זה המוכיח, שהוא מבאש ריחם על ידי זה נחלשת הנשמה שיניקתה מהריח כנ"ל, ומכילא נפסק השפע מכף העולמות התלויים בהם.

אבל בשהמוכיח ראוי להוכיח אזי אדרבא, הוא מוסיף ונותן ריח טוב בהנשמות שישבו בתשובה שלימה עד שיתהפכו עוונותיהם לזכויות^{טז} על ידי

הערות והוספות

תוספת ה'ריח טוב' היינו המצוות המתווספות באדם ע"י התשובה ששב מאהבה על ידי תוכחה של המוכיח הראוי.

ובזה נבין מה שיש להבין לכאורה בדבריו שאין המשל דומה כ"כ לנמשל, כי במשל ה'דבר שאין בו ריח טוב' הרי הוא מנענע את הלכלוך בעצמו וכאן הוא לכאורה מנענע ומזיז את האדם שישבו בתשובה, אך בזה תבין כי גם כאן המוכיח מנענע את העוון בעצמו להפכו לזכות ע"י תוכחתו והרי הוא ממש כמשל הנ"ל. (וראה מש"כ בסוף המאמר בפסוק מדלג על ההרים בהערות). [ובהל' מאכלי עכו"ם (ב, ה) מבאר ביותר פשט המתקה והפיכה זו, כי זה הקול יוצא מן השופר כמבואר לקמן בסמוך, שהוא בחינת בינה - עלמא דאתי, ששם באור הבינה הוא המתקת הדינים בשרשם נמצא כי העוון בעצמו נמתק ונתהפך, ודו"ק].

וראה בליקו"ה (נט"ו, ה, קה) מה שמבאר

סטרא דמותא, בחינת (שבת נה) אין מיתה בלא חטא, בחינת ולא ישאו עליו חטא ומתו" (ליקו"ה כבוד רבו ות"ח ג, יב).

יד. כי גם נשמה כזו אשר חטאה ונפלה למקום שנפלה ח"ו, תלויים בה כמה וכמה 'עולמות' ו'נשמות' נוספות המצפים לשפע המגיע דרך נשמה זו, כי זו מעלת נשמה הישראלית החצובה ממקור טהור.

טו. אמנם שם מיירי מריח גשמי שהגוף מריח בו, אך שורש הריח הגשמי הוא הריח העליון, הריח הרוחני, אשר הוא שורש הריח הגשמי המשתלשל ממנו למטה. אשר הוא סיבת השם האמיתי, והריח העליון הוא מקור יניקת הנשמה למעלה, רק שממנה נשתלשל ריח גשמי שנקרא 'ריח' ע"ש שרשו, ע"ש הריח העליון.

טז. כמבואר הרבה בליקו"ה (וכגון בהל' ציצית ה, ז, ספר תורה ב, ט, ביהכ"נ ו, יח, ועוד הרבה), כי

תּוֹכַחְתּוֹ¹, כִּי הַתּוֹכַחָה צְרִיכָה לְהִיזֵת בְּבַחֲיַנַת הַתּוֹכַחָה שֶׁל מוֹשֶׁה י"ח, שֶׁהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל מַעֲשֵׂה הַעֲגָל, שֶׁעַל יְדֵי תּוֹכַחְתּוֹ נָתַן בָּהֶם מַחֲדָשׁ רֵיחַ מוֹבֵט בְּבַחֲיַנַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א) "נִרְדֵּי נָתַן רֵיחוֹ", הַנֶּאֱמָר עַל מַעֲשֵׂה הַעֲגָל, אֲשֶׁר עַל יְדוֹ הַתְּפוּגָה הַרִיחַ הַטּוֹב שֶׁל מִתֵּן תּוֹרָה, וּמִכָּל מְקוֹם 'עֲזָב' רֵיחוֹ לֹא נֶאֱמָר אֲלֵא 'נָתַן'², כִּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שֵׁם [-וּלְשׁוֹן חֲבֵה כְּתַב הַכְּתוּב נָתַן רֵיחוֹ וְלֹא כְּתַב הַבְּאִישׁ אוֹ הַסְּרִיחַ לְפִי שְׁדַבֵּר הַכְּתוּב בְּלִשׁוֹן נְקִיָּה], וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבְּרָכָה בְּגִמְרָא (שְׁבֻט פ"ח): [-אָמַר רַב וְעֵדִינן חֲבִיבוֹתָא הֵיא גַבְנָן, דְּכַתִּיב נָתַן וְלֹא כְּתַב הַסְּרִיחַ], כִּי עַל יְדֵי תּוֹכַחָה שֶׁל מוֹשֶׁה כ"א עַל מַעֲשֵׂה הַעֲגָל הוֹסִיף

הערות והוספות

כ. "שהמובן מכותלי דבריו הקדושים, שגם בהתורה הזאת המשיך תיקון הסמיכה לתלמידו מורינו ר' נתן ז"ל, ושעל ידו המשיך קצת מהארט קול התוכחה והמוסר לנפשו"ת ישראל, באופן שלא יחליש את דעתם ונשמתם, כי עוד יוסיף לחזקם ולאמצם, וליתן בהם ריח טוב, שעל זה יסובב בהכתוב [ומאמר חז"ל], "נרדי נתן ריחו", עזב לא נאמר-אלא נתן" (ביאור"ל אות יט).

כא. לכאורה יש להבין, כי הרי פסוק זה המובא בדבריו - נרדי נתן ריחו - אינו מתוכחתו של משה כלל, כי משה הוכיחם על חטא העגל בתחילת פרשת דברים, כשאמר לבני ישראל 'ודי זהב' כמו שפירש"י שם, אלא כוונת רבינו היא כפי שאמרו חז"ל כי משה אמר להקב"ה: ודי זהב אמרי דבי ר' ינאי כך אמר משה לפני הקב"ה רבונו של עולם בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די הוא גרם שעשו את העגל (ברכות ל:), ומשה התפלל תפילה בבחינת דין, ובתפילה זו עצמה לימד עליהם זכות, וע"י תפילתו של משה במה שלמד זכות על עם ישראל, ענה ואמר הקב"ה 'נרדי נתן ריחו', כי הוא הביא עליהם זכות זה, ואכן בגמרא (שם) נאמר מנין שחזר הקדוש ברוך הוא והודה לו למשה שנאמר (הושע ב,

בענין ה'ריח טוב', כי הוא ענין רצון והתשוקקות, בחינת יראה מופלגת, בבחינת והריחו ביראת ד', אשר עי"ז דייקא נתהפכים העוונות לזכויות עי"ש.

יז. כי המוכיח הראוי מעורר אותם בבחינת תשובה מאהבה, כי הוא מראה לכל אחד ואחד גודל מעלתו, עד שהאדם שואל את עצמו, איך חטאתי ופשעתי בעוונות כאלה רח"ל, ולכן אדרבא, ע"י תוכחה זו דייקא הוא מתעורר להתדבק מחדש בבוראו על ידי שמתעורר בו כח ריח נשמתו הטהורה.

יח. וכמבואר בליקו"ה, כי עיקר תוכחה זו אשר על ידה מוכיח אחרים, ואשר רק על ידה יכול להוכיח את עצמו, היא על ידי שמעורר נקודות טובות המבואר בארוכה בס' רפ"ב (ראה ציצית ה, ז).

יט. כי בזמן מתן תורה נתמלא כל העולם כולו בריח טוב, וכדבריהם (שבת פח) ואמר רבי יהושע בן לוי: מאי דכתיב (שיר השירים ה, ג) לְחַיְנו כְּעֶרְוַת הַבֶּשֶׂם - כל דבור ודבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא נתמלא כל העולם כולו בְּשִׁמְיִם, וכיון שחטאו בחטא העגל הוסר ריח עליון זה, ומשרע"ה ע"י תוכחתו נתן בהם מחדש ריח טוב להתעורר לתשובה שלימה.

וְנָתַן בָּהֶם רִיחַ טוֹב, שְׂרִיחַ טוֹב הוּא בְּחִינַת מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא כִּי עֶקֶר יְנִיקַת הַנְּשָׁמָה הִיא מִהַרְיַח כַּנִּי.⁵

יבאר כי על ידי 'קול' המוכיח מתעורר ריח טוב בנשמות ישראל

כִּי עַל יְדֵי 'קוֹל' הַמּוֹכִיחַ שֶׁהוּא רָאוּי, עַל יְדֵי זֶה ה'קוֹל', הוּא נֹתֵן רִיחַ טוֹב בְּהַנְּשָׁמוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא כַּנִּי,⁵ כִּאֲשֶׁר יִתְבָּאֵר:

יבאר כי יש ב' בחינות שהם זלע"ז - מזונא דגופא ומזונא דנשמתא

כִּי יֵשׁ מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא - מִצּוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים הַמְזִינִים אֶת הַנִּשְׁמָה וְלַעֲוֹמֹתָם, יֵשׁ מְזוּנָא דְגוּפָא - אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה הַמְזִינִים אֶת הַגּוּף (תק"ז כ"א), וְעַל יְדֵי שֶׁנִּשְׁקַע הָאָדָם בַּהֲנָאת מְזוּנָא דְגוּפָא, נִחְלָשׁ מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא - כַּח אֹר וּחִיּוֹת הַנִּשְׁמָה,, כִּי עַל יְדֵי מְזוּנָא דְגוּפָא, דְּהִינּוּ עַל יְדֵי אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה מִתּוֹךְ תַּאוּה, עַל יְדֵי זֶה מִגְדִּילִין אֶת בְּחִינַת עֶקֶב דְּסִטְרָא אַחְרָא - רַגְלֵי הַטּוֹמָאָה^{כב}, בְּבְחִינַת (תהלים מ"א) "אוֹכֵל לֶחֶמוֹ, עִי"ז הַגְּדִיל וּחִיּוֹק עַלֵי עֶקֶב"^{כג}, כִּי עַל יְדֵי הָאֲכִילָה

הערות והוספות

וְנִשְׁמָע, וּלְכַאוּרָה ב' הַפִּירוּשִׁים הֵם הַפּוֹכִים, אֶךְ לִפְי"ד הֵם עֵנִין אֶחָד כִּי דִיּוּקָא ע"י תּוֹכַחְתּוֹ נִתֵּן בָּהֶם רִיחַ טוֹב כַּנִּי.

כב. הוּא כִּינּוּי לַעֲיָקֵר כַּח הַטּוֹמָאָה הַיּוֹנְקַת מִן הַרְגְלִין כִּידוּעַ בַּכ"מ.

כג. דְּבַר בְּרוּר הוּא כִּי אֲכִילָה דְקָדוּשָׁה, כַּגּוֹן אֲכִילַת שַׁבָּת, או כֹּל אֲכִילַתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּקָדוּשָׁה וְטַהֲרָה אֵינּוּ בַּכֹּל מְזוּנָא דְגוּפָא, כִּי כִּאֲשֶׁר הָאָדָם אוֹכֵל מִתּוֹךְ צִיּוּי הַתּוֹרָה וְלִקְיִים גּוֹפוֹ לַעֲבֹד אֶת בּוֹרָאוֹ, הָרִי כֹל אֲכִילַתוֹ הִיא בְּבְחִינַת מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא, אֲלֵא כּוֹוֹנָתוֹ לְאֲכִילָה גַּסָּה הַנֹּאכֶלֶת מִתּוֹךְ רַעְבוֹן תַּאוּי ח"ו. (ע"פ לִיקוּו"ה, (מַאֲכִילֵי עֲבוֹס"ב, ב) וז"ל: וְהִנֵּה הַכֹּל, שְׁעַל-יְדֵי מְזוּנָא דְגוּפָא, נִחְלָשׁ מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא. וְאֵם כֵּן לְכַאוּרָה תְּמוּהָ; אִיךְ הִתֵּר לָנוּ לְאֲכֹל, הֲלֵא עַל-יְדֵי מְזוּנָא דְגוּפָא

י) וְכֹסֵף הַרְבִּיתִי לָהֶם וְזֶהָב עָשׂוּ לְבַעַל, כִּי מִשֶּׁה פֶּעַל בְּתַפִּילְתּוֹ כְּרִצּוֹנוֹ, וְאִדְרַבָּא ע"י תּוֹכַחְתּוֹ עוֹרֵר עֲלֵיהֶם שִׁפְעַת ע"י הַרִיחַ הַטּוֹב שֶׁנִּתְעוֹרֵר מִלְמַעְלָה, הַיִּפְךְ הַקְּטֵרוֹג שֶׁהִיא יִכוֹל לְהַתְעוֹרֵר מִזֶּה ח"ו, נִמְצָא כִּי ע"י תּוֹכַחְתּוֹ שֶׁל מִשֶּׁה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת נְרָדִי נִתֵּן רִיחוֹ.

ובזוהר (שמות טז): אִיתָא: [תַּרְגוּם] דְּבָר אַחַר עַד שֶׁהִמְלִךְ בְּמִסְבּוֹ - בְּעוֹד שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה נֹתֵן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שְׁכָתוֹב (שְׁמוֹת לד) וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אֲרַבְּעִים יוֹם וְאֲרַבְּעִים לַיְלָה לָחֵם לֹא אָכַל וְגו'. בְּעוֹד שֶׁהָיָה פּוֹתֵב תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הוֹצִיאוּ רִיחֵם הַטּוֹב, וְאָמְרוּ אֵלָה אֵלֶהִיךָ יִשְׂרָאֵל, דְּבָר אַחַר עַד שֶׁהִמְלִךְ בְּמִסְבּוֹ - בְּעוֹד שֶׁהָיָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד עַל הַר סִינַי לְתַת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל. נְרָדִי נִתֵּן רִיחוֹ - שְׁכָתוֹב נַעֲשֶׂה

נתחזקין העקבים והרגלין, בבחינת (שבת קנב) דק בכפי ותשפח בנגרי - אכול הרבה ותמצא האכילה בפסיעותיך שיחזק כחך (רש"י), הרי כי כח האכילה מגדיל ומחזק כח העקבים והרגלין^{כז}, וכאשר אכילתו אינה בקדושה ח"ו, אז, כשנתגדל חס ושלום עי"ז עקב דסטרא אחרא, על ידי זה נחלש חס ושלום בחינת עקב דקדושה - רגלי הקדושה, שהוא בחינת (משלי כ"ב): "עקב ענוה יראת ה'", הרי כי העקב רגלין הם בחינת היראה, שהיא בחינת ריח בבחינת מה שנאמר על משיח (ישעיה י"א) "והריחו ביראת ה" שיהיה בו כח הריח מתוך יראתו^{כח}, הרי כי היראה היא בחינת 'ריח', שהריח הוא מזונא דנשמתא כנ"ל כז.

סיכום:

- א. הנשמה ניזונת מן הריח / הגוף ניזון מן האכילה ושתיה לשם תאוה.
- ב. על ידי אכילה ושתיה לשם תאוה מגדיל את רגלי הטומאה [-גאוה] / ע"י זה נחלשים רגלי הקדושה - עקב ענוה / יראה / ריח / מזון הנשמה.
- ג. כעת יבאר איך מעוררים שוב רגלי הקדושה / יראה / הריח הטוב / מזונא דנשמתא^{כח}.

הערות והוספות

זה מתבאר עפ"י המשך המאמר, ואין כאן מקומו.

כו. ענין זה מתבאר ביותר ע"פ הנאמר לעיל במאמר כי מרחמם ינהגם, כי היראה מאירה בעת האכילה דייקא, ולכן יראה זו המעוררת ריח טוב היא בבחינת אכילה דקדושה, בחינת מזונא דנשמתא, אך אכילה בלא יראה, היא בבחינת מזונא דגופא, בחינת אוכל לחמי הגדיל עלי עקב.

כז. ואכן בעת אמירת מאמר זה קיים רבינו בעצמו ענין התוכחה, כאשר הוכיח את אחד מאנ"ש על ענין אכילה ושתיה - מזונא דגופא, כמובא מעשה בזה בליל אותו ר"ה האחרון עמד אחד והכין לעצמו חלה עם דבש וגער בו רבינו הק' "אזוי ווי די קינדער חלה מיט האניג" (ראה ב"איה"ל אות ה).

[עוד ראה בתוכחתו של משה שנקט לשון והאכילו והשקהו בגמ' ברכות שם, ועי' בזה].

כח. לכאורה צ"ע, כי בתחילת דבריו נראה

נחלש מזונא דנשמתא, חס ושלום?! אך באמת ישראל קדושים כל אכילתם, אפלו מאכל הגוף שלהם, הוא בחינת מזונא דנשמתא, כי הם מקדישים עצמן באכילתם לאכל בקדושה ובטהרה ומברכין על כל דבר תחלה וסוף שהוא בחינת הקול קול יעקב, שעל-ידי-זה מקניעין עקב דסטרא אחרא ואזי כל אכילתם ושתיתם הוא בבחינת מזונא דנשמתא, וראה גם שלוחין ה, לג מש"כ בזה, ועיין בדבריו המופלאים בהל' נט"י ד' המבאר בארוכה סדר האכילה על פי תיקוני מאמר זה).

כד. כי האכילה דקדושה מחזקת כח הקדושה, וכדברי רבינו (קמא רעז) כי על ידי אכילת שבת מחזק כח הרגלין דקדושה בבחינת אם תשיב משבת רגליך, עיי"ש, וכן להיפך ח"ו, כי בכל פעם לפי מעלת האכילה, כך מתחזקים העקבים והרגלין.

כה. וראה רש"י שם שפירש מלשון רוח, וגם

יבאר איך מתקנים כח מזונא דנשמתא

וְהַתְּקוּן לְזֶה – לַקְּלִקוּל הִירָאָה – רִיחַ – מְזוּן הַנְּשֵׁמָה, הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת 'קוּל' כט, כִּי בְּחִינַת קוּל הוּא מִשְׁקָה אֶת הַגֶּן, שְׁשֵׁם גְּדָלִים בְּלֵ הַרְיחוֹת וְהִירָאוֹת – כִּי הַגֶּן הוּא מְקוּם גִּידוּל הַבְּשָׂמִים וְהַפְּרָחִים, וְהַנְּהַר מִשְׁקָה וּמַגְדֵּל רִיחַ זֶה, בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב): "וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן", ל. כִּי 'נָהָר' הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן וְכו', זֶה בְּחִינַת קוּל בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים צ"ג): "נִשְׂאוּ נְהַרוֹת קוֹלָם" – הַשּׁוֹטְפִים כְּנֵהרוֹת, נִשְׂאוּ קוֹלָם וְהַמִּיּוֹן (רש"י) הֵרִי כִּי יֵצֵאת שֶׁטֶף הַנְּהַר הוּא בְּבְחִינַת קוּל.

וְקוּלֵי זֶה הַמַּגְדֵּל אֶת הַרִיחַ – מְזוּן הַנְּשֵׁמָה, מְכַנֵּיעַ כַּח מְזוּנָא דְגוּפָא – אֲכִילָה וְשִׁתְיָה שְׂאִינָה כְּרָאוּי, וְזֶה בְּחִינַת מָה שֶׁנֶּאֱמַר לְאַחַר שֶׁאֲכַל אָדָם הָרָאוֹן מֵעֵץ הַדַּעַת, וּפְגָם בְּבְחִינַת מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא ע"י שֶׁהַגְּבִיר כַּח מְזוּנָא דְגוּפָא, וְהִיא הַקְּב"ה מוֹכִיחוֹ וּמַעֲוֵרָר בּוֹ הַרִיחַ הַטּוֹב וְשָׂלוֹ, אִיכָה? ל"א עֲנֵה

הערות והוספות

מגדיל עקב דסט"א ומחליש כח היראה שהיא מזונא דנשמתא.

כט. מהות ענין קול זה יתבאר מיד בסמוך.

ל. תוספת העמקה בהבנת פשטות הכתוב, במה שהיה הנהר יוצא מעדן להשקות את הגן, כי אדה"ר קודם החטא היה משכנו בתוך הגן כנאמר בפסוק, וכבר המשיך לשם תיקון טרם קלקולו, ועל היטב ביאורה"ל סוף אות ב'.

לא. וז"ש לו הקב"ה בלשון זה: 'איכה? היכן אתה בעולם? הרי אתה יציר כפי, חלקי וחבלי, מה לך עם החטא הנורא הזה, הרי אין החטא שייך אליך כלל כלל, הרי נקודתך הפנימית זכה צחה ונקיה, ותוכחה כזו מעוררת באדם תשובה אמיתית מתוך אהבה וכיסופים ובושה וכלימה לפני מלך המלכים.

ואלו דברי מוהרנ"ת (ימי מוהרנ"ת ט) טובו ורחמי ש'ל רבנו זכרוננו לברכה שהיו בלי

כי הריח רע מתעורר ע"י המוכיח שאינו כראוי, וכאן נראה מדבריו כי ע"י תאות אכילה ושתייה מחליש כח היראה שהוא בחינת הריח טוב - מזונא דנשמתא.

אלא ביאור הענין הוא, עפ"י המובא בדבריו (קמא, סב) כי אכילה ושתייה הם ראשי התאוות, בחי' שרי פרעה כמובא שם, ולכן יראתו של האדם נמדדת באכילתו ושתייתו שהם עיקר עניני הגוף, וכמובא דבריו כמה פעמים על היראה שאצל שולחנו של אדם, אשר היא הכלי והמודד העיקרי לתאוותיו ומצבו של האדם, וזה ביאור דבריו כאן, כי המוכיח שאינו כראוי מעורר באדם ריח רע, היינו שמעורר בו את תאוותיו, כי כאשר מדבר מחסרונותיו של האדם, לא די שאינו מועיל לו להחזירו למוטב, אלא אף מזכיר ומבעבע בו מחדש את תאוותיו, וע"י שמתגברים בו מאוויו הוא נופל לתאוות האכילה ושתייה שהם ראשי התאוות, וע"ז

אדה"ר ואמר (בראשית ג): "את קלך שמעתי בגן - ועי"ז ואירא" כי זה הקול משקה את הגן שעל ידי זה גדלים שם כל הריחות לב שהם בחינת יראה כנ"ל, כי לאחר ששמע קולו המוכיח של הקב"ה, חזרה אליו יראתו שנהו בחינת מזונא דנשמתא כנ"ל, וכיון ששמע את קולו בגן, עי"ז ואירא, כי על ידי זה הקול נכנע בחינת עקב דסמרא אחרא, כי זה הקול הוא בחינת (שם כ"ז) "תקף קול יעקב [-לשון עקב], כי על ידו מגדל ומחזק העקבים ורגלין דקדושה, וכיון שבחינת יעקב הוא חיזוק כח הנשמה, על בן זכה יעקב לבחינת הריח שהנשמה נהנית ממנו, בבחינת: (שם) "ראה ריח בני פריח שדה" הנאמר ביעקב לג, וכיון שמתחזקין הרגלין דקדושה, עי"ז הוא מכניע עקב דסמרא אחרא המתגבר עי"ז מזונא דגופא, בבחינת (שם כ"ה) "ידי של יעקב אוחות בעקב עשו" להכניעו תחתיו ולבטל כחו לך לה.

כעת יבאר מהות 'קול' זה, המכניע בחינת מזונא דגופא ומעורר בחינת מזונא דנשמתא

וזה הקול המגדל את הריח, הוא בחינת קול המוכיח הראוי, כי כח המוכיח תלוי ב'קול' התוכחה, בבחינת מה שנאמר אצל הנביא המוכיח (ישעיה נ"ח): "הרם בשופר קולך והגד לעמי פשעם" וכו', כי לכאורה תמוה, מדוע צריך להוכיח על ידי הרמת קולו דייקא, אלא בא ללמד כי המוכיח שרוצה להוכיח

הערות והוספות

סעודתו של עשו שאמר יקום אבי ויאכל מציד בנו כמבואר בכתובים.

לד. נמצא כי בתיבת יעקב מרומזים ב' בחינות, ענין ההכנעה בבחינת כי ידו אוחות ב'עקב' עשו, וענין הגדלת עקב דקדושה שהוא מידת יעקב בחינת קול קול יעקב כמבואר.

לה. הוצאתי מדברי מוהרנ"ת ז"ל שבכוונתו הקדושה מענין מזונא דנשמתא הנ"ל, שאף על פי שלא נזכה לזה עד לעתיד, בהנהגת העולם שלא כדרך הטבע כמוב"פ, אבל גם היום מוכרח על כל פנים לטהר ולקדש את

שעור, והשמאל היה דווקא מעט ובימין היה מקרב הרבה וגם הדחיה וההתרחקות היה בעצמו התקרבות נפלא למי שחפץ וחשק באמת, ומסיים בזה הלשון: וגם עדין הוא נוהג כך...

לב. אפשר לומר שזה סוד מה שאמרו רז"ל (ירושלמי יומא פ"ד ה"ה) שהקול יפה לבשמים. (פל"ח אות ג).

לג. כי כל הכנעת יעקב את עשו וקניית הבכורה היה ע"י אכילה גסה של עשו בהלעטת העדשים, וכן ברכת הריח שקרא עליו אביו היה בעת אשר הגיש לו מטעמים דקדושה בבחינת מזונא דנשמתא, הפך

את ישראל וְהַגִּיד לָהֶם פְּשָׁעֵם וְחַטָּאתָם הוא צָרִיךְ לָזֶה 'הקול' המעורר ריח טוב ומחזק כח הנשמות, כְּדֵי שְׁלֹא יבֹאִישׁ רִיחָם עַל יְדֵי שְׁמַעוֹרֵר עֲוֹנוֹתֵיהֶם כַּנִּי"ל, עַל כֵּן צָרִיךְ לָזֶה הַקּוֹל כִּי עַל יְדֵי זֶה הַקּוֹל הוּא מוֹסִיף וְנוֹתֵן בָּהֶם רִיחַ טוֹב כִּי עַל יְדֵי זֶה הַקּוֹל גְּדֹלִים כָּל הַרְיחוֹת כִּי זֶה הַקּוֹל מְשַׁקֵּה אֶת הַגֶּן וְכו' כַּנִּי"ל.

סיכום:

- א. הנשמה ניזונת מן היראה – ריח / הגוף ניזון מן האכילה ושניה לשם תאוה.
- ב. על ידי אכילה ושניה לשם תאוה מגדיל את רגלי הטומאה [-גאוה] / ע"י זה נחלשים רגלי הקדושה – עקב ענוה – יראה – ריח – מזון הנשמה.
- ג. תיקון כח הנשמה הוא על ידי בחינת 'קול' שמשקה את הגן המגדל את הריח הטוב.
- ד. 'קול' זה הוא קולו של המוכיח הראוי, שע"י תוכחתו מעורר ריח טוב בנשמות ישראל.

כעת יוסיף לבאר ענין נוסף המתגלה בקולו של המוכיח הראוי

וְזֶהוּ שֶׁאֵמַר הַכְּתוּב אֵל הַמוֹכִיחַ הַרְאוּנִי, "הָרַם בְּשׂוֹפָר" קוֹלְךָ, נִקַּט לְשׁוֹן בְּשׂוֹפָר דִּיקָא, כִּי זֶה הַקּוֹל הַמְּשַׁקֵּה אֶת הַגֶּן, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'וְנִהַר יֵצֵא מֵעֵדֶן', הוּא בְּחִינַת קוֹל הַנְּגוֹן שֶׁל הַשִּׁיר שִׁיתְעַר [-שיתעורר] לְעֵתִיד בְּשִׁיחְדֵּשׁ הַקַּב"ה אֶת עוֹלָמוֹ [-לעתיד לבוא כאשר יחדש הקב"ה את מציאות העולם להיות העולם נקי ומבורר מכל חטא ורכב, הוא יתחדש ויטהר ע"י שיר נעים שיושר על ידו] שְׁשִׁיר זֶה הוּא בְּחִינַת שִׁיר הַמִּתְנַגֵּן בְּאוֹפֵן פְּשׁוּט, וְכַפּוּל, וּמְשַׁלֵּשׁ וּמְרַבֵּעַ [-תחילה מנגנים פעם אחת, ושוב מנגנים וחוזרין וכופלין מתחילתו וכן משלשין ומרבעין, כאשר יתבאר ענינו בסמוך] וְקוּלוֹ שֶׁל הַמוֹכִיחַ הַרְאוּנִי הוּא בְּחִינַת נִיגוֹן נוֹרָא זֶה, וְזֶהוּ: 'בְּשׂוֹפָר' רָאִשֵׁי תְבוֹת: פְּשׁוּט, כְּפּוּל, שְׁלֹשׁ, רְבֹעַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁלְעֵתִיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַמְּשַׁקֵּה אֶת הַגֶּן, שְׁעַל יְדֵי זֶה הַקּוֹל דִּיקָא הוּא יְכוֹל לְהוֹכִיחַ בְּשׂוֹפָר דִּיקָא, כַּנִּי"ל, כִּי שִׁיר זֶה יִטְהַר לְעֵתִיד אֶת הָעוֹלָם לְהִיטוֹ נָקִי וּמְבוֹרֵר, וְהַמוֹכִיחַ הַרְאוּנִי בְּרִצּוֹתָיו לְנִקּוֹת וּלְטַהַר אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מוֹכִיחַ אוֹתָם בְּקוֹל הַשִּׁיר הַזֶּה, לְחַזֵּק וּלְטַהַר נִשְׁמוֹתֵיהֶם כְּרְאוּנִי.

הערות והוספות

אכילתו [בקול יעקב] המוב"פ, ולא כעשו, הקדושים שהזהיר מאוד על זה (ביאור"ל אות ד).
[הלעיטני נא], כמבואר משאר דבריו לו. ראה ליקו"ה פריה ורביה ג, ל.

וקול הניגון הזה, זהו בחינת 'מוֹשְׁכֵינ עֲלֵיו חוּט' שֶׁל חֶסֶד' הַנֶּאֱמָר בְּמוֹכֵיחַ הַרְאוּי, כְּמוֹ שֶׁאֱמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה (תְּמִיד כח) הַמוֹכֵיחַ אֶת הַבְּרוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם [-שְׁמוֹכֵיח אֹתוֹ כְּרֵאוּי], מוֹשְׁכֵינ עֲלֵיו חוּט' שֶׁל חֶסֶד, שֶׁנֶּאֱמָר: "מוֹכֵיחַ אָדָם, אַחֲרֵי חֵן יִמְצֵא" [-'מוֹכֵיח אָדָם וגו': על עבירות שבידו ומפרישו מהם, 'אחרי חן': - לאחר זמן, חן ימצא בעיניו יותר ממחליק לשון (רש"י)], ודרשו חז"ל מפסוק זה כי על המוכיח הראוי נמשך חן וחסד, כי המוכיח הראוי זוכה לקול הניגון הנ"ל שהוא בחינת 'חוט של חסד', כִּי 'חוּט' שֶׁל חֶסֶד' זֶה בְּחִינַת שְׁנִקְלַע וְנִשְׁזָר [-נטוה] וְנִעֲשֶׂה חוּט מִהַנִּימִין, [-ע"י קליעת ושזירת כו"כ נימין דקים, נעשה החוט], שֶׁעַל אֵלּוֹ הַנִּימִין [שְׁקוֹרִין 'סְטְרִינְעֵס' - מיתרים] יִתְנַגֵּן הַנְּגוֹן וְהַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁל לְעֲתִיד, שֶׁע"י כָּל שְׁלֵבֵי הַנִּיגוֹן הֵם נִקְלָעִים וְנִשְׁזָרִים יחד במספר ע"ב (72) נִימִין, כְּגִיד שֵׁם 'י' [-פשוט (10)], וְחוֹזְרִין לְכַפּוֹל מִן הַי' 'י'ק' [-כפול (15)], וְשׁוֹב מִשְׁלֵשִׁין מִתְחִילַת הַשֵּׁם 'י'קו"י' [-משולש (21)], וְשׁוֹב מִרְבַּעִים מִתְחִילַת הַשֵּׁם 'י'קו"ק' [-מרובע (26)] $26=10+15+21+26$ - גִּימַט' חֶסֶד' שֶׁהוּא בְּחִינַת שִׁיר פְּשׁוּט כְּפּוֹל וְכוּ' כְּמוֹבָא בְּתִקּוּנִים ^{לז} (תְּקוּן כ"א), שֶׁהוּא עוֹלָה בְּלֹ ע"ב לַח, לֹט וְעַל מִסְפַּר אֵלּוֹ הַנִּימִין יִתְנַגֵּן הַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁלְעֲתִיד כְּשִׁיחַד'ש אֶת עוֹלָמוֹ בְּבְחִינַת (תְּהֵלִים פ"ט) "עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה", שֶׁאֵז יִתְעַר שִׁיר פְּשׁוּט וְכוּ' הַעוֹלָה בְּגִימַט' חֶסֶד, שֶׁעַל יְדֵי נִיגוֹן הַחֶסֶד (ע"ב נִימִין), יִבְנֶה הָעוֹלָם מִחֻדָּשׁ.

 הערות והוספות

אותיות, הוא הניגון שיתנגן לעתיד הכלול מכל העשרה מיני נגינה, ואכהמ"ל בזה. לט. לכאורה צ"ע כי הרי שם אחוריים הוא בבחינת דין וגבורה ואיך יבוא לרמז על ענין החסד, אך מקשרי דבריו נראה כי אדרבא, כמו ענין התוכחה של המוכיח הראוי, אשר בוודאי התוכחה עצמה היא הזכרת החטאים וייסור החוטא בבחינת גבורה ודין, שמייסרו ומזהירו על חטאיו, אך המוכיח הראוי ממתיק ומורה לו דרך תשובה ומעורר בו ריח טוב דייקא על ידי תוכחה זו, והוא ממש ענין זה אשר דווקא משם באחוריים נמתק ונקלע ונשזר חוט של חסד ע"י המוכיח הראוי.

לז. והוא ענין שם באחוריים / בריבוע המבוא בספרים כי יש בשמות אופן שנקרא ריבוע, היינו שבכל אות חוזר להתחלתו. היינו דרך משל, הוי"ה בריבוע הוא כזה: י, יה, יה"ו, יהו"ה. שד"י - ש, ש"ד, שד"י. וכן שארי שמות כנ"ל. זה נקרא ריבוע, והוא מורה על בחינת דין, ונקרא שם אחוריים כשהוא בריבוע, [ובזה כלו לגם ענין 'גימטריא ריבוע, אך הוא ענין נוסף בערך החשבון כמובא], ושם זה הוא חשבון שם ע"ב שהוא הניגון של חסד כמובא שם בתיקונים.

לח. והוא סוד עשרה מיני נגינה, כי מספר האותיות של שם זה אשר במילואו הם י

וזהו בחינת חוט של חסד הנ"ל, הנאמר במוכין הראוי, כי קול התוכחה הוא בחינת ניגון זה, הינו בחינת החוט הנעשה ונשזר מכל הנימין הנ"ל יחד, שעליהם יתנגן השיר הזה פשיהיה חדוש העולם, בחינת "עולם חסד ויבנה" פנ"ל, וזהו: מה שנקטו בלשונם: 'מושכין' עליו חוט של חסד, כי מושכין זה בחינת ההמושכה, שמושכין ופושטין [-מותחין] את הנימין כדי לנגן עליהם שיר הנ"ל כי א"א לנגן על הכלי כראוי, אם לא ימשוך ויפשוט תחילה את הנימין², וכך יתפרשו דבריהם: כל המוכיח את חבריו לשם שמים – המוכיח הראוי, מה היא פעולת תוכחתו, 'מושכין עליו חוט של חסד' – כי הוא מושך על הנימין הניגון שיתער לעתיד שהוא קול המוכיח הראוי אשר על ידו הוא מעורר הריח טוב.

נמצא שעל ידי קול המוכיח הראוי הוא גותן ריח טוב בהנשמות פנ"ל.

סיכום שלבי התורה

✧ התוכחה היא דבר גדול וחיוב המוטל על כאו"א ✧ לאו כל אחד ראוי להוכיח כי יוכל לעורר ע"י ריח רע של החוטא ✧ המוכיח הראוי מעורר הריח הטוב ✧ ריח טוב זה מתעורר ע"י בחינת קול ✧ קול זה הוא הניגון שיתער לעתיד כשיחדש את עולמו ✧ כדי לזכות לקול זה צריך שיהיו בו הבחינות המבוארים לקמן ✧

לאחר הנחת יסוד הדברים על נוחו של המוכיח הראוי, כעת יתחיל לבאר באורך סדר התשלשלות הדברים איך זוכה הצדיק לבחינה זו, עד שיחזור לתחילת הענין לקמן באות י'.

- ב בא -

אך לבוא לזה, לבחינת קול הנ"ל הוא על ידי תפלה, ועד אות י' יתבאר איך באין ע"י כל אלו הבחינות לבחינת קול הנ"ל.

הערות והוספות

מ. הבנה נוספת מתבאר מתוך קשרי דבריו, כי ניגון זה אשר יתעורר בעת שיחדש את עולמו, הוא פעולת הצדיק בהוכיחו את בני ישראל, כי הנפש הישראלית בחטאיה היא כעולם מקולקל ושביר, והצדיק מחדש את עולמו ע"י קולו הנעים אשר מתנגן בו ניגון שהוא מתוק ובכך הוא הופך את נשמתו ומחדש את

עולמו, ועל המתקרב ליטול את בחירתו, אם להתרפא אצל הרופא אשר ישים טלאי על מכתו, או להתענג על זיו אורו של זה הצדיק המהפך את נשמתו, ומחדש את עולמו, ועושה ממנו צירופים חדשים לגמרי, בנין חדש של אותיות.

מא. הקדמה נחוצה לכלליות המשך המאמר: ישנם מאמרים בהם רבינו מדבר על דברים

תחילה יבאר עיקר מהות התפילה

כי עקר מהות ותכלית התפילה היא לעורר רחמים ותחנונים אצל השם יתברך, ולכן גם צורת התפילה היא באופן כזה, שלא יתבע בחזקה אלא יתפלל כעני ורש המבקש צרכיו בתחנונים, (פמבאר פפרק ב' דאבות), ועקר הרחמים תלוי בדעת כמו שכתוב (ישעיה י"א) על העתיד, אשר אז תתנהג הבריאה כולה ברחמנות מופלאה ו"לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי, כי מלאה הארץ דעה את ה' פמים לים מכסים", כי לעתיד יגדל הדעת, ואז לא יהיה שום חוק ואכזריות, כי יתפשט הרחמנות על ידי הדעת, כי עקר הרחמים תלוי בדעת.

יבאר כי לפעמים הרחמנות מתמעטת ומתקלקלת

ולפעמים^{מב}, כשהפטר אחר מתגברת באכזריותה, היא יונקת מן הרחמנות

הערות והוספות

מובן ממילא, כי כל אחד ואחד לפי התקשרותו והתבטלותו לזה הצדיק, הוא זוכה יותר ויותר לקיים בלבו ולהשלים נשמתו בבחינות אלו.

[ולמעלה בגוף הביאור נצעד לאור ביאור פשיטות הדברים במאמר זה המדבר מעבודת הצדיק].

מב. זה לשון ספר הקנה (ד"ה סוד הלכות טריפות): "מחבלים ומיסרים נאצלו משבעים שרים, יש מהם נאחזים מצד הדין הקשה וכל מושלים בגזירות הדבר במדינה מצד הרחמים מכים בלא מות כי אין ארס במכתם, ומצד הדין מכים וממיתים כי כולם מלאים ארס השורף והממית ויעף אלי אחד מן השרפים כן דנים בחיות ובבהמות ובעופות ובאדם ובכל אשר נשמה באפו וכן דנין באילנות ובכל צומח" והמשך דבריו: "ולפעמים מכים ברחמנות וכו'...", וראה שם

הנראים כעבודות פשוטות, אך לאחר ההתבוננות נראה כי רק הצדיקים מסוגלים לכך, מאידך, ישנם מאמרים אשר נראה כי מדבר רק מעבודת הצדיק ובהתבוננות נראה שהיו שייך לכאו"א.

יסוד הענין הוא כך: הצדיק הוא אחד מתוך שישים רבוא נשמות ישראל, והוא מחויב במה שכל אחד מישראל מחויב, ומוטלים עליו כל חיובי התורה ומצוותיה, רק שהצדיק זוכה למה שזוכה ע"י מעלתו ועידון צחצוח נשמתו וכו', ולכן בוודאי, שלימות עיקר העבודה של כל הבחינות המובאים במאמרים אלו וכגון במאמר זה על תוכחה ועל תפילה בבחינת דין, מדבר מעבודת הצדיק, אבל כל אחד ואחד הרי מחויב במצוות אלו, וכגון מצוות התוכחה שבוודאי היא מצוות עשה שחלה על כאו"א ולכן בוודאי בבחינת מסוימת, היא שייכת לכאו"א.

כדי שיוכלו להתאכזר גם באופן של רחמנות רח"ל מג, וְאָזִי הֵם מִמְּשִׁיכֵינִי
 לְעֵצְמוֹן מִידַת הַרְחָמְנוֹת וְאָזִי נִתְמַעַט הַרְחָמְנוֹת אֲצִלְנוּ, כִּי עַל יְדֵי יִנְיָקָתָם
 מִן הַרְחָמְנוֹת, אֵינן אֲנִשִּׁים מֵרַחֲמִים כ"כ, וְאֲפֹלוּ מְעַט הַרְחָמְנוֹת שֶׁנִּשְׁאַר
 אֲצִלְנוּ הוּא נַעֲשֶׂה בְּבַחֲיַנַּת אֲכֻזְרִיּוֹת, בִּי עַל יְדֵי שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן הַרְחָמְנוֹת
 שִׁלְנוּ, נִתְקַלְקַל הַרְחָמְנוֹת וְנַעֲשֶׂה אֲכֻזְרִיּוֹת, בִּי רַחֲמֹת זֶה שֶׁהֵם יוֹנְקֵי מִן
 הַקְּדוּשָׁה, מִשְׁמַשֵּׁת אֲצִלָּם לֵאכֻזְרִיּוֹת, כִּמוֹ שֶׁכָּתוּב "רַחֲמֵי רַשָּׁעִים אֲכֻזְרִי"
 (משלי י"ב), וְמֵאַחַר שֶׁהִרְחַמְנוֹת שִׁינְקוּ נִהְפְּכָת לֵאכֻזְרִיּוֹת, עַל כֵּן גַּם מְעַט
 הַרְחָמְנוֹת הַנִּשְׁאַר אֲצִלְנוּ הוּא נִתְקַלְקַל וְנַעֲשֶׂה בְּבַחֲיַנַּת אֲכֻזְרִיּוֹת, וְאֵינן הַרְחַמְנוֹת
 אֲמִיתִית וּמְזוּקָת כ"כ כִּבְתַּחֲלִילָה, בִּי נִתְקַלְקַל עַל יְדֵי שֶׁהֵם יוֹנְקִים מִן הַרְחָמְנוֹת
 חֶסֶד וְשָׁלוֹם בְּנ"ל מד.

וְקַלְקוּל הַרְחַמְנוֹת זֶה בְּחִינַת (איכה ד) "גַּם תִּנְיָם חָלְצוּ שָׂדֵה" [גם הנחש אעפ"י
 שאכזרי הוא, חלצו שד: כשרואה את בנו בא מרחוק רעב, הוא מניקו

הערות והוספות

מה שרוצים להשכיל את ישראל, וכן כל
 דרכי הסטרא אחרא הכל על ידי התלבשו"ת
 תחלה ברחמנות ובאמת (משלי י"ב) רחמי
 רשעים אכזרי, כי הם בוודאי כוונתם רק
 להרע חס ושלום" (פ"ח אות כ).

זוהי עיקר מטרת יניקתם, להסתיר
 האכזריות על ידי לבושי רחמנות.

מד. מקשרי המאמר מובן, כי כשעומד האדם
 להתפלל לבקש רחמים ותחנונים, הוא
 מתקשה להתפלל כי הם יונקים מתפילתו,
 ולכן קשה לו לאדם מאד להתפלל, כי
 הסט"א עומדת ויונק את הרחמנות שהיא
 מהות התפילה, ולכן תפילתו היא מתוך
 כבידות ואינה שגורה בפיו כראוי.

כי עצם התפילה עצמה יש בה תענוג
 נפלא, כבן המתרפק על אביו, כתינוק הרץ
 לקראת אמו, רק כאשר הרחמנות אשר
 בתפילתו של האדם נפגמת ע"י יניקתם
 רח"ל, הוא מאבד תחושת רחמנות זו ולכן
 אין מרגיש טעם בתפילתו.

עוד דברים נפלאים בסוד הלכות טריפות
 המבוארים עפ"י עניני המאמר.

מג. "והנה רואין בחוש שדרך אלו
 האפיקורסים הרוצים להתעות את ישראל
 לדעתם הרעה של כפירות ואפיקורסות חס
 ושלום, אזי בתחלה אינם מגלים רשעתם כל
 כך, כי יודעים קדושת ישראל שהם מאמינים
 בני מאמינים, על כן תחלת דבריהם מתחילין
 מבחינת רחמנות, שיש להם רחמנות על
 ישראל ורוצים להכניס בהם גם השכלה
 טבעית להיות מלומדים בלשונות העכו"ם
 ובקיאים בטבעי העולם והנהגותיו וכו',
 ומכנים זאת רק בשם רחמנות שאומרים
 להם בפירוש שרצונם שיחזיקו באמונת
 ישראל בתכלית השלימות רק שיהיו
 מלומדים גם בעניינים אלו לטובתם ולהבדיל
 כמו שבקדושה עיקר הרחמנות על האדם
 הוא להאיר לו הדעת האמתית שזה בחינת
 (תהלים מ"א) אשרי משכיל אל דל וכמבואר
 במאמר כי מרחמם ינהגם סימן ז' כמו כן
 זה לעומת זה מכנין הם גם כן בשם רחמנות

(רש"י), זה בחינת רחמנות דסטרָא אַחַרָא, הרי כי גם אצל הסט"א האכזריים יש בחינת רחמנות, רק שהיא בבחינת: "כַּשְׁד מְשַׁדִּי" (ישעיה י"ג) מה, כי הסט"א החולצת ש"ד, שודד"ת וגוזלת ממידת הרחמנות – שד"י מו, כִּי 'שְׁדִי' הוא בְּחִינַת רַחֲמָנוּת דְקִדְשָׁה בְּבִחִינַת (בראשית מ"ג) "וְאֵל 'שְׁדִי' יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים מִזֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה אֲשֶׁר מִמֶּנָּה יוֹנֵקֵת הַסְט"א כִּנ"ל, וגם התפילה היא בחינת שד"י, שֶׁהוּא 'שְׁדוּד' [-ניצוח ותגבורת על] הַמַּעֲרֻכּוֹת^{מח} הַנְעֵשָׂה עַל יְדֵי תְפִילַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְעַל יְדֵי "שְׁד" - רַחֲמָנוּת / שוּד וּבִיזוּת הַסְט"א, שְׁשׁוּדְדִין מְשַׁדִּי", בְּחִינַת הַרְחָמָנוּת דְסְטְרָא אַחַרָא בְּחִינַת גַּם תַּנִּים חֲלָצוּ שְׁד מִט, עַל יְדֵי זֶה גַם הַרְחָמָנוּת שֶׁל 'בֵּית עַמִּי, נַעֲשֵׂה לָאֲכֹר', כִּי עַל יְדֵי זֶה שֶׁהֵם יוֹנֵקִים מִן הַרְחָמָנוּת עַל יְדֵי זֶה גַּם מַעֲט הַרְחָמָנוּת הַנִּשְׁאָר אֶצְלָנוּ, נַפְגָּם וְנַעֲשֵׂה אֲכֹרִיּוֹת כִּנ"ל.

יבאר כי ע"י קלקול הרחמנות בא תאות ניאוף

וְעַל יְדֵי זֶה שְׁנַתְקַלְקַל הַרְחָמָנוּת וְנַעֲשֵׂה אֲכֹרִיּוֹת נַפְגָּם הַדַּעַת, בְּבִחִינַת כָּל הַכּוֹעֵם חֲכָמָתוֹ מִסְתַּלְקֵת מִמֶּנּוּ (פסחים טו:), וְכִיוֹן שֶׁהַרְחָמָנוּת מִתְקַלְקַל לְכַעַס וְאֲכֹרִיּוֹת^י, אֲזִי נִקְטָן הַדַּעַת וְנַעֲשֵׂה בְּבִחִינַת מַחִין דְקַטְנוּת^{יא}, כִּי עֵיקַר הַרְחָמִים

הערות והוספות

מה. כיום השוד והביזה אשר יבוא מאת הקב"ה על בבל (רש"י).
 מו. [והיא חולצת ומוציאה אותיות ש"ד משד"י].
 מז. מקשרי המאמר מתבאר דבר מופלא, כי שם שד"י אף שהוא מורה על ענין הרחמים כמאמר הכתוב המובא למעלה, מ"מ עיקר ענינו הוא בבחינת הדין והצמצום, כי אדרבא התוכחה שהיא בחינת הדין, מלאה רחמים אמיתיים לעורר ריח טוב כמבואר למעלה.
 מח. ראה רמב"ן עה"פ ואל שדי (שם) מה שכתב בביאור לשון זה.
 מט. בדבר הכתוב גם תנים וכו', שאף על פי שמבאר בו ענין הרחמנות דסטרָא אחרא

מה. כיום השוד והביזה אשר יבוא מאת הקב"ה על בבל (רש"י).

מו. [והיא חולצת ומוציאה אותיות ש"ד משד"י].

מז. מקשרי המאמר מתבאר דבר מופלא, כי שם שד"י אף שהוא מורה על ענין הרחמים כמאמר הכתוב המובא למעלה, מ"מ עיקר ענינו הוא בבחינת הדין והצמצום, כי אדרבא התוכחה שהיא בחינת הדין, מלאה רחמים אמיתיים לעורר ריח טוב כמבואר למעלה.

מח. ראה רמב"ן עה"פ ואל שדי (שם) מה שכתב בביאור לשון זה.

מט. בדבר הכתוב גם תנים וכו', שאף על פי שמבאר בו ענין הרחמנות דסטרָא אחרא

ג. אף כי הכעס והאכזריות אינם שוים ממש בעינים, מ"מ שניהם הם מבחינת קלקול הרחמנות.

נא. מה שכתב רבינו ז"ל בְּהַתּוֹרָה 'תְּקַעוּ הַבָּיִל, שְׁעַקֵּר תְּאֹת נְאוּף שֶׁהוּא כָּלֵל כָּל הַחֲטָאִים רַחֲמָנָא לְצַלוּ, נִמְשָׁךְ רַק מִמַּחִין דְקַטְנוּת וְכוּ', עַיֵן שָׁם, כִּי הַבַּעַל דְּבַר מִתְגַּבֵּר עָלָיו עַד שֶׁמְפִילוֹ לְבִחִינַת מַחִין דְקַטְנוּת חֵס וְשְׁלוֹם, דְּהֵינּוּ שְׁנִקְטָן מַחוּ וְנִחְלַשׁ דַּעַתוֹ עַד שֶׁאֵינוֹ יוֹדַע מַכּוּחַ, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁאֵי אֶפְשָׁר

תלוי בדעת כנ"ל, ואזי הם ממשיכים ויונקים חם ושלום מפגם הדעת, בבחינת (בראשית ג) "והנחש היה ערום" [-חכם וערמומי], הינו דעת דספרא אחרא שיש בו על ידי שיונק על ידי נפילת הדעת דקדשה שפגם על ידי אכזריות וכעם כנ"ל.

ומזה [-מפגם הדעת] בא חם ושלום תאזות נאוף כי שוב הדעת נפגמת ומתקלקלת ע"י יניקת הסט"א מן הדעת, כי המוח הוא מחצה פרוסה בפני תאזה זו¹¹, כי אין אדם עובר עברה אלא אם בן נכנס בו רוח שטות, (סוטה ג. 12) אכל פשהמוך והדעת שלם, הוא מגן בפני התאזה הזאת¹², כי יש שלשה מחין [-חכמה בינה דעת¹³] וכל אחד ואחד הוא בחינת מחצה פרוסה בפני זאת התאזה¹⁴, שע"י שיש בו בחינה מן המוחין, הוא שומר עצמו בקדושה כראוי¹⁵.

ומאלו השלשה מחין, נמשך שלשה מיני רחמנות כי הרחמים תלוי בדעת כנ"ל, וכיון שיש ג' בחינות בדעת, נמשכים ותלויים בה ג' מיני רחמנות, כי יש שלשה מיני רחמנות, בבחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק שאמר אבימלך לאברהם שיעשה חסד עמו ועם זרעו, (בראשית כ"א)

הערות והוספות

נה. ראה בליקו"ה (הל' קריאת התורה ו' בסופו) שמבאר כי הם אלו הג' מוחין, ושם מבאר

כי העיקר הוא המח השלישי שהוא בחינת דעת, [וכן המאמר בכלליות דברי המאמר מכונים המוחין בשם 'דעת'].

נו. ויתן אלהים חכמה לשלמה וגו' כחול אשר על שפת הים: ר' לוי אמר: מה חול גדר לים, אף חכמתו גדרה לשלמה (מדרש רבה מלכים ה, א).

נד. וגם בגשמיות ברא הקב"ה מחיצות בפני העין שהם ריסי ועפעפי העיניים השומרים על עיני האדם, וגם מחצות הבתים אשר האדם צריך להיות נסתר בהם ברוב העתים כדי לשמור עצמו מהיזק העיניים (ליקו"ה שותפים בקרקע ד, ד).

לו לעמד כנגד תאזה זאת (ליקו"ה ברכת הריח ד, א).

נב. כבר מנח כ"ל בדינו, שמי שהוא חכם אמת קצת אינו נחשב אצלו זאת התאזה לשום נסיון וכו' רק שטות ונשגועון ואינו נחשב לו לנסיון כ"ל (קמא, עב).

נג. ואכן, דרוש זה נדרש בגמרא שם מן הפסוק איש איש כי תשטה אשתו, הנאמר על תאות ניאוף.

נד. וכדברי הרמב"ם הנודעים (איסורי ביאה, כב, כא) גדולה מכל זאת אמרו, יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה, שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה.

"אם תִּשְׁקַר לִי וְלִנְיָי וְלִנְכֹדִי" [-לי לבני ולנכדי], ודרשו רז"ל שביקש רחמים רק עד ג' דורות, כי עַד כָּאן רַחֲמֵי הָאֱלֹהִים עַל הַבָּנִים (בראשית רבה, וי"א פ"א נד והובא בפרש"י שם) שָׁהֵם בְּחֵינַת שְׁלֵשָׁה מֵיָנִי רַחֲמָנּוֹת, וְהֵם בְּחֵינַת שׁוֹנוֹת בְּדִרְגַת הַרְחַמְנוֹת עַל עֲצָמוֹ וְעַל בְּנָיו, כִּי בְּחֵינַת הַרְחַמְנוֹת נִמְשָׁכִין מִשְׁלֵשָׁה מִחֵין הַנ"ל, שֶׁהַמִּוֹחֵין הֵם בְּחֵינַת בָּנִים, כִּי מִחֵ הַבָּנִים מִמִּחֵ הָאֱלֹהִים (תקון י"ח), וְלִכֵּן, לְפִי קִרְבַּת הַבָּנִים אֶל הָאֱב, כֵּךְ הִיא בְּחֵינַת הַרְחַמְנוֹת.

וְג' בְּחֵינַת מִוֹחֵין / רַחֲמָנוֹת אֵלוֹ, זֶה בְּחֵינַת שְׁלֵשׁ תְּפִלּוֹת בַּיּוֹם, כִּי כָל תְּפִלָּה וְתְּפִלָּה הִיא בְּחֵינַת מִחֵ מִיְחָד מֵאֵלוֹ הַשְּׁלֵשָׁה מִחֵין, שָׁהֵם בְּחֵינַת שְׁלֵשָׁה מֵיָנִי רַחֲמָנוֹת הַתְּלוּיִים בְּמִחֵ, כִּי עֵקֶר הַתְּפִלָּה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּגִים, וְהַרְחַמִּים תְּלוּי בְּדַעַת כְּנ"ל נ"ח.

וְעַל כֵּן בְּשִׁהֲדַעַת נִפְגָּם חֵם וְשָׁלוֹם ע"י הַתְּגַבְרוֹת הָאֲכֹזְרוֹת ע"י יְנִיקַת הַסֵּט"א מִן הַרְחַמְנוֹת כְּנ"ל, מִזֶּה בָּא חֵם וְשָׁלוֹם תְּאֵוֹת נְאוּף כְּנ"ל נ"ט.

הערות והוספות

נח. תוספת ביאור בקשרי המאמר: ג' הפגמים הנעשים ע"י הסט"א הם, יניקת ופגם התפילה, יניקת ופגם הרחמנות, יניקת ופגם הדעת, וכאן ביאר כל כי אלו מקבילים בבחינותיהם והם בחינת שלשה חלקי החכמה, שלש תפילות, וג' מיני רחמנות.

נט. ביאור ענין זה לעובדא ולמעשה מתבאר באופן אחד בדברי מוהרנ"ת (קריאת התורה ו ב), כי בכל דור ודור הסט"א יונקת מן הרחמנות והדעת, היינו שהיא יונקת מן התורה, כי התורה היא הדעת הניתנה לנו מתוך רחמנות כמו שאנו אומרים 'חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו', ורחמנות / דעת זו של התורה היא עיקר הדעת והמוחין הפרוסים בפני התאוה, וכמאמרם ז"ל 'בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין'.

נח. תוספת ביאור בקשרי המאמר: ג' הפגמים הנעשים ע"י הסט"א הם, יניקת ופגם התפילה, יניקת ופגם הרחמנות, יניקת ופגם הדעת, וכאן ביאר כל כי אלו מקבילים בבחינותיהם והם בחינת שלשה חלקי החכמה, שלש תפילות, וג' מיני רחמנות.

נט. ביאור ענין זה לעובדא ולמעשה מתבאר באופן אחד בדברי מוהרנ"ת (קריאת התורה ו ב), כי בכל דור ודור הסט"א יונקת מן הרחמנות והדעת, היינו שהיא יונקת מן התורה, כי התורה היא הדעת הניתנה לנו מתוך רחמנות כמו שאנו אומרים 'חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו', ורחמנות / דעת זו של התורה היא עיקר הדעת והמוחין הפרוסים בפני התאוה, וכמאמרם ז"ל 'בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין'.

ולכן הסט"א יונקת מן הרחמנות / דעת התורה הקדושה "שזהו מה שאנו רואים שהם חותרים להכניס זרה בבית ה'. להכניס

וכל זה כלול בדיבור הקדוש הזה שכתב אדמו"ר ז"ל שלפעמים הם יונקים

יבאר כי כאשר הרחמנות מתקלקלת אי אפשר להתפלל בבחינת רחמים

וְאִזִּי בְּשִׁנְפָּנָם הִרְחַמְנוּת וְהִדְעַת, אִזִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְפַּלֵּל בְּבַחֲיַנַּת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְאִזִּי הִתְפַּלָּה הִיא בְּבַחֲיַנַּת דִּין - שאִינוּ מִבְּקֵשׁ מִתּוֹךְ רַחֲמִים, אֲלֵא מִתְרַעַם וְתוֹבֵעַ וְטוֹעֵן וּמְטִיחַ דְּבָרִים ח"ו^ס, וּכְשֶׁהִתְפַּלָּה בְּבַחֲיַנַּת דִּין, אִזִּי הִסְטָרָא אַחֲרָא לֹא דִי שִׁיּוּנְקַת מִן הִרְחַמְנוּת וּמִן הִדְעַת כִּנ"ל, אֲלֵא הִיא בּוֹלְעַת אֶת הִתְפַּלָּה בְּקִרְבָּה חָס וְשָׁלוֹם, כִּי בִזָּה גְדוֹל כּוֹחָה שְׂתוּכֵל לִבְלוֹעַ אֶת הִתְפִּילָה עֲצָמָה מִמֶּשׁ, פִּי עֶקֶר יִנְיַקַת הִסְטָרָא אַחֲרָא הִיא מְבַחֲיַנַּת דִּינִים שְׁהֵם מוֹחִין דְּקִטְנוּת, שְׂמוּחִין דְּקִטְנוּת הֵם בְּחִינַת אֱלֹקִים פְּיֻדוּעַ -] כִּי מוֹחִין דְּגִדְלוּת הוּא בְּבַחֲיַנַּת שֵׁם הוִי"ה וּמוֹחִין דְּקִטְנוּת הֵם בְּבַחֲיַנַּת שֵׁם אֱלֹקִים]. וְעַל כֵּן הֵם נִאֲחָזִין חָס וְשָׁלוֹם בְּתְפַלָּה זֹו שְׁהִיא בְּחִינַת דִּין וּבּוֹלְעִין אוֹתָהּ חָס וְשָׁלוֹם.

הערות והוספות

ונתקלקל התפלה ח"ו, עכ"ד דבריו שם, וראה פ"ח אות כ'.

ס. תוספת ביאור הנצרך להבנת ענין תפילה בבחינת דין המתבאר כאן בענין קלקול התפילה, ולקמן אות ג' בענין תפילה בבחינת דין שה'בעל כח' מתפלל: תפילה בבחינת דין היא תפילה כזו שאינה בקשת רחמים גרידא, וכגון מה שכתב מוהרנ"ת (ציצית ה, י) כדוגמא לתפילה זו, בענין הבקשות שאנו מבקשים בעת הקינות על חורבן בית המקדש: 'איה קנאתך', 'למה תתענו ד' מדרכיך' 'המאוס מאסת את יהודה' 'למה לנצח תשכחינו' וכיו"ב, ותפילה כזו בבחינת דין היא תפילה מתוקנת כאשר היא יוצאת מפי ה'בעל כח' כדלהלן או ע"י ההתקשרות אליו כמבואר בליקו"ה, אך כאשר התפילה של האדם מתקלקלת ח"ו אזי אינו יכול להתפלל תפילה בבחינת רחמים, ולכן אינו יכול להתפלל אלא תפילה בבחינת דין, וכיון שאין בכוחו להתפלל תפילה כזו, לכן הוא מטיח דברים כלפי מעלה ח"ו ומתרעם כלפי מידותיו, וזהו קלקול התפילה אשר נעשה ע"י יניקת הסט"א.

מהרחמנות. כי כך מורגל בלשונם הטמא ומובא בספריהם הרעים שהם רוצים רק באמת, כי יש להם רחמנות על נערי בני ישראל ורוצים להדריכם בדרך ישרה על פי פירושי התורה שלהם לשאול ולאבדון וכו' רחמנא ליצלן. וזה הקלקול מצוי בכל דור בכמה בחינות שונות כי תיכף אחר מתן תורה קודם שירד משה מן ההר נתקבצו על אהרן לעשות להם את העגל שאמרו גם כן שהוא מצד הרחמנות שלהם כמובן בפרשה שם שאמרו קום עשה לנו אלהים כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו, שדבריהם אלו בוטים כמדקירות חרב. שמתקבצים בקיבוץ גדול לפקח על תקנת ההמון ומרחמים עליהם ומבקשים להם מי שילך לפניהם להדריכם בדרך שהם רוצים כמו שכתוב שם אשר ילכו לפנינו. וכן הוא בכל דור ודור בפרט בדור הזה כמובן למי שבקי קצת דבריהם ודרכיהם הרעים שאומרים בפיהם וממלאים בידיהם להדפיס ספרים על זה, וכל זה הוא בחינת הנ"ל מה שכתוב לעיל שלפעמים הם יונקים מהרחמנות וכו' ועל ידי זה בא תאות ניאוף

סיכום שלבי התורה

✧ התוכחה היא דבר גדול וחיוב המוטל על כאו"א ✧ לאו כל אחד ראוי להוכיח כי יוכל לעורר ע"י ריח רע של החוטא ✧ המוכיח הראוי מעורר הריח הטוב ✧ ריח טוב זה מתעורר ע"י בחינת קול ✧ קול זה הוא הניגון שיתער לעתיד כשיחדש את עולמו ✧ כדי לזכות לקול זה צריך שיהיו בו הבחינות המבוארים לקמן ✧

סדר שלבי הבנין: איך זוכה הצדיק לקול המוכיח הראוי' - קול הניגון שיתער לעתיד:

עיקר התפילה היא בבחינת רחמים ✧ לפעמים הרחמנות מתמעטת ומתקלקלת ע"י יניקת הסט"א ✧ מזה בא תאוות ניאוף ✧ אזי אי אפשר להתפלל בבחינת רחמים ✧ כאשר מתפללים תפילה בבחינת דין הסט"א בולעת את התפילה ח"ו ✧

- ג -

 יבאר כי כשהתפילה בבחינת דין צריכין בעל 'כח גדול'

וְאִזּוּ בְּשֵׁתִּתְפִּילָה בְּבַחֲיַנַּת דִּין שֶׁהִסְט"א נֶאֱחָזֵת בּוֹ וּבֹלַעַת אֶת הַתְּפִילָה, אִזּוּ צְרִיכִין צְדִיק כִּזֶּה שֶׁהוּא בְּעַל כַּח^{כו} גְּדוֹל לְהִלָּחֵם עִם הַסְט"א, שְׂיֻכַּל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה בְּבַחֲיַנַּת דִּין - אֲשֶׁר יֵשׁ בּוֹ כַח לְטַעוֹן טַעֲנָה שֶׁל דִּין וְתַבִּיעָה כִּלְפֵי מַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁיִּנְחָם בְּעַת שְׂקִנְיָא עַל מַעֲשֵׂה זְמָרִי, שֶׁעַל יְדוֹ הִתְגַּבְּרָה תְּאוֹת נִיאוּף, וְאִזּוּ לֹא יִכְלוּ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִילָה שֶׁל רַחֲמִים כִּנ"ל, עַמַּד פִּנְחָס וְהִתְפַּלֵּל תְּפִילָה בְּבַחֲיַנַּת דִּין כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (תְּהִלִּים ק"ו) "וַיַּעֲמֵד פִּנְחָס וַיִּפְלֵל" וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבָרְכָה (סְנֵהֲדָרִין פב): שְׂעִישָׁה פְּלִילוֹת עִם קוֹנּוֹ - שֶׁהִיא טוֹעֵן בְּדִין כִּלְפֵי מַעְלָה, וְאָמַר לַפָּנּוּ: רַב־שׁ"ע עַל אֱלוֹ יִפְלוּ כ"ד אֵלֶּף מִיִּשְׂרָאֵל?, הֵינּוּ תְּפִלָּה בְּבַחֲיַנַּת דִּין, כִּי הוּא הִיא צְרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִילָה כִּזוֹ דִּיִּקָּא, כִּי קָנָא עַל מַעֲשֵׂה זְמָרִי, שֶׁהוּא הִתְגַּבְּרוֹת תְּאוֹת נִיאוּף הִנ"ל, בְּבַחֲיַנַּת (אִיּוֹב ל"א) "כִּי הוּא זְמָה וְהוּא עוֹן פְּלִילִים" [כִּי הִזִּימָה הִיא עוֹן 'פְּלִילִי' (מִפְרָשִׁים)], הֵינּוּ שֶׁהוּא עוֹן שְׂצָרִיכִין לָזֶה תְּפִלָּה בְּבַחֲיַנַּת דִּין שֶׁהוּא בְּבַחֲיַנַּת 'פְּלִילִים', בְּבַחֲיַנַּת: וַיַּעֲמֵד

הערות והוספות

תפילה של דין, לתוך קרב הסט"א, עד שנראה שנטרף ונבלע ח"ו ועי"ז דייקא היתה הגאולה על ידו כמ"ש פקוד יפקוד וכו' והעליתם את עצמותי וכו' וכידוע מחז"ל, עד שגם נקרע היום בזכותו כדברי חז"ל מה ראה ארונו של יוסף, כי הוא בחינת קריעת ים סוף שהיא תפילה בבחינת דין כמבואר להלן.

סא. מדברי מוהרנ"ת (ערלה ג, ח) נראה, כי עיקר 'כחו' של הבעל 'כח' הוא, במה שנשלם גופו בקדושת הברית וכבש את יצרו בכח גדול, שהוא שלימות הדעת הפך התאוה שנעשה ע"י גגם הדעת כנ"ל, ובזה ביאר שם ענין יוסף הצדיק שהוא היה 'בעל כח' שכבש את יצרו, ולכן נמכר וירד למצרים בבחינת

פְּנִיחָם וַיִּפְּלֵל^{סב} כִּי בְּשֵׁישׁ פָּגַם תְּאֵוֹת נְאוּף חָם וְשָׁלוֹם, שָׂאזְ הַתְּפִלָּה בְּבַחֲנֵינָת דִּין וְהַסְטְרָא אַחֲרָא בּוֹלְעַת אוֹתָהּ חָם וְשָׁלוֹם, אִזְ צְרִיכִין בְּעַל כַּח גְּדוּל שְׂנֵיתֵפֶלֶל תְּפִלָּה בְּבַחֲנֵינָת דִּין, כְּמוֹ בְּעַת שְׁהִיָּה מַעֲשֵׂה זְמָרִי שְׁהַצֵּרֵךְ פִּינְחָם לְהַתְּפִלָּה תְּפִלָּה בְּבַחֲנֵינָת דִּין^{סג}.

יבאר איך פועל ה'בעל כח' על ידי תפילתו בבחינת דין

ותפילתו של ה'בעל כח גדול', מועילה אף כאשר היא בבחינת דין, כִּי בְּשֵׁיהַ הַבְּעַל כַּח מוֹתְפִלֵּל תְּפִלָּה בְּבַחֲנֵינָת דִּין, וְאִזְ הַסְטְרָא אַחֲרָא נֶאֱחָזֵת בַּתְּפִלָּה כְּזוֹ וְהִיא רוֹצֶה לְבַלֵּעַ אוֹתָהּ, כִּי הִיא בּוֹלְעַת תְּמִיד הַתְּפִלּוֹת שֶׁהֵם בְּבַחֲנֵינָת דִּין, כִּי עֵיקַר יִנְיָקָתָם הִיא מִבַּחֲנֵינָת דִּין כְּנ"ל, וְאִזְ כִּשְׁהִיָּה רוֹצֶה לְבַלֵּעַ זֹאת הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבְּעַל כַּח שְׁהִיָּה בְּבַחֲנֵינָת דִּין, אִזְ מַחֲמַת מַעֲלַת גּוֹדֵל קְדוּשַׁת תְּפִלְתוֹ שֶׁל הַבְּעַל כַּח, זֹאת הַתְּפִלָּה הִיא עוֹמְדַת בְּבֵית הַבְּלִיַעַה שֶׁלֹּא וְאִינָה נִכְנַסֵת וְנִבְלַעַת אֶל תּוֹכּוֹ וְאֶל קְרִבּוֹ, בְּבַחֲנֵינָת (שֵׁם מ"א) "בְּצוּאָרוֹ יִלְיִן עֵז" [הַגְּבוּרָה תִּלְיִן וְתִשְׁכּוֹן בְּצוּאָרוֹ (רש"י)] הִינּוּ, הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבְּעַל כַּח הִנ"ל שְׁהִיָּה בְּבַחֲנֵינָת מַטְהַר עֵז - תְּפִלָּה שֶׁל גְּבוּרָה וְדִין^{סד}, הִיא עוֹמְדַת לֹא לִסְט"א בְּצוּאָרוֹ דֵּהִינּוּ בְּבֵית הַבְּלִיַעַה שֶׁלֹּא^{סה}, וְעֵינֵי פוֹעֵל הַבְּעַל כַּח בַּתְּפִלְתוֹ לִבְטֹל כַּח

הערות והוספות

אשר תפילתו היא כולה רחמים גדולים ונפלאים, וז"ש, אלמלא חוני אתה, כי באמת אי אפשר לדבר כך, אבל מה אעשה שהוא במעלה כזו שיכול להתפלל תפילה כזו.

סג. ומקשרי המאמר יובן מאוד מה שעמד משה 'והתפלל' בתוך 'תוכחתו', תפילה של טענה ודין כלפי המקום, כאשר הוכיח את ישראל על מעשה עגל באמרו לבני ישראל 'ודי זהב', עמד ואמר משה לפני הקב"ה רבונו של עולם בשביל כסף זהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די הוא גרם שעשו את העגל (ברכות לב).

סד. כי מטה היא בחינת תפילה (קמא ט) ועוז הוא בחינת חוזק וגבורה.

סה. כי זה כחו של הצדיק הגדול, אשר

סב. כי הבעל כח מתפלל תפילה של דין מתוך רחמנות, כי כפי שתוכחתו היא כולה רחמנות, כך גם תפילתו בבחינת דין היא מתוך רחמנות גדולה על עם ישראל, ואכן כך מצאנו אצל פנחס אשר קנאותו ותקיפותו היתה כולה רחמנות על טהרת ישראל ועל נפשות ישראל שנתפסו בחטאים נוראים כאלו, ובספרים מובא עה"פ ויקח רמח בידו, כי רמח הוא אותיות רח"ם, המורה על רחמנותו הגדולה של פנחס.

עוד יומתק בזה, מה שאמרו חז"ל אצל חוני המעגל, אשר התפלל תפילה בבחינת דין עד שאמרו עליו אלמלא חוני אתה וכו', אבל מה אעשה שאתה כבן המתחטא לפני המקום, כי אדרבא התפילות שהיא בבחינת דין הרי הוא כבן המחטא (ראה שיחות הר"ן ה)

ויניקת הסט"א, כי אָזוי, כשהתפילה חונקת את הסט"א בבית הבליעה שלו, הוא מְכַרַח לְתַן הַקָּאוֹת מחמת חניקת בית הבליעה שלו. הֵינּוּ שְׁהַפְטָרָא אַחֲרָא מְכַרַח לְהַקְיָא וְלְהוֹצִיא כָּל הַקְדָּשׁוֹת שֶׁל הַדַּעַת וְהַרְחָמְנוֹת וְהַתְּפִלוֹת שֶׁבְּלַע, בְּבַחֲיַנַּת (שם כ) "חֵיל בְּלַע וַיִּקְאַנוּ^{טו} – כי על ידי שבלע תפילתו של הבעל 'כח' בבחינת איש 'חיל', עי"ז הוא מקיא מתוכו כל מה שבלע^{טו}.

יוסף לבאר ענין נוסף שנעשה ע"י תפילתו של ה'בעל כח'

וְלֹא דִי שְׁהוּא מְקִיָּא וּמוֹצִיא כָּל הַקְדָּשָׁה שֶׁבְּלַע מִן הַדַּעַת וְהַרְחָמְנוֹת וְהַתְּפִלוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל כִּנ"ל, אַף גַּם הוּא מְכַרַח לְהַקְיָא וְלְהוֹצִיא עֲצָמוֹת הַחַיּוֹת שֶׁלֹּו מִמֶּשׁ – עצם כח הטומאה שנטע בו הקב"ה^{סח}, כי גם זה יוצא ומתבטל ע"י תפילתו של הבעל כח בְּבַחֲיַנַּת "מִבְּטָנוּ יוֹרִישָׁנוּ אֵל" [לא די שמקיא את שבלע אלא מבטן עצמו יוריש ויוציא (מפרשים)] הֵינּוּ שְׁמוֹצִיא וּמְקִיָּא עֲצָמוֹת חַיּוֹת מִמֶּשׁ^{טז}, וְעֲצָמוֹת חַיּוֹת שֶׁמְקִיָּא וּמוֹצִיא, זֶהוּ בְּבַחֲיַנַּת גְּרִים שְׁמוֹתֵיגִירִין

הערות והוספות

להחיותם מחדש כי הם מותשים ועייפים מכל מה שהחריבה ושיממה הסט"א בנפשותיהם, וזה נעשה ע"י התוכחה שמעורר בהם ריח טוב ומחיה אותם מחדש להתקרב אל השם יתברך באמת (ליקו"ה).

סח. כי זה לעומת זה עשה האלוקים, ולכן יש בטומאה כח עצמי, רק שהיא תמיד יונקת 'חיות' מן הקדושה, אך גם עצם כוחה היא מקיאה ומוציאה על ידי תפילתו של הבעל כח וכמבואר היטב בזוהר ענין ידוע זה (ח"א קסג. רד:).

סט. וגם בזה יש בחינות הרבה, כי לפי גודל הכנעתה כך הוא מקיאה יותר ויותר מעצמות חיותה, וראה בליקו"ה (הל' גניבה ד, ה) מה שמבאר ענין תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה "כפי מה שמתגברת ביותר, כמו כן היא צריכה אחר כך לחזור ולהוסיף מעצמות חיותה יותר ויותר כשמוציאין ממנה הגניבה

הוא בעצמו בבחינת התפילה כמ"ש ואני תפילה, והוא בעצמו יורד לתוך צוואר הסט"א כדי לחנוק את צוארה ולגרום לה להקאה זו, ורק הוא בקדושתו יכול לרדת לכרך גדול שברומי להילחם משם עם הסט"א בעצמו, כמבואר באריכות בדבריו בכ"מ ובליקו"ה (ראה ערלה ג, ה, תולעים ז, ציצית ה, כד, ועוד).

סז. מקשרי המאמר מובן כי הוא ענין האכילה שבלע בבחינת מזונא דגופא, וצריך להוציא ולהקיא מה שבלע בבחינת אוכל לחמי שע"ז הגדיל עלי עקב, והוא ע"י מזונא דנשמתא שבולע את הצדיק / התפילה בעצמה שדייקא עי"ז הוא נכנע ומגביר כח הנשמה ומעורר בו ריח טוב (וראה ביאור"ל אות ט).

סז. מקשרי המאמר יובן, כי גם כעת לאחר שהסט"א מקיאה את מה שבלעה, צריך

שְׁהֵם נִפְלוּ לַגַּמְרֵי אֶל מִקּוּם הַטּוּמָאָה וְהָיוּ תַחֲלָה מַעֲצָמוֹת הַסְּטָרָא אַחֲרָא מִמֶּשׁ, וְעַכְשָׁיו 'חֲזוּרִין' נִשְׁמוּתֵיהֶם וְשִׁבִים אֶל הַקְּדוּשָׁה עַל יְדֵי תַפִּילתּוֹ שֶׁל ה'בֶּעַל כַּח', כִּי הַסְּטָרָא אַחֲרָא מְכַרַח לְהַקִּיא וּלְהוֹצִיא עֲצָם חֵיוֹתוֹ מִמֶּשׁ שְׁזָהוּ בְּחֵינַת גְּרִים כַּנ"ל.

וגרם אלו המתגייירין ע"י תפילתו של הבעל כח, זהו בְּחֵינַת (תהלים ק"י) "מִמֶּה עֲזָרְךָ יִשְׁלַח ה' מִצִּיּוֹן יְדָה בְּקֶרֶב אֲיֹבֶיךָ", [-ה' יִשְׁלַח מִצִּיּוֹן אֶת מַטֵּה שְׁבָהֶם תִּרְדֶּה בְּקֶרֶב אוֹיְבֶיךָ (מפרשים)] כִּי הַמַּטֵּה עוֹז פּוֹעֵל וּמִנְצַח אֶת הַסֵּט"א 'בְּקֶרֶב' דִּיקָא – בַּפְּנִימִיּוֹת קָרְבוֹ, בְּחֵינַת "מִבְּטָנוּ יוֹרִישָׁנוּ אֱלֹהִים", כִּי מִמֶּה עֹז הֵינּוּ הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבֶּעַל כַּח הַנ"ל הִיא יוֹרְדַת בְּקֶרְבוֹ מִמֶּשׁ, כִּי עַל יְדָה הוּא מוֹצִיא וּמְקִיא עֲצָמוֹת חֵיוֹתוֹ מִמֶּשׁ מִקְרָבוֹ וּמִבְּטָנוּ בְּחֵינַת מִבְּטָנוּ יוֹרִישָׁנוּ אֱלֹהִים כַּנ"ל.

וב' בחינות אלו, הקאת הקדושות שבלע והקאת עצם חיותה, זה בְּחֵינַת (שם ע"ד) "אַתָּה פּוֹרְרֵת בְּעֶזְרְךָ יָם שְׁבַרְתְּ רְאִשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמַּיִם" [- הַנְּאִמַּר עַל קְרִיעַת יָם סוֹף וְטַבִּיעַת הַמַּצְרִים] כִּי עַל יְדֵי מִמֶּה עֹז – תַפִּילתּוֹ שֶׁל הַבֶּעַל כַּח הַנ"ל – פּוֹרְרַת 'בְּעוֹזְךָ' – מַטֵּה 'עוֹז', עֵי"ז הוּא מְשַׁבֵּר רְאִשֵׁי

הערות והוספות

והם נשמות ישראל החוטאים רח"ל, אשר הקליפות נאחזים בהם בכל מיני אופנים ח"ו, אך ישנם נשמות העשוקות לגמרי בתוך הטומאה ונפלו למקום שנפלו לגמרי עד שנהתפכו לעצם מציאות בנין הסט"א רח"ל, והם נשמות הגרים כמבואר בחז"ל כי נשמותיהם של הגרים עמדו במעמד הר סיני, ולכן לא אמרו גוי שנתגייר אלא גר שנתגייר.

נשמות אלו של הגרים גם נחשבים כ'חוזרין' אל הקדושה, אלא שכדי להוציאם צריך שתקיא הסט"א עצם חיותה ממש, מאחר שנשמות אלו נתעו ונדחו לגמרי מקדושת ישראל עד שנהפכו לחלק מבנין הטומאה רח"ל (ע"פ ליקו"ה פל"ח וביאוה"ל, ויש להאריך בזה הרבה - ראה נספחים).

שְׁזָהוּ בְּחֵינַת תְּשֻׁלוּמֵי ד' וְהַ כְּשֻׁטְבַח וּמְכַר, כִּי אֲזַי אֵין דִּי לוֹ בְּתִשְׁלוּמֵי כְּפֹל, כִּי צָרִיךְ לְהוֹסִיף יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִעֲצָמוֹת חֵיוֹתוֹ עַד ד' וְה' מִחֲמַת שְׁרָצָה לְבַלֵּעַ הַקְּדוּשָׁה יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַל כֵּן צָרִיךְ לְהוֹסִיף וּלְהוֹצִיא עֲצָמוֹת חֵיוֹתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר כִּי זֶהוּ בְּחֵינַת עֵת אֲשֶׁר שֶׁלֹּט הָאֲדָם בְּאֲדָם לָרַע לוֹ, כְּמוֹכֵן. כִּי כָל מַה שְׁרוּצָה הָאֲדָם הַבְּלִיַעַל לְשֶׁלֹּט בְּאֲדָם דְּקָדְשָׁה יוֹתֵר וְיוֹתֵר נִתְהַפֵּף עָלָיו לָרַע לוֹ כִּי מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ עֲצָמוֹת חֵיוֹתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

ע. ביאור ב' הקדושות שהסט"א בולע קדושת ישראל ונשמות הגרים: הסטרא אחרא נאחזת תמיד ויונקת מן הקדושה בכל פעם ופעם כפי כוחה וכפי חלישות וחטאי האיש הישראלי, ישנם נשמות שהקליפה נאחזת בהם לטמאותם להפילים ולהכשילם

תנינים – משבר ומבטל כח הסט"א, 'על המים', הינו בשביל ה'מים', כי הפטרא אחרא והנחש שהיתה יונקת מן הרחמנות והדעת, שהדעת היא בחינת 'מים', כמאמר הכתוב: ומלאה הארץ 'דעה' את ד' "במים לים מכסים" והסט"א יונק ממנה בבחינת "והנחש היה ערום" בדעת כנ"ל, ועל ידי מטה עז הנ"ל הינו התפלה של המעל פח בחינת פינחס, על ידי זה הוא תחילה מוציא קדשת הדעת והתפלות שבלע בבחינת 'אתה פוררת בעוז ים' – שמפרר ומבטל כחו, וגם משבר ראשי תנינים ע"י שמקיא ומוציא עצם חיותו על המים בשביל שינקו ממימי הדעת כנ"ל, כי התפלה של המעל פח שהיא בבחינת דין בבחינת "וינמד פינחס ויפלו" היא עומדת בבית הבליעה של הנחש, ועל ידי זה הוא מכרח לקיא ולהוציא הכל כנ"ל.

ומה שמשליכין את התפילה אל תוך הסט"א כדי שתקיא עי"ז את מה שבלעה, זהו צרוף [ר"ת], מה שנאמר בתפילתו של פינחס: ויפלו" – ראשי תבות ו'השליך לפני פרעה יהי לתנין"א (שמות ד') כי צריכין להשליך מטה עז שהיא בחינת התפלה הנ"ל להתנין שיאחו ויבלע את תפילתו, בבחינת "והשליך לפני פרעה את התפילה שיהי לתנין", שמשליכין בכונה המטה עז לפני הפטרא אחרא כדי שהיה להתנין, הינו כדי שיבלע התנין את התפלה הזאת, כי דייקא על ידי זה שמשליכין את התפילה בכונה תחילה, מוציאין ממנו כל הקדשות שבלע, כי היא עומדת בבית הבליעה שאלו כנ"ל עב עג.

הערות והוספות

להשליך ה'מטה עוז' לפני פרעה ולהתפלל תפילה בבחינת דין כדי שתקיא הסט"א עצם חיותה ולהוציאם ממצרים, ובפל"ח (אות ד') האריך בזה בדברים נפלאים, וז"ל: נראה לעניות דעתי דרוצה לומר, כי ידוע שגלות מצרים היה על חטא עץ הדעת שהיה על ידי שינק הנחש מן הרחמנות והדעת שזה בחינת (בראשית א) והנחש היה ערום שמה בא חס ושלוש תאוות ניאוף, שזה בחינת מה שאמרו רז"ל (עין ילקוט ראובני בראשית לט:): על אדם הראשון עצמו שפגם בזה שלא

עא. כי פרעה מכונה בשם תנין, כמאמר הכתוב (יחזקאל כט, א) פה אמר אדני יהוה הנני גליו פרעה מלך מצרים התנים הגדול הרבץ בתוף יאריו אשר אמר לי יארי ואני עשיתי.

עב. ויתבאר בזה פשיטות סיפור הכתוב, אשר ענין זה נאמר למשה בעת שהיה צריך לגאול את ישראל ממצרים, שהיו בלועים בתוך הסט"א ממש, בבחינת לקחת לו גוי 'מקרב' גוי, בחינת רדה בקרב אויבך, וכדי להוציא נשמותיהם משם היה צריך משה

וגרים אלו שמתגייירין ע"י הקאת הסט"א, זה בחינת גירותו של יתרו, כמו שאמרו חז"ל עה"פ: "וישמע יתרו" מה שמועה שמע ובא: קריעת ים סוף ומלחמת עמלק (זבחים קטז), כי בזה מרומז סיבת ודרך התגירותו, פי עמלק מוא את ישראל בפנים תאות נאוף כמו שכתוב (דברים כ"ה) "אשר קרד' בדרך" [-לשון קרי וטומאה (רש"י)] בחינת מקרה לילה חס ושלום, שבא על ידי בחינת עמלק פי פגם תאוה זו באה על ידי יניקת הדעת והרחמנות כנ"ל, ועמלק יונק מבחינת הדעת, כפי שנאמר: (במדבר כ"ד) "ראשית גוים עמלק", שיונק מן הדעת שבראש ע"י, שניקת דעת זו, זה בחינת "והנחש היה ערום" בדעת כנ"ל ע"י, שעל ידי זה היניקה בא חס ושלום ממאת התאוה הזאת כנ"ל ע"י

הערות והוספות

וכו". ועל-ידי-זה זכה אהרן אחר כך לקהנה, פי על-ידי התפלה, בבחינת דין של הבעל פה, על-ידי-זה מוציאים את כל החיות וכל הקדשות וכל הדעת והחסד שבלעה הסטרא אחרא. ואז חוזר הדעת והחסד אל הקדשה ונשלם הדעת והחסד דקדשה שהוא בחינת כהן וכו' [שהוא בחינת דעת כמו שנאמר כי שפתי כהן ישמרו דעת, וכמבואר שם] (ליקו"ה דברים היוצאים מן החי ב, ג).

עד. גם ראשית היא בחינת חכמה כידוע (א, קמא), כי הוא יונק מן החכמה והדעת כנ"ל.

עה. ואכן בעת שנלחם שאול עם העמלקים עמד עמלק וינק מן הרחמנות כמ"ש ויחמול שאול והעם על אגג, שזה בחינת מה שהסטרא אחרא ינקה מבחינת הרחמנות, עד שעל ידי זה נפגם הרחמנות ונעשה אכזריות (שזה בחינת מה שדרשו רז"ל (ילקוט שמעוני שם) על ענין זה בעצמו כל המרחם על אכזרים לבסוף נתאכזר וכו'), ועל ידי זה בעצמו מתגבר ביותר קליפת עמלק שיונק מבחינת הדעת (פל"ח אות לה, וראה מש"כ שם רמז נפלא בענין קריעת ים סוף ומלחמת עמלק ומלחמתו של שאול).

עו. וראה רש"י על התורה עה"פ והנחש היה

המתין בזווג עד שבת וכו', וכן אחר כך באו שדים וחממו אותו וכו' כמו שאמרו רז"ל, ואחר כך גבר הפגם הזה מאד בפרט בדור המבול וכו' וגלות מצרים היה לתקן את הדורות ההם כמבואר בכתבי האריז"ל, והתיקון היה על ידי בחינת התפלה בבחינת דין שזה בחינת מטה עוזו של משה רבינו ע"ה וזה שציוה עליו השם יתברך להשליך המטה לפני פרעה ויהיה נעשה ממנו נחש ותנין, לרמז שהנחש בלע את התפלה בבחינת דין ואחר כך נחזר הנחש למטה, ויבלע מטה אהרן את מטותם, לרמז שזו התפלה בבחינת דין תעמוד בצווארם עד שיהיו מוכרחים להחזיר כל הקדושות שבלעו וכו' וכן אחר כך בקריעת ים סוף שאז היה גמר הכנעת מצרים היה גם כן על ידי בחינת המטה עוז בחינת (תהלים ע"ד) אתה פוררת בעוז ים וכו', וכן אצל מלחמת עמלק נאמר (שמות י"ז) ומטה האלקים בידי וכו' וזה (שמות י"ח) וישמע יתרו ששמע קריעת ים סוף ומלחמת עמלק ובא ונתגייר, כי על ידי זה נעשין גרים. ע"כ. (וראה ליקו"ה יו"ט ג, א).

עג. זה הפסוק נאמר על אהרן, כמו שכתוב שם, "ואמרת אל אהרן קח את מטף והשליך

וְזֶה בְּחִינַת מַלְחָמַת עֲמֶלֶק, וְהַתְּקוּן לָזֶה הוּא בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף בְּחִינַת: "אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְּעֶזְרְךָ יָם, שְׁבַרְתָּ רְאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמַּיִם" הַנֶּאֱמַר עַל קְרִיעַת יַם סוּף כַּנִּלְ, הֵינּוּ בְּחִינַת מַשָּׁה עַל הַנִּלְ שְׁעַל יְדֵי זֶה מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ מֵימֵי הַדְּעַת שְׁבַלְע מִן הַקְּדוּשָׁה כַּנִּלְ, וְעַל יְדֵי זֶה וַיִּשְׁמַע יתְרוֹ – שְׁמוּעָה שָׁמַע וּבֵא לְהַסְתוֹפֵף בְּצַל הַשְּׂכִינָה, הֵינּוּ בְּחִינַת גְּרִים הַנֶּעֱשִׂין עִי תְּפִילְתּוֹ שֶׁל הַבַּעַל כַּח, כִּי עַל יְדֵי מַשָּׁה עַל הַנִּלְ שְׁהוּא בְּחִינַת קְרִיעַת יַם סוּף בְּחִינַת אַתָּה פּוֹרַרְתָּ בְּעֶזְרְךָ יָם וְכוּ', שְׁהוּא מִתְּקוּן וּמְכַנִּיעַ מַלְחָמַת עֲמֶלֶק כַּנִּלְ עַל יְדֵי זֶה נֶעֱשִׂין גְּרִים בְּחִינַת וַיִּשְׁמַע יתְרוֹ, כִּי מוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ גַם עֲצָמוֹת חַיּוֹתוֹ שְׁהוּא בְּחִינַת גְּרִים כַּנִּלְ, וְכַךְ הוּא פִּירוּשׁ דְּבַרְיהֶם: וַיִּשְׁמַע יתְרוֹ, מֵה שְׁמוּעָה שָׁמַע וּבֵא? – מֵה גֵרִם לּוֹ לְהַתְּגִיר עִי, קְרִיעַת יַם סוּף אֲשֶׁר הַכְּנִיעָה אֶת מַלְחַמַת עֲמֶלֶק בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל (רֵאָה הַעֲרָה ע"ט) פ.

 הערות והוספות

אל הקדושה, על ידי קריעת ים סוף אשר הכניעה את מלחמת עמלק הקיאה אותו הטומאה מתוכה ועי"ז בא אל הקדושה להתגייר.

עט. ואל תתמה מה שקריעת ים סוף היתה קודם מלחמת עמלק בסדר הזמנים, כי בוודאי נטע הקב"ה שורש כח הכנעת עמלק בעת שקרע להם את הים, שיהיה בכוחם להכניע את עמלק ע"י ידי משה בבוא הזמן והעת, וביתר פנימיות יש לבאר בעומק פשט דבריו, ע"פ דברי מוהרנ"ת (חול המועד ז, א) מה שביאר שם כי לאחר שמשה הכניע את הסט"א והוציאם ממצרים, נאמר 'ויגד למלך מצרים כי ברח העם' ואמרו במדרש כי המגיד הוא עמלק, כי עמלק הוא עורר את פרעה שיחזרו וירדפו את ישראל, ועל כן היה משה צריך שוב להכניעו בכחו בבחינת מטה עוז שהיה בעת קריעת ים סוף ולחזור ולעורר כח התפילה בבחינת אתה פוררת בעזר ים המובא לעיל, ולפי"ז מתיישבים הדברים באופן מופלא, ועי"ש עוד מש"כ בענין הכלב השב על קיאו שהסט"א חוזרת

ערום מש"כ, ויובן בזה, כי כל חכמתו היתה להתגברות תאוה זו, עי"ש.

עז. ולכן בעת שנלחמו עמלק בישראל עמד משה ופרש ידיו בתפילה, והיה כאשר הרים משה את ידיו בתפילה וגבר ישראל על ידי תפילתו של הבעל כח הגדול.

ובזה יובן מה שנתקשו בזה, כי לכאורה אמאי הניח משה את ידיו כדי שיגבר עמלק כמאמר הכתוב 'והיה כהיה כאשר הניח את ידיו וגבר עמלק', היה לו להרים ידיו למשך כל המלחמה, ועפ"י דברי רבינו מובן מאוד, כי אדרבא היה לו למשה לתת לסט"א לבלוע ולהתגבר כביכול כי דייקא עי"ז יוכל להוציא ממנו שתקיא מה שבלעה כמבואר, כי זה סוד בחינת ניצחון הטומאה על הקדושה לפעמים, שתוכל עי"ז דייקא להחזיר את כל מה שינקה מן הקדושה.

עח. ובזה יובן מה שמקשים העולם על שאלת חז"ל מה שמועה שמע ובא? הרי התורה עצמה מפרטת כי שמע את כל אשר עשה ד' לישראל וכו', ועפ"י ד' יובן, כי אף ששמע וידע אבל איך 'בא' מתוך הטומאה

סיכום שלבי התורה

✧ התוכחה היא דבר גדול וחיוב המוטל על כאו"א ✧ לאו כל אחד ראוי להוכיח כי יוכל לעורר ע"י ריח רע של החוטא ✧ המוכיח הראוי מעורר הריח הטוב ✧ ריח טוב זה מתעורר ע"י בחינת קול ✧ קול זה הוא הניגון שיתער לעתיד כשיחדש את עולמו ✧ כדי לזכות לקול זה צריך שיהיו בו הבחינות המבוארים לקמן ✧

סדר שלבי הבנין: איך זוכה הצדיק לקול המוכיח הראוי - קול הניגון שיתער לעתיד:

עיקר התפילה היא בבחינת רחמים ✧ לפעמים הרחמנות מתמעטת ומתקלקלת ע"י יניקת הסט"א ✧ מזה בא תאוות ניאוף ✧ אזי אי אפשר להתפלל בבחינת רחמים ✧ כאשר מתפללים תפילה בבחינת דין הסט"א בולעת את התפילה ח"ו ✧ לכן צריכין בעל כח גדול שיוכל להתפלל תפילה כזו ✧ כאשר הבעל כח מתפלל את תפילתו היא עומדת בגרון הסט"א והיא מוכרחת להקיא את מה שבלעה ✧ לא זו בלבד, אלא היא גם מקיאה ומוציאה את עצמות חיותה אשר מזה נעשין גרים ✧

- ד -

יבאר כי ע"י הגרים שמתגיירים מתגדל כבוד ד' בבחינת רעמים

ואלו הגרים המתגייירין ע"י תפילתו של ה'בעל כח', זה בחינת רעמים, כי על ידי גרים שנעשין על ידי מטה עז הנ"ל, על ידי שהפטר א אחרא מכרחת להחזיר כל הקדשה שבלעה עם עצמות חיותה כנ"ל, על ידי זה שאלו הגרים חוזרין אל הקדושה גתרבה ונתגדל כבודו ותברך, בבחינת (תהלים צ"ו) "הבו לה' משפחות עמים" - כאשר משפחות העכו"ם באים ומתקרבים אל ד', אזי 'הבו לה' כבוד ועז' פא וְהתגלות הכבוד ע"י שהסט"א מקיאה את הקדושות והדעת שבלעה זה בחינת רעמים כדכתיב (שם כ"ט) "אל ה'כבוד' הרעים, וזה נעשה ע"י בחינת ה' על מים רבים", כי מים רבים זה בחינת מימי הדעת, בחינת מש"כ (ישעיה י"א) "כי מלאה הארץ דעה את ה' פמים לים מכסים" [שיתרבה הדעת בעולם כריבוי המים אשר בים], הינו בחינת ריבוי ומילוי

הערות והוספות

התורה המבואר לקמן, שהיה ע"י ריבוי הכבוד שנעשה ע"י יתרו, ועל כל פרשיות מתן תורה כתובים בפרשת 'תרו' כי על ידו היה עיקר קבלת התורה.

פא. נרמז בזה גם כי תפילתו של ה'בעל כח' היא בבחינת מטה עוז'.

בכל פעם אל קיאה גם לאחר שהכניעו אותה וכמבואר לעיל באת ג' בהערות.

פ. ומקשרי המאמר מבאר מוהרנ"ת (בית הכנסת ו, יא) כי ע"י ששמע יתרו המופתים שהמשיך משה ע"י מטה עוז כנ"ל, עי"ז בא יתרו ונתגייר כמוב"פ, אשר עי"ז היה קבלת

העולם במימי הדעת, שנעשה על ידי שיוצאין כל הקדושות והנשמות מן הפטרא אחרא וחוזרין אל הקדשה^{פב}, שעל ידי זה נעשין גרים כנ"ל, ועל ידי גירותם של אלו הגרים הבאים לחסות בצל השכינה, נתגדל כבודו יתברך^{פג}, שהתגדלות והתגלות כבודו זהו בחינת רעמים, בחינת "אל הכבוד הרעים" [-ד' על מים רבים], היינו, כי כבודו של הקב"ה מתגדל בבחינת 'הרעים', על ידי מים רבים – נשמות הגרים, היוצאים מן הסט"א ע"י תפילתו של הבעל כח בבחינת דין.

ואלו הגרים הם בחינת רעמים, כי הרעש והפרסום שנתפרסם כבודו יתברך על ידי שבאים הגרים האלו וחוזרין אל הקדושה ומייחדים שמו בעולם, זה בחינת רעמים שהם קול רעש גדול [כמ"ש 'קול רעמך בגלגל', 'מן קול רעמך יחפזון'], וקול הרעש של הרעמין נעשה ע"י בחינת אלו הגרים, כי אמרו רבותינו ז"ל (ברכות נט) מאי רעמים – האיך נעשין הרעמים? על ידי ענני דשפכי מיא' – שהעננים שופכים וממלאים מים זה לזה, 'ענני דשפכי מיא', זה בחינת הפטרא אחרא שהיא בחינת (איכה ג) "ספת בענן קר מעבר תפלה" [-הענן סוכך ומבדיל בין התפילה ובין הקב"ה (מפרשים)] היינו הקלפות המעכבים את התפלה, היינו התגברות ויניקת הסט"א מן הרחמנות עד שאין יכולין להתפלל כנ"ל, ואזי ה'בעל כח' מתפלל תפילה בבחינת דין עד שהוא עומד בצואר הענן' עד שהוא מקיא ו'שופך' את מימיו, ואזי כשחוזרים ו'שופכים מימי הדעת שפלו, זה בחינת 'ענני דשפכי מיא', וכיון שהם מקיאים עצם חיותם, לכן העננים – הסט"א עצמה, הם עצמם משמיעים קול רעם חזק ע"י אלו הגרים^{פד}.

העדות והוספות

יתרו: עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים, כדן אסתלק ואתקור שמא דקדשא-בריך-הוא. נמצא, זהו כבודו, כשבני-אדם שהם מחוץ לקדשה מקרבין את עצמן לפנים מהקדשה, הו גרים שמגידו, הו בעלי-תשובה, שגם הם היו מבחוץ, וכשמקרבין ומכניסים אותם לפנים – זהו כבודו: (קמא, יד).

פד. ואכן כך ראינו אצל יתרו (ראה הערה קודמת מהזוהר), כי יתרו לא הניח עבודה זרה

פב. גם נרמז בזה כי על ידי שמרבה עליהם מים, על ידי תפילתו בבחינת דין, שכביכול משקה אותם מים רבים שיש להם לאחוז ולינוק מהם, ע"ז דייקא היא מקיאהו מוציאה את מימי הדעת מקרבה.

פג. כי זה עקר כבודו, כמובא בזהר: בשעתא דשאר עכו"ם אתנו ואודן לקדשא-בריך-הוא, כדן אסתלק ואתקור שמא דקדשא-בריך-הוא עלא ותתא, כמו גבי יתרו: בשעתא דאמר

וְאִזּוּ נִתְגַּלְגַּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי ה'עֲנָן' בַּעֲצֻמוֹ^פ, בְּבַחֲיִינַת "וְכַבֹּד ה' נִרְאָה בְּעָנָן" (שְׁמוֹת ט"ז) כִּי לְאַחַר הַכְּנַעַת הַסֵּט"א / הָעֲנָן, הוּא בַּעֲצֻמוֹ מֵרָאה וּמִגְדִּיל כְּבוֹד ד' וְזֶהוּ בְּחִינַת רְעָמִים בְּנ"ל^פ, וְעַל-בֵּן צִרוּף -חִיבוּר אוֹתִיּוֹת] גְּרִי"ם הוּא רֵאשִׁי תְבוֹת (אֵיב כ"ו) "רְעָמִים גְּבוּרָתוֹ מֵי יִתְבוֹנָן" [- מִי יִכּוֹל לְהִתְבוֹנֵן וּלְהִבִּין בְּרַעְמֵי גְבוּרוֹתָיו שֶׁל הַקַּב"ה (מִפְרָשִׁים)] כִּי גְרִי"ם הֵם בְּבַחֲיִינַת רְעָמִים בְּנ"ל^פ פח פט.

הערות והוספות

בודאי כאו"א נצרך לאכילה ושתייה ולזון את גופו, רק תאות מזונא דגופא היא כאשר הענן / הגוף נחשב למציאות בפני עצמה ולא כצמצום הנצרך לקבל את אור הנשמה, והתחברות מזונא דנשמתא היא הארת הבעל כח בתוכחתו ותפילתו להאיר בתוך הענן / הגוף את הנשמה הטהורה ואת ריחה הטוב.

פז. וכלליות כוונת הכתוב יתפרש עפי"ד, כי רעמים אלו נעשין ע"י תפילה בבחינת דין, אשר על ידה הסט"א מקיאה את מימי הדעת והחכמה אשר בקרבה, וז"ש רעם 'גבורותי' מי 'יתבונן'.

פח. מקשרי המאמר יובן, כי כשהאדם נופל למקום שנופל רח"ל, עד שהוא רואה עצמו בתוך בטן הסט"א ח"ו, וע"י תוכחתו של הצדיק שהוא בחינת דין בחינת תוכחה הוא מוציא אותו הוא מגלה עצמות מהותו, ואדרבא, על ידו דייקא מתגלה כבוד ד', והוא מגלה ומייחד מחדש וננער מעפרו ושב אל אלוקיו יותר מבתחילה בקול רעש גדול אדיר וחזק.

פט. נמצא כי רבינו מבאר ענין הרעמים, הן בבחינת עשיית הרעמים ממה וע"י מה הם נעשים, והם ב'פעולת' הרעמים הגורמים לקול רעש גדול שהוא התגלות הכבוד ע"י הגרים כנ"ל.

שבעולם שלא עבדה, אך כאשר שמע שמועה ובא כנ"ל, אזי הגה וטרח לגדל כבוד ד' עד שהעמיד שרי אלפים מאות ועשרות להגדיל כבוד ד' ותורתו בעולם.

פה. וזה שכתוב (יחזקאל ג, יב): ותשאני רוח ואשמע אחרי 'קול רעש גדול', 'ברוך כבוד ד' ממקומו'.

פו. לכאורה צ"ע, כי אמנם הסט"א עצמה אכן מוציאה ומקיאה את חיותה בבחינת הגרים, אבל מ"מ נתבטל בחינת ה'ענן' והקליפה שבו וחזרו לקדושתם, וא"ע מדוע כבוד ד' הראה ב'ענן', הרי המכסה וההסתר שהוא בחינת הענן כבר נתבטל לאחר שהוציאה את חיותה ושב וחזרו נשמות הגרים אל הקדושה, אלא ביאור הדברים הוא, כי מציאות של העלמה וכיסוי הוא הכרח בהנהגת הבריאה, ועל כן נקרא שמו 'עולם' מלשון העלמה וכיסוי על פעולות וגדולת השם יתברך, רק שכח הקליפה הוא להראות ולהגדיל ולהפוך את הענן למבדיל ומכסה שיקסה ויעלים לגמרי את ד' יתברך ח"ו, וביטול כח הקליפה הוא שיהיה ההעלם והענן רק לצמצום הנצרך ולא יותר, ואדרבא הענן יהיה ככלי לקבל כבוד ד' על ידו, בבחינת כבוד ד' נראה בענן.

ומקשרי המאמר יובן, כי זהו ענין מזונא דגופא ומזונא דנשמתא המובא למעלה, כי

סיכום שלבי התורה

✧ התוכחה היא דבר גדול וחיוב המוטל על כאו"א ✧ לאו כל אחד ראוי להוכיח כי יוכל לעורר ע"י ריח רע של החוטא ✧ המוכיח הראוי מעורר הריח הטוב ✧ ריח טוב זה מתעורר ע"י בחינת קול ✧ קול זה הוא הניגון שיתער לעתיד כשיחדש את עולמו ✧ כדי לזכות לקול זה צריך שיהיו בו הבחינות המבוארים לקמן ✧

סדר שלבי הבנין: איך זוכה הצדיק לקול המוכיח הראוי' - קול הניגון שיתער לעתיד:

עיקר התפילה היא בבחינת רחמים ✧ לפעמים הרחמנות מתמעטת ומתקלקלת ע"י יניקת הסט"א ✧ מזה בא תאוות ניאוף ✧ אזי אי אפשר להתפלל בבחינת רחמים ✧ כאשר מתפללים תפילה בבחינת דין הסט"א בולעת את התפילה ח"ו ✧ לכן צריכין בעל כח גדול שיוכל להתפלל תפילה כזו ✧ כאשר הבעל כח מתפלל את תפילתו היא עומדת בגרון הסט"א והיא מוכרחת להקיא את מה שבלעה ✧ לא זו בלבד, אלא היא גם מקיאה ומוציאה את עצמות חיותה אשר מזה נעשין גרים ✧ גרים אלו הם בבחינת רעמים ✧ ע"י הרעמים מתגלה כבוד ד' ✧

- ה -

יבאר כי ע"י התגלות הכבוד באה התפשטות הנבואה

וַיֵּלֶךְ יְדֵי הַתְּגָלוֹת הַכְּבוֹד בְּבַחֲיַנַת גְּרִים / רַעֲמִים כְּנ"ל, עַל יְדֵי זֶה בָּא הַתְּפִשְׁטוֹת כַּח הַנְּבוּאָה בְּעוֹלָם^צ, כִּי הַנְּבוּאָה בָּאָה מִבְּחִינַת שְׂרָשֵׁי נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל^{צא}, שֶׁנַּפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל בְּתַחֲלִיל שְׂרָשֵׁם הֵם בְּחִינַת שְׂבָעִים נַפְשׁוֹת אֲשֶׁר

הערות והוספות

צ. כח הנבואה הוא כח השגת גילויי כבוד ד' על ידי הנביאים, אך כפי שמצינו בחז"ל בכו"כ מקומות, על חכמים שהיו 'ראויים לנבואה', אבל לא זכו לכך מחמת שלא היתה נבואה בעולם, או שבטלה נבואה וכיו"ב.

בחינה זו של השגה עליונה זו מתעוררת על ידי התגלות כבוד ד', לכאו"א לפי ערכו הראוי לו, להשיג יותר ויותר בגילויי האלוקות המתגלים בכל עת ורגע.

צא. כח נקראו ישראל 'בני נביאים' כמובא בחז"ל בכ"מ, כי השורש הוא 'אב' והענפים הם 'בנים', כי בני ישראל הם 'לימודי ד' / נצח והוד / אתר דנביאים ינקין.

צא. כח נקראו ישראל 'בני נביאים' כמובא בחז"ל בכ"מ, כי השורש הוא 'אב' והענפים הם 'בנים', כי בני ישראל הם 'לימודי ד' / נצח והוד / אתר דנביאים ינקין.

פשוט הוא ואי"צ לפנים, כי אין כוונתו ז"ל שתהיה נבואה בזמן הזה מאחר שבטלה כבר משמתו חגי זכריהו מלאכי, אלא לאחר

מהם נתרבו ונתהוו כל נפשות ישראל, והנבואה באה מהם בְּבְחִינַת (דברים י) "בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ" ^{צב} - רָאִשֵׁי תְבוֹת נְבִיא ^{צד}, וְשָׂרֵשׁ הַנְּפֹשֹׁת הוּא בְּחִינַת כְּבוֹד, כִּי ה'נִפְשׁ' הִיא בְחִינַת כְּבוֹד, בְּבְחִינַת מַה שְּׁבִיקֵשׁ יַעֲקֹב: (בְּרֵאשִׁית מ"ט) "בְּסֶדֶם אֵל תִּבְאָ נִפְשֵׁי וּבְקִהְלָם אֵל תִּחַד כְּבֹדִי", [-שלא יתייחד ויזכר שמו במעשה זמרי ומעשה קרח], הרי שכינה עצמו בלשון 'נפשי' ו'כבודי' שהם ענין אחד, וְעַל כֵּן יְדֵי הַתְּגָלוֹת הַכְּבוֹד שֶׁהוּא בְּחִינַת שָׂרֵשׁ הַנְּפֹשֹׁת עַל יְדֵי זֶה בָּא הַתְּפֹשְׁמוֹת הַנְּבוּאָה ^{צד}.

וְהַנְּבוּאָה הַבָּאָה ע"י הַתְּגָלוֹת ה'כבוד', זֶה בְּחִינַת (שְׁבַת צב) אֵינן הַנְּבוּאָה שׁוֹרָה אֵלָּא עַל חֶכֶם גָּבוֹר וְעָשִׂיר, כִּי כָּל בְּחִינֹת אֵלֹו הֵם בְּבְחִינַת כְּבוֹד, שְׁמֹשֵׁם נִמְשָׁךְ הַנְּבוּאָה, חֶכֶם הוּא בְחִינַת כְּבוֹד: בְּבְחִינַת (מְשָׁלֵי ג) "כְּבוֹד חֶכְמִים יִנְחָלוּ" [-הַנוֹהֲגִים בְּחֻקֵי הַחֲכָמָה יִנְחָלוּ כְבוֹד (מַלְכִּים)], גָּבוֹר הוּא בְחִינַת כְּבוֹד: בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים כ"ד) "מִי זֶה מִלֶּךְ הַכְּבוֹד" ה' עֲזוּז וְגָבוֹר" [-מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד? וְהַתְּשׁוּבָה: ד' עֲזוּז וְגָבוֹר (מִפְרָשִׁים)], עָשִׂיר הוּא בְחִינַת כְּבוֹד: בְּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית ל"א) מַה שֶׁאִמְרוּ בְּנֵי לִבָּן עַל עֲשִׂירוֹתָיו שֶׁל יַעֲקֹב: "וּמֵאֲשֶׁר לָאֲבִינוּ עָשָׂה אֶת כָּל הַכְּבֹד" הַזֶּה, וְכֹאשֶׁר יֵשׁ בּוֹ ג' בְּחִינֹת אֵלוֹ, וּמִקִּיָּם: "אֵל יִתְהַלֵּל חֶכֶם בְּחֻמָּתוֹ וְאֵל יִתְהַלֵּל הַגָּבוֹר בְּגִבּוֹרָתוֹ אֵל יִתְהַלֵּל עָשִׂיר בְּעֲשָׂרוֹ ^{צה}, כִּי אִם

הערות והוספות

והוד, ולכן על ידם דייקא באה הנבואה.

צד. אף כי באות ד' לעיל למדנו כי הכבוד מתגלה על ידי נשמות הגרים המתווספים אל בני ישראל, וכאן מובן כי שורש הכבוד הוא נפשות בני ישראל עצמם המושרשים בשבעים נפש, ביאור הדברים הוא, כי אדרבא, על ידי שבאים הגרים ורוצים להתווסף אל העם הנבחר בזה מתגלה כבודם של ישראל, אשר נשמות כאלו העשוקות בעומק הסט"א באים לקבל על עצמן עול המצוות ולחסות בצל כנפי השכינה.

צה. אשר בג' דברים אלו דרכו של האדם להתהלל בהם כמבוא בדבריו לעיל (קמא, יד).

צב. מקשרי המאמר יובן כי פסוק זה מדבר מירידת מצרים, אשר הכנעתה היא ע"י והשלך לפני פרעה יהי לתנין כנ"ל.

צג. בפשיטות אין מבואר בדבריו מדוע הנבואה באה מנפשות ישראל אלא מביא ראייה מצירוף ר"ת בשבעים נפש ירדו אבותיך, ומבאר כי הנבואה באה על ידי התגלות הכבוד כי שורש הנפשות הוא בבחינת כבוד, אמנם יש לבאר יותר מדוע הנבואה באה משורש נפשות ישראל, כי הנבואה באה מנצח והוד כמובא בדבריו (קמא ג) והוא אתר דנביאים ינקין כידוע, והוא בחינת יעקב כלליות נצח והוד כידוע, ושבעים נפש הם המכונים 'וצאי ירך' יעקב ובהם כלולים כוחות הנבואה הבאים מנצח

בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי" ומוסר ג' בחינות אלו אל ד' יתברך לגדל ולגלות שמו, עי"ז דייקא שיש בו בחינות אלו והוא מגדיל על ידם כבוד ד', עי"ז השכינה שורה עליו בבחינת השפעת הנבואה¹³.

וקלוקל הסט"א היונקת מן הרחמנות והתפילה ונלחמת עם ה'בעל כח' המתפלל תפילה בבחינת דין ומגלה כבוד ד' המביאה להתפשטות הנבואה, זה בחינת מה שהקב"ה מקונן על התגברות הסט"א בעת חורבן בית המקדש: (ברכות ג) אזי לי שהחרבתי את ביתי, ועי"ז שרפתי את היכלי, ועי"ז הגליתי את בני לבין אמות העולם, כי החרבתי את ביתי זה בחינת פגם התפילה הנעשה על ידי יניקת הסט"א מן הרחמנות כנ"ל, כי ביהמ"ק הוא מקום התפילה כמו שכתוב (ישעיה נ"ו) "כי ביתי בית תפילה" ועי"י פגם התפילה עד שאין מי שיוכל להתפלל, אזי אין הכבוד מתגלה, וזהו: שרפתי את היכלי זה בחינת פגם הכבוד בחינת (מהלים כ"ט) "וב' היכלי" כלו אומר 'כבוד' ועי"י שאין הכבוד מתגלה אין הנבואה מתפשטת, וזהו: הגליתי את בני¹⁴ היינו ביטול כח 'בני ישראל', שזה בחינת בטול הנבואה שבאה מנפשות בני ישראל, בחינת: "בשבעים נפש ירדו אבתוך מצרימה" ר"ת נביא כנ"ל, כי גלות בני ישראל הוא בחינת בטול הנבואה שבאה מנפשותם כנ"ל¹⁵.

הערות והוספות

צו. ומקשרי המאמר מבאר מוהרנ"ת (קריאת התורה ו, ב) כי כל הנביאים לא באו אלא להוכיח את ישראל על עונותיהם, וכמאמר הכתוב שהביא לעיל באות א' בענין התוכחה, 'הרם כשופר קולך' הנאמר לענין תוכחת הנביא, כי כל הנביאים והצדיקים כולם לא באו אלא בשביל זה שיש בהם קולו של משה הנמשך ע"י רוח נבואה.

צו. ובזה נבין מה שאמרו חז"ל (באחד מן המקומות שהוא מאמר זה - נדרים לח.) אין הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו אלא על גבור ועשיר וחכם ועניו, כי הענוה היא מעלה את כל אלו הג' דברים למקומם הראוי להחזיר הכבוד לשרשו, וכמ"ש שם וכולן ממשה וכו'.

צז. גם 'בני' הוא ר"ת בשבעים נפש ירדו.

סיכום שלבי התורה

✧ התוכחה היא דבר גדול וחיוב המוטל על כאו"א ✧ לאו כל אחד ראוי להוכיח כי יוכל לעורר ע"י ריח רע של החוטא ✧ המוכיח הראוי מעורר הריח הטוב ✧ ריח טוב זה מתעורר ע"י בחינת קול ✧ קול זה הוא הניגון שיתער לעתיד כשיחדש את עולמו ✧ כדי לזכות לקול זה צריך שיהיו בו הבחינות המבוארים לקמן ✧

סדר שלבי הבנין: איך זוכה הצדיק לקול המוכיח הראוי - קול הניגון שיתער לעתיד:

עיקר התפילה היא בבחינת רחמים ✧ לפעמים הרחמנות מתמעטת ומתקלקלת ע"י יניקת הסט"א ✧ מזה בא תאוות ניאוף ✧ אזי אי אפשר להתפלל בבחינת רחמים ✧ כאשר מתפללים תפילה בבחינת דין הסט"א בולעת את התפילה ח"ו ✧ לכן צריכין בעל כח גדול שיוכל להתפלל תפילה כזו ✧ כאשר הבעל כח מתפלל את תפילתו היא עומדת בגרון הסט"א והיא מוכרחת להקיא את מה שבלעה ✧ לא זו בלבד, אלא היא גם מקיאה ומוציאה את עצמות חיותה אשר מזה נעשין גרים ✧ גרים אלו הם בבחינת רעמים ✧ ע"י הרעמים מתגלה כבוד ד' ✧ ע"י התגלות כבוד ד' באה התפשטות הנבואה ✧

- 7 -

יבאר כי הבחינות הנ"ל הנעשים ע"י תפילתו של ה'בעל כח' הם בחינת רפואה

וְזֶה בְּחִינַת רְפוּאָה צט, כִּי כָּל בְּחִינֹת הַנִּי"ל [תפילה, התגלות הכבוד, התפשטות הנבואה] הֵם בְּחִינַת רְפוּאָה.

כִּי הַתְּגָלוֹת הַכְּבוֹד הַנִּי"ל זֶה בְּחִינַת זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ בְּבִחִינַת מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בַּעַת שִׁתְּגַלֶּה כְּבוֹד ד' בְּבִנְיַן יְרוּשָׁלַיִם: (שְׁעִיָּה ס) "קוֹמִי אוּרִי כִּי בֹא אוֹרְךָ וְכְבוֹד ה' עִלְיֶיךָ זָרַח", וְעַל יְדֵי זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ בָּא רְפוּאָה כְּמוֹ שֶׁאֱמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוּנָם לְבְרָכָה (בְּבֹא בְּתָרָא טז): אֲדֹלָי יוֹמָא אֲדֹלָי קְצִירִי [-כִּשְׁהַשְּׁמֶשׁ זּוֹרַחַת מִקַּל הַחֹלִי (רש"י)], כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְלָאכִי ג) "וְזָרַחָה לְכֶם יְרָאִי שְׁמִי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמְרַפָּא", [-הַשְּׁמֶשׁ אֲשֶׁר תִּלְהַט וְתַכְלֶה אֶת הַרְשָׁעִים, תִּהְיֶה לְשֹׁכֵר עֹבֵר יְרָאִי הַשֵּׁם לְרַפְאוֹתֶם בְּכַנְפֶיהָ (מִפְרָשִׁים)] הֲרִי כִּי הַרִיפוּי נַעֲשֶׂה ע"י זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ.

נמצא כי התגלות הכבוד היא בחינת זריחת השמש, וכאשר השמש זורחת,

העדות והוספות

צט. כי תורה זו אמרה בעת החולאת, ח"י ימים וסדרם הסתלקותו, כאשר פעל להמשיך לו רפואה מן השמים, וכמעשהו בשאר המאמרים הקודמים שנאמרו בעת החולאת רח"ל.

[גם ענין ההקאה המדבר בזה לעיל בתחילת המאמר היה אצלו בחינה זו באותו ראש השנה מה שהקיא מגופו הקדוש הרבה דם, בבחינת זע"ז עשה האלוקים, והבן].

קרניה מאירים ומרפאים כמ"ש חז"ל (נדרים ח:) האי 'חירגא' דיומא מסי –
 [-'קרני' השמש המה המרפאים], ו'קרנים' מרפאים אלו היוצאים מן ה'שמש',
 הם בחינת 'רוח הנבואה' המתפשטת מן ה'כבוד', כִּי רוּחַ נְבוּאָה שְׁנֵתֶּפֶשֶׁט
 עַל יְדֵי הַתְּגָלוֹת הַכְּבוֹד זֶה בְּחִינַת הַרְפוּאָה הַבָּאָה עַל יְדֵי זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ
 בְּבְחִינַת (משלי י"ח) "רוח איש יכַלֵּל מַחְלָהוּ"^ק, הרי כי 'רוח' הנבואה מרפאת
 מחלהו קא קב.

עד כאן ביאר מדוע התגלות הכבוד והתפשטות הנבואה הם בחינת רפואה,
 כעת יבאר מדוע גם התפילה 'עצמה' היא בבחינת רפואה

וְעִקַּר הַתְּגָלוֹת הַכְּבוֹד הוּא הִרִי עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה הַנִּי"ל שֶׁל הַבַּעַל כַּח גְּדוּל
 שְׂוִדּוּעַ לְהַתְּפַלֵּל תְּפִילָה בְּבְחִינַת דִּין כִּנ"ל, שְׁעַל יְדֵה הָעֲנָנִים שָׁהֵם הַסְּטָרָא
 אֲחֵרָא וְהַקְּלִפּוֹת פְּלִים וְהוֹלְכִים כִּנ"ל, וְאֵז נַעֲשִׂין גְּרִים וְנִתְגַּלָּה הַכְּבוֹד כִּנ"ל,
 וְתִפְּלָה זֹו 'עצמה', מלבד מה שהיא ממשיכה בחינות רפואה בבחינת
 התגלות הכבוד והתפשטות הנבואה, גם היא 'עצמה' בבחינת רפואה, כי
 ביטול העננים ע"י התפילה כנ"ל, זֶה בְּחִינַת סְלִיחַת הָעוּוֹן, שְׂבָא עַל יְדֵי
 רְבוּי הַתְּפִלּוֹת^{קב}, שְׁעַל יְדֵי זֶה – סְלִיחַת הָעוּוֹנוֹת הַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת, שְׁעַל יְדֵה

הערות והוספות

בביאור פירוש דבריו וראה נספחים עוד מה
 שיש לרמז מענין חליו הנורא באותם הימים
 טרם הסתלקותו].

קב. ומקשרי המאמר מובן כי המדמה הוא
 בחינת חלום לילה, כי בלילה מכביד החולי
 וכמו שאמרו אידלי יומא אידלי קצירה כנ"ל
 כי רק כאשר השמש זורחת מיקל ומתרפא
 החולי, כי כאשר המדמה / חלום לילה /
 חושך מתתקן אזי מיקל החולי בבחינת
 חירגא דיומא הנ"ל.

קג. מה שכתב כאן ריבוי התפילות, יתכן כי
 כוונתו לפתוח בדברים למה שיבאר בהמשך
 על ענין ריבוי התפילות שנעשה בעת
 שניתוסף נפש אחת מישראל, אך מקשרי
 המאמר מובן יותר כי כוונתו לבאר כי בוודאי

ק. אין מקרא יוצא מדי פשוטו, כי בחינות
 אלו משפיעים רפואה שלימה לכל חולאי
 הגוף, אך מקשרי המאמר מובן כי עיקר
 הרפואה היא להאיר דעת בבני אדם, (וכפי
 שפירש כאן סמוך לענין העוונות), ולכן כשהצדיק
 ה'בעל כח' מבטל כח הסט"א אזי הוא
 ממשיך רפואה אמיתית, כי זהו עיקר החולי
 והוא גם סיבת החולי הגשמי רח"ל, וכמו
 שכתב בדבריו (קמא, ל) במשל הרופא
 והחולה, עיי"ש, וראה גם בסיפוי"מ מעשה ג'
 בענין רפואת השמש, עיי"ש.

קא. [פשטות פירוש דברי הכתוב הוא כי
 יוכל 'לסבול' מחלתו, וגם בדבריו לעיל הביא
 מאמרם ז"ל "אידלי יומא אידלי קצירא" ושם
 פירש רש"י 'הוקל' החולי, ויש להרחיב בזה

בא רפואה, כי ביטול העננים הוא בחינת ביטול החושך ע"י אור השמש, כי העוון הוא בחינת ענן שמתמיד אור השמש, כי טבע העוונות הם בחינת חשך כמו שכתוב (ישעיה כ"ט) "והיה במחשך מעשיהם" [-הרשעים עושים מעשיהם בחושך (מפרשים), ורבינו מוסיף לדייק כי גם מעשי העוונות עצמם הם בבחינת 'חושך' / והחושך / העוונות זה בחינת החולאת, כי עקר החולאת באה מעוונות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת נה) אין יסורין בלא עון שנאמר: "ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם", כי העוונות הם בחינת עננים שמתשיכים אור השמש שעל ידי הרפואה כנ"ל, ועל ידי התפלה נתכפרין העוונות' כי התפלה מכפרת כי היא במקום קרבן (ברכות כו:) כמו שכתוב (ישעיה נ"ו) "והביאותים אל הר קדשי, ושמתים בבית תפילתי עלותיהם וזבחיהם" קד, וכשנתכפרין העוונות, זה בחינת שהעננים בלים והולכים בבחינת (שם מ"ד) מה שנאמר במחילת העוון: "מחיתי כעב פשעיד וכענן חפאתיד" וכו', וכיון שנסתלקים העננים / העוונות ע"י התפילה, אזי הוא בחינת זריחת השמש שמש הרפואה כנ"ל, כי עקר החולאת היא בחינת העוון שהוא בחינת ענן וחשך, שמתמיד אור השמש שהוא בחינת רפואה, וכשנסלק העוון הוא בחינת שהענן בלה ואז השמש זורחת ואזי בא רפואה כנ"ל, וכל זה בא על ידי התפלה שהיא מכפרת עוונות כנ"ל, הרי כי התפילה 'עצמה' גם היא בבחינת רפואה.

יוסף לבאר ענין נוסף, כי עיקר כח תפילתו של הבעל כח, היא ע"י שניתוסף נפש מישראל ומתקבצים הרבה נפשות מישראל יחדיו

ועקר התפלה שעל ידי נסלק העוון ונצולין מהחולאת כנ"ל, הוא בא על ידי

הערות והוספות

כל תפילה ותפילה מביאה מחילה ורפואה כמבואר בסמוך, אך רפואה שלימה ואמיתית נמשכת על ידי תפילתו של הצדיק שהוא מרבה תפילה כזו על הסט"א שגורמת לה לבלוע את התפילה בבחינת דין כנ"ל, אשר על ידה דייקא היא מקיאה ומוציאה כל הקדושות שבלעה, עד שמקיאה עצמות חיותה כנ"ל.
קד. ובזהר שמות (ב) אמר רבי יוסי, כשהיה בית המקדש קיים אדם מקריב קרבנו בענין זה ומתכפר לו, עכשיו תפלתו של אדם מכפר לו במקום הקרבן.

הערות והוספות

שְׁנַתּוֹסַף שָׁכַן מִיִּשְׂרָאֵל] - (לשון הכתוב המובא לקמן), היינו, שמתווסף עוד נפש ישראלית אל תפילתו של ה'בעל כח' (ראה הערות) קה ק"ן, בִּי כָּל מִזֶּה שְׁנַתּוֹסַף שָׁכַן מִיִּשְׂרָאֵל לְהַצְטָרֵף לְחֻבְרֵיּוֹ לְכָל דְּבַר שֶׁבְקֹדֶשׁהּ ק"ז, נִתְרַבֵּה וְנִתְגַּדֵּל הַתְּפִלָּה בְּמֵאֵד מְאֹד ק"ח וכפי שיתבאר:

הערות והוספות

בסמוך, כי מהות ריבוי הבתים הוא שאף שאין מוסיפין אלא 'נפש / מספר אחד' התוצאה המתרבה על ידי זה היא גדולה וגבוה מאוד מאוד, והוא ממש ענין זה שאמנם רק נפש אחת מצטרפת, אבל השפעת הריבוי שנעשה עי"ז היא גבוהה מאוד כי נפשות אחרות המושלכין בחוץ מצטרפים עי"ז והם הריבויים הנעשין בחשבון הבתים, כך מבואר בליקו"ה (בשר וחלב ג. ד) בפנימיות ענין הצטרפות נפש אחת מישראל וריבוי הבתים הנעשים עי"ז, וכן בפריה ורביה ה, יב).

ושם (פ"ר ה, י) כתב לבאר באופן נפלא עפי"ז, כי "זֶה שְׂאִיתָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ שְׂאֶפְלוּ עַל-יְדֵי בִי כְּנִישְׁתָּא קְדָא אוּ מְתָא קְדָא וְכוּ' כְּשִׁישׁוּבוּ בְּתִשׁוּבָה תְּבוּא הַגְּאָלָה, אֲשֶׁר לְקִאֲוָרָה הַדְּבָר תְּמוּיָה אִיךָ יִתְתְּקוּן כָּל הָעוֹלָם עַל-יְדֵי מַעוֹט צְדִיקִים וְכִשְׂרִים כְּאֵלָה, שֶׁהֵם רַק מְתָא קְדָא, מִכָּל שָׁכַן בִּי כְּנִישְׁתָּא קְדָא? אֵךְ עַל-פִּי הַנְּ"ל מְבַאֵר וּמוֹכֵן הַדְּבָר הַיָּטִב, כִּי אֶפְלוּ עַל-יְדֵי בִי כְּנִישְׁתָּא קְדָא וּמְתָא קְדָא יִתְרַבּוּ הַבְּתִים עַל-יְדֵי רְבּוּי הַצְּרוּפִים כְּרְבּוּי עֲצוּם כְּזֶה כְּנְ"ל, עַד שְׂמַמְיָא יִתְכַּסּוּ בְּתוֹכָם כָּל הַנְּפִשׁוֹת אֶפְלוּ הַנְּשָׁפְכִים בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְקַיְּמוּ, "בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם ה' נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָסוּ". וְהַכֵּל בְּכַח הַצְּדִיק הַגְּדוֹל הַבֶּעַל כֹּחַ מְאֹד שְׁעוֹסֵק בְּכָל הַתְּקוּנִים הַמְּבַאֲרִים שָׁם, שְׁבוּנָה כָּל הַבְּתִים הַנְּ"ל שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִתְתְּקוּן הַכֵּל וְכַנְּ"ל".

קז. כי כפי שיתבאר לקמן 'בית התפילה' נבנה מן נפשות המצטרפים יחד לעבוד את

קה. בפשיטות יש לבאר כי כל אחד ואחד שמתווסף אל הקיבוץ מגדיל את התפילה מאוד, אך מקשרי המאמר מובן (וראה ב'אווה"ל), כי פנימיות כוונתו היא על אלו הרחוקים מתחילה מן התפילה ואינם שייכים אל התפילה כלל, דהיינו נשמות הגרים אשר היו תחילה מעצמות חיותה של הסט"א רח"ל, וכיון שהם באין אל הקדושה מתרבה התפילה מאוד מאוד, כך גם מובן מדברי חז"ל שאמרו כל תפילה שאין בה מפושעי ישראל וכו', היינו שמתווסף אל התפילה איש כזה אשר מתחילה לא היה חלק מן התפילה והקדושה כלל, אזי מתגדל ומתרבה התפילה במאוד מאוד.

עוד נבאר כי בוודאי כל תפילה ותפילה הנעשית ברב עם, התפילה מתגדלת ומתרבה, אך שלימות 'ריבוי התפילה' הוא כאשר ניתוסף אחד ועוד אחד מישראל אל תפילתו של ה'בעל כח', אשר תפילתו מכניעה את הסט"א כנ"ל, אזי נתרבה ונתגדל בית התפילה כל כך עד שיש בכחו להכניע קליפות כאלו אשר אינו יכול להכניע בלעדיהם.

קו. עוד מובן מליקו"ה כי ע"י נפש אחת שחוזרת ומתקרבת להש"י ומצטרפת לתפילה זו, הצטרפות זו משיפיעה על נפשות שמושלכין לחוץ לגמרי, אשר על ידי זה שהאדם מתקרב ביותר וחוזר בתשובה אמיתית להש"י, עי"ז הנפשות המושלכין לחוץ נכנסים תחת כנפי השכינה על ידם, וזה פנימיות ענין 'ריבוי הבתים' המבואר

תחילה יבאר כח קיבוץ נפשות ישראל

וזה בחינת הקבוץ של ישראל, כי כל מה שנתקבצין ונתרביין ביותר נפשות ישראל ביחד לכל דבר שבקדושה, נתרבה ונתגדל ביותר מאד מאד בית התפלה^{קט} כי שלש אבנים – אותיות בנות ששה בתים – אופני צירופים, כגון א-ב-ג ניתן לצרפם: כך אבג / אגב / באג / באג / גאב / גבא] וכן ארבע אבנים בנות עשרים וארבעה בתים כנ"ל^{קי}, וכן חמש מאה ועשרים בתים וכו'^{קיא} עד שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב, אשר נודע לבעלי חשבון, אשר אם יחיה האדם חמשה עשר אלף שנים ויותר, אינו מספיק לספר מספר הזה אחד אחד אפילו לחשבון שיכולים לספר מספר מאה במינוט [בדקה] אחת. (חיי"מ מג), בדאיתא בספר יצירה. נמצא שכל מה שנתוסף אבן אחת נתרביין הבתים ביותר מאד מאד בכפלי כפלים כנ"ל, והנפשות הם בחינת האותיות והאבנים, בבחינת (איכה ד) "תשתפכנה אבני קדש וכו" [-] הנאמר שם על נפשות ישראל], והבתים הנבנין מאלו האותיות / הנפשות / האבנים, זה בחינת "כי ביתי בית תפלה", כי בית הקדושה מכונה בשם 'בית התפלה', נמצא שכל מה שנתוסף ונתרבה נפש אחת להקבוץ של ישראל נתרבה ונתגדל מאד בית התפלה, כי עכשו אף לאחר שכבר מקובצים בני ישראל יחדיו, מ"מ כשנתוסף עוד נפש אחד להקבוץ, נעשין צרופים אחרים

הערות והוספות

ס' צ' סקכ"ח).

קט. כי כך מכונה הבית הנבנה על ידי נפשות ישראל כמבואר בסמוך.

קי. כזה: אבגד, אבדג, אגבד, אגדב, אדגב, אדבג, באגד, באדג, בגאב, בגבא, בדגא, בדאג, גאדב, גאבד, גבדא, גבאד, גדאב, גדבא, דאגב, דאבג, דבאג, דבגא, דגבא, דגאב

קיא. ראה בנחל קדומים להחיד"א (פרשת בחוקותי) מה שפירש עפ"י את הפסוק ורדפו מכם חמשה מאה ורבה מאה ירדופו, כי הוא עפ"י חשבון זה, ראה שם דבריו המתוקים.

השם בכל דבר שבקדושה, כי האבנים הם הנפשות והבתים הנבנין מן האבנים מכונים 'בית' אשר בית זה הוא 'בית התפלה' כמבואר לקמן.

קח. וכך מתרבה ומתגדל התפילה יותר ויותר בכל פעם, וכפי שמצינו בקיום מצוות דין ד'ברוב עם הדרת מלך, כי כל אחד ואחד מרבה יותר ויותר איכות קיום המצווה כמבואר בסוגיא דפסחים (סד: ויומא לב וכו'), ואכן דין נאמר הן על כמה מצוות ובעיקר על סדר התפילה אשר מלבד חיוב תפילה בציבור יש לקיים בו ברב עם הדרת מלך כמובא במשנ"ב לגבי תפילת שבת ויו"ט (א"ח

חֲדָשִׁים הִרְבֵּה מְאֹד מְאֹד כְּפָלֵי כְּפָלִים כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים כִּנ"ל [ראה לעיל בהערות ביאור פנימיות הענין], קי"ב וְעַל כֵּן בְּשִׁנְתוֹסָף 'שָׁכַן מִיִּשְׂרָאֵל', כְּגוֹן בְּמָקוֹם שְׁדָרִים שָׁם יְהוּדִים, בְּשִׁנְתוֹסָף עֲלֵיהֶם עוֹד שָׁכַן קי"ג מִיִּשְׂרָאֵל, אֲזִי גִתְרָבָה

 הערות והוספות

שם, כי הוא ענין השכנים המבואר בדברי כנ"ל.

[ומן הענין לציין בענין 'דירה' כפשוטו, את המובא בחיי מוהר"ן (ריז) בענין דירתו ז"ל: אָמַר בְּבֵית רַנ"ן שֵׁיִשֵּׁב שָׁם בְּשִׁכְנוֹת עֲנָה וְאָמַר מֵעוֹלָם לֹא יִשְׁבְּתִי בְּשִׁכְנוֹת וְעֵתָה אֲנִי שָׁכַן רְאוּי שֵׁיִתְבַּטֵּל הַחֹלְצָת שְׁלִי. וְאָז אָמַר פְּסוּק זֶה: "וּבֹל יֵאמֶר שָׁכֵן חֲלִיתִי" בְּדַבְרֵי צְחוֹת שְׁקוֹרִין וְעֵרְטִיל הִיגוֹ שְׁמַחְמַת שְׁהוּא שָׁכֵן רְאוּי שְׁלֹא יִהְיֶה חוֹלָה. וְנִתְבַּהֲלוּ הַשׁוֹמְעִים וְנִפְלְא בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד. כִּי כְּשֵׁיִצֵּא מִפִּי הַדְּבוּר הַקָּדוֹשׁ יֵצֵא בְּכָל מִינֵי חוֹן אֲמַת וְקָדוֹשׁ מְאֹד. אַחַר כֵּךְ זְכִינוּ לְשִׁמְעַת תּוֹרָה נוֹרָאָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל זֶה וְהוּא מְחַבֵּר לְהַשִּׁיחָה שֶׁל הַבְּתִים הַנ"ל. וְעֵינֵי לְקוֹטֵי מוֹהַר"ו חֲלָק ב' סִימָן ח' אוֹת ז. וְאִם עֵינֵי שְׁכָל לָךְ תִּבְיָן מְעַט עַד הֵיכָן הִיָּה מְגִיעַ שִׁיחוּתֵי וְדַבְרֵי הַקָּדוֹשִׁים בְּפֶרֶט דְּבָרֵי צְחוֹת שְׁלוֹ, ע"כ, וּבוֹדָאֵי גַם זֶה מְרוֹמַז בְּעֵינֵי דִירָתוֹ, וְמִי יַעֲמוּד בְּסוּד קְדוּשִׁים].

קיג. רַבְּנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה דְקָדֵק וְקָרָא הַנְּתוּסָף בְּשֵׁם שְׁכוֹ, וְכַמְרָמַז בְּפֶסוּק וּבֹל יֵאמֶר שָׁכֵן חֲלִיתִי, 'שָׁכֵן' דִּיקָא. כְּמוֹ מִי שְׁדָר בְּשִׁכְנוֹת אֲצֵל אֵיזָה בְּעַל הַבַּיִת שְׁהוּא רַק לְפִי שְׁעָה, וְאַחַר כֵּךְ בְּמִשְׁפָּחָה הַזְּמָן יוֹצֵא מִשָּׁם. כְּמוֹ כֵּן כְּשִׁנְתוֹסָף אָדָם אֵל הַקָּדוֹשׁ, אֵף עַל פִּי שְׁהוּא בְּבַחֲנֵינָת שְׁכְנוֹת שְׁאִינוּ נִקְבָּע עִמָּהֶם בְּקְבִיעוּת, אֵף עַל פִּי כֵּן עַל יְדֵי שְׁכוֹ בְּעִלְמָא לְדָבָר שְׁבִקְדָשָׁה שְׁהוּא רַק לְפִי שְׁעָה, נִתְּסָפִין גַּם כֵּן הַבְּתִים שֶׁל הַתְּפִילָה בְּלִי שְׁעוֹר וְעֵרָף וּמְסָפָר וְכו' כְּמַבְאָר שָׁם. וְנִעֲשֶׂה

קיב. לכאורה יש לבאר יותר מה בא להוסיף בענין מקום שדרים שם יהודים, ומה ביאור ענין דירת ושכנות יהודים, והמתבאר מדברי מוהרנ"ת (נזקי שכנים ה"ד) בפשט דברי המאמר הוא כך: הקב"ה מסבב את האדם היכן יגור ואצל מי יגור, ומי יהיו שכניו ואם יזכה לשכנים טובים או להיפך ח"ו וכמו שאנו מתפללין כל יום שתצילני משכן רע וכו', וכהוראת חז"ל הרחק משכן רע, שיש לאדם לבחור לו שכנים טובים יראים וכשרים ולדור במקום יראי השם.

תכלית המכוון של שכנים ראויים אשר האדם מתפלל ומוזהר על ענין זה, הוא כדי שיוכל להתחבר אליהם ולהצטרף עמם יחד לכל דבר שבקדושה, אשר דברים אלו שבקדושה הם ענין 'בית התפילה' [כי בית התפילה הוא ענין בית הקדושה כמבואר לעיל בבחינת בית תפילתי - בית המקדש], ולכן כאו"א צריך להשתדל לדבר עם שכנו ביראת שמים עד שיהיו בבחינת טוב לצדיק טוב לשכנו וע"י חבור זה מצטרפים ומתרבים הבתים ביותר, וזה ביאור כוונתו כאן במש"כ כי בכל מקום שדרים שם יהודים הם נעשים ע"י השכן בבחינת העם ה'יושב' בה נשוא עון כנ"ל, וע"י נתרבה ונתגדל 'בית התפילה' מאוד.

וראה עוד בהל' (ו, כד) שמבאר שם ענין משא ומתן עם יהודים, שעל ידי שזוכר מד' יתברך בשעת משא ומתן ומתחבר עוד עם בני ישראל עד שמתגבר האמת בלב חבירו על ידי מתרבה ומתגדל בית התפילה, עכ"ד

וּנְתַגְדַּל הַתַּפְּלָה בְּמַאֲד מְאֹד, כִּי נִתְּוֶסֶף נַפְשׁ אַחַת לְהַקְבּוּץ כַּנִּי קִיד.

קעת יחזור לבאר כח המשכת הרפואה והמחילה ע"י ריבוי תפילה כזו דייקא

וְעַל יְדֵי רִבּוּי הַתַּפְּלָה הַמֵּתְרַבֶּה וּמִתְגַּדֵּל עַ"י הַקִּיבוּץ הַנִּי, עַל יְדֵי זֶה דֵּיּיקָא נַעֲשֶׂה פְּלִיחַת הַעֲוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת רְפוּאָה כַּנִּי, כִּי תְּפִילָה כְּזוֹ מַעֲבִירָה הַרְבֵּה עֲנָנִים וְחוּשֶׁךְ כְּפִי רִיבּוּי הַתְּפִילָה, וְמַחִילַת הַעֲוֹן עַ"י תְּפִילָה כְּזוֹ דֵּיּיקָא, זֶה בְּחִינַת (וְשַׁעֲרָה ל"ג) "וְעַל יָאמֵר שְׂכֵן חֲלִיתִי הָעַם הַיֹּשֵׁב בָּהּ נִשְׂא עֹון", כִּי עַל יְדֵי שְׁנֵתוֹסֶף שְׂכֵן עַל יְדֵי זֶה נִצְוֵלִין מִחֻלְאַת כַּנִּי, הֵינּוּ: 'בֵּל יֵאמֵר' כִּי עִם ה'שֶׁכֵן חִלִּיתִי, כִּי עַל יְדֵי ה'שֶׁכֵן' מִתְּרַפָּא, כִּי "הָעַם הַיֹּשֵׁב בָּהּ" - בִּירוּשָׁלַיִם, מְקוֹם בֵּית הַתְּפִילָה], נִשְׂוֵא עֲוֹן, כִּי הָעַם הַיּוֹשֵׁב בְּזֶה הַקִּיבוּץ, הוּא נִשְׂוֵא עֹון, כִּי עַל יְדֵי הַשְּׂכֵן נִתְּרַבֶּה הַתַּפְּלָה, וְאֵזִי הוּא בְּחִינַת נְשִׂאוֹת עֹון כַּנִּי, וְעַל יְדֵי זֶה בָּא רְפוּאָה וְנִתְּבַטַּל הַחֻלְאַת כַּנִּי.

[וְדַע, שֶׁלְּפַעֲמִים הָעַם הַיּוֹשֵׁב בְּה' הוּא בְּחִינַת 'נִשְׂא' עֹון עַל יְדֵי הַקְּבּוּץ כַּנִּי, וְלְפַעֲמִים הוּא לְהִפְךָ, בְּחִינַת חֵם וְשָׁלוֹם (שֵׁם נ"ג) "אֲכַן חֲלִינוּ הוּא נִשְׂא", - חוּלִי שֶׁהִיא רֵאוּי לְבּוֹא עֲלֵינוּ - הוּא נִשְׂאו (רש"י)], הֵינּוּ, כִּי לְפַעֲמִים כִּי בְּשִׂאוֹן בְּנֵי הַקְּבּוּץ זְכָאִים אֵזִי אֵין זֹכִים לְבְּחִינַת נִשְׂא עֹון, וְאֵזִי הַצְּדִיק מְכַרֵּחַ לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ יְסוּרִין בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְאֵין נִצְוֵלִים מִחֻלְאַת רַק הַעוֹלָם, אֲבָל לֹא הַצְּדִיק חֵם וְשָׁלוֹם, כִּי הוּא מְקַבֵּל יְסוּרִים בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת אֲכַן חֲלִינוּ וְכו' קטו, אֲבָל כְּשֶׁהֵם זְכָאִים וְתַפְּלָתָם הַגּוֹנָה אֵזִי הַקִּיבוּץ הוּא בְּבְּחִינַת "הָעַם

הערות והוספות

ישראל שהם בחינת אבני קדש וכן הבעלי תשובה הם גם כן בבחינת גרים, כמובא במדרש (קהלת רבה א כ"ה) מעשה באשה אחת שבאת לפני ר' אליעזר להתגייר ופירשו שם לקבל תשובה (פל"ח אות ז).

קטו. ובכך רמז על ענין עצמו שהיה אז סמוך להסתלקותו, ולא היו אנשיו זכאים לגמרי שתהיה לו רפואה, וראה פל"ח אות ט'. [ויתכן כי גם בזה קיים דברי המאמר בתוכחה נפלאה שהוכיח את אנשיו, מלבד התוכחה שנאמרה אז לענין אכילה כמובא

על ידו שגשועים גדולים למעלה בלי שעור אף על פי שאחר כך נתרחק כמו השכן (ליקו"ה תפילת ערבית ד, לד).

קיד. מקשרי המאמר מובן (וכבר הובא לעיל בקצרה) כי על ידי ריבוי ושלמות הגדלת התפלה שנעשה על ידי שנתוספין ונתרבין השכנים, היינו על ידי התפלה בבחינת דין הנ"ל על ידי זה נעשין גרים נמצא שנתוספין שכנים על ישראל, כי גם הגרים האלו שנתקרבין אל הקדושה על ידי התפלה הנ"ל מסתמא יש בהם גם כן מבחינת חלקי נפשות

הַיֵּשֶׁב בָּהּ נִשְׂוֵא עֲוֹן וְאִזּוּ נִצּוּל גַּם הַצְּדִיק מִחֻלָּאת, בְּבַחֲיַנַּת "וּבַל יֵאמֹר שְׂכָן חַלְיָתִי הָעַם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נִשְׂא עֲוֹן" כַּנִּזְכָּר [קטז] ק"ז.

סיכום שלבי התורה

✧ התוכחה היא דבר גדול וחיוב המוטל על כאו"א ✧ לאו כל אחד ראוי להוכיח כי יוכל לעורר ע"י ריח רע של החוטא ✧ המוכיח הראוי מעורר הריח הטוב ✧ ריח טוב זה מתעורר ע"י בחינת קול ✧ קול זה הוא הניגון שיתערר לעתיד כשיחדש את עולמו ✧ כדי לזכות לקול זה צריך שיהיו בו הבחינות המבוארים לקמן ✧

סדר שלבי הבנין: איך זוכה הצדיק לקול המוכיח הראוי - קול הניגון שיתערר לעתיד:

עיקר התפילה היא בבחינת רחמים ✧ לפעמים הרחמנות מתמעטת ומתקלקלת ע"י יניקת הסט"א ✧ מזה בא תאוות ניאוף ✧ אזי אי אפשר להתפלל בבחינת רחמים ✧ כאשר מתפללים תפילה בבחינת דין הסט"א בולעת את התפילה ח"ו ✧ לכן צריכין בעל כח גדול שיוכל להתפלל תפילה כזו ✧ כאשר הבעל כח מתפלל את תפילתו היא עומדת בגרון הסט"א והיא מוכרחת להקיא את מה שבלעה ✧ לא זו בלבד, אלא היא גם מקיאה ומוציאה את עצמות חיותה אשר מזה נעשין גרים ✧ גרים אלו הם בבחינת רעמים ✧ ע"י הרעמים מתגלה כבוד ד' ✧ ע"י התגלות כבוד ד' באה התפשטות הנבואה ✧ [כל בחינות אלו הם בחינת רפואה ✧ רפואה זו היא בחינת מחילת עוונות] ✧ עיקר כח תפילתו של 'הבעל כח' היא כאשר ניתוסף נפש אחת, ומתקבצים עוד ועוד נפשות מישראל ✧ יחד ✧

- ז -

יבאר כי על ידי התפשטות הנבואה הנ"ל נתתקן כח המדמה

וְעַל יְדֵי הַתְּפִשְׁמוֹת הַנְּבוּאָה בְּעוֹלָם, עַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרַר וְנִתְתַקַּן בְּחִינַת כַּח הַמְדָּמָה - כח השכלי שיש באדם להבין ולדמות בו דברים כדי להשיגם

הערות והוספות

בריש המאמר].
קטז. מתוך דבריו משמע כי תיבת שכן מתפרשת לכאן ולכאן, כי מתחילה פירש כי ה'שכן' הוא הנפש המתווספת, וכן משמע כי ה'שכן' הצדיק בעצמו, אשר בלי יאמר 'שכן' חליתי, ע"י שהעם הישב בה זכאים לכך, וראה פ"ח אות ט.
ק"ז. וכלול בזה גם ענין האחדות ואהבה שבין אנשיו, אשר על ידי האחדות שיש בין אנשיו זוכין לבנות ולצרף צירופים נפלאים כל כך, וראה ליקו"ה (נזקי שכנים ד, ב) שכורכן וכוללן כתנאי להצטרפות וחבור השכנים, וז"ל: "כִּי צְרִיכִין לְשַׁמֵּר מְאֹד שְׂיִהְיֶה אֲהָבָה וְאַחֻדוֹת בֵּין הַשְּׂכָנִים וְלֹא יִהְיֶה בֵּינֵיהֶם שׁוּם שְׂנְאָה וְהִזָּק כָּלֵל, כְּדֵי שְׂיֻכְלוּ הַשְּׂכָנִים לְהִצְטָרֵף וְלִהְתַּחַבֵּר יַחַד לְכָל דְּבַר שֶׁבִקְדָּשָׁה, כְּדֵי שְׂיִתְרַבֶּה בֵּית הַתְּפִלָּה גְּרֻבֵי מְפֻלָּג מְאֹד", ע"כ.

ולפעול על פיהם קי"ח, כאשר האדם נוטה אחר תאוות לבו הוא עלול לדמות לעצמו דברים שאינם נכונים וישרים ח"ו, לכן על כאו"א לברר את המדמה ולתקנו עד שיהיה בבחינת (הושע י"ב) "וּבִיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה", פי עקר תקון וברור המדמה הוא פשהוא ביד הנביאים, כי כל דברי הנביאים הם חזיונות ומראות אלוקים, אשר ראו והשיגו ולמדו מהם דברי נבואה, נמצא כי כח השגת הנבואה הוא על ידי 'מדמה' מבורר ומתוקן, אשר יש בידם לראות ולחוש משל ומחזה עליון, מבלי לטעות ולשגות ח"ו, וע"י התפשטות רוח הנבואה בעולם מתברר כח המדמה אצל כאו"א לפי בחינתו ולפי ערכו.

יבאר כי על ידי תיקון כח המדמה נתקן האמונה

ובשנת תקון ומתברר המדמה, על ידי זה נתקן האמונה האמתית דקדושה אצל כאו"א כפי מדריגת אמונתו קי"ט, ונתבטל אמונות פזביות – אמונות שקריות, שמאמין ח"ו בכוחות הטבעיים או שמאמין לדברי היצה"ר המימשו ומפילו וכדומה, פי עקר האמונה תלויה בתיקון ובירור כח המדמה קי"ב, פי

הערות והוספות

והצמצום, ראה שם והבן משם בפשט התורה לקמן].

קי"ט. כי גם אצל האדם המאמין, עדיין יש מדריגות הרבה באמונה, וכמובא הרבה בדבריו ז"ל, וכלשונו הקדוש: 'אצלי אמונה הוא דבר גדול', ואפילו המאמין השלם באמת לגמרי, יוכל לעלות ולהתעלות במדריגות האמונה עד שתהיה אצלו האמונה מוחשית כל כך שירגיש האמונה בנפשו כדברי מוהר"ת הנודעים: "איך גלייב אזוי ממש איך זהע!".

קכ. תוספת ביאור בענין תיקון המדמה והאמונה (המבואר בהל' שלוחין ג): המדמה תפקידו לקרב את הדבר אל האדם ע"י הדימוי וכמבואר בהערה לעיל, וכאשר המדמה מבורר אזי הוא ממלא תפקידו

קי"ח. כי כל ההבנות שיש לאדם אשר הוא פועל על פיהם לטוב ולמוטב ח"ו, הם על פי הבנת צרכיו הגשמיים וע"פ השגתו והרגשתו באור האלוקי, כח מופלא זה מכונה בשם 'מדמה' שהאדם מדמה וממשיל לעצמו את מציאות הדברים, כח זה הוא ממוצע בין השכל הרוחני אשר כולו אלוקות לבין הגוף הגשמי שהנשמה שוכנת בו, כדי לתקנו ולהעמידו כראוי צריך לבררו ביותר, היינו, לזכך ולנקות את מחו מכל סיג ופגם, ולהתגבר על נטיות לבו שאינם כראוי.

מדמה זה מכונה בספרים בכינויים שונים, כמו: 'שליח השכל' 'ממוצע' 'לבוש השכל' 'כח המציר' 'כח המשער' ועוד, ויש בזה אריכות רבה מאוד ואכה"מ [ראה נספחים]. וראה ליקו"ה ברכת הריח ד, יז, מה שמבאר בעומק בענין המדמה בסוד הרשימו

בְּמַה שֶׁהִשְׁכַּל מִבֵּין אֵין שְׂיָד אַמוּנָה וְעַקֵּר אַמוּנָה הִיא רַק בְּמִקּוֹם שֶׁהִשְׁכַּל נִפְסָק וְאֵינוּ מִבֵּין הַדְּבָר בְּשִׁכְלוֹ, שֶׁם צְרִיכִין אַמוּנָה, וְכִשְׂאֵינוּ מִבֵּין וּמְשִׁיג הַדְּבָר בְּשִׁכְלוֹ, אֵזִי נִשְׁאָר לוֹ לִהְבִּין וּלְדַמּוֹת אוֹתוֹ הַעֲנִין רַק בְּבַחֲיַנְתָּ בַּח הַמְדָּמָה, כִּי אִף שֶׁאֵינוּ יוֹכֵל לִהְבִּין הַעֲנִין מִמֶּשׁ, יוֹכֵל לְדַמּוֹתוֹ וּלְהַמְשִׁילוֹ ע"י כַּח הַמְדָּמָה קכא, וְשֶׁם – בְּאוֹתָם הַדְּבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶם הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה שְׁכֵלִית מִמֶּשׁ כ"א ע"י הַמְדָּמָה, צְרִיכִין אַמוּנָה – שִׁיאֲמִין בְּקִיּוֹם הַדְּבָר וּבְמַצִּיאֹתוֹ אִף אִם אֵינוּ מִבֵּינוּ כ"כ, נִמְצָא שֶׁעַקֵּר הָאֲמוּנָה הִיא בְּבַחֲיַנְתָּ הַמְדָּמָה, וְעַל כֵּן, עַל יְדֵי הַתְּפַשְׁטוֹת הַנְּבוּאָה, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרַר וְנִתְתַקַּן הַמְדָּמָה, עַל יְדֵי זֶה נִתְתַקַּן הָאֲמוּנָה הָאֲמִתִּית דְּקִדְשָׁה בְּנ"ל קכב.

קעת ישלים לבאר ענין תיקון האמונה על ידי הנבואה

[המתקנת את המדמה שמתקנת את האמונה]

כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מְדֻרְגוֹת בְּנְבוּאָה (עין מ"ד לך מד (כד, ו) שם מדבר מעשרה לשונות של נבואה [המכוונים נגד עשרת המדרגות] והם: נבואה, חזון, הטפה, דבור, אמירה, צווי, משא, משל, מליצה, חידה, והם כְּנֻגַד עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲשָׂרָה מְדֻרְגוֹת שֶׁל נְבוּאָה כַּמ"ש בַּעַת נְתִינַת 'עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת': (דְּבָרִים

הערות והוספות

לממוצע שיתווך בינו לבין הענין הריהו משתמש בכח המדמה שבשכל, אך כח זה משמש כאמצעי יחיד לתפיסת הענין במקום שאין שם 'שכל' כלל, דהיינו במקום שצריכין אמונה.

קכב. תוספת הבנה וביאור: השכל האלוקי מאיר בתוך המדמה, אשר על ידי זה השכל יוכל לדמות ולפעול כראוי, ישנם השגות אשר יש בהם שכל ממש, אבל לפעמים ההשגה גבוהה יותר מן הכח השכלי ואז צריך בחינת אמונה, כאשר אין בהשגה 'שכל' להבין בו, אין השכל האלוקי מאיר בתוך המדמה, אבל על ידי התפשטות הנבואה, מאיר בתוך המדמה של האמונה אור שכל עליון של הנבואה שעל ידו ידמה באופן מבורר ונכון.

נאמנה, ואדרבא על ידו ניתן להתקרב יותר ולהבין דרכי ד' והשגחתו בכל פרט ופרט, ולהגדיל אצלו כבוד ד' יתברך ואמונתו השלימה, אך כאשר המדמה מתקלקל אזי הוא מרחיק את האדם מן האמונה ח"ו, ולכן כלל שהמדמה מתתקן הוא 'מתקרב' אל המונה ונהפך להיות כלי משרת אל שכלו ודעתו של האדם, וראה שם בליקו"ה בריש הלכות שלוחין דבריו הבהירים בביאור ענין ה'מדמה'.

קכא. אף אם למדנו לעיל כי השגת השכל וההבנה הוא ע"י המדמה, וכאן משמע כי המדמה נצרך במקום שאין בו 'שכל', ביאור הדבר פשוט הוא, כי המדמה הוא כלי להבנת דברים שכליים, שבכ"מ שנצרך

ה) "פְּנִיִּים בְּפָנִים דְּדָבָר ה" עִמָּכֶם" ולשון 'דְּבָר ה" זו נְבוּאָה, כְּמוֹ שְׁדָרְשׁוּ רְבוּתֵינוּ זְכוּנוֹם לְבָרְכָה (שְׁבַת קלח:): כִּי 'דְּבָר ד" זו נְבוּאָה, וְעַל בֶּן עַל יְדֵי נְבוּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲשָׂרָה מִדְּרָגוֹת בְּחִינַת עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת, זֹכִינן לְאִמּוּנָה בְּהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי כִלְיוֹת הָאִמוּנָה הִיא גַם בְּבִחִינַת 'עֲשָׂרָה', לְהִאֲמִין שֶׁהַכֹּל בְּרָא ה' בְּ'עֲשָׂרָה' מְאֻמְרוֹת, וְאִין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּים וּמִתְנַהֵג אֲלֵא בְּמֵאֵמֵר פִּי וּבְרַצוֹנוֹ קכג, נִמְצָא שֶׁעֵקֶר תְּקוּן הָאִמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה הִיא עַל יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה.

סיכום שלבי התורה

✧ התוכחה היא דבר גדול וחיוב המוטל על כאו"א ✧ לאו כל אחד ראוי להוכיח כי יוכל לעורר ע"י ריח רע של החוטא ✧ המוכיח הראוי מעורר הריח הטוב ✧ ריח טוב זה מתעורר ע"י בחינת קול ✧ קול זה הוא הניגון שיתערר לעתיד כשיחדש את עולמו ✧ כדי לזכות לקול זה צריך שיהיו בו הבחינות המבוארים לקמן ✧

סדר שלבי הבנין: איך זוכה הצדיק לקול המוכיח הראוי - קול הניגון שיתערר לעתיד:

עיקר התפילה היא בבחינת רחמים ✧ לפעמים הרחמנות מתמעטת ומתקלקלת ע"י יניקת הסט"א ✧ מזה בא תאוות ניאוף ✧ אזי אי אפשר להתפלל בבחינת רחמים ✧ כאשר מתפללים תפילה בבחינת דין הסט"א בולעת את התפילה ח"ו ✧ לכן צריכין בעל כח גדול שיוכל להתפלל תפילה כזו ✧ כאשר הבעל כח מתפלל את תפילתו היא עומדת בגרון הסט"א והיא מוכרחת להקיא את מה שבלעה ✧ לא זו בלבד, אלא היא גם מקיאה ומוציאה את עצמות חיותה אשר מזה נעשין גרים ✧ גרים אלו הם בבחינת רעמים ✧ ע"י הרעמים מתגלה כבוד ד' ✧ ע"י התגלות כבוד ד' באה התפשטות הנבואה ✧ [כל בחינות אלו הם בחינת רפואה ✧ רפואה זו היא בחינת מחילת עוונות] ✧ עיקר כח תפילתו של 'הבעל כח' היא כאשר ניתוסף נפש אחת, ומתקבצים עוד ועוד נפשות מישראל יחד ✧ על ידי התפשטות הנבואה הנ"ל נתתקן המדמה ✧ ע"י תיקון המדמה נתתקן האמונה ✧

הערות והוספות

קכג. "קוֹדֵם מִתַּן תּוֹרָה הָיוּ הָעֲשָׂרֹת הַדְּבָרוֹת נִגְלָמוּ בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שְׁבָהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם נִמְצָא שְׁהִיָּתָה כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה נִגְלָמָה וְנִסְתָּרָה בְּתוֹךְ יְשׁוּב הָעוֹלָם, שְׁנִבְרָא בְּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת" (עח תנינא) וכל הדברות כלולות בדברה הראשונה שהיא עיקר האמונה - אנוכי ד' אלוקיך וכו' כידוע. ואלו דברי רש"י כל שש מאות ושלוש עשרה מצוות בכלל עשרת הדברות הן ורבנו סעדיה פירש באזהרות שיסד לכל דבור ודבור מצוות התלויות בו" (שמות כ"ד י"ב).

- ח -

יבאר כי כדי לזכות לאמונה כזו צריך לחפש ולבקש אחר מנהיג אמתי

קכד וְכִיּוֹן שְׁצַרִיךְ לְזַכֵּךְ וּלְתַקֵּן אֶת הָאֲמוּנָה ע"י רוּחַ הַנְּבוּאָה כנ"ל, עַל כֵּן צְרִיכִין לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אַחֲרֵי מְנַהִיג אֲמִתִּי לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו. כְּדֵי לְזַכּוֹת לְקַבֵּל עַל יְדוֹ רוּחַ נְבוּאָה, כִּי אִף שְׂרוּחַ הַנְּבוּאָה מִתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם אֲצֵל כְּאוֹרֵי אֵשׁ, אֲבָל כָּל מְנַהִיג וּמְנַהִיג - צַדִּיק שִׁישׁ בּוֹ כַח לְהַנְהִיג אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכּוֹ וְעֲצוּתוֹ קכח], יֵשׁ לוֹ בְּיוֹתֵר בְּחִינַת רוּחַ נְבוּאָה זו, וְגַם עֲכָשׁוּ שְׂבִמְלָה הַנְּבוּאָה לִידַע אֶת הָעֲתִידוֹת קכו, אִף עַל פִּי כֵן בְּהִקְרֹם שִׁיְהִיָּה לְהַמְנַהִיג בְּחִינַת (בְּמִדְבָר י"ד) "רוּחַ אַחֲרֵת" - 'רוּחַ' הַקּוֹדֵשׁ 'רוּחַ' נְבוּאָה, מִה שְׂאִין נִמְצָא בְּשֵׂאֵר הַהֶמּוֹן, שְׂעַל יְדֵי זֶה ה'רוּחַ' אַחֲרֵת, זָכָה לְהִיּוֹת מְנַהִיג, כִּי בְּלֹא זֶה ה'רוּחַ' מִפְּנֵי מִה יִזְכָּה זֶה דִּיקָא לְהִיּוֹת מְנַהִיג וְלֹא אַחֲרַי, אֲךָ בְּאֲמַת כָּל מְנַהִיג וּמְנַהִיג שֶׁל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רוּחַ אַחֲרֵת, אֲשֶׁר עַל יְדוֹ הוּא מְנַהִיג אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי הַמְנַהִיג הוּא בְּחִינַת (בְּמִדְבָר כ"ז) "אִישׁ אֲשֶׁר 'רוּחַ' בּוֹ, אֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יִבְיֵאֵם" - יוֹלִיכֵם וַיַּחְזִירֵם מִן הַמִּלְחָמָה כְּפִי הַנְּהַגְתּוֹ קכז] עַל יְדֵי זֶה ה'רוּחַ', כִּי הַמְנַהִיג הַמּוֹצִיא וְהַמְבִּיא - מוֹרֵה הוֹרָאוֹת וְהַנְּהַגוֹת עֲצוֹת וְדַרְכִים אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּנִדְאֵי יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת 'רוּחַ אַחֲרֵת', אֲשֶׁר מִחֲמַת זֶה נִעֲשֶׂה הוּא דִּיקָא מְנַהִיג לְיִשְׂרָאֵל, וְזֶה הָרוּחַ אַחֲרֵת שֶׁיֵּשׁ לְהַמְנַהִיג הוּא בְּחִינַת רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ - רוּחַ נְבוּאָה קכח, אִף עַל פִּי שְׂעֲכָשׁוּ אִין נִמְצָא רוּחַ נְבוּאָה - רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ מִמֶּשׁ לִידַע

הערות והוספות

וקמבואר בחי"מ, וראה בחי"מ רנח מה שאמר על עצמו בענין ההנהגה.

קכו. כי משמתו חגי זכריה ומלאכי בטלה רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ [נְבוּאָה] מִיִּשְׂרָאֵל (סוטה מח:).

קכז. מפרשים, או כפירש"י שם 'ילך ויבוא לפניהם במלחמה', וגם הוא מובן מאוד עפ"י קשרי המאמר, כי הצדיק בעצמו נכנס לצוואר הסט"א כדי להילחם ולהצילם.

קכח. כי אין כוונתו למה שקוראים היום 'רוח הקודש' כי ענין זה שייך גם אצל

קכד. "הזהיר אותי ביותר לכתב אזהרה הגדולה הזאת, שצריכין לזהר בנפשו מאד מאד לבקש ולחפש הרבה אחרי הצדיק האמת שיש לו בחינת רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ" (שלוחין ה, ד), ובביאורו"ל (אות יג) "במה שנודע מדבריו הקדושים בעת הכתיבה של התורה הזאת, שעיקר הפלגתו ואזהרתו, היתה בדבר החיפוש ובקשת המנהיג שהזכיר בה".

קכה. כי לאו כל אחד זוכה, רק יש בין הצדיקים אשר מלבד צדקותם הנוראה, יש בהם כח הנהגה להנהיג את בני ישראל

את העתידות, אף על פי בן בודאי יש לו בחינת 'רוח אחרת' הנמשך מן הקדשה, מה שאין נמצא בשאר הקמון, שזהו גם בן בחינת רוח הקדש של נבואה, אף על פי שאינו רוח הקדש ממש לידע עתידות אף על פי בן הוא בבחינת רוח הקדש - רוח נבואה.

ולכן צריך לבקש ולחפש מאוד להתקרב אליו, כי על ידי בחינת הרוח הקדש שיש להמנהיג האמתי שהוא בחינת רוח נבואה, על ידי זה, כל המתקרבים אליו נתחזק ונתתקן אצלם האמונה האמתית דקדשה, כי כל מי שזוכה להתקרב למנהיג האמתי, אזי על ידי התקרבותו אליו, על ידי שמתבטל אל דעתו ואל הנהגתו של זה המנהיג, נתתקן ונתברר אצלו בחינת המדמה, כפי התקרבותו והתבטלותו, על ידי בחינת הרוח נבואה של המנהיג, כי עקר תקון המדמה, הוא על ידי בחינת רוח נבואה כנ"ל קט, ועל ידי תקון המדמה נתתקן ונתברר האמונה הקדושה כנ"ל, על בן כל המתקרבים למנהיג אמתי, זוכין לאמונה ישרה דקדשה.

אבל אל תדמה בנפשך שבנקל אפה יכול לזכות לזה, להתקרב למנהיג אמתי קל, כי באמת קלא צריכין לחפש ולבקש מאד מאד אחר מנהיג אמתי

הערות והוספות

ביום הששי כמבואר בספרים, והוא מובן מקשרי המאמר בכחו של המנהיג המבורר, ע"י כל הבחינות הנ"ל.

קל. לשון הליקוטי עצות צדיק, צח.

קלא. "ואני מדויק תמיד אלו התיבות 'אבל באמת צריכין' שכתוב שם, בשני אופנים; אופן אחד, שאמת מחייב לבקש ולחפש צדיק כזה. ואופן שני הוא כך, שצריכין לבקשו באמת לאמיתו שלא יטעה אדם את עצמו. כי שם לקמן מובא מבידור המדמה, ועוד שידוע שהאמת נעשה עדרים עדרים, וכל אחד חושב בעצמו שהוא פיון להאמת, שמזה נמשך שחם ושלום נתקרב למפורסם של שקר בחינת נביאי שקר המובא בהתורה הנ"ל" (טובות זכרונות עב).

צדיקים האחרונים ממש כידוע, אלא היה כוונתו לרוח הקודש - רוח נבואה כלשונו, היינו רוח הקודש באופן של 'רוח' נבואה וכמבואר עוד לקמן בתוך דבריו.

קכט. ובפנימיות קשרי המאמר מבאר מוהרנ"ת (שלוחין ה לח) כי עיקר בירור המדמה נעשה על ידי הצדיק, כי עיקר בלבול המדמה הוא בבחינת 'שש' שהוא בחינת יום 'הששי' הנ"ל, כי בלבול המדמה הוא בבחינת 'כשר, פסול, טמא, טהור, אסור, מותר', שהם שש בחינות בבחינת ששת ימי החול מלאכת מעשה בראשית המבואר לעיל שהם בחינת המדמה, ובירורם הוא ע"י בחינת יום 'הששי' כנ"ל, ולכן הצדיק הוא מברר המדמה כראוי כי הוא בבחינת 'שבת' שכולה יומא והוא ממשיך קדושת שבת

בְּזָה - ללמוד ולחפש בספריו ולעסוק בעצותיו ודרכיו והשארת דעתו קלב קלג,
 וְצָרִיד לְבַקֵּשׁ מְאֹד קלד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ קלה ולהשתוקק בכל לבו שְׂיִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב
 לְמִנְהִיג אֲמָתֵי - לקיים דבריו בפשיטות ולבטל דעתו אליו קלו קלז, כְּדֵי שְׂיִזְכֶּה

 הערות והוספות

הַרְבֵּה. וְזֶה גַם בְּחַיֵּיו, מְכַל שְׂכָן אַחַר
 הַסְתַּלְקוֹת לַעֲלֹא וּלְעֵלָא, צָרִיכִין לְחַפְּשׁוֹ
 וּלְבַקֵּשׁוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְסַלֵּס לְחַפְּשׁ בְּתוֹרָתוֹ
 הַקְּדוּשָׁה וְלִילָף בְּדַרְכָּיו וְאוֹרְחוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים,
 וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן הַרְבֵּה לְפָנָיו ה' יִתְבָּרַךְ עַד
 שְׂיִזְרִיד דְּמַעוֹת הַרְבֵּה עַד שְׂיִשְׁפֹּךְ לְבוֹ כַּמִּים
 לְפָנָיו ה' עַד שְׂיִזְכֶּה לְמַצֵּא וּלְהַשִּׁיג פְּנִימִיּוֹת
 כְּנֻת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַצַּדִּיק
 בְּעֶצְמוֹ, וּמִתוֹ"ד מוֹבֵן כִּי הַצַּדִּיק מִסְתִּיר עֲצָמוֹ
 וְנִתְרַחַק מִחֲמַת הַקְּלִקוּל, נִמְצָא מִקְשָׁרֵי
 הַמֵּאמֵר כִּי הַתְּשׁוּבָה נִצְרַכְתָּ כַּדִּי לְקַבֵּל זֶה
 הַמְּנַהֵג אֲשֶׁר עַל יְדוֹ יִתְעוֹרֵר הַרִּיחַ הַטּוֹב,
 כִּי גַם לְזֶה נִצְרָךְ תְּשׁוּבָה וּבִקְשָׁה, כִּי בְּכֹל
 דְּבָרָיו כְּלוּלִים כֹּל הַבְּחִינּוֹת זֶה בְּזֶה כִּידוּעַ,
 וְהֵבֵן.

קלו. כִּי אִף אִם כִּבֵּר יוֹדֵעַ מֵהַצַּדִּיק הַזֶּה,
 עֲדִיין צָרִיךְ לְזַכּוֹת ל'רוח הקודש' של זה
 הַצַּדִּיק ה'בֵּעַל כַּח' הַמְּנַהֵג הָאֲמָתִי, וְאִף אִם
 מִצֵּא ה'רוח הקודש', מ"מ יֵשׁ בְּזֶה מְדִרְיָגוֹת
 רְבוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כַּמְּבֹאֵר בְּאִרְכּוֹת בְּדַבְּרֵי
 מוֹהַרנ"ת בְּהַלְכוֹת שְׁלוּחִין ה', לֶךְ נָא רֵאֵה
 שֵׁם דְּבָרָיו הָעֲרִיבִים וְהַמְּתוּקִים הַמְּחִיִּים לֵב
 וּנְפֶשׁ, וְכִגוֹן מֵה שִׁכַּתָּב (שְׁלוּחִין ה' ו') "כִּי מִמָּה
 נִפְשָׁךְ אִם לֹא מִצָּאוּ עֲדִין כָּלֵל בְּיָדָיו הוּא
 צָרִיךְ לִילָף עַל יְדָיו וְעַל רַגְלָיו לְבַקֵּשׁוֹ
 וּלְחַפְּשׁוֹ בְּכֹל כַּחוֹ בְּכֹל הָעוֹלָם כְּלוּ מִקְצֵה
 וְעַד קֶצֶה כֹּל יָמָיו אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי
 הָאֲדָמָה אוֹלֵי יוֹכֵל לְמַצֵּא חַיֵּי נִפְשׁוֹ לְנִצְחַת,
 עַל כָּל פְּנִיִּים יוֹם אַחַד אוֹ שְׁעָה אַחַת לְפָנָיו
 מוֹתוֹ. וְאִם כְּבָר נִדְמָה לוֹ שֶׁמִּצָּא אֶת הַצַּדִּיק
 הָאֲמָתִי, בְּיָדָיו זֶה צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ וּלְחַפְּשׁ עוֹד
 יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי יְכוֹל לְהִיּוֹת שְׁהוּא יוֹשֵׁב אֲצֵל

קלב. כִּי בְּיָדָיו אֵין הַחֶפּוּשׁ וְהַבְּקִשָּׁה אַחֲרֵי
 גוּף הַגְּשָׁמִי שֶׁל הַצַּדִּיק כִּי אִם אַחֲרֵי רוּחַ
 הַקְּדוּשׁ שֶׁלּוֹ שְׁעַל יְדֵי זֶה עֵקֶר בְּרוּר הַמְּדַמָּה
 (שְׁלוּחִין ה' ו').

קלג. וּבְלִיקוּ"ה (שְׁלוּחִין ה', סוּף אוֹת ז') בְּבִיאֹר
 עֵינֵין הַחִיפּוּשׁ, כֹּתֵב בְּתוֹ"ד: וְצָרִיכִין לְזֶה
 חִיפּוּשׁ וּבִקְשָׁה הַרְבֵּה, הֵן מֵהַרְבֵּה, הֵן מֵהַחֲבֵר,
 הֵן מֵהַתְּלַמִּיד, וְאִז "אִם תִּדְרַשְׁנוּ יִמְצָא לָךְ".

קלד. מִקְשָׁרֵי הַמֵּאמֵר מוֹבֵן, כִּי הַתְּפִילָה
 וְהַבְּקִשָּׁה הִיא הַכְּנַעַת הַסֵּט"א אֲשֶׁר הִיא
 נִלְחַמַת וְיוֹנֵקֵת מִן הַתְּפִילָה כַּדִּי שֶׁלֹּא יוֹכֵלוּ
 לְהַתְּפַלֵּל, וְה'בֵּעַל כַּח' מִתְּפַלֵּל תְּפִילָה בְּבַחֲיִנַת
 דִּין אֲשֶׁר עַל יְדֵי יְכוּלִין לְהַתְּפַלֵּל, וְלִכֵּן צָרִיךְ
 כְּאוֹ"א 'לְהַתְּפַלֵּל וּלְבַקֵּשׁ' מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 שִׁיזְכֶּה לְזֶה הַמְּנַהֵג, אֲשֶׁר תְּפִילָה זֹו הִיא
 גּוֹפָא סִיבַת הַתְּפִילָה וְהַכְּנַעַת (בִּיאוּה"ל אוֹת
 כב).

קלה. כִּי הַהִתְקַרְבוֹת לְצַדִּיק תְּלוּיָה מְאֹד
 בְּבִקְשַׁת תְּפִילָה וְתַחֲנוּנִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 שִׁיזְכֶּה לֶכְר, כַּמְּבֹאֵר הַרְבֵּה בְּדַבְּרֵי מוֹהַרנ"ת,
 וְכַמּוֹבָא כַּמָּה פַּעֲמִים בְּדַבְּרָיו כִּשְׂמִדְבֵר
 מֵהַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיק, שֶׁצָּרִיךְ לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְּפַלֵּל
 שִׁיזְכֶּה לֶכְר, וְהַדְּבָרִים עֵתִיקִים וְיודֵעִים.

וְכ"כ מוֹהַרנ"ת (שְׁלוּחִין ה', יב) כִּי בְּאֲמַת
 צָרִיכִין לְחַפְּשׁ אֶת הַצַּדִּיק הָאֲמָתִי תְּמִיד אֶפְלוּ
 הַמְּקַרְבִּין אֵלָיו וְכַנ"ל שְׂיִזְכּוּ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו
 בְּיָגִיעוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר כְּדֵי לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ יוֹתֵר
 וְיוֹתֵר עֲצוֹת וְכו'. כִּי הַצַּדִּיק מְסִתֵּתָר בְּכֹל
 פַּעַם מֵהָעוֹלָם מִחֲמַת קְלִקוּלָם וְנִתְרַחַק מֵהֶם
 הַרְבֵּה עַד שֶׁקִּשָּׁה לָהֶם לְקַבֵּל וְלִינֵק מְאֹרָו
 הַגְּדוֹל כִּי אִם עַל יְדֵי יָגִיעוֹת וּבִקְשָׁה וְחֶפּוּשׁ

לְאִמוּנָה אֲמִתִּית בְּשֵׁלֵמוֹת קלח על ידו קלט, בִּי בְּשִׂמְתֶּךָ בֵּין חַס וְשָׁלוֹם לְמִנְהִיג

הערות והוספות

כדי שיברר לנו המדמה כדי שנזכה לאמונה שלמה בכל יום ויום כפי חדוש מעשה בראשית שבכל יום, כי בכל יום ויום אנו צריכין לברור חדש לברר המדמה כפי המחשבות הנמשכין בזה היום כפי חדוש מעשה בראשית שבאותו היום שהכל בשביל חזוק האמונה כנ"ל, אבל הבעל דבר מתגבר בכל יום בבלולים חדשים לבלבל האמונה חס ושלום, כנ"ל על כן צריכין צדיק הדור דיקא. ואין די במה שכבר קבלנו התורה וזכינו לברור המדמה ולאמונה שלמה אז, כי אנו צריכין לברר המדמה בכל יום מחדש כדי לחזק האמונה בכל יום כפי חדוש מעשה בראשית שבאותו היום. לברר האמונה מהקלפה והסטרא אחרא המתגברת כנגדה מחדש בכל יום".

קלט. "לכאורה קשה. הלא גם להצדיק האמת בעצמו אי אפשר להתקרב כי אם על ידי אמונה, כי אם לא יהיה לו אמונה, לעולם לא יזכה להתקרב להצדיק האמת. כי יפלו לו עליו קשיות שאי אפשר להבינם בדעתו. מחמת שהצדיק גבה ונשגב ונעלם משכל העולם מאד. ואם כן נפל פתא בבירא, מהיכן יזכה לאמונה. הלא אי אפשר לזכות לאמונה כי אם על ידי הצדיק. ולהצדיק בעצמו אי אפשר להתקרב כי אם על ידי אמונה? כך מקשה מוהרנ"ת (בהל' ברכת הריח ד, ט), ומבאר שם בארוכה כי הדרך לזכות לזה הוא ע"י השתוקקות להתקרב אליו באמת, "כי יש נקודה דקדשה בכל אחד מישראל שהיא נקודת האמונה הקדושה. שעל ידי זה בפנימיות נפשו הוא רוצה וחפץ מאד להתקרב להאמת, דהיינו להצדיק האמת שהוא שרש כל העולמות, כמו שכתוב וצדיק יסוד עולם וכמבואר מזה בדברי חכמינו

הצדיק ועדין אורו תשוף אצלו ואינו מרגיש נעימות אמתת עצותיו הקדושים", ועוד הרבה בכ"מ.

והעיקר הוא לחפש בספריו, לסלסל בתורתו ולחפש ולחקור אחר פנימיות דעתו, עד שיבין בפשיטות עצותיו ודרכיו, ולעיין בתורתו כדי שיביאו אל המעשה, הכל כמבואר באריכות שם ובכ"מ ואכהמ"ל [וראה בנספחים כמה וכמה ביאורים המיוסדים ע"פ פשט התורה בענין חיפוש הצדיק].

קלז. עוד כלול בזה מה שתלמידיו של זה הצדיק מביאים חיות לכל העולם, אשר על ידם נקרא המנהיג 'איש צדיק ח' כמבואר בדברי מוהרנ"ת (שלוחין ד, יב) ואכהמ"ל [ראה נספחים].

קלח. ואלו דברי מוהרנ"ת (ברכת הריח ד, לב) והנה לכאורה יש להקשות על ענין זה, הלא רבינו זכרונו לברכה כתב שם בעצמו בהתורה הנ"ל. שבשעת קבלת התורה זכו כל ישראל לבחינת רוח הקדש. ועל ידי זה נתברר המדמה שלהם וזכו לאמונת חדוש העולם וכו' כנ"ל. ואם כן קשה למה צריכין לנסוע להצדיק בשביל לקבל ממנו ברור המדמה על ידי רוח הקדש שלו. הלא כבר זכו ישראל לזה בשעת מתן תורה כנ"ל?

ומבאר שם בארוכה כי כל השינויים שיש בעולם והחידושים המתחדשים בכל יום מבלבלים את האדם בכל פעם והאמונה מתגלה ונעלמת בכל עת ורגע בסוד תכלית הבחירה "בשביל זה צריכין להשתדל מאד להתקרב דיקא להצדיקים אמיתיים שבדור. ואין די בהספרים שיש מכבר, כי אנו צריכין להצדיק האמת שבדור שיש לו רוח הקדש

שֶׁל שֶׁקֶר, עַל יְדֵי זֶה בָּאִין אֶל הַהִיפֶךְ חֶסֶם וְשִׁלּוּם דֵּהֵינּוּ לְאַמוּנוֹת כְּזָבוֹת, כִּי מִנְהִיג שֶׁל שֶׁקֶר הוּא בְּחִינַת נְבִיא הַשֶּׁקֶר, בְּחִינַת (מְלִכִים א כ"ב) "רוּחַ שֶׁקֶר" הַנֹּאמֵר שֶׁמֶּלְכֵי יִשְׂרָאֵל נִבְּאוּ עַל נְבוֹאֹת שֶׁקֶר, וְעַל יְדֵי זֶה, אֲדָרְבָּא נִתְקַלְקַל הַמְדָּמָה וּבָאִים לְאַמוּנוֹת כְּזָבוֹת, כִּי עֵקֶר תְּקוּן הָאַמוּנָה הִיא, עַל יְדֵי בְּחִינַת רוּחַ נְבוֹאָה שְׂיִשׁ לְהַמְנַהֵג הָאֱמֶתִי שְׁעַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרַר הַמְדָּמָה וְעַל יְדֵי זֶה נִתְתַקֵּן הָאַמוּנָה כַּנֶּ"ל, אֲבָל בְּלֹא בְּחִינַת רוּחַ הַנְּבוֹאָה שֶׁל הַמְנַהֵג הָאֱמֶתִי, אִין הַמְדָּמָה בְּרוּר וּמְתַקֵּן, וְאִין הַמְדָּמָה מְעָרֵב וּמְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם בְּאַמוּנוֹת כְּזָבוֹת קמ.

וּמִדְמָה זֶה הַמְתַּבָּרַר עַל יְדֵי הַמְנַהֵג הָאֱמֶתִי, זֶה בְּחִינַת 'זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ' אֲשֶׁר הִטִּיל הַנְּחָשׁ בַּעַת חֲטָא עֵץ הַדַּעַת, וְהַתְּבָרַר עַל יְדֵי מִשְׁרַע"ה בַּעַת מִתֵּן תּוֹרָה, כִּי עָרִיב וּבְלִבּוֹל הַמְדָּמָה שְׁמַעְרֵב וּמְבַלְבֵּל בְּאַמוּנוֹת כְּזָבוֹת, זֶה בְּחִינַת זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ קמא, כִּי כָּל הַמְּנַחֲשִׁים וְהַקּוֹסְמִים, - הַמוֹצִיאִים עֲצוֹת ע"פ מְאוֹרְעוֹת הַטְּבַע וְשׂוֹאֵלִים עֲצוֹת מִן הַדּוֹמָם וְהַצּוֹמַח וְכַדּוֹמָה, בְּלָם הֵם עַל יְדֵי כַח הַמְדָּמָה שְׂמַדְמִים בַּעֲצָמָם, עַל פִּי שְׂכֵלָם שְׂאִינוּ מְבָרַר וּמְתַקֵּן, שְׁמַעְרֵב וּמְבַלְבֵּל אוֹתָם בְּאַמוּנוֹת כְּזָבוֹת שֶׁל שְׂטוֹת וְשֶׁקֶר שֶׁהֵם זְהֻמַּת הַנְּחָשׁ, וְכִיּוֹן שְׂמַדְמָה זֶה מִתְּבָרַר עַל יְדֵי הַמְנַהֵג הָאֱמֶתִי שִׂישׁ בּוֹ רוּחַ נְבוֹאָה שֶׁל עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת כַּנֶּ"ל, עַל כֵּן יִשְׂרָאֵל שְׁעַמְדוּ עַל הַר סִינַי פְּסָקָה זְהֻמַּתָּן (שְׁבַת קמו) -] שֶׁהִטִּיל

הַעֲרוֹת וְהוֹסְפוֹת

וּמִתְפָּרְשִׁים בְּשִׁכְלוֹ, וְאִם לֹא יִקְבַּל עַל עֲצָמוֹ דְּבַרֵי הַמְנַהֵג הָאֱמֶתִי, מִמִּילָא יוֹנֵהֵג עַל פִּי מִנְהִיגֵי הַהֶמּוֹן אוֹ מִנְהִיגֵי שֶׁקֶר לְמִינֵיהֶם, (וּכְמִבּוֹאֵר הַיֵּטֵב בְּרִישׁ תּוֹרָה סא קמא), וּמִזֶּה נִבִּין נְחִיצוֹת עֵינֵן הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים, לְתַקֵּן וּלְטַהֵר נִשְׁמוֹתֵינוּ וְאִמוּנוֹתֵינוּ.

קמא. מִקְשָׁרֵי הַמֵּאמֵר מוּבָן, מֵה שֶׁכָּתַב בְּתַחֲלִיל הַמֵּאמֵר כִּי תַחֲלִילֵת קַלְקוּל הַסֵּט"א הוּא ע"י בְּחִינַת וְהַנְּחָשׁ הִיָּה עָרוֹם, שֶׁהוּא יוֹנֵק מִן הַדַּעַת וְהַרְחַמְנוֹת עַד שֶׁא"א לְהַתְּפַלֵּל כָּל, וְהִבְעֵל כַּח' מְכַנִּיעַ אֶת הַסֵּט"א עַל יְדֵי תְּפִילָה בְּבְחִינַת דִּין אֲשֶׁר עַל יְדֵי נַעֲשִׂין גְּרִים וּמִתְגַּלֵּה כְּבוֹד ד' אֲשֶׁר עַל יְדֵי מִתְפַּשְׁטֵת הָאִמוּנָה וּמִתְתַּקֵּן הָאִמוּנָה, הִיפֶךְ זֶה הַמֵּת הַנְּחָשׁ הַנֶּ"ל (בִּיאוּה"ל אוֹת ב).

זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה. וְאִין כְּשֶׁהָאָדָם מִתְּחִיל לְהַשְׁתַּוֵּקֵק לְהַתְּקַרֵּב לְהַצְדִּיק אֱמֶתִי. אִין הַבֵּא לְטַהֵר מִסִּיעֵינּוּ לוֹ, הֵינּוּ שְׂנַמְשֵׁךְ עַלִּיו הַהָאֵרָה מְשׁוֹרֵשׁ קִדְשֵׁת הַצְדִּיק בַּעֲצָמוֹ. וְעַל יְדֵי זֶה הוּא זֹכֵה לְהַתְּגַבֵּר בְּהַשְׁתַּוֵּקֵקוֹת וְכַסּוּפִים וְרַצּוֹנוֹת חֲזָקִים יוֹתֵר. וְכֵל מֵה שְׂמִתְגַּבֵּר בְּרַצּוֹן חֲזָק יוֹתֵר לְהַתְּקַרֵּב לְהַצְדִּיק. נִמְשָׁךְ עַלִּיו קִדְשֵׁת הַצְדִּיק יוֹתֵר. וּמִסִּיעוֹ בִּיּוֹתֵר לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת עַד שֶׁזֹּכֵה לְבוֹא לְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו. וְאִין יִזְכֶּה עַל יְדֵי הַצְדִּיק לְאִמוּנָה.

קמ. וְאִין הָאָדָם יִכּוֹל לְוֹמֵר בְּלִבּוֹ, דִּי לִי בְּמֵה שְׂאִינוּ מִקְרֹב לְמִנְהִיגֵי שֶׁל שֶׁקֶר אִף אִם לֹא אֶתְקַרֵּב וְאֶתְבַּטַּל לְמִנְהִיגֵי הָאֱמֶתִי, כִּי גַם בְּזֶה אֲנַצֵּל מִן הָאִמוּנוֹת כְּזָבוֹת, כִּי כָּל אֶחָד פּוֹעֵל וְנוֹהֵג עַל פִּי הַקְּדָמוֹת וְהוֹרָאוֹת מִתְּקַבְּלִים

בה (כחיה) הנחש הנ"ל, כי שם זכו בלם לנבואה על ידי משה רבנו - רבן של כל הנביאים, קמב שע"י רוח הנבואה שהיתה בו היה מנהיג האמת שללם קמב, ועל ידי זה נתברר ונתתקן המדמה אצלם וכיון שתקון האמונה תלויה בתקון המדמה כנ"ל, על כן זכו לאמונה שלמה בה, ועל כן פסקה זהמתן - זהמת הנחש שהוא אמונות פזביות, כי זכו לשלמות אמונה הישרה דקדשה על ידי ברור המדמה שזכו על ידי רוח נבואה כנ"ל קמד.

יוסף לבאר כי עיקר חידוש העולם תלוי באמונה זו

כיון שזכו במתן תורה לאמונה זו, לכן נרמז בעת חידוש ובריאת העולם ענין מתן תורה, כי בריאת וחידוש העולם הוא על ידי האמונה כדלקמן: וזה בחינת ה' דה'ששי, הנאמר בגמר בריאת מנישה בראשית כמו שכתוב: "ויהי ערב ויהי בקר יום ה'ששי" ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (שבת פח), כי לא נאמר יום ששי כמו שנאמר בשאר ימי הבריאה, אלא יום ה'ששי, להורות על יום הששי בסיון העתידי, שכל העולם היה תלוי עד ששה בסיון שקבלו ישראל את התורה, ולכן רמזה תורה ענין מתן תורה בעת בריאת

הערות והוספות

קמב. מקשרי המאמר מובן כי מרע"ה המכניע בחינת מזונא דגופא ע"י מזונא דנשמתא שהיא סיבת התגברות וניקת הסט"א אשר ה'בעל כח' נלחם עמה שתקיא ותוציא עצמות חיותה וכו' כנ"ל, לכן היה משה פורש מבחינת 'מזונא דגופא' בעת הכנתו 'למתן תורה' - גילוי האמונה ע"י עשרת הדברות - התפשטות הנבואה הנ"ל, עד שלא אכל ולא שתה ארבעים יום וארבעים לילה כדי להגביר מזונא דנשמתא ולהכניע בחינת מזונא דגופא (ביאוה"ל אות ג).

קמג. מקשרי המאמר מובן, כי לאחר שנתקן המדמה ע"י הנבואה על ידי התגלות כבוד ד' שנעשה ע"י הגרים שנעשין ע"י תפילתו של הבעל כח, אזי כל אחד ואחד 'לפי התקרבותו' אל זה המנהיג יכול

לברר ולתקן אמונתו, ולכן התחיל לדבר מענין המנהיג לאחר שנתקן המדמה על ידי הגרים / כבוד ד' / התפשטות הנבואה שנעשה ע"י זה המנהיג הבעל כח / בעצמו. עוד מובן מקשרי המאמר, כי משה רבינו היה רבן של כל הנביאים ועל ידי זה היה המנהיג 'שלהם' היינו שהוא היה מנהיג כל הנביאים, כי מה שהם זכו לנבואה אינו רק על ידי התקרבותם אל רוח הנבואה של משרע"ה, כי על ידו זוכין לנבואה זו כי הוא מגלה כבוד ד' וכו'.

קמד. ואם תאמר, כיון שכבר פסקה זהמתן בהר סיני, מדוע צריך לבקש ולחפש כל כך אחר המנהיג האמתי הזה? לך נא ראה דבריו המלאים של מוהרנ"ת בליקו"ה (ברכת הרי"ת, ד, לג).

העולם, **כִּי עֲקַר חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, דְּהֵינּוּ, לְיַדֵּעַ שְׁהַעוֹלָם מְחֻדָּשׁ – בְּרִיאָה חֲדָשָׁה שֶׁנִּבְרָאָה מִן הָאֵין הַמוֹחֲלָט קמ"ה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּרִצּוֹנוֹ, הוּא תְּלִוּי בְּאַמוּנָה קמ"ו, אֲשֶׁר אִמוּנָה זֹאת מִתְקַנֶּת וּמִתְבַּרְרֶת עַל יְדֵי מִתְן תּוֹרָה כּנ"ל.**

הערות והוספות

החדושים שה' יתברך עושה בכל עת, כי כמו שאין יכולין להבין חדוש העולם של תחלת הבריאה, כמו כן אי אפשר להבין בשום שכל החדושים שה' יתברך מחדש בכל עת, כי בודאי אם לא היינו רואים בעינינו שנצמח מגרעין אחד אילן גדול כזה בודאי לא היה שום חכם ומחקר מאמין בזה. שיוכל להיות נצמח מגרעין קטן כזה. אילן גדול כזה עם ענפים ועלים ופרות כאלה. ואיך היה אפשר לציר זאת בשכל ואף על פי כן אנו רואין בעינינו פלאות הבורא כאלה בכל עת. שנצמח אילן גדול מגרעין אחד. ואדם בעל דעה ובעל שכל נברא מטפה סרוחה. וכיוצא בזה שאר פלאות הבריאה מה שלא היה אפשר להבין כלל. אם לא היינו רואין אותם בעינינו. וגם עכשו שאנו רואין אותם בעינינו. אי אפשר לציר זאת בשכל ולהבין איך נעשה זאת. איך נמשך שכל ודעת לטפה סרוחה שיהיה מטפה לחה וסרוחה כזאת אדם בעל קומה ובעל צורה ובעל שכל כזה. רק הוא יתברך אמר ויהי הוא צוה ויעמד. וזה הבורא יתברך. שהוא יכול לברא מגרעין אחד אילן שלם, הוא יכול בודאי גם כן לברא יש מאין המחלט לגמרי, כי כמו שאי אפשר להבין בריאת יש מאין כן אי אפשר להבין בריאת יש מיש כנ"ל.

ומאחר שאנו רואין בריאת יש מיש בכל יום ובכל עת. אף על פי שאין אנו מבינים זאת בודאי אנו מחיבים להאמין גם בבריאת יש מאין. רק מחמת שבריאת יש מאין לאו כל אדם זוכה לראות כי אם הצדיקים בעלי רוח הקדש, על כן אי אפשר לציר זאת

קמ"ה. לשון מוהרנ"ת בליקו"ה (ברכת הריח ד, ט).

קמ"ו. "כי מה שאחר הבריאה שברא ה' יתברך יש מיש, זה אינו חידוש אצל העולם כל כך, כי החידושים שה' יתברך מחדש יש מיש, זה אנו רואין בכל יום ובכל עת ובכל שעה כי באמת אנו רואין חדוש העולם בכל עת ובכל שעה. כי ה' יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. שבערב חמה שוקעת ונעשה חשך. ובבקר חוזר ומחדש אור החמה. וכן מחטה אחת שזורעין בארץ ה' יתברך מצמיח ממנה כמה שבלים גבוהים עם כמה מאות חטים. וכן מגרעין אחד מצמיח ברצונו אילן גדול ונפלא. ומטפה סרוחה הוא בורא ברצונו אדם גדול וחיה גדולה וכיוצא בזה פלאות הבריאה שאנו רואין בכל עת ובכל שעה. מה שה' יתברך בורא בריות נפלאות בכל יום ובכל עת ובכל רגע. אבל מחמת שכל אלו הבריות הנפלאות בורא אותם ה' יתברך יש מיש, כי כך גזר ברצונו שמיום הבריאה והלאה יברא הכל יש מיש. על כן אף על פי שאנו רואין בעינינו חדושי בריותיו בכל עת. אף על פי כן אי אפשר להבין בשכל חדוש העולם מחמת שאז היה יש מאין" (ליקו"ה ברכת הריח ד, ט).

רק על ידי שמאמינים בבריאת העולם יש מאין מוחלט עי"ז מתחדשת גם אמונת חידוש העולם במה שאנו רואים כל יום בבריאת 'יש מיש' וכלשון מוהרנ"ת שם: "ובאמת מי שיש לו מח אמתי בקדקדו ומסתכל על האמת. אין שום חלוק אצלו בין חדוש העולם בתחלת הבריאה. ובין

כי על ידי שבֵּל אי אֶפְשָׁר לְהִבִּין חֲדוּשׁ הָעוֹלָם – להבין איך ברא הקב"ה חידוש ומופת כזה, וְעַל כֵּן הָאֶפִּיקוֹרְסִים כּוֹפְרִים בְּזֶה, מַחֲמֵת שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין זֹאת בְּשִׁבְלָא. כִּי עֵקֶר חֲדוּשׁ הָעוֹלָם הוּא רַק עַל יְדֵי אַמוּנָה כִּי אֲנִי מְאֱמִינִים בְּה' שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם מִחֲדָשׁ, כִּי בְּאֵמַת מַלְבַּד מֵה שְׁצָרִיךְ לְהֵאמִין בְּחֲדוּשׁ הָעוֹלָם, גַּם חֲדוּשׁ – בְּרִיאַת הָעוֹלָם עֲצֻמוֹ ע"י הַקַּב"ה, הִיָּה עַל יְדֵי בְּחִינַת אַמוּנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים ל"ג) "וְכָל מַעֲשָׂהוּ בְּאֱמוּנָה" הֵינּוּ, שֶׁהַקַּב"ה בְּרָא אֶת הָעוֹלָם עַל יְדֵי כַח ה'אֱמוּנָה' וּמְצִיאוֹת קִיּוּמוֹ אֵינּוּ אֵלָּא עַל יְדֵי 'אֱמוּנָה', לְהֵאמִין כִּי בִידּוֹ לְחַדֵּשׁ דְּבַר כְּרֻצּוֹנוֹ וּלְשַׁנּוֹת אֶת הַבְּרִיאָה בְּכָל עַת וּרְגַע קִמּוֹ, נִמְצָא שֶׁעֵקֶר חֲדוּשׁ הָעוֹלָם עֲצֻמוֹ תְּלוּי בְּאֱמוּנָה, וְעַל כֵּן הִיָּה הָעוֹלָם תְּלוּי עַד קְבֻלַּת הַתּוֹרָה כִּנ"ל, כִּי אִזּוֹ זְכוֹ לְאֱמוּנָה שְׁלֵמָה עַל יְדֵי רוּחַ נְבוּאָה ע"י מַרְע"ה רַבֵּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים כִּנ"ל, וְעַל כֵּן אִזּוֹ דִּיקָא נִתְגַּלְגַּל וְנִתְבַסַּס חֲדוּשׁ הָעוֹלָם בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית כִּי עֵקֶר חֲדוּשׁ הָעוֹלָם תְּלוּי בְּאֱמוּנָה כִּינ"ף קִמַּח.

 הערות והוספות

וְיִתְחַזְּקוּ בְּאֱמוּנָה; וְרַק בְּשִׁבְלֵי זֶה בְּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית.

וְעַל יְדֵי דְבוּרִים אֵלּוּ נִתְחַזַּק זֶה הָאִישׁ מֵאֵד תְּמִיד בְּכָל עַת שֶׁבָּאוּ עָלָיו בְּלִבּוּלִים הַנ"ל. וְכֵן מִבְּאֵר בְּדַבְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל כְּמָה פְּעָמִים " שֶׁעֵקֶר הַבְּרִיאָה הִיָּה בְּזְכוּת הָאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים לג): "וְכָל מַעֲשָׂהוּ בְּאֱמוּנָה" (שיחות הר"ן רכב) וְרָאה פל"ח אוֹת ל'.

קמח. וּבְלִיקוּ"ה (בְּרַכַּת הַרִּיחַ ד, לד) מֵאֲרִיךְ לְבָאֵר וּלְחַבֵּר פִּירוּשׁ הַפְּשוּט בְּמֵאמַר חז"ל שֶׁמִּשְׁתַּנָּה הַקַּב"ה עִם מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית אִם יִשְׂרָאֵל מִקִּיּוּמֵי הַתּוֹרָה מוֹטָב, וְאִם לֹא אֲנִי מַחֲזִיר אֶת הָעוֹלָם כּוֹלּוֹ לְתוֹהוֹ וּבוֹהוֹ, עִם פִּירוּשׁוֹ שֶׁל רַבְּיֵנוּ לְמֵאמַר זֶה, עֵי"ש.

בְּשִׁבְלֵי. וְצָרִיכִין לְסַמֵּךְ רַק עַל אֱמוּנָה. הַנִּמְשַׁכֵּת עַל יְדֵי בְּעָלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הָאֱמִתִּיִּים. נִמְצָא שֶׁעֵקֶר הַתְּחֻזָּקוֹת מֵה שְׁצָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה לְהֵאמִין בְּחֲדוּשׁ הָעוֹלָם. הוּא רַק עַל הַתְּחֻלַּת הַבְּרִיאָה שֶׁהִיָּתָה יֵשׁ מֵאִין'.

קמו. שְׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ שֶׁדָּבַר עִם אִישׁ אַחַד שֶׁהָיָה לוֹ בְּלִבּוּלֵי אַמוּנָה, וְחֻזַּק אוֹתוֹ רַבְּנוֹ ז"ל, וְאָמַר לוֹ שְׂאִיתָא שְׁכָל הַתְּהוּוֹת מַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית הִיָּה רַק בְּשִׁבְלֵי מֵה שֶׁצָּפָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהָיָה אֲנָשִׁים שֶׁהָיָה לָהֶם יְסוּרִים בְּעֵגְזוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה מִחֲמַת הַבְּלִבּוּלִים וְהַכְּפִירוֹת הָעוֹלָמִים עַל מַחְשַׁבְתָּם, רַחֲמָנָא לְצַלוּ, וְהֵם יִתְגַּבְּרוּ כְּנֻגַד אֵלּוּ הַמַּחְשְׁבוֹת

סיכום שלבי התורה

✧ התוכחה היא דבר גדול וחיוב המוטל על כאו"א ✧ לאו כל אחד ראוי להוכיח כי יוכל לעורר ע"י ריח רע של החוטא ✧ המוכיח הראוי מעורר הריח הטוב ✧ ריח טוב זה מתעורר ע"י בחינת קול ✧ קול זה הוא הניגון שיתער לעתיד כשיחדש את עולמו ✧ כדי לזכות לקול זה צריך שיהיו בו הבחינות המבוארים לקמן ✧

סדר שלבי הבנין: איך זוכה הצדיק לקול המוכיח הראוי' – קול הניגון שיתער לעתיד:

עיקר התפילה היא בבחינת רחמים ✧ לפעמים הרחמנות מתמעטת ומתקלקלת ע"י יניקת הסט"א ✧ מזה בא תאוות ניאוף ✧ אזי אי אפשר להתפלל בבחינת רחמים ✧ כאשר מתפללים תפילה בבחינת דין הסט"א בולעת את התפילה ח"ו ✧ לכן צריכין בעל כח גדול שיוכל להתפלל תפילה כזו ✧ כאשר הבעל כח מתפלל את תפילתו היא עומדת בגרון הסט"א והיא מוכרחת להקיא את מה שבלעה ✧ לא זו בלבד, אלא היא גם מקיאה ומוציאה את עצמות חיותה אשר מזה נעשין גרים ✧ גרים אלו הם בבחינת רעמים ✧ ע"י הרעמים מתגלה כבוד ד' ✧ ע"י התגלות כבוד ד' באה התפשטות הנבואה ✧ [כל בחינות אלו הם בבחינת רפואה ✧ רפואה זו היא בחינת מחילת עוונות] ✧ עיקר כח תפילתו של 'הבעל כח' היא כאשר ניתוסף נפש אחת, ומתקבצים עוד ועוד נפשות מישראל יחד ✧ על ידי התפשטות הנבואה הנ"ל נתתקן המדמה ✧ ע"י תיקון המדמה נתתקן האמונה ✧ כדי לזכות לאמונה מבוררת כזו צריך להתקרב אל המנהיג האמתי ✧ המקורב אל המנהיג האמתי זוכה לרוח אחרת / רוח נבואה שיש אצל המנהיג ✧ חידוש העולם בעת הבריאה ובכל רגע ורגע הוא ע"י אמונה זו ✧

- ט -

כעת יבאר כי גם 'חידוש העולם' שיהיה 'לעתיד', הוא ע"י אמונה זו

וְעַל יְדֵי אֱמוּנָה זו הַמִּתְקַנֶּת עַל יְדֵי הַמְנַהֵג הָאֱמִיתִי כִנ"ל, יִהְיֶה גַם חִדּוּשׁ הָעוֹלָם לְעֵתִיד קֹמֵט, אֲשֶׁר אִזּו יַחֲדָשׁ הַקִּבּוּץ אֶת עוֹלְמוֹ בְּאוֹפֵן מוֹפְלֵא (ראה הערה קב). כִּי הַתְּקַבְּצוֹת הַחֲסִדִים – קִיבוּץ כַּח חֲסִדֵי הַש"י (ראה הערה קנא), שְׁעַל

הערות והוספות

כִּי זֶה עֶקֶר עֲבוֹדָתְנוּ שְׂיִהְיֶה נִכְלָל זֶה הָעוֹלָם בְּבְחִינַת עֲלָמָא דְאַתִּי, שְׂיִהְיֶה כְּלוֹ אֶחָד. ובדבריו במקום אחר (ס"ח ד, כא) מבואר ענין נוסף, שע"י עבודתו של האדם להמשיך בחינת חידוש העולם שלעתיד, זוכה שיהיה לו חלק טוב בחידוש העולם הבא, ראה שם ביאורו בפשט דברי התורה. קנ. הרבה בחינות יש ב'חידוש העולם', בכל

קמט. ומלבד פשיטות הדברים, כוונת רבינו הוא גם על שלימות תקון האמונה שצריך שתהיה אמונתנו מתוקנת כל כך, עד שנמשיך בחינת חידוש העולם שלעתיד בזה העולם, וכדברי מוהרנ"ת (מעונן ומנחש ב, ב) "אֲנַחְנוּ עִם קְדוּשׁ מְצוּיִם גַּם עֲכָשׁוּ לְאֲדָבְקָא מְחֻשְׁבָּתָא בְּעֲלָמָא דְאַתִּי וְלִהְיֵשׁוּר בְּחִינַת עֲלָמָא דְאַתִּי, בְּחִינַת הַשְּׁגָחָה גַם בְּזֶה הָעוֹלָם,

ידם נברא העולם, ועל ידם יהיה חידוש העולם בבחינת (תהלים פ"ט) "כי אמרת קנב כי העולם שיבנה לעתיד, ע"י ה' חסד' יבנה קנב". ריבוי וקיבוץ 'חסדים' אלו הוא על ידי אמונה, בבחינת (שם צ"ב) "ל'הגיד בבקר חסדך, על ידי אמונתך המתקנת ע"י בירור בחינת בלילות", כי אמונתך בלילות, זה בחינת האמונה שהיא תלויה בבירור ותיקון כח המדמה כנ"ל, ש'מדמה' הוא בחינת 'לילה' כי הוא בחינת חלום לילה (איוב ל"ג) ש'בא על ידי המדמה – שהאדם מדמה בחלומו דברים ומאורעות שונות (כמובא לעיל: קמא נד, תנינא ה' ועוד), ועל ידי זה שהאמונה מתקנת ע"י תיקון בירור בחינת לילה / מדמה, ע"ז להגיד בבקר חסדך הינו בחינת חסד הנ"ל שעל ידו יהיה

הערות והוספות

בעת חידוש העולם, כי זה יהיה גם תכלית חידוש העולם אשר אז יגלה טובו ורוב חסדו באופן מופלא ונורא כמובא הרבה במאמר ומדרשי חז"ל, כדי לעורר חסד עליון זה יש לנו לתת לו כח המלוכה כביכול ע"י האמונה השלימה שאנו מאמינים בו כידוע, ולכן כדי לעורר חידוש העולם אשר יהיה נעשה ע"י התקבצות החסדים כמו בעת הבריאה במעשה בראשית, יש לתקן את האמונה כל כך שיתעוררו חסדיו ע"ז בבחינת עולם חסד יבנה כמבואר כאן בסמוך.

קנב. גם תיבת כי 'אמרת' מתפרש על פי קשרי המאמר, שהם העשרה מאמרות שעל ידם מתגדלת האמונה ע"י תיקון האמונה שהם התקבצות החסדים כמבואר כאן.

קנב. [כי זה האיש חסד האמת הוא באמת איש גדול מאד. והוא הינו זה הכבד פה) הולך ומקבץ כל החסדים של אמת, ומביא אותם אל זה האיש חסד האמת. ועקר התהוות הינו (פי הינו בעצמו הוא נברא) הוא על ידי החסדים של אמת. וזה הכבד פה הוא הולך ומקבץ כל החסדים של אמת, ומביא אותם אל זה האיש חסד האמת כנ"ל (סיפורי מעשיות - מעשה י"ג)].

בוקר הבריאה מתחדשת כמ"ש חדשים לבקרים רבה אמונתך, בכל שבת הבריאה מתחדשת, בראש חודש גם כן קיימת בחינה של התחדשות, ובפרט בכל ראש השנה אשר בה הבריאה מתחדשת לגמרי, כמ"כ יש בחינת התחדשות בכל רגע ורגע, וכל רגע היא בריאה חדשה לגמרי, אך כל אלו הם בחינות מסוימות של התחדשות בדרגת הבריאה, אבל לעתיד לבוא יחדש הקב"ה את עולמו בבחינה אחרת ממש, כאשר תחזור המלכות לישראל וכולם יתקבצו לארץ ישראל ויבנה הבית השלישי, אז תתחדש הבריאה לגמרי באופן מופלא.

קנא. ביאור ענין התקבצות החסדים: בבריאת העולם ירדו כל ה' חסדים למטה אל ספירת היסוד וע"י יחודה עם המלכות נברא העולם כמבואר בע"ח שער ר"ה פ"ב, והסבר הדברים הוא כי הקב"ה ברא את בריאתו בחסדו וברחמיו המרובים להיטיב מטובו לאחרים וזו היתה תכלית בריאתו כמובא, ולכן, קיבץ הקב"ה את החסדים כולם ואזי כאשר התייחדו הספירות נולד ונעשה העולם כביכול.

התקבצות חסדים זו תהיה גם לעתיד

חדוש העולם לעתיד כנ"ל, וְחִידוּשׁ הָעוֹלָם ע"י האמונה זֶה בְּחִינַת (איכה ג)
 "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים - הַחִידוּשׁ שִׁיחִיה לַעֲתִיד ע"י בְּחִינַת בְּבוֹקֵר
 חֶסֶד / הַתְּקַבְּצוֹת הַחֶסֶדִים, יִהְיֶה ע"י רֶבֶה אֲמוּנָתְךָ", - רֶבֶה אֲמוּנָתְךָ הֵינּוּ
 אֲמוּנָה, שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה חֲדוּשׁ הָעוֹלָם - בְּחִינַת חֲדָשִׁים לְבָקָרִים - בְּחִינַת:
 "לְהַגִּיד בְּבֹקֵר חֶסֶדְךָ וְכוּ' כַּנ"ל קנ"ד.

סיכום שלבי התורה

סדר שלבי הבנין: איך זוכה הצדיק לקול המוכיח הראוי - קול הניגון שיתנער לעתיד:

עיקר התפילה היא בבחינת רחמים ✧ לפעמים הרחמנות מתמעטת ומתקלקלת ע"י יניקת
 הסט"א ✧ מזה בא תאוות ניאוף ✧ אזי אי אפשר להתפלל בבחינת רחמים ✧ כאשר מתפללים
 תפילה בבחינת דין הסט"א בולעת את התפילה ח"ו ✧ לכן צריכין בעל כח גדול שיוכל
 להתפלל תפילה כזו ✧ כאשר הבעל כח מתפלל את תפילתו היא עומדת בגרון הסט"א והיא
 מוכרחת להקיא את מה שבלעה ✧ לא זו בלבד, אלא היא גם מקיאה ומוציאה את עצמות
 חיותה אשר מזה נעשין גרים ✧ גרים אלו הם בבחינת רעמים ✧ ע"י הרעמים מתגלה כבוד
 ד' ✧ ע"י התגלות כבוד ד' באה התפשטות הנבואה ✧ [כל בחינות אלו הם בחינת רפואה ✧
 רפואה זו היא בחינת מחילת עוונות] ✧ עיקר כח תפילתו של 'הבעל כח' היא כאשר ניתוסף
 נפש אחת, ומתקבצים עוד ועוד נפשות מישראל יחד ✧ על ידי התפשטות הנבואה הנ"ל
 נתתקן המדמה ✧ ע"י תיקון המדמה נתתקן האמונה ✧ כדי לזכות לאמונה מבוררת כזו צריך
 להתקרב אל המנהיג האמתי ✧ המקורב אל המנהיג האמתי זוכה לרוח אחרת / רוח נבואה
 שיש אצל המנהיג ✧ חידוש העולם בעת הבריאה ובכל רגע ורגע הוא ע"י אמונה זו ✧ גם
 חידוש העולם שיהיה לעתיד הוא על ידי אמונה זו ✧

- 7 -

כשיתחדש העולם לעתיד, יתנהג העולם על ידי 'השגחה' בלבד

וּבְשִׂיחֵיהֶּ חֲדוּשׁ הָעוֹלָם לְעֵתִיד עַל יְדֵי תִיקוֹן הָאֲמוּנָה כַּנ"ל, אִי יִתְנַהֵג הָעוֹלָם
 עַל יְדֵי 'נַפְלְאוֹת' הֵינּוּ עַל יְדֵי 'הַשְּׁגָחָה' לְבַד שְׂחִיָּה בְּחִינַת נַפְלְאוֹת, הֵינּוּ,
 שִׁינְהִיג הַקַּב"ה אֶת הָעוֹלָם שְׂלֵא כְּדֶרֶךְ הַמַּבְע, (ראה הערה קנ"ה בביאור ענין

הערות והוספות

קנ"ד. ומקשרי המאמר מובן כי הרחמנות הנפגמת על ידי יניקת הסט"א (לעיל אות ב') מתקנת על ידי ה'חסד' שהוא ענין רחמנות, וכך מבואר בכתובים כי לעתיד לבוא כאשר יתנהג העולם בחסד, אז יתעורר מידת הרחמנות כדכתיב (ישעי' נו) ובחסד עולם רחמתיך (שופטים בקרקע ג, ד). קנה. בריאת העולם במעשה בראשית היה פלא מופלא, אשר הפליא הקב"ה בחכמתו לברוא את העולם יש מאין, והרכיב את

ולכן, לעתיד כאשר יחדש הקדוש ברוך הוא את כל העולם בל"ו כנ"ל, הוא יהיה בבחינת זה של ארץ ישראל קני, כי אז יתגלה שהשם יתברך ברא הכל כי הכל יתנהג ע"י השגחה לבר כנ"ל, ואז יחדש כל העולם בל"ו בבחינת ארץ ישראל, ועקר ענין קדשת ארץ ישראל הוא ששם הוא השגחתו יתברך תמיד בבחינת מה שנאמר על 'ארץ ישראל': (דברים י"א) "תמיד עיני ה' אלקיד בך מראשית השנה ועד אחרית שנה", ולעתיד, כשיחדש את כל העולם בל"ו בבחינת ארץ ישראל כנ"ל, אז יתנהג כל העולם בל"ו על ידי השגחה לבר כמו ארץ ישראל ואז יתבטל 'הנהגת הטבע' לגמרי, ויתנהג העולם על ידי השגחה לבר שהוא בחינת נפלאות שלא בדרך הטבע כנ"ל.

יבאר כי אזי כשיתחדש העולם יתעורר 'שיר חדש'

ואז כאשר יתחדש העולם לעתיד, יתער – יתעורר בעולם 'שיר חדש' שלא נשמע עדיין בעולם [ראה הערה בענין ה'שיר המתנגן בעולם' ע"ג], בבחינת מה שנאמר על העתיד: (תהלים צ"ח) "שירו לה' 'שיר חדש' כי נפלאות עשה",

הערות והוספות

כאשר הבריאה כתיקונה וכמצוותה היא מנגנת ניגון כשר ונפלא, אך כאשר הבריאה מתקלקלת ח"ו אזי מתקלקל הניגון ע"י החטאים, כי אזי אין הבריאה מנגנת ומספרת את סיפורו של הבורא שברא את הבריאה, לכן יש לברר את הניגון בכל פעם ולתקן אותו כנדרש על ידי תשובת האדם מעומקא דליבא, ועל ידי מציאת נקודות טובות שהם בבחינת ניגון כמובא במאמר אזמרה, וע"י בירור הטוב מהרע כמובא בתורה נד קמא, אשר על ידי תשובתו הוא חוזר לנגן את ניגון הבריאה, גם בסיפ"מ במעשה הכסא הוא מדבר מזה הענין שיש ניגון שמתנגן רק כאשר הכל יושב על מקומו כנדרש, וכן ענין תיקון הכללי שהוא בסוד עשרה מיני נגינה אשר על ידם מתקן האדם את חטאיו, היינו שהוא מתקן את הניגון שנתקלקל ח"ו על ידי מעשיו.

ניגון זה, דהיינו מציאות הבריאה וקיומה

קנו. וזה שאמרו חז"ל (פסיקתא רבתא דשבת ור"ח פסיקתא דרב כהנא (פסקא רני עקרה), ספרי דברים א' ילקוט ישעי' רמז תק"ג) עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות, כי כל העולם כולו יתחדש בבחינת זו של ארץ ישראל.

קנו. ביאור ענין הניגון המתנגן עכשיו בעולם ולאחר שיתחדש לעתיד: הבריאה כולה בעצם מציאותה מנגנת ניגון, בעצם תפקודה של השמש והירח כיו"ב הם מנגנים ניגון של קילוס להקב"ה, כי הם מורים ומראים ומספרים כי הקב"ה בראם ותלאם ברקיע ומוציאם ומכניסם בכל בוקר וערב, וכמו שאמרו חז"ל (ילקוט ישעי' י, כב) כל שעה שהוא מהלך הוא מקלס להקב"ה, כמו"כ כל מציאות טבעית שברא הקב"ה מנגנת ומספרת את מציאותו של הש"י וכל נברא ונברא מנגן ומספר כי יש בורא שבראו ומחייהו בכל עת ורגע.

היננו, שירו אל ד' את השיר שיתער - שיתעורר לעתיד שהוא נגון של השגחה בחינת נפלאות, כי אז יתנהג העולם על ידי השגחה ונפלאות ואזי יתעורר 'שיר חדש' לגמרי, כי גם עכשיו בזה העולם קודם חידושו, יש נגון של בחינת דרך הטבע, וניגון זה זה בחינת (שם י"ט) "השמים מספרים ומנגנים כבוד אל, ומעשי ידיו מגיד הקיץ" שהוא בחינת הנגון והשיר של דרך הטבע של תכונות השמים - מערכת הגלגלים והמזלות אשר בהם תלויה הנהגת הטבע, הינו בחינת השירים ותשבחות שמשבחין השמים והרקיע להשם יתברך על ההנהגה של עכשו שמהיג העולם בדרך הטבע, אבל לעתיד יתער שיר חדש של בחינת נפלאות השגחה כי אז יהיה ההנהגה על ידי השגחה לבד.

ושיר הקדש הזה שיתער לעתיד, הוא בחינת שיר שם הוי"ה באחוריים, דהיינו, פשוט - כפול - משלש - מרבע -] תחילה מנגנים פעם אחת, ושוב מנגנין וחוזרין וכופלין מתחילתו וכן משלשין ומרבעין] שעולה ע"ב [כזה קנח] בגימט'

הערות והוספות

כי כלול בזה גם ענין נוסף, כי התעוררות השיר היא מעצם מציאות הבריאה, ועל הנבראים לנגן את זה הניגון גם באופן של שירות ותשבחות, וכל הנבראים כולם משוררים הניגון הזה לקלס ולשבח ולהודות בברכת יוצר אור וכדומה, והחיות והעופות מזמרים את פרקי השירה שלהם כמובא בחז"ל, והשמים והרקיע מהללים ומספרים ומנגנים וכן כולם כיו"ב, ולעתיד נשיר ונשבח את הניגון החדש 'שיתעורר' אז על ידי חידוש העולם, וכן משמע ממה שהביא הכתוב: שירו ד' שיר חדש כי נפלאות עשה, שנצטוינו 'לשיר ולנגן' את השיר 'המתעורר', [וראה נספחים מש"כ בזה ומראה מקומות נוספים].

קנח. כי בתחילה מנגנים שם 'ו' -] פשוט (10), וחוזרין לכפול מן הי' י"ק' -] 'כפול' (15), ושוב משלשין מתחילת השם 'ק"ו' -] 'משולש' (21), ושוב מרבעים מתחילת השם

כמצוותו יתברך, מתעורר עכשיו בעולמו על ידי ה'הנהגה הטבעית', היינו, על ידי סדר הימים וסדר הברואים וכל המאורעות שיש בעולמו, המזכירים ומספרים כי יש בורא לעולם המייצר ומהווה את כל המציאות כולה, אך עדיין אין הניגון אלא ניגון של טבע המתעורר על ידי הנהגת הטבע, אבל לעתיד יתנגן ניגון אחר לגמרי, כי לאחר שיחדש הקב"ה את עולמו, והעולם יתנהג על ידי פלא והשגחה כמבואר למעלה, אזי הבריאה 'תספר ותנגן' מציאת מוחשית של ידיעת והכרת הבורא, וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי הוא מהווה בכל רגע ורגע את כל הפרטים והענינים באופן מושגח פלאי ומופלא, עד שניגון זה יורגש אצל כל בריה ובריה בעולם בשלימות כזו שלא יהיה אחד שיחטא ח"ו ויקלקל את הניגון הנפלא.

ומדברי רבינו ומלשונו כאן בסמוך נראה,

בְּחִינַת 'חֶסֶד', שְׁעַל יְדוֹ יְהִיָּה חֲדוּשׁ הָעוֹלָם לְעֵתִיד בְּבְחִינַת "עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה" כנ"ל, כי חידוש העולם יהיה ע"י התקבצות החסדים כנ"ל.

יבאר כי זה השיר חדש' הוא ה'קול' שעל ידו יכולים להוכיח, וזוה חוזר לתחילת המאמר, איך זוכה ה'בעל כח' לקול המוכיח הראוי

וכיון שזוכה ה'בעל כח' ל'שיר חדש' כזה, ע"י תפילתו בבחינת דין שע"י נעשין גרים שעל ידם מתגלה הכבוד אשר עי"ז נתתקן המדמה אשר עי"ז נתתקן האמונה, אשר עי"ז זוכה לחידוש העולם בבחינת ארץ ישראל אשר אז יתער השיר חדש' על כן הוא יכול להוכיח כראוי ולעורר הריח טוב בנשמות ישראל, כי השיר חדש הנה, הוא בְּחִינַת קוֹל הַנֵּ"ל שֶׁהוּא מִשְׁקָה אֶת הַנֶּזֶן אֲשֶׁר שֵׁם גְּדִלִים כֹּל הַרִיחוֹת כִּנ"ל, שְׁעַל יְדֵי קוֹל הַנֶּזֶן יְכוּלִין לְהוֹכִיחַ בְּבְחִינַת "הָרֵם בְּשֹׁפָר קוֹלְךָ וְהִגַּד" וכו' – [לְעַמִּי פִשְׁעִים], אֲשֶׁר עַל יְדֵי הַקּוֹל שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרֵם 'כְּשֹׁפָר' קוֹלְךָ (- פשוט כפול משולש מרובע), מְעוֹרֵר בְּהֵם רִיחַ טוֹב עַל יְדֵי תוֹכַחְתּוֹ בְּנ"ל, נִמְצָא שְׁעַל יְדֵי תְּפִלָּה בְּבְחִינַת דִּין עַל יְדֵי ה'בֵּעַל כח' זוכין לְבְּחִינַת הַנֵּ"ל שְׁעַל יְדֵי זֶה בְּאִין לְבְּחִינַת קוֹל הַנֵּ"ל שְׁעַל יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְהוֹכִיחַ בְּנ"ל, הַיִּינוּ, כִּי עַל יְדֵי תְּפִלָּה הַנֵּ"ל נִעֲשִׂין גְּרִים וְנִתְגַּלָּה הַכְּבוֹד בְּבְחִינַת רַעֲמִים כִּנ"ל, וְעַל יְדֵי זֶה נִתְפַּשֵּׁט הַנְּבוּאָה, וְעַל יְדֵי נְבוּאָה זוֹכִין לְאֱמוּנָה, וְעַל יְדֵי אֱמוּנָה יְהִיָּה חֲדוּשׁ הָעוֹלָם לְעֵתִיד, וְחֲדוּשׁ הָעוֹלָם הוּא בְּבְחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵינּוּ בְּבְחִינַת הַשְּׂגָחָה כְּמוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵז יִתְעַר הַשִּׁיר שֶׁל הַשְּׂגָחָה וְנִפְלְאוֹת, וְשִׁיר הַנֶּזֶן הוּא בְּחִינַת קוֹל הַתּוֹכַחָה הַנֵּ"ל קִנְט קס.

הערות והוספות

בדברי הרה"ק מטשעהרין ז"ל, המאריך לבאר כי הצדיק ממשיך תיקוני העתיד בבחינת עולם הבא וכמובא הרבה במאמרו כידוע, ובוודאי כלל תורותיו יש בהם שיר שלעתיד וכמובא בחי"מ (רסז) שהוא ישיר שיר כזה וכו'.

גם כלול בזה ענין תיקון הכללי, שהם עשרה מיני נגינה, שהמשיך רבינו תקוני העתיד כדי לטהר ולברר את העולם, בסוד שיר פשוט כפול משולש מרובע כמובא בתיקו"ז.

'יקו"ק' [- 'מרובע' (26)] 72=10+15+21+26 - גימט' חס"ד.

קנט. כי לעתיד יתעורר העולם לתשובה מאהבה, אשר על ידה העוונות נהפכים לזכויות, שזו היא בחינת התוכחה אשר על ידה מעוררין הריח טוב, והעוונות נהפכים לזכויות על ידי תשובה ותוכחה אמיתית של משיח כדלהלן (וראה ליקו"ה מאכלי עכו"ם ב, ט מש"כ בזה).

קס. וזוהי עבודת הצדיק בכל פעם להמשיך תיקוני ואורות העתיד, וראה לעיל (טו קמא)

עד כאן ביאר סדר השלשלות שלבי המאמר, כעת יבאר חלק משלבי המאמר בפסוק 'וירא מנוחה כי טוב וכו' הנאמר אצל ישכר קסא

וזה בחינת "וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבל ויהי לים עבד" (בראשית מ"ט).

כי 'מנוחה' זה בחינת נבואה, כמו שכתוב בברוך בן נריה שהיה מתאונן שלא שרתה עליו שכינה להינבא, והיה אומר: מה נשתניתי מכל הנביאים כולם (רש"י) כמ"ש "יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי" (ירמיה מ"ה) ו'מנוחה' - זו נבואה כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה כי הוא מלשון 'ותנח' עליהם הרוח (מכילתא פרשת בא והובא בפרש"י שם). וזה שאמר הכתוב: 'וירא מנוחה כי טוב', דהיינו, כיון שמתפשטת הנבואה, עי"ז ואת הארץ כי נעמה הינו שמתגלה האמונה בחינת חידוש העולם בבחינת ארץ ישראל כנ"ל, כי ע"י הנבואה ובירור המדמה ותיקון האמונה נתגלה קדושת ארץ ישראל - השגחה הנ"ל. ועי"ז נתעורר הניגון שיתעורר לעתיד כנ"ל בבחינת ויט שכמו לסבל, כי נשיאה על שכמו / כתפו זה בחינת נגון בחינת שיר חדש הנ"ל, בחינת מה שנאמר אצל הלויים "בכתף ישאו", ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (ערכין יא) אין ישאו אלא לשון שירה שנאמר "שאו זמרה ותנו תף". ועל ידי הנגון בחינת שיר חדש על ידי זה נתתקן הריח ע"י תוכחתו של המוכיח הראוי שזוכה לקול השיר כנ"ל, שתיקון הריח הוא בחינת משיח שידון וישפוט את העולם ע"י הריח כמובא, והוא יעורר בכאו"א את הריח הטוב בבחינת (איכה ד) "רוח אפינו (- ענין ריח ע"י האף) משיח ה", וזה שסיים הפסוק, כי ע"י שזוכה לבחינת ויט שכמו לסבול בחינת הניגון שיתער לעתיד כנ"ל, עי"ז מעורר בחינת הריח טוב הנ"ל וזה: ויהי לים עבד, כי 'עובד' זה בחינת משיח שהוא תקון הריח כנ"ל, וכמו שכתוב (רות ד) "ברוך ה' אשר לא השבית לך גאל וכו' קסב ותקראנה שמו 'עובד'", הרי כי

הערות והוספות

קסא. ולכן נאמר ענין זה דייקא אצל ישכר, ומתגירין וכו', ועל ידי גרים בא התגלות הכבוד ועל ידי זה בא התפשטות הנבואה כמבואר שם באות הנ"ל (פל"ח אות י'). קסב. "ושמעתי שמתנועותיו הקדושות

הגואל / משיח הוא בחינת 'עובד' קסג, וזה שאמר הכתוב: ויהי 'ל'מס' - עובד, כי ה'עובד' מעורר ה'ריח הטוב' על ידי תוכחתו, שהתוכחה היא בחינת מסמוס ש'ממסמסין ב'דבר ש'יש לו ריח שאינו מורגש, ומשפשפין בו ב'די ש'יהיה ה'ריח ג'ורף, כי המוכיח הראוי ממסמס ומשפשף את האדם בתוכחתו, וע"י המסמוס והתוכחה, עי"ז דייקא הוא מעורר בו ריח טוב כנ"ל, כי על ידי בחינות הנ"ל נתתקן ה'ריח ש'הוא בחינת מ'שיח בנ"ל קסד. קסה. וזה ביאור הכתוב: 'זירא מנוחה כי טוב' - ע"י התפשטות הנבואה עי"ז ואת הארץ כי נעמה' - נעשה חידוש העולם בבחינת הארץ ישראל, ועי"ז זיט שכמו לסבול' - נתגלה הניגון שיתער לעתיד, אשר עי"ז ויהי למס עובד' - מתגלה הריח הטוב ע"י התוכחה ע"י בחינת משיח.

הערות והוספות

משיח למצוא נקודות טובות בכל אחד ואחד אף אצל הגרעים שבגרועים רח"ל, כמובא בדברי רבינו ובדברי מוהרנ"ת בארוכה בכ"מ, ופנימיות הענין הוא, כי החטאים הם בחינת 'מות' וקיום חיי החוטאים בעולם הוא רק ע"י הנקודות טובות, ומשיח מעורר חיותם של החוטאים והרשעים ע"י שמנפח את הנקודה ומגדיל ומרחיב חיותם, לעורר בו ריח טוב ונפלא עד ששייבו בתשובה שלימה, וזהו הניגון המבואר במאמר רפ"ב, המתנגן על ידי אלו הנקודות על ידי מי שיודע להתפלל כמבואר שם.

קסה. ובחז"ל (יבמות כד:): מובא, כי אין מקבלים גרים לימות המשיח, ויתכן הכוונה, כי משיח יתקן כל בחינת הגרים ע"י שתקיא הס"ט"א ותוציא עצמות חיותה, ולכן מי שיש בו ניצוץ של אמונה הראוי להתגייר כבר יתגיירו בתיקונו, אבל לאחמ"כ בימות מלך המשיח יהיו השאר לעבדים (רמ"ק).

זכרונו לברכה אז ומנעימות הקול והנגון ש'אמר פסוק זה ה'ה נראה כנותן בעצמו גם כן ש'ב ו'הודאה להשם יתברך ש'נתן להם גואל כזה לעסק בתקוין וגאלת נפשותם ובהמשכת רוחו של משיח על ידי המשכת תקונים נפלאים ונוראים פא'לה" (חיי מוהרן מג).

קסג. במה שנקרא בשם עובד, יש לרמז כי כל ענינו של משיח הוא שע"י הקול מעורר הריח טוב וכו' כנ"ל, וזה נעשה ע"י שיר חדש בסוד שם החסד / שם ע"ב ע"י י' אותיות של שם הו"ה כנ"ל, וזה שנרמז בשמו 'עובד' כי עובד הוא אותיות: ע"ב - ואותיות ו"ד הם י' שהם י' אותיות דשם הויה באחוריים בבחינת פשוט כפול משולש מרובע (רמ"ק).

קסד. כי משיח ימליץ זכות על ישראל כמובא, ויאיר את הנקודות הטובות ועי"ז יעלה אותנו לכף זכות, כי זה כל כחו של

סיכום שלבי התורה

✧ התוכחה היא דבר גדול וחיוב המוטל על כא"א ✧ לאו כל אחד ראוי להוכיח כי יוכל לעורר ע"י ריח רע של החוטא ✧ המוכיח הראוי מעורר הריח הטוב ✧ ריח טוב זה מתעורר ע"י בחינת קול ✧ קול זה הוא הניגון שיתערר לעתיד כשיחדש את עולמו ✧ כדי לזכות לקול זה צריך שיהיו בו הבחינות המבוארים לקמן ✧

סדר שלבי הבנין: איך זוכה הצדיק לקול המוכיח הראוי' - קול הניגון שיתערר לעתיד:

עיקר התפילה היא בבחינת רחמים ✧ לפעמים הרחמנות מתמעטת ומתקלקלת ע"י יניקת הסט"א ✧ מזה בא תאוות ניאוף ✧ אזי אי אפשר להתפלל בבחינת רחמים ✧ כאשר מתפללים תפילה בבחינת דין הסט"א בולעת את התפילה ח"ו ✧ לכן צריכין בעל כח גדול שיוכל להתפלל תפילה כזו ✧ כאשר הבעל כח מתפלל את תפילתו היא עומדת בגרון הסט"א והיא מוכרחת להקיא את מה שבלעה ✧ לא זו בלבד, אלא היא גם מקיאה ומוציאה את עצמות חיותה אשר מזה נעשין גרים ✧ גרים אלו הם בבחינת רעמים ✧ ע"י הרעמים מתגלה כבוד ד' ✧ ע"י התגלות כבוד ד' באה התפשטות הנבואה ✧ [כל בחינות אלו הם בחינת רפואה ✧ רפואה זו היא בחינת מחילת עוונות] ✧ עיקר כח תפילתו של 'הבעל כח' היא כאשר ניתוסף נפש אחת, ומתקבצים עוד ועוד נפשות מישראל יחד ✧ על ידי התפשטות הנבואה הנ"ל נתתקן המדמה ✧ ע"י תיקון המדמה נתתקן האמונה ✧ כדי לזכות לאמונה מבוררת כזו צריך להתקרב אל המנהיג האמתי ✧ המקורב אל המנהיג האמתי זוכה לרוח אחרת / רוח נבואה שיש אצל המנהיג ✧ חידוש העולם בעת הבריאה ובכל רגע ורגע הוא ע"י אמונה זו ✧ גם חידוש העולם שיהיה לעתיד הוא על ידי אמונה זו ✧ כשיתחדש העולם לעתיד, יתנהג העולם ע"י נפלאות של השגחה למעלה מן הטבע ✧ הנהגה זו היא בבחינת 'ארץ ישראל' קסו ✧ אזי יתעורר שיר חדש - שיר של חסד - שיר פשוט כפול משולש מרובע ✧ שיר זה הוא בחינת קול המוכיח הראוי, אשר ה'בעל כח' זוכה לכך על ידי תפילתו ע"י כל הבחינות הנ"ל עד שזוכה לבחינת שיר חדש, אשר אז מתעורר שיר חדש שהוא קול המוכיח הנ"ל ✧

הערות והוספות

וכדכתיב ואותנו הוציא משם להביא אותנו אל הארץ, וכמאמר הכתוב בשירת הים תביאמו ותיטעמו בהר נחלתך וכו', כי זה היה כל מגמתם להמשיך כל תיקוני המאמר וכו' וכמבואר שם בליקו"ה בארוכה, ולכן א"י ובית הבחירה שבו הם תכלית ועיקר גילוי אמונתו, ע"י בית התפילה שיש בו אשר על ידו מתגלה האמונה בשלימות, וראה שם דבריו המופלאים אשר בזה מתבארים שלבי המאמר ביותר, ואכמ"ל.

קסו. תוספת קישור וביאור היוצא מדברי מוהרנ"ת ומבאר ביתר סדר שלבי המאמר, וכן מה שיצא לבאר ענין המנהיג ובית התפילה שלו, מה שנראה כאילו יצא בדרך אגב לבאר ענין זה וחזר לדבר מענין האמונה, מה שאינו כן בדבריו אלא הולך משלב לשלב לבאר סדר בגילוי והתיקון: מוהרנ"ת בליקו"ה (חול המועד ד, יב) מבאר, כי כל סדר יציאת מצרים לא היה בשביל שנזכה ליכנס לא"י ולבנות שם בית הבחירה

- יא -

יבאר מעניני 'ראש השנה' ע"פ כל הבחינות המבוארים בזה המאמר

וכלל הבחינות המבוארים בזה המאמר זה בחינת תיקוני ראש השנה וחודש תשרי^{סד}, כי בראש השנה אז התפלה בבחינת דין ומשפט, כי ראש השנה הוא 'יום המשפט' שהוא בחינת 'דין' כמ"ש: "המשפט לאלקים הוא" (דברים א) ו'אלוקים' הוא בחינת 'דין' כידוע^{קסח}, ועל ידי זה שה'בעל כח' מתפלל קסט תפילה בבחינת דין מוציאין כל החיות של הפמרא אחרא שינק מדעת ומתפלות ישראל כנ"ל, וזה בחינת מה שנאמר על יום ראש השנה, (תהלים פ"א) "תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב", כי חק לשנא דמזונא כמו שדרשו רבותינו, וזרונם לברכה על פסוק זה (ביצה טז) מדכתיב ואכלו את 'חקם' אשר נתן להם פרעה, הינו, שמוציאין כל המזון והחיות מהפמרא אחרא, כי הוא מברך להוציא ולהקיא הכל, על ידי בחינת משפט לאלקי יעקב, הינו, על ידי התפלה שהיא בבחינת דין ומשפט, שהיא בבחינת מטה עז שעל ידי זה הוא מקיא כל הקדשה שבלע מן הדעת ומתפלות ישראל כנ"ל, ועל ידי זה המשפט קע, חוזר ה'חק' / המזון שבלעה הסט"א לישראל.

וזה בחינת חודש תשרי שחל בו ראש השנה, בחינת מש"כ: "אתה פוררת בעוזר ים, שברת ראשי תנינים על המים" (תהלים ע"ד) המובא לעיל כי הוא ענין הכנעת הסט"א ע"י תפילה בבחינת דין, כי ים שברת ראשי תנינים

הערות והוספות

קסז. שכל התקונים שהזכיר שם הכל נעשה

בראש השנה ובכל חדש תשרי, עין שם. ועקר התקון הוא בשביל האמונה שהוא יסוד הכל שנעשה על-ידי בחינת רוח נבואה וכו', עין שם. שעל-ידי-זה זוכין לבחינת קול השיר שיתער לעתיד וכו', כי תקון ובגין האמונה זהו בחינת תקון ובגין המלכות המבאר בכתבים, שעוסקים בזה לתקון מראש השנה עד שמיני עצרת (ליקו"ה הל' ס"ת ד, ד).

קסח. כי אף שבכל מקום, משפט הוא ענין רחמים, אך כאן מרמז על בחינת דין בבחינת

קסט. כי בוודאי אף כי כל אחד ואחד מתפלל בראש השנה תפילה בבחינת דין, אך שלימות התפילה בבחינת דין היא רק ע"י הבעל כח כנ"ל, ולכן מתקבצים אליו בימי ראש השנה כי הוא יודע להתפלל תפילה זו בשלימות.

קע. וז"ש לאלוקי יעקב / וידו אוחזת בעקב עשו / עקב ענוה יראת ד' כנ"ל בריש המאמר.

רַאשֵׁי תְבוֹת הוּא צְרוּף (- חיבור אותיות) תְּשָׁרֵי קַעֲא.

וְאִזּוּ בְּשִׁמְחֻזִּיר קִדְשֵׁת הַדְּעֵת שְׁבַלְע בְּבַחֲיֵנַת תְּשָׁרֵי הַנִּל, אִזּוּ הַדְּעֵת וְהַמֶּחַ בְּשִׁלְמוֹת, וְזֶהוּ בְּחֵינַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחַל אִזּוּ בִימֵי תְּשָׁרֵי, כִּי עַל יְדֵי בַחֲיֵנַת תְּשָׁרֵי נַעֲשֶׂה בַחֲיֵנַת רֵאשׁ דִּיקָא בְּחֵינַת תְּקוּן הָרֵאשׁ וְהַמֶּחַ עַל יְדֵי מִפְּנֵי עִזּוּ הַנִּל. עוֹד מְרוּמֵז בַּעֲנִין תְּשָׁרֵי, הַמֶּשֶׁךְ הַתִּיקוּן הַנַּעֲשֶׂה ע"י תְּפִילַת הַבַּעַל כַּח, כִּי בַתְּפִילְתוֹ בְּבַחֲיֵנַת דִּין, גּוֹרֵם הַבַּעַל כַּח שֶׁתְּקִיא הַסֵּט"א כֹּל הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁבַלְעָה, וְכִשְׁמוּצִיאִין מִהַסֵּטְרָא אַחֲרָא מַה שְׁבַלְע אִזּוּ מוּצִיאִין גַּם עֲצָמוֹת חַיּוֹתוֹ שֶׁהוּא בְּחֵינַת גְּרִים כְּנִל, וְגַם זֶה בְּחֵינַת תְּשָׁרֵי בְּחֵינַת (שְׁמוֹת כ"ג) "וְאַתֶּם יִדְעֶתֶם אֵת נַפְשׁ הַגֵּר כִּי גְרִים הֵייתֶם" וְכו' סוֹפֵי תְבוֹת תְּשָׁרֵי קַעֲב.

וְעַל יְדֵי גְרִים נִתְגַּלְגַּל הַכְּבוֹד וְעִי"ז נִתְפַּשֵּׁט הַנְּבוּאָה וְעִי"ז נִתְתַּקֵּן הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה וְעִי"ז נִתְבַּטַּל אָמוּנוֹת בְּזָבוֹת כְּנִל, וְבַחֲיֵנוֹת הָאֵלוֹ הַמִּתְגַּלִּים עַל יְדֵי תְּפִילַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה הַנִּל, זֶה בְּחֵינַת תְּקִיעָה - תְּרוּעָה - שְׁבָרִים, כִּי תְּקִיעָה זֶה בְּחֵינַת הַתְּגַלְלוֹת הַכְּבוֹד בְּבַחֲיֵנַת (יִשְׁעִיָה כ"ב) "וְתִקְעֵתִיו יִתַּד בְּמִקְוֵם נְאֻמָּן וְהָיָה לְכַפֵּא כְבוֹד", הָרִי כִּי ה' כְּבוֹד' מִתְגַּלֶּה ע"י "וְתִקְעֵתִיו וְתְרוּעָה זֶה בְּחֵינַת רוּחַ נְבוּאָה, בְּבַחֲיֵנַת (בְּמִדְבָר כ"ג) "ו'תְרוּעָת' מִלֶּךְ בּו' וְתִרְגְּמוּ שֶׁל ה' אֶלְקֵינוּ עִמּוֹ הוּא: וְשִׁכִּינַת מַלְכֵיהוֹן בְּהוֹן, הֵינּוּ הַשְּׂרָאֵת הַשְּׁכִינָה בְּחֵינַת נְבוּאָה קַעֲד, קַעֲד, וְעִי"ז נַעֲשֶׂה בַחֲיֵנַת שְׁבָרִים קַעֲו, זֶה בְּחֵינַת בְּשׂוֹל אָמוּנוֹת

הַעֲדוֹת וְהוֹסְפוֹת

קַעֲא. גַם פְּנִימִיּוֹת עֵינֵי תְּשָׁרֵי הוּא בְּבַחֲיֵנַת דִּין, כִּי הוּא בַחֲיֵנַת תְּשָׁרֵי, כִּי הוּא בַחֲיֵנַת שְׁלֵא כַסֵּד כְּמוֹבָא בַסְּפִירִים.

קַעֲב. וְעַל-כֵּן אַחַר רֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁאִזּוּ הַתְּפִלָּה בְּבַחֲיֵנַת דִּין וְאִזּוּ מוּצִיאִין מִהַסֵּטְרָא אַחֲרָא כָּל הַקְּדוּשָׁה שְׁבַלְעָה, וְהַסֵּטְרָא אַחֲרָא, שֶׁהוּא בְּחֵינַת עֲנָנִים כְּלִין וְהוֹלְכִין, וְעַל-כֵּן אַחַר רֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם הַכְּפֻרִים שֶׁהוּא סְלִיחַת עֲוֹנוֹת בְּחֵינַת הַסְּתַלְקוֹת וְבִטּוֹל הָעֲנָנִים שֶׁהֵם הַסֵּטְרָא אַחֲרָא, בְּחֵינַת מַחֲיֵי כְעַב פְּשָׁעֵיךְ וְכַעֲנֵן חֲטוֹאֲתֵיךְ וְכו' כְּנִל. וְאִזּוּ נִתְתַּקֵּן פְּגָם הַמֶּחַ וְהַתְּפִלָּה, כִּי עַל-יְדֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא בְּחֵינַת תְּפִלָּה, בְּבַחֲיֵנַת דִּין מוּצִיאִין

מִהַסֵּטְרָא אַחֲרָא מִימֵי הַדְּעֵת וְכו' וְחוֹזְרִין וְנִתְתַּקֵּנִין הַמַּחֲוִין, שֶׁהֵם בְּחֵינַת מַחְצוֹת פְּרוּסוֹת בְּפְנֵי תַאֲוֹת נְאוּפֵי. (לִיקוּוֹה סוּכָה ו ב).

קַעֲג. וּמִצִּינוּ הַרְבֵּה כְּגוֹן דָּא שֶׁהַנְּבוּאָה נִקְרָאֵת: 'הַשְּׂרָאֵת הַשְּׁכִינָה', וְכְּגוֹן מַה דְּאִיתָא בְּגַמ' (שְׁבַת ל:) אִין הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה אֵלָּא מִתּוֹךְ שְׁמַחָה שְׁנֵאמַר וְהָיָה כְּגוֹן הַמְּנַגֵּן וְתַהֵי עֲלִיו רוּחַ ד', וְכֵן בְּרַשִׁי עַה"פ (שְׁמוֹת לָג, טו) וְנִפְלִינוּ אִנִּי וְעַמְּךָ וְגו': "אִנִּי מִבְּקֵשׁ מִמֶּךָ שְׁלֵא תִשְׂרָה שְׁכִינָה עַל אוֹמוֹת הָעוֹלָם" [כְּדִי שְׁלֵא תִהִיָּה לֵהֶם נְבוּאָה] כְּמוֹבָא בַחֲז"ל.

קַעֲד. עוֹד מִתְבָּאָר פֶּשֶׁט הַדְּבָרִים, לְפַמ"שׁ רַשִׁי שֶׁם, כִּי תְרוּעָה הוּא עֵינֵי רַעוֹת

בְּבִינָת, בְּבִינָת מַה שְּׁנֵאמַר עַל פְּסִילֵי הָאֱלִילִים (שְׁמוֹת כ"ג) "שֶׁבֶר תִּשְׁבֵּר מִצְבֹּתֵיהֶם", (כְּמוֹכָא בְּתַקוּן י"ח וּבְתַקוּן כ"א אֲשֶׁר שָׁם נִדְרַשׁ פְּסוּק זֶה עַל עֲנִין 'שְׁבָרִים'), הִינְנוּ בְּחִינַת גְּפוּל אֱמוּנוֹת בְּבִינָת, וְתַקוּן הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה הַנַּעֲשֶׂה ע"י כָּל הַבְּחִינֹת הַנ"ל, מְרֹמַז ג"כ בְּעֵינֵי 'שְׁבָרִים' בְּבִינָת (תְּהִלִּים קמ"ה): "עֵינַי כֹּל אֶלְקִיד יִשְׁבְּרוּ", כִּי תִיבַת יִשְׁבְּרוּ מְרַמֵּז עַל עֲנִין שְׁבָרִים, וְגַם הַבְּנַת הָעֲנִין מוֹרָה עַל בִּיטְחוֹן וְאִמוּנָה אֶל הַש"י כִּי הוּא זֶן וּמְפָרְנֵס לְכָל, שֶׁהוּא עֲנִין תַּקוּן הָאִמוּנָה הַקְּדוּשָׁה.

וְעַל-יְדֵי אֱמוּנָה זֹכֵינן לְחִדוּשׁ הָעוֹלָם כְּנ"ל. וְגַם זֶה בְּחִינַת תִּשְׁרֵי, כִּי בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם (ר"ה י). וְחִדוּשׁ הָעוֹלָם יִהְיֶה בְּבִינָת אֶרְצֵי יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת הַשְּׁנֵחָה, וְהַשְּׁנֵחָה זֶה בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּבִינָת מַה שְּׁנֵאמַר עַל הַשְּׁנֵחָה הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: "תְּמִיד עֵינַי ה' אֶלְקִיד בְּהַ מְרֹאשֵׁית הַשָּׁנָה" וְכו', כִּי 'מְרֹאשֵׁית הַשָּׁנָה' הוּא בְּחִינַת 'רֹאשׁ הַשָּׁנָה', וְאִזּוֹ יִתְעַר שִׁיר חֲדָשׁ כְּנ"ל וְגַם זֶה ה'שִׁיר חֲדָשׁ' הוּא בְּחִינַת תִּשְׁרֵי, בְּבִינָת מַה שְּׁנֵאמַר עַל הַשִּׁיר שִׁיתְעַר לַעֲתִיד: (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) "תְּבוֹאֵי תִשׁוּרֵי – לְשׁוֹן תִּשְׁרֵי מְרֹאשׁ אֱמוּנָה" בְּקִבְצֵי אֶת נִידְחֵיךְ (רש"י שם).

- יב -

יבאר ענין ה'דיאה' ע"פ כל הבחינות המבוארים בזה המאמר קעז

וְזֶה בְּחִינַת הַרְאָה, כִּי בְּשִׁמּוֹנֵי הַרְאָה בְּשִׁלְמוֹת -] שְׁכַל חֲלָקֵי הַרְיָאָה מִתְנַהֲגִים וְכוּרִיאִים כְּרֹאֵי קַע"ח] נִמְצְאוּ בְּהַ כָּל הַבְּחִינֹת הַנ"ל.

העדות והוספות

קעז. שְׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ, שְׁאֲמַר שֶׁכָּבֶר אָמַר כְּמָה תוֹרוֹת עַל חוֹלְאֵת שְׁלוֹ. כִּי אַחַר שֶׁבָּא מִלְּמַבְרַגְ הַזְּכִיר כְּמַעֲט בְּכָל תּוֹרָה מְעַנֵּן הַרְאָה, שְׁזָה הִנֵּה הַחוֹלְאֵת שְׁלוֹ, כִּי הִנֵּה לוֹ חֲלֵי הַהוֹסֵט (שְׁעוּל, שְׁחַפֵּת), וְחֲמָנָא לְצָלוֹ, שֶׁהוּא חֲלֵי הַרְאָה (שִׁיחוֹת הַר"ן קנ"ז).

קעח. וְכִמוֹ שְׁכַתַּב לְעִיל (קמא, יד) כִּי כָּל הַחוֹלְאֵת הֵם בְּחִינַת מַחְלָקָת, שְׁאִין שְׁלוֹם בְּעֶצְמֵי, וְהִיסוּדוֹת מִתְגַּבְּרִין זֶה עַל זֶה וְאִין מִתְנַהֲגִים בְּשְׁלוֹם, בְּמַגְזַ הַשְּׁוָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה בָּא חוֹלְאֵת, כְּיָדוּעַ, וְרֹאֵה חִי"מ (רִיט) מַה

וְהַתְּחַבְּרוֹת, כִּי הַנְּבִיא מִתְחַבֵּר וּמִתְדַּבֵּק לְשִׁרְשׁוֹ ע"י בְּחִינַת הַנְּבוּאָה שֶׁהוּא עֲנִין לִיוִי וְהַתְּחַבְּרוֹת כִּידוּעַ.

קעה. וְתִרְעוּהָ הוּא גַם עֲנִין הַנִּיגוּן הַנ"ל, וְכַמ"ש (תְּהִלִּים לג, ג) הַטִּיבּוֹ נִגַן בְּתִרְעוּהָ.

קעו. יֵשׁ מְקוֹם לְעִיין מְדוּעַ הַפֶּךְ סֹדֵר הַסֵּבֵר הַתְּקִיעוֹת, תְּקִיעָה תִּרְעוּהָ שְׁבָרִים, וְלֹא תְּקִיעָה שְׁבָרִים תִּרְעוּהָ כְּסֹדֵר הַתְּקִיעוֹת, אִף שֶׁהִיא יֹכֵל לְבַאֵר סֹדֵר הַבְּחִינֹת גַם בְּאוֹפֵן זֶה, וְיִל"ע.

כי זה הבעל כח הנ"ל שמתפלל תפלה בבחינת דין, שעל ידי זה מוציא כל הקדשה מהפטור אחרת בחינת "ויעמד פינחס ויפלל" כנ"ל, הוא בחינת ציר נאמן – שליח נאמן לשולחיו המשמר נאמנותו לבני ישראל, כי הוא מופר נפשו קעט בשביל ישראל להיכנס לתוך צוואר הסט"א ולהילחם עמה שם קפ, ונאמנות' זו זה בחינת הראה בבחינת (משלי כ"ה) "בצנת שלג ביום קציר בן ציר נאמן לשולחיו" קפא, הרי שנאמנות השליח / הצדיק היא כנאמנות הצינה, וצנה וקרירות הוא בחינת הראה, כי הראה מקרר חמימות הגוף, כי אלמלא כנפי ראה דנשבין על לבא הוי לבא אוקיד כל גופא קפב (תקון י"ג, דף כז:)- אלמלא כנפי הריאה המנשבות לקרר את הלב, היה תבערת הלב מבעיר ושורף את הגוף], הרי כי רפואת ותיקון הריאה תלויה בתיקונו של ה'בעל כח' שהוא ציר נאמן לשולחיו.

גם שלמות הדעת הנ"ל, אשר הסט"א יונקת ממנה וה'בעל כח' נלחם עמה שתוציא ותקיא כל הקדושות והדעת שבלעה כנ"ל, הוא בבחינת הראה, כי עקר הדעת והמוחין הוא על ידי שמנונית הגוף, כי השכל דולק כמו נר על ידי שמנונית הגוף קפג, והראה היא מעלה שמנונית הגוף אל המוח על ידי הנשימה של הראה, גם על ידי הנשימה נתקדם כל השמנונית של הגוף, שעל ידי זה השמנונית שיש בגוף, עקר קיום השכל הדולק ומתקיים ע"י זו השמנונית שיש בגוף, וכיון שקיום המוחין והדעת הוא ע"י 'נשימת' הריאה

הערות והוספות

הציר, (וראה עוד במפרשים שם).
קפב. ומקשרי המאמר מובן, כי הדין נמתק על ידי מסירות נפשו של הצדיק, כי זוהי צינת התפילה הממתיקה את חמימות הדין.
קפג. כי עקר השכל הוא על-ידי הלחלוחית העולים אל המוח, שהם בחינת השמן, והמוח היא הפתילה, והנשימה שבמוח הוא האור, נמצא שעקר קיום השכל הוא על-ידי הלחלוחית שבגוף כנ"ל, והלחלוחית הוא על ידי הראה, כמוכא אלמלא כנפי ראה דמנשבי על לבא הוי לבא אוקיד כל גופא (ליקו"מ קמא רכה).

שהתגברה עליו חולאת הריאה ביותר באותו היום.

קעט. וראה בפרפראות לחכמה (אות יג) על מסירות נפשו של רביז"ל בעת אמירת מאמר זה, וכך ענה ואמר קודם מסירת המאמר "אם כן אמסור נפשי!"

קפ. ראה לעיל אות ג' ובהערות שם.

קפא. פשטות הכתוב מדבר מעריבות הציר נאמן שהיא כעריבות הצינה, אך מלשון הכתוב על 'נאמנות' הציר, משמע כי הצינה נאמנת ביום שלג לקיים שליחותה כנאמנות

המעלה שמנונית אל המח, ו'נשימה' זו גם מרבה שמנונית בגוף כנ"ל, על
 בן נקראין המחין נשמה בבחינת (איוב ל"ב) 'וְנִשְׁמַת שְׂדֵי תְבִינָם', כי 'תבינם'
 הוא ענין בינה ודעת, והוא נקרא 'נשמת' שדי פי עקר המוח והדעת על ידי
 הנשימה של הריאה קפד כנ"ל וְזֶה בְּחִינַת (משלי כ) "גַּר ה' נִשְׁמַת אָדָם", פי
 השכל הוא גר דולק על ידי השמנונית שפגוף שמתקמין ועולין אל המוח על
 ידי הנשימה של הריאה, נמצא שנקר קיום הדעת על ידי הריאה, כי לפי
 שלימות מזג הריאה כך מתקיים ונשלם הדעת.

גם גרים הנ"ל הם בבחינת הריאה, כי ה'גרים' זה בחינת הכל נחית הכל
 סליק [- מכניס ומוציא הבל] הנאמר בהריאה פמובא (בתקוני זמר תקון ס"ט דף
 צו), כי כאו"א כשמתחזק לשוב בתשובה ולהרפות ממנו אחיזת הסט"א
 רח"ל, הוא בבחינת 'גרים', פי יש הכלים באויר העולם שהם בחינת (ירמיה
 י"א) "הַבֵּל הַמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתָעִים" קפח [- פסילי האלילים המה הבל ורעות
 רוח ומעשה תעתועים המתעים את בני האדם], הינו הכלי עולם של
 שמות קפד, אשר אויר העולם מלא מאלו ההבלים, וכשמתקבלין אלו ההבלים
 מתגברים באדם תאוות ומחשבות רעות ח"ו, וכשמתגברים עליהם ומכניסין
 אותם ההבלים בתוך תורה ותפלה קפז, ע"י התגברות דקדושה וניצוח היצר
 ונעשה מהם הכלים דקדושה, זה בחינת גרים, פי מהכל מעשה תעתועים
 נעשה הכל דקדושה של תורה ותפלה שזה הוא בחינת גרים, וזה בחינת
 'הכל נחית הכל סליק' הנאמר בהריאה כנ"ל שמתקבלת הכל ומוציאה הכל,
 הינו בחינת גרים הנעשין על ידי שמתקבלין הכלים של העולם שהם בחינת
 הכל המה מעשה תעתועים ומעלין אותן לבחינת הכל דקדושה על ידי תורה

 הערות והוספות

קפו. מובן גם מדבריו כי העולם מלא
 באוירים רעים עד הבל זה מתפשט בעולם
 ונכנס ח"ו בלבבות הכשרים, וראה לעיל (קמא
 לא) מענין הבל הכיסופים רעים הנעשים על
 הארץ.

קפז. נקט תורה ותפילה שהם עניני דיבור
 שיש בהם הבל, אך כוונתו לכלליות מעשים
 טובים הנעשים על ידי התגברות והחזרת
 ההבלים אל הקדושה.

קפד. וראה גם ברכות כה: מה שפירש"י
 עה"פ כל הנשמה כל הנשמה תהלל יה -
 מלשון נשימה, ושם: כל הנשמה - הפה
 והחוטם בכלל ההילול.

קפה. ורישא דהאי קרא היא: נבער כל-
 אדם מדעת וכו' כי ע"י חסרון ויניקת הסט"א
 מן הדעת נעשה ענין זה אשר הפסילים
 והאלילים אשר הבל המה מתעתעים בדעת
 בני אדם.

וּתְפִלָּה כַּנֶּפֶט, קפ"ט, וכאשר מתגיירים גרים ממש על ידי תפילתו של ה'בעל כח', היינו, נשמות כאלו שהיו שקועים ואחוזין בהבל הסט"א לגמרי ובאו והתגיירו מחדש, בוודאי נעשה ענין זה בשלימות גדול קצ, נמצא כי שלימות הריאה תלויה גם בענין גרים הנ"ל.

גם הַתְנַלְלוֹת הַכְבוֹד הַנֶּפֶט הוא בחינת הריאה, כי זֶה בְּחִינַת (משלי ג) "כִּי בְּכֹד אֶת ה' מְהוֹנֵךְ" אֵל תִּקְרִי מְהוֹנֵךְ אֵלֶּךָ מְגֻרֹנֵךְ קצא [אם חננך ד' בקול ערב כבדהו בקולך], הרי כי כבוד ד' הוא ע"י בחינת 'קול הגרון', וְקוֹל הַגְּרוֹן יוֹצֵא מִהֲרָאָה.

גם הַתְּפִשְׁטוֹת הַנְּבוּאָה הַנֶּפֶט, זֶה בְּחִינַת הַרוּחַ 'שֶׁל בְּנֵי רָאָה הַמְּנֻשְׁבִּין עַל הַלֵּב כִּנ"ל, שְׁהוּא בְּחִינַת 'רוּחַ' נְבוּאָה בְּחִינַת (שמואל ב כ"ג) "רוּחַ ה' דָּבַר בִּי" בְּנְבוּאָה.

גם תְּקוּן הַמְדָּמָה הַמְּתַכַּרֵּר ע"י הַתְּפִשְׁטוֹת הַנְּבוּאָה כִּנ"ל, הוּא בְּבְחִינַת הַרָאָה, כִּי שִׁנָּה וְדַמְיוֹן [הבא בשעת שינה בבחינת חלום לילה כנ"ל] הוּא תְּלֹוּי בְּהַרָאָה, קצב כִּי עֵקֶר שִׁנָּה וְדַמְיוֹן [שאז מתגבר המדמה ביותר] הוּא עַל יְדֵי

הערות והוספות

ענין הגירות שהופכין ההבל דטומאה להבל דקדושה, אך בוודאי כי ענין זה נעשה בשלימות גדול כאשר מתגיירין אל הנשמות החוזרים אל הקדושה כאשר הסט"א מקיאה עצמות חיותה, ועפ"ז פירשנו למעלה גוף הביאור.

קצא. עין משלי ג ברש"י שם, וכן הובא בבאה"ט או"ח סי' נג בשם הפסיקתא. אמנם בפסיקתא עצמה איתא ממה שחננך אם נתן לך קול ערב וכו' (מתוך המ"מ הנדפסים בגוף המאמר).

קצב. תוספת ביאור נחוצה בענין מה שכתב 'שינה ודמיון' וכן מה שהביא מענין הגשמים שאז מתגבר השינה: ראשית, מובן ממש"כ לעיל כי המדמה הוא בחינת לילה והוא מתגבר ביותר בעת השינה וכו', אך מדברי מוהרנ"ת (ציצית ז, כ"ה) מובן ביותר הענין

קפ"ט. כי זוהי עבודה כל אחד ואחד המהפך אל הקדושה את ההבלים שהוא נושם ממלא בעל כרחו, וע"י שמתגבר ועובד את השם בתמימות, הוא מהפך את ההבלים ומחזירם אל הקדושה שהוא בחינת גרים.

קפט. ומקשרי דבריו ממה שכתב לעיל כי הריאה הוא ענין הנשימה מובן ביותר כשאדם נושם הוא מכניס מהפה ומוציא מהאף, והשערות שבאף מסננים, אז ההבל הטוב נכנס בפה וההבל המכוער יוצא מהאף עכ"פ נמצא כי בסדר הנשימה עושים פעולה זו של הפיכות ובירור ההבל.

קצ. יש לחדד הדברים, כי רבינו מוסיף כאן ענין נוסף, והוא התגברות והפיכת הבלי העולם להבל של תורה ותפילה שהיא בבחינת גירות, וכאן לא דיבר בפירוש מן הגרים עצמם, כי בא להסביר פנימיות מעלת

שהאוויר קר וְלַח - וְעַל כֵּן בְּעַת הַגְּשָׁמִים אִזּוּ נּוֹפֵל שְׁנֵה עַל הָאָדָם, וְהִרְאָה
הִיא קַר וְלַח קצו, שְׁעַל יְדֵי זֶה בָּא שְׁנֵה וְדַמְיוֹן הֵינּוּ הַדְּמִיוֹנוֹת הַבְּאִין לְאָדָם
בְּעַת הַשְּׁנֵה בְּבַחֲיַנַת חֲלוּם לִילָה כַּנ"ל, שְׁנֵה בְּחִינַת כַּח הַמְדָמָה, וּלְכַן שְׁלִימוֹת
מִזַּג הַרְיָאָה תְלוּיָה בְּתִיקוֹן וּבִירוּר כַּח הַמְדָמָה קצו.

גַּם חֲדוּשׁ הָעוֹלָם בְּבַחֲיַנַת הַרְאָה, כִּי זֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁנֶּאֱמַר כִּי חֲדוּשׁ הָעוֹלָם
יְהִיָה עַל יְדֵי ה'רוּחַ' כְּדַכְתִּיב: (תְּהִלִּים ק"ד) "תִּשְׁלַח רֹחֶךָ יִבְרָאוּ וְעִי"ז תַּחְדָּשׁ
פְּנֵי אֲדָמָה" בְּחִינַת הַרוּחַ שֶׁל כְּנַפֵּי רָאָה

וְהַחֲדוּשׁ הָעוֹלָם הוּא בְּבַחֲיַנַת הַשְּׁנֵה בְּחִינַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנ"ל, וְגַם זֶה הוּא
בְּחִינַת הַרְאָה, בְּבַחֲיַנַת מַה שֶּׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָכוֹנָם לְבִרְכָה (חֲלִין מַט) לָמָּה נִקְרָא
שְׁמָה רָאָה שְׁמֵאֵירַת אֶת הָעֵינַיִם, כִּי אֲכִילַת הַרְיָאָה (- כַּשֶּׁהִיא נֹאכֶלֶת עִם סַמְמָנֵי
רְפוּאָה נּוֹסְפִים) מוֹעִילָה לְאוֹר הָעֵינַיִם, וְהָעֵינַיִם זֶה בְּחִינַת "תְּמִיד עֵינֵי ה' אֶלְקֶיךָ
בֵּה" וְכו' הַנֶּאֱמָר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְּׁנֵה כַּנ"ל.

גַּם הַנְּגוּן וְיָשִׁיר חֲדָשׁ הַנ"ל שִׁיתְעַר לַעֲתִיד הוּא בְּבַחֲיַנַת הַרְאָה, כִּי הַשִּׁיר
שִׁיתְעַר לַעֲתִיד הוּא שִׁיר פְּשוֹט כְּפוּל מְשׁוּלֵשׁ מְרוּבֵעַ, בְּבַחֲיַנַת הָרֵם כַּשֶּׁפ"ר
קוֹלֶךְ כַּנ"ל, וְזֶה בְּחִינַת "קָרָא בְּגוֹן אֵל תַּחֲשֶׁךְ בְּשֶׁפֶר הָרֵם קוֹלֶךָ" [קְרוּא בְּקוֹל
גְּדוּל מִן הַגְּרוּן כַּהֲרַמַת קוֹל הַשׁוֹפֵר (מִפְרָשִׁים)], הִרִי כִי קוֹל 'כַּשֶּׁפ"ר' יוֹצֵא

הַעֲדוֹת וְהוֹסְפוֹת

הַמְדָמָה הֵינּוּ בְּתִיקוֹן מִזַּג הַרְיָאָה כְּפִי
בְּרִיאוֹתָהּ וְתִיקוֹנָהּ.

קצו. כִּי הַרְיָאָה שׁוֹאֲבַת מִן ה'לַח' שְׁבַמַּח
וּמְקַרְרַת אֶת הַלֵּב כַּנ"ל, וְחֲצִיָה מִיִּסוּד הַמִּים'
כְּמוֹבָא, גַּם רִיָּאָה גִימַט' רִי"ו שֶׁהֵם מִסְפַּר
הָאוֹתִיּוֹת בְּשֵׁם ע"ב שֵׁם הַחֲסֵד כְּמוֹבָא.

קצד. וְלִכֵּן כַּאֲשֶׁר הַמְדָמָה אֵינוּ מְבוֹרֵר כֹּל
כֵּךְ, אִזִּי בְּזַמַּן הַשִּׁינָה נּוֹפְלִים עַל הָאָדָם
דְּמִיוֹנוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת וְתַאוּוֹת רַעוֹת ח"ו, אֲךָ
כַּאֲשֶׁר הַמְדָמָה מְבוֹרֵר, אִזִּי אֲדַרְבָּא אֲצֵל
הַצְדִּיקִים, הַשִּׁינָה שֶׁלֵּהֶם הִיא בְּבַחֲיַנַת גְּבוּהָה
מְאוּד, וְכְמוֹבָא הַרְבֵּה בְּסִפְרֵים (רֵאָה פְּרִי צְדִיק
פְּרַשְׁת וַיִּלֶךְ אֲרִיכּוֹת נִפְלָאָה בְּעֵינֵי זֶה).

(וְהוּא מְבוֹאֵר בְּדַבְרֵי רַבֵּינוּ, אֲךָ שֵׁם הוּא מְבַאֵרוּ בִּזְה
הַמְאָמֵר) כִּי עֵיקַר הַשִּׁינָה הוּא בְּשִׁבִּיל בִּירוּר
הַמְדָמָה, וְכַאֲשֶׁר הַמְדָמָה מְבוֹרֵר - אִזִּי אֵין
צְרִיכִין שִׁינָה כֹּלל, וּבִזְה מְבַאֵר שֵׁם עֵינֵין נִס
פּוֹרִים אֲשֶׁר בְּלִילָה הוּא נִדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ,
כִּי עֵיקַר הַכְּנַעַת עֵמֶלֶק הוּא ע"י נְדוּד וּבִיטוּל
הַשִּׁינָה בְּחִינַת הַמְדָמָה כְּמוֹבָא בִּזְה הַמְאָמֵר,
עֵינֵי"ש, זֶה בִּיאוֹר דְּבַרֵי רַבֵּינוּ כֵּאֵן, כִּי הַשִּׁינָה
הוּא כְּדִי לְבַרֵר הַמְדָמָה וְלִכֵּן הַשִּׁינָהוּ הַדְּמִיוֹן
הֵם עֵינֵין אֶחָד מִמֶּשׁ זֶה שְׁכַתְּבָה, כִּי עֵיקַר
שִׁינָהוּ דְמִיוֹן תְלוּי בְּרִיָּאָה וְעַל כֵּן
בְּעַת־הַגְּשָׁמִים אִזּוּ נּוֹפֵל שִׁינָה עַל הָאָדָם הֵינּוּ
עֵינֵין הַמְדָמָה שֶׁאִזּוּ נִצְרָךְ בִּיּוֹתֵר לְבִירוּר
כִּי הוּא בְּחִינַת קַר וְלַח, וְהַכֹּל תְלוּי בְּתִיקוֹן

מן הגרון, והגרזן הוא הרָאָה כנ"ל, וְשֵׁם הוּא בְּחִינַת הַנְּגוּן שִׁיתְעַר לַעֲתִיד כנ"ל קצה שְׁהוּא בְּחִינַת כְּשִׁפָּר וְכו' כנ"ל.

גם תקון הריח והיראה שְׁהוּא מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא שְׁנַתְתַּקֵּן עַל יְדֵי כָּל בְּחִינֹת הַנ"ל, הוּא בְּבִחִינַת הַרְאָה, כִּי צְרוּף (- חיבור אותיות) ה'רִיָּאָה' הוּא סוֹפֵי תְבוּת: ה' רַעִי ל'א אָחְסֵר, הַיִּינוּ, מַה שֶּׁאִמַּר דוּד כִּי הַקב"ה מְזִין וְרוּעָה אוֹתוֹ בְּבִחִינַת (תהלים כ"ג) "ה' רַעִי ל'א אָחְסֵר", כִּי ה' רוּעִי זֶה בְּחִינַת מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא, וְזֶהוּ, 'ל'א אָחְסֵר' בְּחִינַת (שם לד) "כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאִיו" הֵינּוּ בְּחִינַת יְרָאָה קצב, שְׁהִיא בְּחִינַת רִיחַ שְׁהוּא מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא כנ"ל קצב קצב.

יבאר מאמר חז"ל בענין 'הכנעת עוג' ע"פ ככל הבחינות המבוארים בזה המאמר

וְזֶה פְּרוּשׁ מֵאִמַּר רַבּוֹתֵינוּ, וְזָרוּנָם לְבִרְכָה, עַל עוֹג מִלֶּךְ הַבֶּשֶׂן אָמַר: מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל כְּמָה הָיָה – מַחְנֶה יִשְׂרָאֵל כְּמָה גוֹדְלוֹ? תִּלְתָּא פְּרָסִי – ג' פְּרָסִי! אֲזִיל וְאֶעְקֵר טוּרָא בֵּת תִּלְתָּא פְּרָסִי וְאֶשְׁדִּי עֲלֵיהוּ – אֶלְךָ וְאֶעְקֹר הַר שֶׁל ג' פְּרָסִי וְאֶזְרוֹק עֲלֵיהֶם, עֶקֶר טוּרָא בֵּת תִּלְתָּא פְּרָסִי וְאוֹתְבָה אַרְיִשָׁה – עֶקֶר הַר שֶׁל ג' פְּרָסִי וְהַנִּיחַ עַל רֵאשׁוֹ לְהוֹלִיכּוֹ כְּדִי לְזָרוֹק עֲלֵיהֶם, אֵינִי עֲלֵה קוֹמְצָא וְנִקְבִיָּה וְנִחַת עֲלֵה אֲצוּאָרָה – בָּאוּ נְמִלִים וְנִקְבוּ אֶת הַהַר עַד שֶׁנִּכְנַס רֵשׁוֹ לְתוֹךְ הַהַר עַד הַצּוּאָר, בְּעַא לְמִשְׁלָפִיה מִשְׁכּוּהָ שִׁנִּיָּה לְהֵאֵי גִיסָא וְלֵהֵאֵי גִיסָא – בָּא לְהוֹצִיא אֶת הַהַר, נִמְשְׁכוּ וְנִשְׁתַּרְבְּבוּ שִׁנֵּי לְשֵׁנֵי הַצְּדָדִים וְלֹא יִכּוֹל לְהוֹצִיא אֶת הַהַר, מִשָּׁה כְּמָה הָיָה – כְּמָה הָיָה גּוֹבְהוּ

העדות והוספות

קצה. גם מובן כי הדרש המובא לעיל על כבד את ד' מהונר, נאמר על ניגון בקול ערב כמבואר שם.
קצו. גם ירא"ה אותיות ריא"ה וכן ריא"ה היא אותיות ריא"ה המדבר מענין עיני ד' אלוקיך, ענין ההשגחה בבחינת ארץ ישראל.
קצז. ומקשרי המאמר מובן, כי כוונתו לבאר כל מהות הריח הוא על ידי הנשימה, וכך הוא בתיקו"ז (תקון ו): "ריחא בריאה דנפיק לחוטמא".
קצח. כי אכילת ישראל צריכין להיות בבחינת מזונא דנשמטא שהוא בחינת שלמות בלי חסרון בבחינת ה' רעי לא אחסר הנאמר במזונא דנשמטא בחינת כי אין מחסור ליראיו" (ליקו"ה נט"ו ג. י). ואכן, בסעודה הנאכלת ביראה טהורה כהלכתה, אומרים בה מזמור זה כמובא, המדבר ממזונא דנשמטא שהיא אכילה דקדושה כנ"ל בתחילת המאמר (רמ"ק).

גם מובן כי הדרש המובא לעיל על כבד את ד' מהונר, נאמר על ניגון בקול ערב כמבואר שם.
קצו. גם ירא"ה אותיות ריא"ה וכן ריא"ה היא אותיות ריא"ה המדבר מענין עיני ד' אלוקיך, ענין ההשגחה בבחינת ארץ ישראל.
קצז. ומקשרי המאמר מובן, כי כוונתו לבאר כל מהות הריח הוא על ידי הנשימה, וכך הוא בתיקו"ז (תקון ו): "ריחא בריאה דנפיק לחוטמא".
קצח. כי אכילת ישראל צריכין להיות בבחינת מזונא דנשמטא שהוא בחינת שלמות בלי חסרון בבחינת ה' רעי לא אחסר הנאמר במזונא דנשמטא בחינת כי אין מחסור ליראיו" (ליקו"ה נט"ו ג. י). ואכן, בסעודה הנאכלת ביראה טהורה כהלכתה, אומרים בה מזמור זה כמובא, המדבר ממזונא דנשמטא שהיא אכילה דקדושה כנ"ל בתחילת המאמר (רמ"ק).

כי התפלה נמשכת גם בן משלש המחין שהם בחינת מחצות פרוסות שמשם נמשך שלשה מיני רחמנות שהם בחינות שלש תפלות ביום כנ"ל, הינו שהפטרן אחר א"ש ל"ה יניקה מן הדעת חס ושלום, בחינת עוג היא רוצה לעקר חס ושלום תפלות ישראל להמשיכם אליהם ולבלעם כי לאחר שפגמו את הדעת אזי התפילה אינה בבחינת רחמים, ואזי הם יונקים מן התפילה חס ושלום כנ"ל.

וזהו שלאחר שיבלע התפילות רוצה להשליכם אליהם, כי כוונתו לפגום יותר בתפילותיהם עי"ז, וזה שאמר: 'ואשדי עליהו' [- ואזרוק עליהם], כי עקר רצונו הוא רק להמשיך אליו תפלות ישראל להתאחו בהם, אבל אחר כך בשהם אצלו חס ושלום, אזי מרצה לחור ולהשליכם על ישראל, כי מאחר שכתב ינק מהם, אזי אף על פי שהוא מעצמו מחזיר ומשליכם לישראל עדין הם פגומים על ידי א"ש ל"ה יניקה מהם, כי לאחר שנפגמה הדעת אזי התפילה היא בבחינת דין ויש בה יניקה ואחיזה גדולה לסט"א ח"ו, כי רחמי רשעים אכזרי וע"י יניקתו הוא פוגם את הרחמנות של ישראל כנ"ל, ועל כן לכן

הערות והוספות

רוצה לקלקל כל הרחמנות ועל כן היא בוודאי עוסקת ברחמנות דסט"א להרבות רחמנות קלוקלת זו ח"ו, כמו כן ממש הוא ענין פגם התפילה, כי רצון הסט"א הוא להרבות תפילה בבחינת דין, כי תפילה כזו אין יכולין להתפלל אותה, וכאשר האדם מתפלל תפילה בבחינת דין אזי יש לסט"א עוד מקום לינוק משם ח"ו ולכן היא מרוצה שיתפלל תפילה כזו הכוללת הטחת דברים וטענות כלפי מעלה ח"ו כמבואר למעלה, נמצא כי הסט"א, לא די שהם פוגמין את התפילה אלא גם עוסקין להרבות תפילה בבחינת דין, שיהיה לאדם טרוניא וכדומה ח"ו, וזה שאמר כאן שהיא מרוצה להשליך את התפילה לישראל לאחר שיניקה ממנה והיא נפגמה בבחינת ואשדי עליהו, נמצא כי לאחר העיון, כל הענין האמור כאן כלול במש"כ למעלה על קלקולה של הסט"א בפגם התפילה והרחמנות.

מישראל וכו' כנ"ל, מובן גם מה שמכונה ההר 'בית תפילתי' לאחר הכנעת הסט"א.

רב. כלל ענין זה, שהסט"א רוצה להחזיר התפילה מעצמה, צ"ע לכאורה היכן מוזכר ענין זה בגוף המאמר למעלה, וגם מה ביאור הענין למעשה בסדר שלבי הקלקול.

וביאור הענין נראה בס"ד, כי מבואר למעלה שכאשר הרחמנות נפגמת ע"י היניקה, אזי גם הרחמנות 'שנשאר' אצלינו הוא בבחינת 'רחמי רשעים אכזרי' בבחינת גם תנים חלצו שד המבואר למעלה, והמובן שם למעלה בדבריו לאחר העיון הוא, כי כאשר הרחמנות נפגמת אזי הסט"א מרוצה מן רחמנות כזו וכמובא בפ"ח דברים נפלאים על הרחמנות המזויפת דסט"א ראה דבריו בזה המאמר, היינו כי אין כוונתו למעלה רק לבאר כי 'ממילא' הרחמנות נפגמת, אלא כוונתו כי הסט"א בוודאי

הוא מרוצה להשליכם אל ישראל, כי בשהוא יזנק חס ושלום מהרחמנות ומתפלות ישראל, אף על פי שהוא נותנם מעצמו לישראל, אף על פי כן הם פגומים על ידי אחיזתו בהם כנ"ל, וזה שאמר עוג: 'ואשדי עליהו, כי אחר כך כשיעקרום ויבלעם חס ושלום, הוא רוצה לחזור ולהשליכם לישראל, כי כבר הם פגומים על ידו כנ"ל' [מבאר מוהרנ"ת: פי מאחר שהסטרא אחרא לא נכנעת, רק מעצמה היא מחזרת לישראל על פן הם פגומים, אבל בוודאי כשמוציאין ממנו בעל פרחו על ידי מטה עז – תפילתו של ה'בעל כח' כנ"ל, אזי הסטרא אחרא נכנעת לגמרי ואז חוזר הפל אל הקדשה בשלמות, והבן. נראה ל'יג].

ואכן, לאחר שאמר בלבו לעשות ככל הנ"ל, לפגום בדעת / ברחמנות / בתפלות ישראל, אזל עוג ועשה כן, ועקר טורא בת תלתא פרסי וקלקל את התפילה, על ידי בחינת 'ואותבה ברישה', הינו שהתגבר ועקר תפלות ישראל שהם בחינת טורא בת תלתא פרסי כנ"ל, 'ואותבה ברישה שהמשיך התפלות שהם בחינות דעת ורחמים לתוך הראש והמח שזו בחינת יניקת הדעת, בבחינת והנחש הנה ערום בדעת כנ"ל, ועי"ז קלקל את התפילה, עד שלא היו יכולין להתפלל תפילה בבחינת רחמים.

ואזי אי אפשר להתפלל אלא בבחינת דין, אשר לזה צריכין בעל כח גדול כנ"ל שיכול להתפלל תפילה זו, וזהו שאמרו חז"ל וגילו סדר הכנעת עוג / הסט"א: 'איתי קומצא' - זהו בחינות התפילה של הבעל כח שהיא בבחינת קמוץ [- צמצום] ודין, בחינות מטה עז הנ"ל, ועי"ז 'ונקבוה' זה בחינת מה שנאמר על 'הכנעת' שנחריב: "נקבת במטיו ראש פריו"^{יד} (חבוקק ג), כי על ידי התפילה שהיא בבחינת קמוץ ודין של הבעל כח הנ"ל שהוא בבחינת מטה עז, על ידה משברין ומכניעין אותו כנ"ל, וסדר ההכנעה הוא, על ידי שהתפילה

הערות והוספות

את התפילה / הרחמנות הפגומה כדי לפגום עוד את תפילתם ורחמנותם עי"ז ח"ו וכמבואר לעיל בהערה בארוכה.
רד. וראה פלאות דבריו, כי בפסוק הקודם נכתב: "מחצת ראש מבית רשע, ערות יסוד עד צואר סלה. (רמ"ק).

רג. ומקשרי המאמר מובן מאוד מה שנקט לשון 'אשדי עליהו, כי הוא מה שמובא לעיל אשר שם שד"י הוא ענין הרחמנות, וכאשר היא מתקלקלת היא בבחינת כשד משד"י, בחינת גם תנים חלצו ש"ד, כי זה בעצמו סיבת הענין שרוצה ללזרוק עליהם

עומדת בצוארו וחונקת אותו בגרונו כי היא עומדת בבית הבליעה שאלו בבחינת "בצוארו ילין עז", וזהו שפירשו חז"ל 'איך נקבוה' ע"י 'הקמצא', דהיינו איך הכניעו הבעל כח על ידי תפילתו: כי תחילה ירדה התפילה לתוך הסט"א, בבחינת 'ונחת אצנארה' שהיא עומדת בצוארו בבחינת "בצוארו ילין עז" כנ"ל, וכיון שהתפילה חונקת אותה לכן הוא מוכרחת להקיא ולהוציא מה שבלעה, וזהו בעא למשלפה, היינו שהסט"א רוצה להוציא ממנה את התפילות שהם בבחינת הר כנ"ל, כי הוא מכרח להוציא ולקיא כל הקדשות של התפילות והדעת שבלע בבחינת "חיל בלע וקאנו" כנ"ל.

ואזי, לא די שמקיא את מה שבלע, אלא גם מוציא עצמות חיותו כנ"ל, וזהו 'משכוה שנה' וכו', כי לא די שהוא מקיא ומוציא קדשת תפילת ישראל וכו', אף גם "מבטנו יורישנו אל", הינו שמכרח להוציא עצמות חיותו ממש שנהו בבחינת גרים כנ"ל, והקאה נוספת זו, זהו בבחינת: משכוה שנה, בבחינת "מעיו עשת שן" [- מעיו עשויים מעשת 'שן'] (שיר השירים ה), הינו שמכרח להוציא עצמות חיותו מתוך קרבו ומעיו בבחינת "מבטנו יורישנו אל", בבחינת "רדה בקרב אויביו" [- כי 'קרב' הוא ענין 'פנימיות' בטן האויב, אשר מבטנו הוא מוציא ומקיא עצם חיותו] כנ"ל.

וכיון שנעשין גרים ע"י תפילתו של הבעל כח אזי נתגלה הכבוד, וע"י התגלות הכבוד באה התפשטות הנבואה, וז"ש: משה במה הוי? עשר אמיין! משה הוא בבחינת נבואה, כי משה רבן של כל הנביאים כנ"ל, וזה בבחינת עשר אמיין של 'גבהו' של משה, כי הם בבחינת עשרה מדרגות של נבואה אשר כל אמה ואמה גבוהה מחבירתה, כי על ידי משה עז הנ"ל שעל ידו נתגלה הכבוד כנ"ל, על ידי זה זוכין לנבואה כנ"ל.

וע"י התפשטות הנבואה נתתקן המדמה ונתחדש אמונת חידוש העולם 'כנ"ל, וזהו: שקל נרגא בת עשר אמיין, כי נרגא זה בבחינת 'כלי מלאכה' של מעשה בראשית שהיה הקב"ה עוסק בששת ימי ה'מלאכה' י, וזהו בת עשר

הערות והוספות

רו. ואכן, כך מובא בחז"ל (חולין נט) ששאלו את רבי יהושע בן חנניה עמ"ש 'המקרה' במים עליותיו, וכי אלוקים נגר הוא?!, כי

רה. וראה ביאורה"ל אות יח, מה שמבאר ענין ההקאה בבחינת זלע"ז, מה שהיה אדמו"ר ז"ל מרבה בהקאות באותו היום, עיי"ש.

אמין, כי כלי מלאכת מעשה בראשית הם בחינת 'עשרה' מאמרות¹¹ הנ"ל (באות ז) שבהם נברא העולם, שהם בחינת פלי מלאכה של מעשה בראשית, כי על ידי נבואה זוכין לאמונה בחידוש העולם בעת בריאת מעשה בראשית, שבריות מעשה בראשית היא בחינת עשרה מאמרות שהם פלי מלאכה של מעשה בראשית, כי על ידי אמונה מאמינים בחדוש העולם שהשם יתברך ברא הכל בעשרה מאמרות כנ"ל.

ועל ידי 'משה' / בעל רוח הנבואה זוכין לאמונה בחידוש העולם, אשר על ידי אמונה זו זוכין להמשיך בחינת חידוש העולם שלעתיד, ואז כשיתחדש העולם יתער שיר חדש בבחינת שיר פשוט כפול משולש מרובע הנ"ל וזהו: 'ישור עשר אמין' – וקפץ משה עשר אמות, זה בחינת מה שהשיג משה השיר שלעתיד שהוא שיר פשוט וכו', שהוא יוד אותיות יי¹² - י / יק / יקו / יקוק] בחינת 'עשר אמין'¹³, וזה שאמר: 'ישור' – וקפץ, זה בחינת מה שה'בעל כח' / המוכיח הראוי, מעורר ריח טוב ע"י ניגון קול תוכחתו שהוא קול השיר חדש כנ"ל, כי [ניגון השיר הוא בחינת מדלג ו'מקפץ' כאשר יבאר בסמוך] וה'ריח הטוב' המתעורר ע"י הניגון הוא בחינת הרים וגבעות, בבחינת (שיר השירים ב) "מדלג על ההרים, מקפץ על הגבעות", כי הרים וגבעות הם בחינת ריחות, בבחינת (שם ד) "אלך לי אל הר המור ואל גבעת הזבונה", הינו הריחות הגדלים בגן על ידי קול הניגון שהוא משקה את הגן כנ"ל.

הערות והוספות

י' מרמזת על השיר' שיתחדש ויתעורר לעתיד, ומשה זכה לשיר שיר נפלא זה כי הוא המשיכו על ידי אתה פוררת בעזך ים לאחר קריעת ים סוף כמובן מקשרי המאמר. רט. גם כאן יש לבאר ענין האותיות' ברמז ענין האמות', עפ"י המובא לעיל קיב קמא, (ראה הערה רז), כי הם האותיות היוצאות ע"י מוצאות הפה ע"י השיר חדש בבחינת פשוט כפול וכו'.

רי. ובגוף פסוק זה מתבאר ביותר ענין תוכחתו של משה, כי תחילת הפסוק הוא 'קול דודי דופק וכו'', הנדרש בזהוהר על קול

הוא ענין מלאכת מעשה בראשית כמבואר בדבריו.

רז. ורמז ענין האמות' בענין האמות', נראה לבאר עפ"י המובא לעיל (קיב, קמא) בפירוש פסוק ואל אמה תכלנה מלמעלה, וז"ל: "ואל אמה - כי הדיבור נקרא אמה, אמה" ראשי תיבות: א'ש מ'ים - שהדיבור כלול מהם - והה"א הוא חמשת מוצאות הפה".

רת. גם נרמז בענין י' אמין, מש"כ רש"י (בשלח) עה"פ אז ישיר, אז שר לא נאמר אל אז ישיר הנאמר על העתיד, עיי"ש, כי אות

ו'מדלג ומקפץ' זה בחינת הניגון שעל ידו מתעורר ה'ריח טוב', וְזֶה בְּחִינַת "מְדַלֵּג עַל הַהָרִים 'מִקְפֵּץ' וְכוּ', זֶה בְּחִינַת הַנְּגוּן הַנִּלְשָׁה שְׁעַל יְדוֹ גְדֻלָּיִם הַרְיחוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרִים וּגְבָעוֹת הַנַּעֲשִׂין ע"י הַמְדַלֵּג וְהַמְקַפֵּץ / הַנְּיָגוֹן הַנִּלְשָׁה, וְזֶה שְׁפִעוּלַת הַנְּיָגוֹן נִקְרָא 'מְדַלֵּג' וְכוּ' [- וּמְקַפֵּץ], כִּי זֶה בְּחִינַת הַמְדוּת [מִשְׁקָלִי וְחִלְקֵי הַשִּׁיר] שֶׁל הַנְּגוּן שְׁקוּרִין מְאִסִּין [תוּרִים - נֶאֱסָר] ר"א, שֶׁהֵם נַעֲשִׂין עַל יְדֵי דְלוּג וְקַפִּיצָה עַל הַנְּיָמִין שְׁבַכְנֹר, וְזֶהוּ בְּחִינַת וְשׁוֹר עֶשֶׂר אֲמִין - שֶׁהִיא 'מִקְפֵּץ עַל הַכִּינּוֹר' - 'מִנְגֵן', אֵת ה'עֶשֶׂר אֲמִין' - י' אוֹתוֹת, הֵינּוּ בְּחִינַת הַנְּגוּן הַנִּלְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת: מְדַלֵּג עַל הַהָרִים וְכוּ' כַּנִּלְשָׁה, כִּי עַל יְדֵי בְּחִינַת הַנִּלְשָׁה שֶׁל הַתְּגִלוֹת הַכְּבוֹד וְהַתְּפִשׁוּת הַנְּבוּאָה וְתִקּוֹן הָאֲמוּנָה בְּחִידוּשׁ הָעוֹלָם וְכוּ' כַּנִּלְשָׁה זֹכִינְן לְזֶה הַנְּגוּן ריב.

וְזֶה הַנְּגוּן הוּא בְּחִינַת הַקּוֹל הַנִּלְשָׁה, בְּחִינַת קוֹל יַעֲקֹב שֶׁהוּא מְכַנֵּיעַ עַקֵּב דְּסַטְרָא אַחֲרָא, וְזֶהוּ וּמְחִיבָה בְּקַרְסָלָה וְקַטְלָה [- וְהַכְּהוּ בְּקַרְסוּלוֹ / עַקְבוֹ וְהַרְגוֹ] שֶׁהִכָּה מֹשֶׁה וְהַכְּנִיעַ עַקֵּב דְּסַטְרָא אַחֲרָא עַל יְדֵי בְּחִינַת קוֹל הַנְּגוּן הַנִּלְשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת קוֹל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא מְכַנֵּיעַ עַקֵּב דְּסַטְרָא אַחֲרָא, בְּבְחִינַת וַיְדוּרֵי אוֹחֹת בַּעֲקֵב עֶשׂוֹ, כַּנִּלְשָׁה ריב.

הַעֲדוֹת וְהוֹסְפוֹת

ריב. וְקִשְׁרֵי הַמְאָמֵר מֵתְבָאִרִים בְּאוֹפֵן מוֹפְלָא עַל פִּי מַה שֶׁכְּתַב בְּלִיקוּ"ה (סוּכָה ו, ט) שֶׁמְבָאֵר שֶׁם עֵינֵין הַנַּעֲנוּעִים בְּחַג הַסּוּכוֹת, וְז"ל: "כִּי עָקַר הַנְּגוּן עַל-יְדֵי בְּחִינַת נַעֲנוּעִים שְׁמִנְעֵנְעִים בְּנִימִין שְׁבַכְנֹר, בְּחִינַת מְדַלֵּג עַל הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת", וְהוּא מֵתְקַשֵּׁר לְמַה שֶׁהַמְשִׁיל בְּתַחֲלִילַת הַמְאָמֵר בַּעֲנִין מַה שֶׁמְזִיזִין וּמְנַעֲנְעִין דְּבַר שְׁאִין בּוֹ רִיחַ טוֹב, אֲשֶׁר הַמּוֹכִיחַ הַרְאוּי מְעוֹרֵר עִי"ז דִּיקָא רִיחַ טוֹב, (וְרָאָה הָעֵרָה שֶׁם בַּעֲנִין זְדוּנוֹת הַמֵּתְהַפְכִין לְזַכוּיוֹת ע"י תּוֹכַחְתּוֹ שֶׁל הַמּוֹכִיחַ הַרְאוּי).

ריג. נִרְמַז בְּזֶה גַם, כִּי הַדִּילוּג וְהַקַּפִּיצָה שֶׁל הַנְּיָגוֹן הַנִּלְשָׁה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי ה'יֵד' הַפּוֹרְטַת עַל נִימֵי הַכִּינּוֹר וְז"ש לְעִיל, 'וְבִיד' הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה, רָאָה תּוֹרָה נ"ד קָמָא (רמ"ק).

ריד. וּמִן הָעֵינִין לְצִיּוֹן מַה שֶׁהִיא אֲצִלוֹ ז"ל

הַמּוֹכִיחַ הַרְאוּי, וּבְתִיקוּ"ז (תִּיקוֹן סט דף כה), דוֹרֵשׁ פְּסוּק זֶה עַל עֶשְׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁהֵם הָעֶשְׂרָה מִינֵי דְפִיקוּן שְׁעִי"ז מְדַלֵּג עַל הַהָרִים וּמְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת, כִּי עִי"ז מְעוֹרֵר בּוֹ הַרְיחוֹת הַגְּדֻלִים בְּגַן כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵיו.

ריא. מְקַשְׁרֵי הַמְאָמֵר מוֹבֵן מְאוֹד עֵינֵין ה'מְדוּת' שֶׁל הַשִּׁיר, כִּי שִׁיר זֶה הוּא בִּשְׁם אַחֲרוּרִים שֶׁהוּא בְּבְחִינַת 'דִּין' וְהַצִּדִּיק יֵשׁ בּוֹ לְצַמְצַם בְּמִדּוֹת וְצַמְצוּמִים שֶׁל הַמִּתְקַשָּׁה, לְהוֹצִיא ע"י שִׁיר זֶה רִיחַ טוֹב מֵהַנְּמוּכִים וְהַשְּׁפִלִים, וְהוּא ע"י 'מְדוּת וְצַמְצוּמִים שֶׁל הַמִּתְקָה הַמְבּוֹאֲרִים בְּתוֹרָה לְקָמָא וְעוֹד, וּבִיּוֹתֵר יִתְבָּאֵר כִּי הַנְּיָגוֹן עֲצֻמוֹ הוּא מְסַטְרָא דְלִיּוּאֵי בְּבְחִינַת דִּין וְדִיקָא ע"י דִּין זֶה, דֵּהֵינּוּ ע"י הַתּוֹכַחָה שֶׁל הַמּוֹכִיחַ הַרְאוּי, נִמְתַּקִּים הָעוֹנוּת וְהַפְּכִים לְזַכוּיוֹת.

יבאר פסוק 'תקעו בחודש שופר' המובא בתחילת המאמר,
ע"פ כלל הבחינות המבוארים בזה המאמר

וְזֶה פְּרוּשׁ 'תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר', 'תִּקְעוּ', זֶה בְּחִינַת הַתְּגָלוֹת הַכְּבוֹד בְּחִינַת
'וּתְקַעְתִּיו' יִתֵּן בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְהִיָּה לְכֹסֵא כְבוֹד, 'בַּחֹדֶשׁ' זֶה בְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם,
שִׁיתְחַדֵּשׁ וּיִתְעוֹרֵר בּוֹ בְּחִינַת שִׁיר חֹדֶשׁ הַנְּ"ל, וְשִׁיר זֶה שִׁיתְחַדֵּשׁ לַעֲתִיד, זֶהוּ
בְּחִינַת 'שׁוֹפָר', - שִׁיר פְּשוּט כְּפּוֹל מְשׁוּלֵשׁ מְרֻבֵּעַ כַּנ"ל, בְּחִינַת הָרֶם בְּשִׁפְר
קוֹלְךָ כַּנְּ"ל, הֵינּוּ עַל יְדֵי בַחֲיִנַת תִּקְעוּ - הַתְּגָלוֹת הַכְּבוֹד, זֹכִינ׳ן בְּסוּפוֹ לְבַחֲיִנַת
'בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר' - שִׁיר חֲדָשׁ שֶׁהוּא בַחֲיִנַת כַּשִּׁפְר'.

וְהִדְר מְפָרֵשׁ הַכְּתוּב, אִיךְ זֹכִינ׳ן עַל יְדֵי הַתְּגָלוֹת הַכְּבוֹד שֶׁהוּא בְּחִינַת 'תִּקְעוּ',
לְבְּחִינַת חֲדוּשׁ הָעוֹלָם בְּחִינַת שִׁיר חֹדֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת 'בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר' כַּנ"ל,
וְזֶהוּ הַמִּשְׁךְ דְּבַרֵי הַפְּסוּק, 'בַּפֶּסָא לְיוֹם חַגְנוֹ' 'בַּפֶּסָא' זֶה בְּחִינַת נְבוּאָה בְּחִינַת
(בְּרֵאשִׁית י"ח) "הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אָנִי עֹשֶׂה" [הַאֵם לֹא אִסְפַּר וְאִגְלָה
לְאַבְרָהָם אֶת מַה שְּׂאֲנִי עוֹשֶׂה], הֵרִי כִי הוּא עֵנִין גִּילוּי וְסִפּוּר הַעֲתִידוֹת רַטו
שְׁנֵיהֶם בְּחִינַת נְבוּאָה, כִּי הַנְּבִיאִים הֵם מַגְלִים הַסּוּד וְהַכִּסּוּי בְּבְּחִינַת (עַמּוֹס ג)
"כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים דְּבָר, כִּי אִם גָּזָה סוּדוֹ אֶל עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים", נִמְצָא
כִּי עַל יְדֵי הַתְּגָלוֹת הַכְּבוֹד בְּבַחֲיִנַת קַעוּ נַעֲשֶׂה בַחֲיִנַת בַּכְּסָא שֶׁהוּא בַחֲיִנַת
הַתְּפַשּׁוֹת הַנְּבוּאָה וְעִי"ז נַעֲשֶׂה בַחֲיִנַת 'לְיוֹם חַגְנוֹ' - הוּא רֵאשׁ הַשְּׁנָה [כְּמוֹ

הַעֲדוֹת וְהוֹסְפוֹת

וּא"כ אִיךְ הֵבִיא מִכָּאן רֵאיהֶם כִּי 'בַּכְּסָא' הוּא
עֵנִין גִּילוּי וְנְבוּאָה, אִלָּא הֵבִיאָר הוּא כִּי
הַנְּבוּאָה הוּא עֵנִין מְכוּסָה טְמִיר וְנַעֲלָם, וְאִף
לְאַחַר גִּילוּיוֹ אֵין הַדְּבַר מֵתְגַלֶּה אִלָּא לְנְבִיא
ע"י מַחְזָה עֲלִיוֹן נְפֵלָא, אֲבָל אֵין זֶה גִּילוּי
אִלָּא 'גִּילוּי הַכִּסּוּי' הֵינּוּ שְׂאֲבָרָהּ בּוּוּדָאֵי
רְאוּי לֹו לִידַע אֶת הַדְּבָרִים הַמְּכוּסִים, זֶה
שְׂמֵאֵר הַכְּתוּב, הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם הֵרִי
הוּא כֵן צָרִיךְ לְדַעַת מִן 'הַכִּסּוּי', נִמְצָא כִּי
הַנְּבוּאָה בַּמְהוּתָהּ הוּא עֵנִין מְכוּסָה, וְכֵן
מְבוּאָר מִפְּסוּקֵי כִינּוּי הַנְּבוּאוֹת וְהִידִיעוֹת
הַנְּסִתְרוֹת, כְּמוֹ בַּמְּכוּסָה מִמֶּךָ וּבַמּוּפְלָא מִמֶּךָ
וְכִי"ב.

סוּמֶךְ לְסַתְּלָקוֹתוֹ אֲשֶׁר אַז הִיָּה עוֹסֵק אַז
בַּהֲכַנְעַת הַקְּלִיפּוֹת כִּידוּעַ, וְדִיבַר אַז מְגוּדֵל
יִסּוּרֵי רַח"ל, בְּתוֹף כֶּף סֵתֶם יְדֵי בְּחִינַת
וְעֹשֶׂה אֲרוֹף וְנִעְנַע בְּאֲגָרוֹף יְדֵי בְּכַח כְּאוֹמֵר
אִף עַל פִּי כֵן כְּחֵי חֶזֶק בְּקִבְבֵי מְאֹד וְאִי
אֶפְשָׁר לְצַיֵּר זֹאת בְּכַתֵּב. וְהַמּוּבָן מִדְּבָרֵי שְׁגָם
בְּעֵצָם חֲלִישֵׁת הַגּוֹף עֲדִין כְּחוֹ חֶזֶק וְאֶמִּיץ
וְעֲדִין כְּחוֹ הוֹלֵךְ וּמִתְגַבֵּר לְגַמֵּר הַכֹּל כְּרֻצוֹנוֹ
בְּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (חִי"מ רַג).
רַטו. לְכַאוּרָה צ"ב, כִּי מִפְּשִׁטוֹת הַכְּתוּב
מִשְׁמַע שְׂכִיסוּי הוּא עֵנִין הַעֲלָם הַנְּבוּאָה,
וְלִכֵּן אִמַּר 'הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם?' הֵינּוּ
שְׂאִינֵי מְכַסֶּה מִמֶּנּוּ אִלָּא אִגְלָה לֹו נְבוּאָתִי,

שאמרו חז"ל איזהו 'חג' שהחודש מתכסה בו זה ר"ה], ו'חגנו' זה בחינת האמונה שנתתקן על ידי תקון פח המדמה שנתתקן ע"י התפשטות הנבואה / בכסא הנ"ל, שהמדמה הוא בחינת חג, בבחינת (ישעיה מ"ד) "ובמחוגה יתארהו" (ראה הערה רטז), כי יתארהו הינו תארים ושבחים שהם בחינת פח המדמה, פי כל התארים והשבחים שאנו מדמין אותו יתברך הם בבחינת המדמה שאנו מדמין בנפשינו משלים ותיאורים להעריך גדלותו יתברך בעינינו, פי בפנימיות השכל הוא יתברך מפשט לגמרי מכל השבחים והתארים, נמצא שכל השבחים והתארים הם בבחינת המדמה, ועל פן פשהמדמה מברך ומתקן, אז יכולים לסדר שבחים ותארים לו יתברך, פי פשאין המדמה מתקן אפי' אין יודעים כלל לתאר אותו יתברך בביכול בשבחים ותארים, פי כל השבחים והתארים הם בבחינת המדמה בנ"ל, ועל כל ככל שהמדמה מתתקן ומתברר יותר, ניתן לשבחו ולתארו יותר, וה'מחוגה' היא כלי ציור העיגול אשר על ידו מציירין ומתארין את העיגול, שזה בחינת חג, בחינת תקון המדמה אשר על ידו מתארים ומשבחין אותו יתברך בחינת "ובמחוגה יתארהו" כנ"ל (ראה הערה ר"ז), וזה בחינת 'יום חגנו' – ראש השנה' כנ"ל, כי על ידי תיקון המדמה ע"י זה נתתקן האמונה כנ"ל, שתיקון האמונה היא בחינת ראש השנה, פי עקר ראש השנה שאז הוא חדוש העולם פי בתשרי נברא העולם [- 'זה היום תחילת מעשיך' – 'היום הרת עולם']. הוא תלוי באמונה בנ"ל, וזה 'בכסא יום חגנו' כי על ידי בחינת 'בכסא'

הערות והוספות

לית מחשבה תפיסא בה כלל. רק על ידי תפלות ושירות ותשבחות, דהינו תארים ושבחים שנתן לנו ברחמי רשות לתארו ולשבחו בהם. על ידי זה יש לנו כח להמשיך עלינו האמונה הקדושה שעל ידי זה נעשין בחינת כלים לקבל בהם השגת אלקותו כל חד כפום מה דמשער בלבה. ריז. ליתר הבנה יש לבאר כי תיבת 'חג' הוא ענין עיגול כענין 'מועד' שמשמעו זמן, כי הוא חוזר לאחר השלמת זמן זה בכל שנה ושנה, ולכן יום 'חגנו' הוא ענין מחוגת העיגול בבחינת ובמחוגה יתארהו.

רטז. תוספת ביאור מדברי מוהר"ת (נט"י ד' ג) בפשט דבריו: המחוגה היא כלי וכמו שכתוב שם "יעשוה במקצועות ובמחוגה יתארהו", כי שם מדבר מכלים דסט"א ואמונות תכזביות שמאמין בעץ ואבן וכו', ולהיפך בקדושה, אמונה הקדושה בה' יתברך שהוא בבחינת המדמה המברר שעל ידי זה זוכין לתאר ולשבח אותו יתברך בתארים ושבחים הגונים כראוי. כל זה הוא בחינת כלי ברוחניות, כי התארים והשבחים שמתארין ומשבחין אותו הם כלים לקבל השגת אלקותו כל חד כפום מה דמשער בלבה. כי באמת

נעשה בחינת 'ליום חגגנו', כי עקר תקון המדמה והאמונה – 'ליום חגגנו' היא על ידי נבואה – 'בכסא' כנ"ל, ועל פני ראש השנה שהוא בחינת אמונה, עקר ראש השנה תלוי בסיון שהוא קבלת התורה ר"ח אשר אז ניתנו עשרת הדברות שהם בחינת עשרה מדרגות של נבואה כנ"ל, אשר ע"ז נתקן המדמה שעל ידי זה נתקן האמונה כנ"ל, ועל ידי תקון המדמה והאמונה שנתקן על ידי נבואה, בחינת "בכסא ליום חגגנו" על ידי זה זוכין לבחינת חודש העולם, בחינת שיר חדש הנ"ל שהוא בחינת "בחדש שופר" וכל זה נמשך מבחינת התגלות הכבוד בחינת תקנו כנ"ל, כי על ידי התגלות הכבוד זוכין להתפשטות הנבואה וכו' כנ"ל.

וזה פירוש הכתוב: 'תקעו בחודש שופר' – ע"י התגלות הכבוד נעשה בחינת שיר חדש בבחינת כשפ"ר, וכל זה נעשה ע"י 'בכסא ליום חגגנו' – התפשטות הנבואה הנעשה ע"י התגלות הכבוד, המביאה לידי תקון המדמה והאמונה בבחינת חידוש העולם כנ"ל, וזה שסיים הכתוב 'כי חק לישראל הוא וכו'', כי תחילת כלל כל הבחינות האלו נעשין על ידי בחינת כי חק לישראל הוא משפט אלקי יעקב שהוא בחינת מטה עז – תפילתו של ה'בעל כח' בבחינת דין הנ"ל, שע"י זה מוציא המזון מבטן הסט"א בבחינת 'חק' והיא מקיאה כל הקדושות שבלעה, והוא מכניע עקב הסט"א בבחינת וידו אוחזת בעקב עשו בחינת לאלוקי יעקב' כנ"ל שעל ידי זה נעשין כל הבחינות כי ע"ז היא מקיאה גם עצמות חיותה

הערות והוספות

הוא בחינת ראש השנה וכן ענין ראש השנה שהוא בחינת חידוש העולם תלוי בסיון, על דרך שדרשו רז"ל (שבת פ"ח) על ה"א דהששי, שכל העולם היה תלוי עד ששה בסיון שקבלו התורה כמבואר בפנים לעיל אות ח' ועל כן באמת בתפלת ראש השנה אומרים אתה נגלית וכו', ומזכירין פסוקים הרבה ממתן תורה כי קשורים וכלולים זה בזה (פרפראות לחכמה אות יא), וראה בליקו"ה (שלוחין ה, סוף אות יג) בענין שבועות וראש השנה כיהם ענין אחד כמו שאומרים אתה נגלית וכו'.

ריח. ובימי חג השבועות נתקבצו לשם גם כן הרבה מאנ"ש והיו סבורים שיאמר לפנייהם תורה כאשר היה מנהגו בכל חג השבועות, אבל לא אמר אז שום תורה בשבועות הנ"ל ואמר אז דברי צחות על ענין זה כמבואר במקום אחר (עין חיי מוהר"ן, נסיעתו וישיבתו באומין סימן י"ח), ולעניות דעתי מרומז זה גם כן בסוף המאמר שכתב שם, ועל כן ראש השנה שהוא בחינת אמונה עיקר ראש השנה תלוי בסיון וכו' היינו שרימז שגמר הענין של סיון שהוא קבלת התורה, שזוכין על ידי זה לתקון האמונה

שעי"ז נעשיין גרים אשר על ידם מתגלה הכבוד ונעשיין כל הבחינות
 ה"ה, כ"ה.

סיכום שלבי התורה

✧ התוכחה היא דבר גדול וחיוב המוטל על כאו"א ✧ לאו כל אחד ראוי להוכיח כי יוכל
 לעורר ע"י ריח רע של החוטא ✧ המוכיח הראוי מעורר הריח הטוב ✧ ריח טוב זה
 מתעורר ע"י בחינת קול ✧ קול זה הוא הניגון שיתעורר לעתיד כשיחדש את עולמו ✧
 כדי לזכות לקול זה צריך שיהיו בו הבחינות המבוארים לקמן ✧

סדר שלבי הבנין: איך זוכה הצדיק לקול המוכיח הראוי' – קול הניגון שיתעורר לעתיד:

עיקר התפילה היא בבחינת רחמים ✧ לפעמים הרחמנות מתמעטת ומתקלקלת ע"י יניקת
 הסט"א ✧ מזה בא תאוות ניאוף ✧ אזי אי אפשר להתפלל בבחינת רחמים ✧ כאשר
 מתפללים תפילה בבחינת דין הסט"א בולעת את התפילה ח"ו ✧ לכן צריכין בעל כח
 גדול שיוכל להתפלל תפילה כזו ✧ כאשר הבעל כח מתפלל את תפילתו היא עומדת
 בגרון הסט"א והיא מוכרחת להקיא את מה שבלעה ✧ לא זו בלבד, אלא היא גם מקיאה
 ומוציאה את עצמות חיותה אשר מזה נעשיין גרים ✧ גרים אלו הם בבחינת רעמים ✧
 ע"י הרעמים מתגלה כבוד ד' ✧ ע"י התגלות כבוד ד' באה התפשטות הנבואה ✧ [כל
 בחינות אלו הם בחינת רפואה ✧ רפואה זו היא בחינת מחילת עוונות] ✧ עיקר כח
 תפילתו של הבעל כח' היא כאשר ניתוסף נפש אחת, ומתקבצים עוד ועוד נפשות
 מישראל יחד ✧ על ידי התפשטות הנבואה הנ"ל נתתקן המדמה ✧ ע"י תיקון המדמה
 נתתקן האמונה ✧ כדי לזכות לאמונה מבוררת כזו צריך להתקרב אל המנהיג האמתי ✧
 המקורב אל המנהיג האמתי זוכה לרוח אחרת / רוח נבואה שיש אצל המנהיג ✧ חידוש
 העולם בעת הבריאה ובכל רגע ורגע הוא ע"י אמונה זו ✧ גם חידוש העולם שיהיה
 לעתיד הוא על ידי אמונה זו ✧ כשיתחדש העולם לעתיד, יתנהג העולם ע"י נפלאות
 של השגחה למעלה מן הטבע ✧ הנהגה זו היא בבחינת 'ארץ ישראל' ✧ אזי יתעורר
 שיר חדש – שיר של חסד – שיר פשוט כפול משולש מרובע ✧ שיר זה הוא בחינת
 קול המוכיח הראוי, אשר הבעל כח' זוכה לכך על ידי תפילתו ע"י כל הבחינות הנ"ל עד
 שזוכה לבחינת שיר חדש, אשר אז מתעורר שיר חדש שהוא קול המוכיח הנ"ל ✧

✧ ביאור ענין 'ראש' השנה' ע"פ כלל הבחינות המבוארים ✧ ביאור ענין ה'ריאה' ע"פ
 כלל הבחינות המבוארים ✧ ביאור מאמר 'הכנעת עוג מלך הבשן' ע"פ כלל הבחינת
 המבוארים ✧ ביאור הפסוק: 'תקעו בחודש שופר' ע"פ כלל הבחינות המבוארים ✧

